

27. schôdza

17. a 18. mája 1990

**STEMOGRAFICKÁ SPRÁVA
O SCHÔDZI
SLOVENSKEJ NÁRODNEJ RADY**

Otázky poslancov

Návrh Výboru SNR pre kultúru a výchovu na vydanie zákona Slovenskej národnej rady o Národnej cene Slovenskej republiky

Vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 139/1984 Zb. o notárskych poplatkoch

Vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 115/1970 Zb. o finančných správach v znení neskorších predpisov, o zmenách v správe dôchodkovej dane a o rozpočtovom určení výnosu a správe dane z príjmov obyvateľstva

Vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady o lotériách a iných podobných hrách

Vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady o opatreniach v sústave ministerstiev a iných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky

Vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady o zmenách v pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky v sociálnom zabezpečení a o zmenách niektorých ďalších predpisov

Návrh poslancov SNR na vydanie zákona Slovenskej národnej rady o telesnej kultúre

Návrh poslancov SNR na vydanie zákona Slovenskej národnej rady, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 167/1973 Zb. o Matici slovenskej

Správa o činnosti Komisie SNR na posúdenie situácie v nápravnovo-výchovných ústavoch v SR a na zabezpečenie zvýšenia občianskej kontroly nad výkonom trestu odňatia slobody

Návrh Ústavnoprávneho výboru SNR na uvoľnenie sudcov z povolaní zo sudcovskej funkcie

Návrh na odvolanie a voľbu sudcov z povolaní súdov Slovenskej republiky

Odpovede členov vlády Slovenskej republiky na otázky poslancov

Správa o činnosti Predsedníctva SNR za obdobie od 27. apríla do 17. mája 1990

Rozprava k iným otázkam.

Bratislava, máj 1990

S t e n o g r a f i c k á s p r á v a
o 27. schôdzi Slovenskej národnej rady
konanej 17. a 18. mája 1990.

27. schôdza Slovenskej národnej rady

P r í t o m n í :

predseda Slovenskej národnej rady Rudolf S c h u s -
t e r, prvý podpredseda Slovenskej národnej rady Ján B u -
d a j, podpredsedovia Slovenskej národnej rady Jozef Š i -
r o t ň á k, Ján M a j e r, Gábor Z á s z l ó s, Janka
B l a ž e j o v á.

Členovia vlády Slovenskej republiky: predseda vlády
Milan Č i ě, prvý podpredseda vlády Jozef M a r k u š,
podpredseda vlády Vladimír O n d r u š, prvý podpredseda
vlády a predseda Slovenskej komisie pre plánovanie a vedec-
kotechnický rozvoj Vladimír L e x a, minister financií,
člen a miezd Michal K o v á ě, minister školstva, mládeže
a telesnej výchovy Ladislav K o v á ě, minister kultúry
Ladislav S n o p k o, minister spravodlivosti Ladislav
K o š ě a, minister vnútra Vladimír M e ě i a r, minister
priemyslu Ján D u c k ý, minister poľnohospodárstva a vý-
živy Miroslav B e l a n s k ý, minister lesného a vodného
hospodárstva a drevospracujúceho priemyslu Ivan V e s e -
l ý, ministerka vlády Mária K o l a ě í k o v á, minister
predseda Výboru ľudovej kontroly Silvester M í n a r o -
v i ě.

Námestník generálneho prokurátora SR poverený vedením
prokuratúry Slovenskej republiky Ladislav Č e n d u l a.

Predseda Najvyššieho súdu SR Karol P l a n k.

Vedúci ústredných orgánov štátnej správy SR.

17. mája 136 poslancov podľa listiny o prítomnosti.

18. mája 129 poslancov podľa listiny o prítomnosti.

S t e n o g r a f i c k á s p r á v a
o 27. schôdzi Slovenskej národnej rady,
konanej 17. a 18. mája 1990

/začiatok schôdze o 9.00 hodine/

Predseda R. Schuster:

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,
vážení hostia,

otvárať dvojdnové rokovanie 27. schôdze Slovenskej národnej rady, na ktorej vás všetkých vítam.

Vítam na našom rokovaní predsedu vlády Slovenskej republiky pána Milana Č i ě a , členov vlády Slovenskej republiky a prizvaných hostí.

/Potlesk./

Vážená Slovenská národná rada,
vážení hostia,

na dnešnom a zajtrajšom zasadnutí sa stretávame poslednýkrát v tomto volebnom období. Tak ako vždy v poslednom čase, čaká nás náročný program. Bude to prerokovanie viacerých návrhov zákonov, ktorými zavíjame súčasnú etapu legislatívnych prác v Slovenskej národnej rade. Spolu s doteraz prijatými zákonmi viaceré nadväzujú na normotvorbu Federálneho zhromaždenia a vytvárajú ďalšie právne podmienky pre život v spoločnosti a prácu zastupiteľských a výkonných orgánov.

Vypočujeme si aj predsedu vlády Slovenskej republiky pána Milana Čiča s krátkym zhrnutím stavu plnenia úloh programového vyhlásenia vlády.

Dnes je tomu skoro pol roka, čo nové vedenie Slovenskej národnej rady začalo svoju náročnú a tvrdú prácu, a to nielen funkcionárov, členov predsedníctva, ale aj vás, poslancov, ktorí ste s nebývalým zápalom a záujmom riešili často veľmi komplikované otázky pri tvorbe zákonov. Chcel by som na vás apelovať, aby sme aj na terajšom dvojdnovom zasadnutí pracovne posúdili predložené zákony tak, aby sme dôstojne ukončili prácu pléna Slovenskej národnej rady. To vytvorí dobrý základ pre prácu parlamentu aj po voľbách.

Zároveň vas žiadam, aby ste aj po skončení schôdze Slovenskej národnej rady tak v práci výborov, v práci predsedníctva, ale aj vo vašej pôvodnej práci pokračovali v naplňaní demokratických ideálov našej spoločnosti. To si vyžiada zvýšenú tolerantnosť medzi všetkými občanmi, ktorá by mala byť v prospech záujmov celej spoločnosti, ako aj v prospech dôstojnej reprezentácie našich národov v zahraničí. Takisto žiadam členov vlády, aby vo svojej práci intenzívne pokračovali, aby sme v prechodnom období nestrácali čas tak potrebný pre rozvoj demokracie a zachovanie sociálnych istôt občanov.

V neposlednom rade by sme nemali zabudnúť ani na korektnosť, toleranciu, dôstojnosť a vzájomnú úctu tak potrebnú v predvolebnej kampani. Nabáda nás k tomu aj Výzva Slovenského helsinského výboru spoluobčanom Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ktorú ste obdržali. Plne sa k tejto výzve pripájam.

Želáme si všetci, aby naše rokovanie bolo konštruktívne a bezozvyšku naplnilo svoj pracovný charakter.

Teraz prosím prítomných poslancov, aby sa prezentovali pomocou technického zariadenia stlačením hlasovacieho tlačítka.

Zisťujem, že na dnešnom rokovaní je prítomných 126 poslancov, takže podľa článku 109 ústavného zákona o československej federácii je Slovenská národná rada schopná sa uznášať.

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady odporúča program schôdze, ako ho máte rozdáný.

Má niekto z vás návrh na zmenu alebo doplnenie navrhovaného programu? Hlásí sa poslanec Bajcura.

Poslanec A. Bajcura:

Vzhľadom na to, že ide o poslednú schôdzu, navrhujem bod 15 z nášho programu vypustiť, aby sme sa dôstojne rozlúčili.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem. Sú ešte ďalšie doplnky?

/Ďalšie pripomienky neboli./

Ak nie sú ďalšie pripomienky, dávam hlasovať o pozmenovaní návrhu, ktorý predniesol poslanec Bajcura.

Poslanec J. Dubníček:

Pán predseda, mám faktickú poznámku. Dávam návrh, aby sme hlasovali najskôr o pôvodnom programe, aby bolo každému jasné, o čom hlasujeme.

Predseda R. Schuster:

Rokovací poriadok hovorí práve naopak, že treba hlasovať najakôr o pozmeňujúcom návrhu.

Prosím, aby sme sa znova zaprezentovali.

Ďakujem.

/V zasadacej miestnosti bolo prítomných 124 poslancov./

Hlasujeme o pozmeňujúcom návrhu poslanca Bajcuru, to znamená vynechanie bodu 15 z programu.

Kto je za pozmeňujúci návrh, nech stlačí hlasovacie tlačítko!

/Hlasovanie./

/58 poslancov hlasovalo za pozmeňujúci návrh./

Kto je proti?

/59 poslancov hlasovalo proti./

Zisťujem, že sme program schôdze schválili podľa pôvodného návrhu.

P r v ý m bodom programu sú

Otázky poslancov.

Vážené poslankyne,

vážení poslanci,

skôr než pristúpime k otázkam, chcel by som vás požiadať, aby ste pri vyslovení otázky alebo faktickej poznámky dodržali časový limit v rozpätí do troch minút.

K prvému bodu programu sú prihlásení: poslankyňa Gabriela Rothmayerová, poslanec Jiří Hering, poslanec Ján Vosček, poslanec Karol Tonka, poslanec Ivan Čarnogurský, poslanec Peter Brňák, poslankyňa Helena Rozinajová, poslanec Jozef Dubníček, poslanec Daniel Macák, poslanec Milan Volf, poslanec Anton Popovič, poslanec Milan Zemko, poslanec Jozef Prokeš, poslanec Emil Kucharovic, poslanec Ján Paučo, poslanec Eduard Granec, poslankyňa Edita Šabová, poslanec Ján Masarik, poslankyňa Michaela Klímanová-Trižuljaková, poslanec František Slušný a poslankyňa Mária Krchníková.

Ako prvá má slovo poslankyňa Gabriela Rothmayerová. Pripraví sa poslanec Hering.

Poslankyňa G. Rothmayerová:

Gabriela Rothmayerová, volebný obvod 56 Dudváh, KSS.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,
vážení hostia,

na stretnutí s občanmi Dudváhu, ktorým som bola na krátky čas ako poslankyňa prisúdená, zapísala som si hlboko do pamäti niekoľko pozoruhodných myšlienok. Jedna z nich je tá, aby som vystupovala vždy ako občianka tohoto štátu v záujme ľudí, ktorí sa predovšetkým usilujú normálne pracovať a zmysluplne žiť. Páči sa mi táto myšlienka, signalizuje i únavu pracujúcich a pracovitých ľudí z politikárstva i túžbu po občianskej spoločnosti. Preto sa jej chcem držať.

Prosim pána ministra vnútra Mečiara, aby informoval občanov, ako je postarané o ich každodennú bezpečnosť najmä v dopravných prostriedkoch, osobitne vo vlakoch, ale i

na pracoviskách a v domácnostiach. Z uverejňovaných správ je zrejmé, že zločinnosť v našej krajine oproti predchádzajúcemu roku vzrástla, že sa šíria nebývalé násilné činy, že sa šíri rasová, národnostná či názorová neznášanlivosť. Dúfam, že otázkou nenahrávam na smeč opäť politikáreniu a za vinníka nebudú označené akési temné sily. Možno sa dá na tom zabodovať v predvolebnom boji, no podstatu problému a najmä bezpečnosť občanov sa tým nevyrieši.

Ďakujem za pozornosť.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslankyni Rothmayerovej. Slovo má poslanec Haring a pripraví sa poslanec Ján Vosček. Ešte sa s faktickou poznámkou hlási poslanec Mikloško.

Poslanec F. Mikloško:

Prosi! by som poslankyňu Rothmayerovú, keby mohla predložiť fakty o narastajúcom rasovom a ešte neviem akom napätí v našej krajine, aj o narastajúcej zločinnosti. Ak chce vedieť konkrétne fakty od ministra vnútra, mala by uviesť konkrétne fakty, na základe ktorých to žiada.

Poslankyňa G. Rothmayerová:

Ja som prosila o odpoveď pána ministra Mečlara.
/Potlesk./

Poslanec F. Mikloško:

Ale na faktickú poznámku mám právo.

Predseda R. Schuster:

Slovo má poslanec Hering, pripraví sa poslanec Ján Vosček.

Poslanec J. Hering:

Jiří Hering, za VPN, volebný obvod 52 Stará Turá.

Vážený pán predsedajúci,
vážená Slovenská národná rada,
dámy a páni,

V mene poslancov - členov Výboru SNR pre veci sociálne a zdravotné interpelujem predsedu vlády Slovenskej republiky pána akademika Milana Čiča. Výbor SNR pre veci sociálne a zdravotné trvale sleduje epidemiologickú situáciu v Slovenskej republike s osobitným dôrazom na plnenie opatrení proti šíreniu AIDS. Správa o epidemiologickej situácii na Slovensku v roku 1989, predložená na prerokovanie výboru Ministerstvom zdravotníctva a sociálnych vecí SR, konštatuje v oblasti infekcie vírusom AIDS stabilizovanú situáciu.

V analýze možnosti prenosu tejto smrteľnej nákazy správa predpokladá vysokú bezpečnosť injekčných zákrokov, ktorá je daná úrovňou sterilizácie a kontrolou klasickej injekčnej techniky a predovšetkým použitím jednorazovej injekčnej techniky. Uznesením federálnej vlády č. 53 z 25. januára 1990 bol prijatý program prevencie AIDS, podľa ktorého musí byť okrem iného rozšírená súčasná tuzemská výroba jednorazovej injekčnej techniky na dvojnásobok, aby používanie klasickej injekčnej techniky bolo minimalizované a aby tak riziko prenosu nákazy pri injekčných zákrokoch bolo prakticky úplne vylúčené.

Výbor SNR pre veci sociálne a zdravotné na svojej 40. schôdzi 15. mája t.r. prerokoval informáciu o plnení uvedeného uznesenia federálnej vlády a konštatoval, že program prevencie AIDS v bode III/6 nie je plnený. Podmienky na rozšírenie výroby jednorazovej injekčnej techniky neboli vytvorené. Naopak, súčasný stav tejto výroby u nášho monopolného výrobcu - štátneho podniku Chirana Stará Turá môže viesť ešte v tomto roku k jej úplnej likvidácii.

Nakoľko trvalý dovoz jednorazovej injekčnej techniky zo zahraničia je z ekonomického hľadiska nereálny, naše zdravotníctvo je postavené pred možnosť narušenia komplexného systému prevencie AIDS i všeobecného nedostatku injekčnej techniky. Ide o vážny celospoločenský problém, ktorý vyžaduje urýchlené riešenie z pozície vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

Výbor SNR pre veci sociálne a zdravotné sa preto obracia na predsedu vlády Slovenskej republiky a podpredsedu vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky pána akademika Milana Čiča s nasledujúcou otázkou: Ako sú a ďalej budú v zmysle schváleného programu prevencie AIDS zabezpečené dodávky jednorazovej injekčnej techniky pre potreby nášho zdravotníctva?

Vážené dámy,
vážení páni,

dovoľte mi krátky komentár k tejto interpelácii. Výrobu jednorazovej injekčnej techniky v Československu zabezpečuje od roku 1970 Chirana Stará Turá s ročným objemom výroby 150 miliónov kusov. Výroba nebola od samého začiatku rentabilná, avšak vzhľadom na jej celospoločenský význam boli negatívne dopady v plnom rozsahu kompenzované štátnym hospodárskym plánom. Nedostatočná rentabilita je predovšetkým dôsledkom administratívno-direktívnych opat-

rení minulosti, nízkých cien, podstatne nižších ako ceny svetové, no najmä vysokých investičných nákladov a nedostatočných odpisových sadzieb.

Umelo vytvorená neschopnosť samostatnej reprodukcie takejto výroby viedla k uzneseniu federálnej vlády č. 40 z roku 1988, ktorým bolo Chirane Stará Turá uložené rozšírenie a modernizácia výroby jednorazovej injekčnej techniky na dvojnásobnú kapacitu s finančným krytím investične náročnej akcie zo štátneho rozpočtu. Od prijatia citovaného vládneho uznesenia došlo k výrazným zmenám v ekonomických podmienkach, ktoré zvýraznili neschopnosť Chirany Stará Turá znášať ekonomické dopady realizácie výroby jednorazovej injekčnej techniky. Akcia rozšírenia a modernizácie výroby bola zahájená v roku 1989, jej dotovanie zo štátneho rozpočtu však bolo začiatkom tohto roku zastavené. Podnik od 15. apríla začal demontáž starej a montáž novej technológie a v plnom rozsahu zastavil výrobu. Akcia zostáva finančne nekrytá i napriek niekoľkonásobným žiadosťiam vedenia podniku ústredným orgánom o pomoc či podporu. K pôvodne predpokladanému termínu 1.10. tohto roku nebude výroba opäť začatá a vážne hrozí nebezpečenstvo, že výroba jednorazovej injekčnej techniky za týchto podmienok nebude v Chirane obnovená vôbec.

Ak zvážime, že chýbajúce finančné prostriedky budú v prípade núteného ukončenia výroby jednorazovej injekčnej techniky v priebehu dvoch rokov vynaložené na dovoz jednorazovej injekčnej techniky z oblastí voľných mien a že takéto ukončenie bude mať za následok ďalšie hospodárske škody v doposiaľ prosperujúcom podniku, s dopadom na dodávky ďalších dôležitých výrobkov zdravotníckej techniky, je zrejme oprávnenosť požiadavky na prehodnotenie postupu vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

Vážená Slovenská národná rada,

poslanci - členovia Výboru SNR pre veci sociálne a zdravotné si veľmi dobre uvedomujú obtiažnu situáciu, v ktorej sa v súčasnosti nachádza celý rad našich podnikov a dokonca výrobných odvetví. Uvedomujeme si, že federálna vláda a vlády republík musia veľmi opatrne zvažovať rozdelenie štátnych prostriedkov. Chápeme jasne i osudovú závislosť úrovne našej zdravotníckej starostlivosti na celkovom stave našej ekonomiky. Sme však presvedčení, že práve v spoločensky tak citlivej oblasti ako je zdravotníctvo, je nutné s vysokou dôslednosťou predchádzať prudkým výkyvom v zabezpečení základnej lekárskej starostlivosti.

Ďakujem za pozornosť.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem pánovi poslancovi Heringovi. Vzhľadom na to, že išlo o veľmi závažnú vec, neprerušili sme ho. Po troch minútach však prerušíme každého, kto nedodrží limit, tak ako sme si to odsúhlasili.

Slovo má poslanec Ján Vosček. Pripraví sa pán Karol Tonka.

Poslanec J. Vosček:

Vážený pán predseda,
vážená Slovenská národná rada,

občania volebného obvodu Bardejov, ktorých tu zastupujem, ale i z okresov Svidník a Humenné sa obrátili na mňa s naliehavou žiadosťou, aby som informoval Slovenskú národnú radu o našalej neudržateľnom stave stále neriešenej otázky usporiadania majetko-právnych vzťahov k cirkev-

ným objektom, ktoré boli na základe výnosu Štátneho úradu pre veci cirkevné v Prahe z 13. februára 1952 prevedené do vlastníctva pravoslávnej cirkvi.

Na základe spomenutého výnosu Štátneho úradu pre veci cirkevné v Prahe bol majetok gréckokatolíckej cirkvi aj pozemno-knižne prepísaný na pravoslávnu cirkev. Legalizácia gréckokatolíckej cirkvi sa vykonala v rámci demokratickeho procesu v roku 1968 vládny nariadením č. 70 z roku 1968 Zb. Toto vládne nariadenie predpokladalo, že o užívaní cirkevných majetkov dôjde k dohode medzi gréckokatolíckou a pravoslávnu cirkvou. K týmto dohodám však doteraz nedošlo.

4. decembra minulého roku sa uskutočnilo v Prešove diecézne stretnutie gréckokatolíckych duchovných a veriacich, na ktorom bolo prijaté vyhlásenie, že snem z 28. apríla 1950, teda Prešovský Sobor sa uskutočnil pod politickým nátlakom a pod nátlakom prijal i uznesenie o včlenení gréckokatolíckej cirkvi do cirkvi pravoslávnej. Tento záver je mimoriadne dôležitý pre posúdenie zákonnosti opatrení, vykonaných voči gréckokatolíckej cirkvi.

Keďže súčasné napätie medzi veriacimi oboch cirkví má nežiadúci vývoj a hrozí prerásť do ešte vyhrotenejších rozmerov, žiadam vás, pán predseda vlády akademik Čič, aby vláda Slovenskej republiky ešte do parlamentných volieb v júni tohto roku doriešila spravodlivé požiadavky gréckokatolíckej cirkvi na prinavrátenie majetku, ktorý protizákonne odňal totalitný režim a prirekol pravoslávnej cirkvi. Jediné spravodlivé riešenie je, aby krivdy spáchané na gréckokatolíckej cirkvi protizákonným postupom boli v celom rozsahu odčinené tak, že majetkové vzťahy sa uvedú do pôvodného stavu spred 28. apríla 1950. Výnos z 13. februára 1952 je od prvopočiatku protizákonný, pretože štátny úrad pre veci cirkevné nebol kompetentný na jeho vydanie a

prináležala mu len právomoc dozoru nad cirkevným majetkom a nie aj právo disponovať s ním a previesť ho na iný subjekt. Preto žiadam, aby bol tento výnos i formálno-právne zrušený ako protizákonný, rovnako ako §§ 2 a 3 vládneho nariadenia 70 z roku 1968 Zb.

Vláda Slovenskej republiky je kompetentná takéto opatrenie urobiť, pretože sa jedná o výkon zákona na území Slovenskej republiky, ktorý patrí vláde republiky. Pre prípad, že by vláda sa nepovažovala za kompetentnú, žiadam, aby pripravený návrh zákona o usporiadaní majetkoprávných vzťahov medzi gréckokatolíckou a pravoslávnu cirkvou bol ešte dodatočne zaradený do programu rokovania tohto zasadnutia Slovenskej národnej rady, aby bol predložený Predsedníctvu Slovenskej národnej rady na schválenie a zaradenie do programu na odsúhlasenie prípadne príslušným výborom.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda R. Schuster:

Ďakujem pánovi poslancovi Vosčekovi. Slovo má poslanec Tonka. Pripraví sa pán poslanec Čarnogurský.

Poslanec K. Tonka:

Karol Tonka, volebný obvod 144, KSS.

Vážený pán predseda,
vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

chcel by som hovoriť na tú istú tému ako predomnou pán poslanec Vosček, nakoľko som bol požiadany svojimi vo-

ličmi z okresu Svidník. Ako vieme, stále pretrvávajú vážne problémy v okrese Svidník pri spolunažívaní veriacich pravoslávnej a gréckokatolíckej cirkvi. O týchto otázkach bola vláda Slovenskej republiky informovaná na porade predsedov KNV a ONV v Bratislave. Na tejto porade bolo oznámené, že s touto problematikou sa vláda bude urýchlene zaoberať a legislatívnou cestou budú vysporiadané vzťahy predovšetkým v majetko-právnych otázkach.

Dňa 30. marca 1990 na mítingu vo Svidníku za účasti ministra vnútra SR pána Mečiara bol tento problém znova predostretý najmä z toho dôvodu, že je reálne nebezpečie, že tieto spory prerastú do nacionálnych otázok. Ide predovšetkým o spoločné užívanie chrámov týmito cirkvami, ktorých vlastníkom v súčasnom období je v prevažnej miere pravoslávna cirkev, ktorá vlastníctvo nadobudla tzv. Predovšetkým Veľkým Soborom.

Vzhľadom na nežiadúci vývoj v tomto smere, zatváranie kostolov a bránenie cirkevného využitia je potrebné, aby vláda Slovenskej republiky prijala také opatrenia, ktoré by upravili predovšetkým majetko-právne vzťahy medzi gréckokatolíckou a pravoslávnu cirkvou a takto sa zabránilo nebezpečenstvu ich prerastania do nacionálnych otázok. V tejto súvislosti by som mal otázku na vládu, či v tomto smere pripravuje primerané opatrenia a ak áno, tak aké a kedy sa dajú očakávať.

Ďakujem.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Tonkovi za jeho vystúpenie. Slovo má poslanec Čarnogurský a pripraví sa poslanec Brňák.

Poslanec I. Černoğurský:

Vážená Slovenská národná rada,

na zasadaní 27. apríla t.r. som žiadal od vlády vysvetlenie o postupe výstavby vodného diela Gabčíkovo. Konkrétne kroky, ktoré podnikol minister lesného a vodného hospodárstva pán Veselý, nasvedčujú, že vývoj na tejto stavbe ide mimo rámca podpísaných medzivládnych dohôd aj mimo rámca kompetencie vlády. V minulých dňoch dal minister Veselý písomný príkaz na zastavenie prác na zdrží Hrušov, podstatné obmedzenie prác na protipovodňových opatreniach a spomalenie všetkých ostatných prác.

Čo týmto zákrokom vzniká? Už v týchto dňoch zostalo bez práce vyše 200 robotníkov na zdrží Hrušov, hoci odhummusovanie v tomto úseku už bolo vykonané a v tejto fáze išlo naozaj len o ťažbu štrkov, čo nemá nič spoločného ani s ekologickými, prípadne spochybňovanými krokmi. Ďalej znížením financovania stavby z ročného objemu 625 mil. Kčs podľa režimu výstavby na 480 mil. vznikne stav, že k 30.6. t.r. budú vyčerpané investičné prostriedky a od 1.7. bude na tejto stavbe vyše 3000 pracovníkov bez práce. To je v príkrom rozpore s tým, čo aj jednotliví členovia vlády na svojich predvolebných schôdzach vyhlasujú o zabezpečení plynulého postupu a plynulého prechodu medzi jednou a druhou ekonomikou.

Domnievam sa, že vláda prekračuje svoje právomoci tým, že zasahuje do platnej medzinárodnej zmluvy, ktorú môže zmeniť iba parlament. Stojí za pozornosť, že v tej istej dobe maďarský partner, ktorý síce na svojom území zastavil práce z politických dôvodov, na našom území pokračuje v prácach. Sú to protipovodňové opatrenia Hrona a Ipľa, aj samotné práce na odpadovom kanáli. Maďarský partner len čaká, aby Československo porušilo takisto túto me-

dzištátnu zmluvu a aby prebralo na seba zodpovednosť za všetky finančné dopady v mnohých miliardách korún, ktoré tam už vznikli. Domnievam sa, že vláda by mala túto skutočnosť zobrať na vedomie, uvedomiť si, aké kroky vlastne spôsobuje týmto svojim postupom, a okamžitou platnosťou sa pridržiavať podpísanej a dodnes nezrušenej medzištátnej zmluvy a zabezpečiť okamžite postup v pôvodnom rozsahu.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Čarnogurskému. Slovo má poslanec pán Peter Brňák. Pripraví sa poslankyňa Helena Rozinajová.

Poslanec P. Brňák:

Peter Brňák, volebný obvod č. 73, Demokratická strana.

Vážený pán predseda,
vážení páni poslanci,
dámy a páni,

v súčasnom období viac ako v minulosti existujú najmä emocionálne názory na doposiaľ zahmlené obdobie života slovenského národa v rokoch 1918-1938 a obdobia Slovenského štátu. Kontraverzná polarita predkladaných názorov na toto obdobie - domnievam sa - nie je únosná, pričom nie bez významu v tejto otázke je tiež kontext celoeurópskej i celosvetovej hospodárskej politickej klímy, ktorá na vznik oboch štátov mala bezprostredný vplyv a konečný dopad. Domnievam sa, že pravda sa bojí najmä jej utajovania. Preto by som navrhol, aby pri Predsedníctve Slovenskej národnej rady bola vytvorená komisia pozostávajúca z neskomprom-

mltovaných historikov žijúcich u nás i v zahraničí, ktorá by podala svedectvo o tejto dobe. Zároveň by som prosil pána predsedu, aby sa vyjadril k tomuto návrhu.

Ďakujem.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem pánovi poslancovi Brňákovi. Slovo má poslankyňa Helena Rozinajová. Pripraví sa poslanec Jozef Dubníček.

Poslankyňa H. Rozinajová:

Som Helena Rozinajová, poslankyňa za KDH.

Vážený pán predseda,
vážené pani poslankyne, páni poslanci,
vážení hostia,

na 26. schôdzi Slovenskej národnej rady som interpe-
lovala pána ministra zdravotníctva vo veci interrupčného
zákona. Požiadavku som položila do dvoch rovin. Po prvé -
v zmysle zrušenia tohto zákona, ale nakoľko je to požia-
davka, ktorá si vyžiada istý čas, tak som predostrela ako
druhú alternatívu vydať pokyn, ktorý by oslobodil lekárov
a zdravotníckych pracovníkov, u ktorých je to v rozpore so
svedomím a presvedčením, od vykonávania tohoto zákroku. Na
moju prvú alternatívu pán minister odpovedal, že pokiaľ
vie, väčšina - citujem "nežného stvorenia si žiada, aby
tento zákon nebol zrušený", a čím ťažko možno súhlasiť,
pretože potrat nemôže byť iba záležitosťou ženy, ale aj
otázkou práva na život už počatého človeka. Je teda otázka
rovnako etická, ako aj právna, čo nám rukolapne približujú
najmodernejšie optické prístroje.

K druhej mojej alternatívnej požiadavke sa pán minister vyjadril sčasti možného súhlasu. Chcem ho teda z tohto miesta opätovne požiadať o vydanie pokynu, v ktorom by bolo zakotvené, že nijaký lekár ani zdravotnícky pracovník sa nemusí zúčastniť, ani sám vykonávať umelé prerušenie ťarchavosti, aby sa tým lekárom zaručilo právo konať podľa svojho presvedčenia a hlasu svojho svedomia.

Postavili sme si za cieľ vybudovať humánnu a tolerantnú spoločnosť. Máme dokonca zákony či predpisy na ochranu niektorých zvierat, hmyzu, rastlinstva, kvetene, no zákonom sme si ochránili iba právo na zahubenie človeka. Prosím teda pána ministra zdravotníctva, aby bolo promptne vyhovené aspoň požiadavke v tom zmysle, že lekár nie je povinný vykonávať tento zákrok.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslankyni Helene Rozinajovej. Slovo má poslanec pán Dubníček. Pripraví sa pán poslanec Daniel Macák.

Poslanec J. Dubníček:

Jozef Dubníček, Demokratická strana, volebný obvod č. 12.

Vážený pán predseda,
vážená Slovenská národná rada,
dámy a páni,

sme prítomní na pravdepodobne poslednom zasadnutí Slovenskej národnej rady v tomto funkčnom období. Onedlho skončí aj funkčné obdobie vlády Slovenskej republiky. Nová

vláda sa zrejme ujme svojej úlohy po voľbách, no naplno až o pár mesiacov. Na Slovensku je však mnoho takých problémov, ktoré neznesú takýto odklad - problém výrobného programu Bratislavských automobilových závodov, obnovenie strojnej výroby napríklad v podnikoch ZTS, ZVL. Nemôžeme nechať čakať desaťtisíce pracovníkov týchto podnikov celé mesiace v neistote.

Pýtam sa preto vlády Slovenskej republiky, čo doposiaľ v tejto oblasti urobila a čo môže už dnes ponúknuť ako odpoveď na otázky tých tisícov ľudí, ktorí sa denne pýtajú, čo s nimi bude zajtra, o mesiac, na jeseň, o rok. Verejnosti, i nám poslancom je známe, že vláda Slovenskej republiky má k dispozícii viacero alternatív riešenia opierajúcich sa o ponuky zahraničných firiem. Výber najvhodnejšej alternatívy si žiada svoj čas, ale tento čas sa ráta už na mesiace a občania ani parlament nie sú informovaní. Prosím preto vládu o odpoveď, dokedy budeme čakať na rozhodný krok vlády Slovenskej republiky.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Dubníčkovi. Slovo má pán poslanec Macák. Pripraví sa pán poslanec Milan Volf.

Poslanec D. Macák:

Som Daniel Macák, volebný obvod 80 Poltár-Lučenec, VPN.

Vážený pán predseda,
vážená Slovenská národná rada,

je mojou povinnosťou informovať Slovenskú národnú radu a vládu o rozhodnom proteste občanov proti návrhu vlády, že centrom oblasti, do ktorej by bol začlenený historický Novohrad s mestom Lučencom, sa stane zaostané mesto Rimavská Sobota. Túto skutočnosť uznala aj vláda. Hovorí sa o tom i v programovom vyhlásení vlády z 19. decembra minulého roku.

V čase, keď sme boli oboznámení so zámerom vlády rozčleniť Slovenskú republiku na nové územné celky, sme si vyžiadali prácu kolektívu geografov Univerzity Komenského v Bratislave, spracovanú na požiadanie ministerstva výstavby a techniky v roku 1983 Urbionom Bratislava a Banská Bystrica v rokoch 1976-1984. Geografické podmienky rozvoja nielen z nášho pohľadu, ale aj z pohľadu na celé Slovensko, dávajú jasnú odpoveď tým dnešným funkcionárom vlády, ktorí idú ešte v starých vyšľapaných chodníčkoch a nie je pre nich rozhodujúce odborné stanovisko kolektívov, objektívna skutočnosť.

Všetky odborné materiály, ako aj stanoviská ľudí žijúcich v meste Lučenec v regióne Novohrad sme dali 16. marca podpredsedom Slovenskej národnej rady pánovi Šíroťákovi, predsedovi skupiny o územnom členení, podpredsedom vlády pánovi Vargovi prostredníctvom zástupcov z Úradu vlády SR, ktorí navštívili náš okres dňa 4.4.1990 a Ing. Kmecovi, pracovníkovi vlády, ktorý sa touto problematikou zaoberá.

Preto žiadam vládu, aby zástupcovia jednotlivých okresov boli prizývaní k riešeniu tejto problematiky, aby sa rozhodlo v prospech ľudí, ktorí snáď po prvýkrát po toľ-

kých rokoch cítia šancu v lepšiu, spravodlivejšiu, demokratickými zásadami riadenú spoločnosť.

Moja otázka: Ako bude vláda postupovať pri riešení problémov okolo nového územného členenia Slovenska?

Ďakujem za pozornosť.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Macákovi. Slovo má poslanec Milan Volf a pripraví sa poslanec Anton Popovič.

Poslanec M. Volf:

Volám sa Milan Volf, volebný obvod 49, KSS.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,
vážení hostia,

mám otázku na ministra priemyslu. V súvislosti so zákonom o štátnom podniku a ostatných typoch podnikov sa mnoho hovorí o demonopolizácii veľkých podnikov. Osobitne sa to týka najmä podnikov spotrebného priemyslu. Konkrétne mám na mysli konfekčný priemysel. V tomto i po zániku VILJ Slovakotex ostali veľké podniky s množstvom malých závodov, vykonávajúce ale prácu za mzdu. O budúcnosti týchto závodov v súvislosti s demonopolizáciou by som chcel vedieť niečo viac. Je to z toho dôvodu, že i v okrese Prievidza, z ktorého pochádzam, sa nachádza niekoľko takýchto závodov s počtom zamestnancov cca 250-350 pracovníkov. Z toho je 90 % žien. Tieto závody nemajú uzavretý výrobný cyklus a sú odkázané výlučne na kooperáciu so závodmi v rámci materského podniku. V súvislosti so zefektívnením svojej činnosti očakávam, že zo strany materských podnikov

bude istý tlak na tieto závody, aby sa osamostatnili, resp. môže dôjsť i k tomu, že tieto závody zaniknú.

Som z okresu, kde hrá dominantnú úlohu baníctvo. V súvislosti so štrukturálnymi zmenami v našom národnom hospodárstve sa práve táto problematika citeľne dotýka nášho okresu, pričom dôjde k poklesu pracovných príležitostí. Viem, že odevný a najmä konfekčný priemysel túto situáciu nevyrieši, ale aspoň v počiatočných môže ženská zamestnanosť čiastočne utlmiť zníženie životnej úrovne našich občanov. Okrem toho nám nemôže byť ľahostajná ani otázka zásobovania trhu konfekčným tovarom, ktorého je najmä v nižších cenových reláciách nedostatok.

Z toho dôvodu sa, vážený pán minister, obraciam na vás s otázkou, akú možnosť budú mať takéto malé závody v oblasti podnikania, keď v súčasnom období nemajú možnosť samostatne nakupovať polotovary, stroje a ďalšie komponenty. Viem, že v krajinách s trhovým hospodárstvom sú práve závody s počtom zamestnancov 200-250 v tomto priemysle pri určitom stupni modernizácie vysoko efektívne. Bolo by preto škoda, keby sme nevenovali tejto otázke pozornosť. Ešte raz žiadam ministra, aby ma informoval o možnosti takýchto závodov pri podnikaní a o tom, či vláda Slovenskej republiky bude v tejto záležitosti niečo podnikáť alebo už niečo podniká.

Ďakujem za pozornosť.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Volfovi. Slovo má poslanec Anton Popovič, pripraví sa poslanec Milan Zemko.

Poslanec A. Popovič:

Anton Popovič, VPN.

Vážený pan predseda,
vážená Slovenská národná rada,
vážená vláda,

pokladam za dôležité upozorniť na vážne problémy, ktoré vznikajú v súvislosti s majetkom bývalého Socialistického zväzu mládeže. Na osvetlenie problematiky uvádzam niekoľko faktov z minulosti. Z celkového počtu mládeže Slovenska vo veku od 15 do 35 rokov bolo v Socialistickom zväze mládeže organizovaných len 37-39 % mladých ľudí, väčšinou zo stredných a vysokých škôl. Činnosť SZM nemohla byť krytá ani z jednej tretiny príspevkami členov, nehovoriac o investičnej výstavbe, ktorá bola pokrývaná štátnymi dotáciami prostredníctvom Národného frontu. Nadobudnutý majetok SZM činí viac ako 630 mil. Kčs a bol vytvorený zo spoločenských prostriedkov.

K súčasnej situácii: Na mimoriadnom zjazde SZM 6. januára a 11. februára vznikli štyri tzv. nástupnícke organizácie SZM - Zväz mladých, Slovenský vysokoškolský spolok, Pionier a Strom života. Tieto nástupnícke organizácie navonok vystupujú ako samostatné právne subjekty, ale v skutočnosti sú naďalej riadené pokračovateľom SZM - Zväzom mladých, čo vyplýva z faktov, že sa podriaďujú uzneseniam a rozhodnutiam Zväzu mladých. Zväz mladých im dokonca realizuje hospodárske záležitosti. Podozrivý je tiež fakt, že všetky pohľadávky a nevyrovnané záväzky Zväzu mladých zveril na prešetrenie a majetko-právne usporiadanie slovensko-švajčiarskej spoločnosti GEMIAL, ktorá uskutoční analýzu súčasného ekonomického stavu majetku a navrhne, ktorý majetok treba odpredať, aby boli pohľadávky Zväzu mladých a ďalších tzv. nástupníckych organizácií SZM vy-

rovnané. Vidím v tom možnosť získať podstatnú časť majetku bývalého SZM na vlastnú hospodársku činnosť. V spoločnosti GEMIAL totiž pracuje celý rad bývalých funkcionárov SZM a nomenklatúrnych kádrov. Takisto hlavní funkcionári nástupníckych organizácií a iní zainteresovaní sú bývalí pracovníci Slovenského ústredného výboru SZM a členovia Výkonného výboru ÚV KSS.

Zväz mladých zámerne zdržiaval riešenia za okrúhlym stolom, kde zasadaťi novovzniknuté mládežnícke organizácie s cieľom dohodnúť, ako sa bude využívať majetok. Po vykonaní týchto zjavných manipulácií a podvodov s reorganizáciou a likvidáciou správ účelových zariadení bývalého SZM a po prevodoch majetku na okresy Zväz mladých po trojmesačnej dezinformačnej činnosti dňa 18.4.1990 od okrúhleho stola odstúpil. Ostatné tri rokovania bez jeho prítomnosti však priniesli konštruktívne výsledky, vznikla Majetko-právna únia detských a mládežníckych organizácií. Cieľom tejto únie je prebrať na seba celý majetok bývalého SZM a po jej zaregistrovaní na ministerstve vnútra zabezpečiť jeho využívanie deťmi a mládežou bez rozdielu politických názorov.

Do akej miery sa bude akceptovať vznik majetko-právnej únie z iniciatívy mládežníckych organizácií? Aké kroky miení vláda podniknúť v otázkach majetku bývalého SZM?

Ako sa mohlo stať, že bratislavský Večerník, ako bývalý orgán Mestského výboru KSS nebol vrátený občanom, teda národnému výboru tak, ako sa to stalo s inými krajskými denníkmi a s košickým Večerom, ale bol odpredaný firme GEMIAL.

Ďakujem za pozornosť.
/Potlesk./

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Popovičovi. Slovo má poslanec Milan Zemko. Pripraví sa poslanec Jozef Prokeš.

Poslanec M. Zemko:

Vážený pán predseda,
vážená Slovenská národná rada,

prvú otázku si dovoľím formulovať pre ministra zdravotníctva pána Nováka. Zdravotnícka verejnosť, a osobitne pracovníci vedecko-výskumných ústavov rezortu zdravotníctva, sú znepokojení postupom pána ministra pri menovaní riaditeľov niektorých vedecko-výskumných a odborných zariadení zdravotníctva. Menovite ide o Výskumný ústav lekárskej bioniky a Inštitút pre ďalšie vzdelávanie stredných zdravotníckych pracovníkov. Na týchto zdravotníckych pracoviskách získali bývalí riaditelia v tajnom hlasovaní dôveru svojich spolupracovníkov, v následnom konkurznom pokračovaní sa umiestnili na prvom mieste, no napriek tomu boli za riaditeľov vymenovaní ľudia, ktorí v konkurzoch obstáli horšie, prípadne podstatne horšie.

Rozhodnutia pána ministra vzbudili prinajmenšom u časti zdravotníckej verejnosti vážne obavy, že takýto postup môže mať veľmi negatívny dopad na prácu slovenských vedecko-výskumných ústavov a ohroziť ich vedecký a odborný kredit doma i vo svete. Tieto obavy sú stupňované aj tou okolnosťou, že kádrové zmeny v rezorte zdravotníctva neboli ešte ukončené a teda sa nedá vylúčiť, že aj na ostatných vedecko-výskumných a odborných pracoviskách dôjde k podobným sporným rozhodnutiam. Adresujem preto pánovi ministrovi otázku, prečo sa rozhodol nerešpektovať ani vyjadrenie pracovných kolektívov, ani rozhodnutie konkurzných komisií, ktoré on sám menoval. Je totiž zrejme, že

nejde o úzko odborný problém. Ignorovanie hlasovania pracovných kolektívov fakticky popiera jeden z dôležitých demokratických princípov a ignorovanie rozhodnutia konkurzných komisií spochybňuje ich kompetentnosť a zmysel. Keďže sú to konkurzné komisie, ktoré menoval sám pán minister, spochybňujú takéto rozhodnutia aj kompetentnosť a vážnosť jeho vysokého úradu.

Druhú otázku si dovoľím adresovať pánovi ministrovi Kováčovi. Ako je známe, na aprílovej porade vlád Slovenskej republiky a Českej republiky sa dohodlo, že do polovice mája tohto roku vypracujú ministri financií republikových vlád rozpočtové pravidlá oboch republík, ktoré by zabezpečili zužitkovanie novovytvorených hodnôt v tej republike, v ktorej boli vytvorené a tak umožnili skončiť s neustále sa opakujúcimi tvrdeniami o doplácaní jednej republiky na druhú. Keďže doteraz nové rozpočtové pravidlá neboli publikované, obraciam sa na pána ministra s otázkou, v akom štádiu je príprava týchto veľmi dôležitých pravidiel a či budú aspoň rámcovo publikované ešte do volieb.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Zemkovi. Slovo má poslanec Jozef Prokeš. Pripraví sa poslanec Emil Kucharovic.

S faktickou pripomienkou sa prihlásil ešte poslanec Ivan Hudec.

Poslanec I. Hudec:

Ak dovolíte, ja sa pripájam k interpelácii pána poslanca Zemku. Chcem potvrdiť, že takáto situácia nie je len v týchto dvoch zariadeniach, kde došlo k porušeniu platných zásad a princípov. Sám som sa pokúšal zúčastniť sa konkurzu v takzvanom malom doškolováku a napriek tomu, že som splnil všetky náležitosti, nebolo mi ani odpovedané. Myslím, že je viacero informácií a signálov, že sa takto pokračuje a žiaľ, nielen v tomto rezorte.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem. Slovo má poslanec Jozef Prokeš.

Poslanec J. Prokeš:

Prokeš, volebný obvod 36 Zlaté Moravce.

Rozvoj vedy a techniky je nepochybne životnou potrebou každého štátu a nie záležitosťou luxusu. V sústave vedeckých inštitúcií nášho štátu máme dve vo výrazne asymetrickom postavení. Je to Slovenská akadémia vied a Československá akadémia vied. Slovenská akadémia vied je financovaná z rozpočtu Slovenskej republiky, zatiaľ čo Československá akadémia vied z federálneho rozpočtu. Bolo by to v poriadku, keby Československá akadémia vied mala celoštátny nielen názov, ale aj pôsobnosť. Nie je mi známy ani jeden inštitút československej akadémie vied na území Slovenskej republiky. To znamená, že pod celoštátnym názvom sa v skutočnosti skrýva česká akadémia vied a táto je, ako som už povedal, financovaná z federálneho rozpočtu.

Obraciam sa preto na vládu Slovenskej republiky, aby nekompromisne žiadala od federálnej vlády vyčlenenie finančných prostriedkov z federálneho rozpočtu aj pre Slo-

venskú akadémiu vied, a to v rovnakom rozsahu ako pre Československú akadémiu vied, prípadne aby prostriedky vyčlenené pre Československú akadémiu vied boli rozdelené medzi Československú akadémiu vied a Slovenskú akadémiu vied v pomere jedna ku jednej. Inak to musíme chápať ako blokovanie rozvoja vedy na Slovensku.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Prokešovi. Slovo má poslanec Emil Kucharovic a pripraví sa poslanec Ján Paučo.

Poslanec E. Kucharovic:

Emil Kucharovic, Strana slobody.

Vážená Slovenská národná rada,

v mene Klubu poslancov - členov Strany slobody sa obraciam s interpeláciou na predsedu Slovenskej národnej rady, aby inicioval prípravu Ústavy Slovenskej republiky tak, aby bola daná k 1. októbru 1990 na verejnú diskusiu.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda R. Schuster:

Ďakujem pánovi poslancovi Kucharovicovi. Slovo má poslanec Ján Paučo. Pripraví sa poslanec Eduard Granec.

Poslanec J. Paučo:

Ján Paučo, VPN.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

náš malý parlament pomaly končí svoje poslanie i činnosť, dane mu historickou nevyhnutnosťou prerodu spoločnosti od totality k demokracii. S ním ukončí danú etapu nášho vývoja i vláda národného porozumenia ako sme ju vlastne aj svojsky nazvali. Parlament zrejme taký nebol, ak zoberieme do úvahy filozofickú verbálnu úvahu pána Weissa, ktorú vyriekol onoho času na tejto pôde, či máme teda aj parlament národného porozumenia. Možno mal na mysli tú časť členov Slovenskej národnej rady, ktorí nesúhlasili s politikou KSČ, ktorú sám reprezentuje.

Z tejto príležitosti sa mne, aj iným poslancom natiska otázka, aký teda bol vzťah medzi poslancami Slovenskej národnej rady a vládou Slovenskej republiky, ako tieto ústavné inštitúty reprezentujú moc zákonodarnú a výkonnú. O bližších aspektoch sa nechcem zmieňovať, ale súvisia s nižšie uvedenou otázkou. Jej verejné vyjadrenie používam preto, že sa, žiaľ, doposiaľ problém inak nepodarilo riešiť ani v spolupráci s poslancom Federálneho zhromaždenia, s predstaviteľmi vodného a lesného hospodárstva.

Ide o takmer 6 mesiacov trvajúci problém š.p. Žačnovica, ktorý netkvie len v oblasti personálnych zmien, ale v komplexnosti riešenia záležitostí tejto organizácie vôbec. Na tomto lokálnom prípade som si overil prax zatiaľ platí, zanovitosti a riešenia vecí podľa starej komunistickej praxe, len nie podľa zákona. Zrejme predstavitelia z tohto rezortu považovali zákon č. 88/1988 Zb. za príliš starý a teraz prijatý zákon zasa za veľmi nový, aby jeden

či druhý vôbec rešpektovali. Len tak sa mohlo stať, že napríklad flagrantly skutočnosťami - 53-miliónové nevyužitie základné prostriedky, ekonomické straty a pod. - sa v tomto podniku drží pri moci pretrvávajúca mafia - inakšie názvoslovie by ani nebolo príliehavé. Len preto nebola prijatá demisia riaditeľa, a tiež z toho istého dôvodu v čase účinnosti pôvodného zákona bola daná možnosť hlasovania o bytí či nebytí starých štruktúr len časti riadne zvoleného zhromaždenia pracujúcich. Zákon o štátnom podniku však hovorí inak. Pýtam sa teda, má právo pán minister lesného a vodného hospodárstva realizovať zákon inak ako bol prijatý, alebo si mám myslieť, že takéto konanie je výplodom totalitou známej politickej sily podľa zásady, že účel svätí prostriedky?

Ďakujem.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Paučovi za jeho vystúpenie. Slovo má poslanec Eduard Granec a pripraví sa poslankyňa Edita Šabová.

Poslanec E. Granec:

Eduard Granec, volebný obvod 14, Demokratická strana.

Vážený pán predseda,
vážené dámy a páni,

v informáciách z vlády Slovenskej republiky č. 5, teda zrejme posledného čísla, boli zverejnené zásady personálnej politiky a riešenia personálnych zmien v riadiacich štruktúrach štátnej správy a hospodárskej sféry na Slovensku. Vláda odporučila pri riešení personálnych zmien vychádzať z podrobne rozpracovaných desiatich zásad. V zása-

de číslo 4 vláda požadovala, aby sa súčasný proces zmien v riadiacich štruktúrach na Slovensku doriešil do 15. apríla 1990. Máme rad informácií o veľmi negatívnych postojov funkcionárov národných výborov starých štruktúr z viacerých obcí a okresov v Slovenskej republike, obzvlášť vo Východoslovenskom kraji. Napríklad predseda miestneho národného výboru členovi Demokratickej strany - poďčiarkujem - slušnému, skôr bojácnemu človeku povedal, že Demokratickú stranu v obci neberie a nebude brať do úvahy, nedovolí v obci žiadnu propagáciu Demokratickej strany a člena Demokratickej strany, občana obce, odmieta pozývať k okrúhlemu stolu.

Mám otázku na vládu Slovenskej republiky, či má vykonanú kvantifikáciu týchto požadovaných zmien a či je pripravená kvalifikovane informovať Slovenskú národnú radu a slovenskú verejnosť o vykonaných zmenách.

A druhú otázku: Aké opatrenia pripravila vláda na to, aby nastávajúce slobodné voľby mohli prebehnúť skutočne demokraticky a poctivo tak, aby mohli byť vylúčené akékoľvek manipulácie v prejave slobodnej vôle občanov.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Granecovi. Slovo má poslankyňa Šabová. Pripraví sa poslanec Masarik.

Poslankyňa E. Šabová:

Volam sa Šabová, som za Stranu slobody a civilným zastupovaním energetik.

Dovoľte mi preto, aby som niektoré pripomienky, žiaľ a bolesti svojich kolegov energetikov tlmočila s prosbou a otázkou na vládu.

V súlade s kompetenčným zákonom je pre energetiku republík zakladateľom Federálne ministerstvo palív a energetiky a v jednotlivých republikách je energetika zavŕšená v súčasnosti na úrovni štátnych podnikov Slovenské energetické podniky a české energetické závody. Súčasný proces prechodu hospodárstva na tržnú ekonomiku sa dotýka významne aj energetiky.

V koncepcii perspektívneho rozvoja palívo-energetického komplexu aj v návrhoch organizácie riadenia zakladateľom - Federálnym ministerstvom palív a energetiky prevládajú centralistické tendencie s ideou nadnárodného princípu energetiky, systémom prerozdelenia medzi Slovenskou republikou a Českou republikou, s riadením energetiky z Prahy. Návrhy spracované a predkladané zástupcami slovenskej energetiky sú, naopak, orientované jednoznačne na energetiku organizovanú na republikovom princípe s významne ekonomickým princípom riadenia a možnosťou uplatnenia formy akciových spoločností.

Tieto návrhy Slovenskej republiky nie sú vo federálnom centre primerane rešpektované. Napríklad federálny minister palív a energetiky už rozhodol o organizácii plynárenstva, kde začlenil plynárenské zariadenia na území Slovenskej republiky do celoštátneho podniku Transitzný plynovod Praha. Týmto postupom sú odvádzané do Prahy prostriedky z činnosti prenosových plynárenských zariadení na Slo-

vensku. Pre krátkosť času závažné materiály, ktorá moje spomínané slová podopierajú, predložim mimo tohoto vystúpenia.

Mám preto otázku na predsedu vlády Slovenskej republiky a podpredsedu federálnej vlády pána akademika Čiča: Ako sa podieľa slovenská vláda na perspektívnom rozvoji organizácie riadenia slovenskej energetiky, či bude a akým spôsobom usmerňovať centralistické tendencie federálneho zakladateľa energetiky a či je predpoklad, že bude zakladateľom slovenskej energetiky ústredný orgán Slovenskej republiky.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslankyni Edite Šabovej. Hovoriť bude poslanec Ján Masarik. Pripraví sa poslankyňa Klimanová-Trizuljaková.

Poslanec J. Masarik:

Vážená Slovenská národná rada,
dámy a páni,

2. mája som písomne upozornil ministra zdravotníctva a sociálnych vecí pána Dr. Nováka na výbušnú atmosféru a možnosť štrajku v kúpeľnej organizácii Nový Smokovec, spôsobenú narušenými medzilidskými vzťahmi a požiadal som ho, aby záležitosť prešetril a prijal opatrenia, ktoré situáciu vyriešia. Dostal som od neho nič nehovoriacu odpoveď, ktorá nereaguje na moje požiadavky, situáciu absolútne nerieši, práve naopak, poskytuje priestor ďalšiemu živelnému priebehu. Preto využívam svoje právo a upozorňujem na túto

záležitosť aj z tohoto fóra. Dovoľte, aby som telegraficky uviedol niekoľko, možno až príliš konkrétnych faktov, tak ako som ich získal po rozhovore s občanmi zo svojho volebného obvodu.

Vo februári sa v prírodných liečebných kúpeľoch na Štrbskom plese uskutočnilo hlasovanie o vyslovení dôvery vedúcim pracovníkom. Z desiatich vedúcich hlasovaním o dôvere neprešli dvaja. Jedným z nich je lekárka, ktorá mesiac predtým bola nútená po prebehnutí výstražného štrajku odstúpiť z funkcie vo výbore VPN. Napriek týmto i ďalším negatívam, o ktorých zástupcovia odborov i VPN informovali ústne i písomne prvého námestníka ministra zdravotníctva Dr. Sedláka počas jeho návštevy vo Vysokých Tatrách, spomínaná pani doktorka, ktorá na svojom pracovisku nezískala dôveru, bola menovaná do funkcie riaditeľky kúpeľnej organizácie Nový Smokovec.

Potom nasledovali personálne zmeny, pripomínajúce vyrovnávanie si účtov a odstraňovanie nepohodlných. Pani riaditeľka preradila dvoch kvalifikovaných primárov s dlhoročnou praxou a takmer bezvýhradnou dôverou svojich kolektívov na základe dohôd na miesta, kde ich odbornosť nie je v plnej miere využitá. Ako tvrdia primári, dohody boli vynútené pod nátlakom a v tejto veci sa už obrátili na súd. Ich pracovné kolektívy proti preradeniu protestujú, odbory sú tiež na ich strane, nie po prvýkrát hrozia štrajkom. Na konferencii odborového hnutia, ktorá sa uskutočnila pred dvoma dňami, teda v utorok, návrh, aby pani riaditeľka kúpeľnej organizácie Nový Smokovec odstúpila zo svojej funkcie, podporilo viac ako 90 % prítomných. Ale ako vidieť - to všetko nestačí. Nadriadené orgány sú hluché a slepé. Všetko poukazuje na to, že generálne riaditeľstvo Slovakoterma i ministerstvo zdravotníctva a sociálnych vecí vsadili - obrazne povedané - na nesprávneho

koňa, ale napriek dostatočným informáciám sa zdrahajú priznať svoj omyl.

Žiadam pána ministra zdravotníctva, aby v spolupráci s predsedom Výboru SNR pre veci sociálne a zdravotné, z pracovníkov ministerstva zdravotníctva a sociálnych vecí a prípadne poslancov Výboru SNR pre veci sociálne a zdravotné vymenoval nezávislú skupinu, ktorá bezodkladne objektívne prešetří príčiny terajšieho nežiaduceho stavu v kúpeľnej organizácii Nový Smokovec a navrhne opatrenia v tom smere, aby sa situácia vyriešila definitívne a zásadným spôsobom. Dúfam, že o prvých krokoch v tomto smere budeme informovaní už zajtra v trinástom bode programu schôdze Slovenskej národnej rady.

Ďakujem za pozornosť.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem pánovi poslancovi Masarikovi za jeho vystúpenie. Slovo má poslankyňa Klímanová-Trizuljaková a pripraví sa poslanec František Sluňný.

Poslankyňa M. Klímanová-Trizuljaková:

som Klímanová-Trizuljaková, VPN, volebný obvod 13.

Váženy pán predseda Slovenskej národnej rady,
váženy pán predseda vlády,
vážené pani poslankyne a páni poslanci,

Dnes tu vystupujem na žiadosť svojich voličov z Bratislavy, ktorí ma požiadali o pomoc pri riešení otázky Základnej školy na Hlbokéj ulici v Bratislave. Rehoľné sestry Spoločenstva dcér kresťanskej lásky Vincenta de Paľ,

ktoré sú pôvodným majiteľom tohoto objektu, požiadali Národný výbor hlavného mesta Bratislavy o jeho prinavrátenie. V objekte, v ktorom bol pôvodne sirotinec, si chce Spoločenstvo dcér kresťanskej lásky Vincenta de Paľ zriaďovať noviciát, prípadne uskutočňovať starostlivosť o prestárlych občanov. Pán viceprimátor na žiadosť sestier Svätého Vincenta požiadal Obvodnú hospodársku správu školských zariadení a detských jasli, aby vyriešila uvoľnenie objektu ešte pred začiatkom školského roku 1990/1991 bez pridelenia náhradných priestorov. Rozptyl žiakov tejto školy z viacerých príčin nie je možný - preplnenosť tried v Bratislave, veľké vzdialenosti do najbližších škôl, deti by museli prekonávať náročné dopravné uzly a ulice.

Rozhodnutí rodičia žiadajú presun tejto základnej školy, ktorá má 480 žiakov, z toho je polovica detí pod 10 rokov, temer 10 % detí z Petržalky, do budovy Hudobno-tanečnej školy na Gorazdovej ulici. Tu sa treba zastať zase existencie tejto školy, pretože je to monotypná škola, jediná v Slovenskej republike a jej význam je, myslím, nediskutovateľný.

Keď som sa zaoberala získavaním informácií o tomto probléme, zistila som, že skutočnosť je podstatne horšia. V Bratislave v rámci osobitných škôl a učilišť, internátnych zariadení pre tieto školy pre deti všetkých vekových stupňov, chýba okamžite najmenej 5 objektov s kapacitou okolo 400 miest, pre potreby účelových školských zariadení 1700 metrov štvorcových priestoru, 76 tried pre deti v Petržalke. Ďalej náhrada za objekty, ktoré žiada prinavrátiť cirkvi. Už spomínaná pedagogicko-psychologická poradňa na Legionárskej ulici, Základná škola Hlboká, Ľudová škola na Diebrovom námestí, Osobitná škola internátna pre deti od troch do piatich rokov na Okružnej ulici, domovy mládeže na Puškinovej ulici a ul. Československej armády 7, Školská jedáleň na Uršulínskej ulici, Detské jasle na Le-

ninovom námestí. Nechcem hovoriť o ďalších objektoch na Jessenského a Palackého ulici, kde bude cirkev uskutočňovať cirkevné školy, na ktoré občania už dlho čakajú.

Nikto z nás nepochybuje o povinnosti nášho štátu vy-
sporiadať sa s požiadavkami cirkvi na prinavrátenie majet-
ku. Nikto nepochybuje o našej morálnej povinnosti odškod-
niť rehoľné sestry za utrpenie, protiprávne a ponižujúce
zaobchádzanie, ktorého sa im od rokov 1948 dostávalo. Ne-
môžeme však pripustiť, aby sa tak dialo na ukor sociálne
slabých detí postihnutého školstva.

Pytam sa pána predsedu vlády akademika Milana Čiča,
či sa vláda bude zaoberať komplexným riešením tohoto prob-
lému. Žiadame, aby bol vypracovaný zoznam všetkých objek-
tov v Bratislave a na celom Slovensku, ktoré majú byť pri-
navrátené cirkvi a následne vypracovaný postupný harmono-
gram odovzdávania týchto objektov tak, aby v prípade zmeny
v doteraz uskutočňovanej činnosti v týchto objektoch nebo-
li poškodení sociálne slabí, deti a naše zničené školstvo.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslankyni Klimanovej Trizuljakovej. Hlasí sa
poslanec Ivan Hudec.

Poslanec I. Hudec:

Rád by som sa pripojil k interpelácii pani poslankyne
Trizuljakovej. Keďže sa na mňa obrátili občania z tohoto
volebného obvodu, ja som s nimi tiež spracoval jednu ana-
lýzu, ktorá obsahuje aj konkrétne riešenia. Takže dovolil
by som si ju tiež predložiť.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem. Slovo má poslanec František Slušný. Pripraví sa poslankyňa Mária Krchníková.

Poslanec F. Slušný:

František Slušný, poslanec za Demokratickú stranu, volebný obvod 106 Žilina.

Vážené dámy a pán,
vážený pán predseda,
vážená vláda,

Sympomech, medzinárodné sympóziá a výstavy boli v Žiline poriadané od roku 1969 do roku 1981 v nepárnych rokoch. Ich účelom bolo oboznámiť odbornú stavebnú verejnosť s novinkami mechanizácie pre dokončovanie prác v stavebníctve, s výsledkami výskumu a prispieť k prehĺbeniu medzinárodnej technickej a ekonomickej spolupráce. Celkom sa na pôde Žiliny uskutočnilo 7 výstav, počas ktorých toto mesto navštívilo viac ako 1500 vystavovateľov, čo predstavuje okolo 10 000 cudzincov. Československých návštevníkov bolo viac ako 250 tisíc. Všetci návštevníci a účastníci, vrátane cudzincov, ocenili starostlivosť mesta a doteraz ju vysoko hodnotia. Chcem ešte povedať, že tá infraštruktúra doteraz existuje a ešte bola aj dobudovaná. Je tam celá sieť hotelových kapacít. Vtedy, keď ešte nefungoval hotel Slovakia, bola vybudovaná veľká športová hala, ktorá doteraz nie je naplno využívaná.

Byrokratickým rozhodnutím stranických a vládnych orgánov SSR z roku 1982 bola akcia Sympomech spojená s výstavou CONECO a presunutá do Bratislavy. Boli to centralistické tendencie poznačené - dá sa povedať - obdobím normalizácie. Rozhodnutie bolo uskutočnené bez akéhokoľvek

odborného záveru a samozrejme bez prerokovania s kompetentnými orgánmi okresu a mesta Žiliny. V zmysle uznesenia Rady MsNV v Žiline č. 23/1990 zo dňa 9. marca 1990 bol vypracovaný návrh na vytvorenie samostatného štátneho podniku s názvom Sympomech Žilina. Bude mať asi takéto dva základné predmety činnosti: výstavníctvo a platene telovýchovné a rekreačné služby. Tým by sa tam uzavrel ten okruh a aj táto telovýchovná stránka vecí by sa stala rentabilnou. S týmito návrhmi sa MsNV Žilina a ONV Žilina obracali na kompetentné miesta, zatiaľ však bez konkrétnych výsledkov.

V tomto bode sa obraciam na pána ministra stavebníctva, keby túto vec urýchlil, aby sa 12. výstava Sympomech mohla uskutočniť už v Žiline. Zároveň odporúčam všetkým do pozornosti, že táto výstava má medzinárodný význam a že na tejto výstave skutočne by malo záležať širokej verejnosti. Na tento účel má Žilina veľmi dobré podmienky, objekty, ktoré boli na tento účel určené, ako napríklad Dom techniky, kde je veľká átriová plocha o rozlohe asi 1000 metrov štvorcových, športová hala, ktorá má až 4500 metrov štvorcových a ešte sa môže dvakrát o 750 metrov štvorcových rozšíriť. Takisto sú tam k dispozícii voľné plochy, ktoré sú pripravené aj s napojením a inžinierskymi sieťami.

Ďakujem za pozornosť.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem pánovi poslancovi Slušnému. Slovo má poslankyňa Mária Krchníková a pripraví sa poslanec Ján Dieko.

Poslankyňa M. Krchníková:

Vážené Predsedníctvo Slovenskej národnej rady,
vážená vláda,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,

mám tri otázky na vládu, a ak dovolíte, konkrétne na pána predsedu vlády akademika Čiča. Zopakujem a chcem podporiť otázku pána poslanca Graneca, ako vláda hodnotí priebeh volebnej kampane.

Druhá otázka: Či vláda uvažuje o medzinárodnom dohľade nad priebehom volieb a pri sčítavaní hlasov?

Tretia otázka: Je podľa vás, vážený pán predseda vlády, vysielanie slovenskej televízie a rozhlasu skutočne nestranné? Mám na mysli ovplyvňovanie predvolebnej verejnej mienky. Podľa doterajších mojich poznatkov, ale aj poznatkov mojich voličov, mám úplne iné skúsenosti. Myslím si, že by sa táto skutočnosť nemala vymknúť zo zreteľa vlády. Som plne za slobodné voľby, som plne za demokraciu, ale za demokraciu pre všetkých, aj pre nás komunistov, naokoľko som členkou KSČ.

/Potlesk./

Predseda R. Schuster:

Dakujem poslankyni Krchníkovej. Slovo má poslanec Ján Bicko. Pripraví sa poslanec Ján Majer.

Poslanec J. Bicko:

Ján Bicko, VPN, volebný obvod 112 Medzilaborce.

Vážená Slovenská národná rada,
vážené predsedníctvo,
vážená vláda,

k problematike vzťahov gréckokatolíckej a pravoslávnej cirkvi. Ja by som vás chcel informovať o skúsenostiach z cesty do Spojených štátov. V dňoch 21. a 22. apríla v Pittsburgu som sa zúčastnil výročnej konferencie Karpato-rumínskeho výskumného centra, ktoré združuje 6000 členov a príaznivcov a hovorí v mene asi 700 tisíc Američanov ruského pôvodu. Táto pospolitosť so záujmom sleduje dialo v našej vlasti, obzvlášť čo sa týka súkmeňovcov - Rusínov v Československu. Osobne ma zarazilo to, že sa na tejto konferencii zúčastnili hierarchovia oboch cirkví, gréckokatolíckej a pravoslávnej a bolo vidieť, že tieto dve cirkvi si tam svorne spolunažívajú. Pravda, americký štát nikdy nebol pôvodcom niektorých rozporov, ktoré boli na začiatku rozchodu týchto dvoch cirkví, a preto skôr plnil zmierčiu úlohu.

Ja sa pýtam, či je slovenská vláda, ktorá predstavuje slovenský štát na Slovensku, ochotná zobrať na seba zodpovednosť za tú minulosť, tie päťdesiate roky, keď vlastne štát bol pôvodcom rozbrojov medzi gréckokatolíckou a pravoslávnu cirkvou a v podstate napomohol tomuto problému, ktorý doteraz nemôžeme vyriešiť. Podľa môjho názoru od začiatku pokusov o vyriešenie sa do toho pustili ľudia nekompetentní, ktorí to robili čiste abstrahovane, nevediac a nechápajúc problematiku. Preto vyzývam vládu, aby si toto uvedomila. Súčasne vyzývam aj celú našu spoločnosť, aj bratov rímskokatolíkov, ktorí sa v päťdesiatych rokoch pa-

sívne prihliadali na to, čo sa dialo a tým spôsobom sa zúčastnili na tejto zodpovednosti. Čiže to je problém celospoločenský.

Okrem iného v Amerike som mal príležitosť stretnúť sa s predstaviteľmi kultúrneho života, a to slovenského pôvodu. Veľmi ma tešilo, že som takú príležitosť mal. Tí ma prosili, aby som nadniesol na Slovensku otázku, ako bude Slovensko v budúcnosti predstavené v zahraničí a najmä v Spojených štátoch. Ako mi bolo povedané, za posledné dva roky sa v Spojených štátoch amerických udialo 5 výstav československých umelcov a z nich v podstate všetky boli české.

Pýtam sa vlády, ako mieni situáciu napraviť?

Ďakujem za pozornosť.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem pánovi poslancovi Bickovi. Ako posledný bol prihlásený pán podpredseda Majer.

Podpredseda J. Majer:

Ján Majer, Demokratická strana.

Mám jedinú otázku na premiéra Čiču. Slovenská národná rada dnes a zajtra zasadá v tomto volebnom období poslednýkrát. Na posledných zasadaniach, ako som si všimol, chýbalo veľa členov vlády. Dnes chýba 7 členov vlády, t.j. z osemnástich takmer 40 %. Chcem aby nam vysvetlil, prečo tu tieto členovia vlády menovite nie sú a kto bude za nich odpovedať na otázky, pretože väčšina otázok smerovala práve na tých členov vlády, ktorí tu nie sú. Zdá sa, že naši voliči majú pravdu, že páni ministri si zamieňajú svoju prácu za cestovanie. Snáď chcú využiť ešte ten krátky čas.

kým sú vo funkcii, aby "trhli" všetky zahraničné cesty. Prosím, aby bola predložená z každej tejto pracovnej cesty a z ich výsledkov Predsedníctvu Slovenskej národnej rady krátka správa.

/Potlesk/

Predseda R. Schuster:

Ďakujem pánovi podpredsedovi Majerovi. Všetci prihlásení poslanci a poslankyne vystúpili, považujeme teda otázky za ukončené. O vystúpenie v rámci tohoto bodu požiadal predseda vlády pán akademik Čič, ktorý odpovie na niektoré otázky. Ďalej nás v stručnosti poinformuje o plnení programového vyhlásenia vlády za posledné obdobie a o postupe realizácie ekonomickej reformy. Dávam mu slovo.

Predseda vlády SR M. Čič:

Vážený pán predseda,
vážené predsedníctvo,
vážené poslankyne, poslanci,

prosil som pána predsedu, aby zaradil tento bod na rokovanie. Myslím si, že je to mimoriadne vážny bod a prosil by som, aby ste ho vypočuli s trpezlivosťou, pretože ide o posledné zasadnutie Slovenskej národnej rady pred nastávajúcimi slobodnými voľbami. Mal by som tiež veľmi stručne odpovedať na niektoré otázky, pretože tu bol dnes celý rad závažných otázok, ktoré sa týkali práve tejto problematiky.

Ešte mi dovoľte ospravedlniť niektorých ministrov. Vlaceri ministri sú ako kandidáti VPN na ceste s pánom prezidentom Havlom a pánom predsedom Čalfom na východnom Slovensku, takže sa dnes nezúčastňujú zasadnutia. Zajtra

budú prítomní. Pán minister Novák a pán minister Šteis sú na zahraničnej ceste. Nejde o vycestovanie a využitie poslednej chvíle, ja by som si to chcel vyprosiť. Ide o veci, ktoré sú rozpracované a vláda chce ešte toto obdobie využiť na splnenie svojich úloh. Myslím, že to nemožno tak celkom jednoducho kvalifikovať ako to urobil pán poslanec Majer. Musím poprosiť Slovenskú národnú radu o ospravedlnenie niektorých ministrov, vrátane mňa, aj na zajtrajšom rokovaní, pretože máme aj iné úlohy, ktoré musíme plniť. Ide o návštevu fabrik, ktoré sa jej veľmi dožadujú a bolo to dlhšie plánované. Aj za cenu kritiky musíme túto požiadavku fabrik splniť.

Začínam túto správu veľmi nedobre, ale musím to takto vysvetliť a poprosiť o porozumenie.

Viete, že vláda pracovala v súčasnom zložení päť mesiacov. Bola to teda typicky prechodná vláda. Tak bola konštruovaná a tak aj musela chápať svoje poslanie. Jej hlavnou úlohou bolo previesť našu spoločnosť, pokiaľ možno bez veľkých sociálnych a iných otrasov, cez náročné a zložité prechodné obdobie a súčasne vykonať hlboké politické, ekonomické, kultúrne i ostatné spoločenské zmeny. Posunúť našu pokojnú demokratickú revolúciu zo 17. novembra minulého roku čo najviac dopredu, odpútať ju od bývalého totalitného režimu, od centralistického direktívneho riadenia a vytvoriť základy demokratického pluralitného systému. Vytvoriť priestor pre občianske iniciatívy a politické strany, pre hlbokú ekonomickú reformu založenú na rovnoprávnosti rôznych foriem vlastníctva, na výkonnosti, efektívnosti a podnikavosti ekonomických subjektov v sústave trhových vzťahov.

Zároveň bolo treba vytvárať priestor pre celú duchovnú oblasť, pre nový demokratický rozvoj školstva, vedy a kultúry, pre slobodu zhromažďovania, slova a tlače, slobodu

du svedomia a náboženského vyznania, priestor pre mravnú a duchovnú obrodu pri vytváraní slobodnej občianskej upoločnosti.

Súčasnne sme si predsavzali posilňovať našu národnú štátnosť, rozširovať a upevňovať jej naplň a kompetencie a takto od základov prebudovávať aj našu federáciu. Chápať ju vo všetkých oblastiach ako zdola budovaný a svojprávne dohodnutý zväzok dvoch rovnoprávných a suverénnych národných republik so zabezpečenými právami všetkých národností.

Toto všetko a ešte veľa iného dostala naša vláda do vianka na krátke obdobie. Toto si vytýčila vo svojom programovom vyhlásení, ktoré 19. decembra minulého roka schválila Slovenská národná rada.

Počas nášho pracovného obdobia sa niekoľkokrát dopínala a rekonštruovala aj Slovenská národná rada. Revolučný čas totiž nestál a nečakal, ale prudko sa vyvíjal. Aj my sme preto náš program museli dopíňať a spresňovať, pružne reagovať na potreby a okolnosti, na vaše podnety, odporúčania i kritické hlasy, zabezpečovať každodenný beh života ľudí. To boli naše hlavné úlohy. Posúdiť, do akej miery sa nám ich podarilo splniť, bude teraz úlohou vás, poslancov Slovenskej národnej rady. Čas na celú túto problematiku máme, žiaľ, vymedzený. Nemôžem hovoriť o všetkom. Preto sa v podklade do rozpravy sústredím iba na vybrané najhlavnejšie úlohy programového vyhlásenia vlády, na to, ako sme úlohy splnili alebo nesplnili a prečo to tak bolo.

Vláda Slovenskej republiky pokladá uskutočnenie slobodných volieb za svoju najhlavnejšiu úlohu. Na základe zákona o voľbách do Federálneho zhromaždenia a zákona o voľbách do Slovenskej národnej rady sme prijali opatrenia na ich realizáciu. Po línii štátnych orgánov zabezpečujeme

všetky organizačné technické a materiálne podmienky pre dôstojný a hladký priebeh volieb.

Tu by som chcel odpovedať aj na otázku pani poslankyne, že my ťažko môžeme plniť niektoré ostatné úlohy, teda dohliadať nad tým, či priebeh predvolebnej kampane je alebo nie je objektívny a pod. To je zážitosť okrúhleho stola, aj Slovenskej volebnej komisie, ktorá musí aj tieto otázky istým spôsobom usmerňovať. A či som presvedčený o tom, že je vyvážená predvolebná aktivita v televízii - iste každý máme na to svoj názor. Osobne si myslím, že nie vždy je to zodpovedajúce dohodám - v obsahu, aj v rozsahu. My sme o týchto otázkach už hovorili s riaditeľom televízie a myslím si, že dôjde k náprave.

V spoločensko-politickej oblasti vláda akcentovala princíp zákonnosti pri tvorbe i aplikácii právneho poriadku, vynaložila veľké úsilie pri spracovaní všeobecne známeho veľkého počtu nových a novelizovaných právnych noriem. Hoci ide prevažne o kompetenciu federálnych orgánov, vlády oboch republík a ich legislatívne rady spolupôsobia pri tvorbe návrhov a ich posudzovaní.

Chcem informovať aj Slovenskú národnú radu o tom, že 1. januára 1969 bola ustanovená vláda Slovenskej republiky na základe federatívneho usporiadania nášho štátu. Mnohých členov tejto vlády v nasledujúcich rokoch postihla tvrdá perzekúcia, zbavenie ministerských miest a v rokoch normalizácie aj osobné a ľudské strádania. Vláda národného porozumenia politicky a morálne rehabilitovala 8 ministrov tejto vlády a ospravedlnila sa za ich diskrimináciu.

Na ministerstvách sa vytvorili rehabilitačné komisie. Dodnes sa na ne obrátilo so žiadosťou o rehabilitáciu viac ako tisíc pracovníkov. Mnohí z nich po zvážení ich odbor-

nej kvalifikácie a zdravotného stavu boli znovu prijatí do pracovného pomeru. Ďalším komisie podali návrhy na úpravu dôchodkov.

Proces obrody našej spoločnosti by bol značne oklieštený bez prestavby národných výborov. Preto vláda vynaložila veľa úsilia na rekonštrukciu ich volených orgánov a personálnych zmien aparátov. Na celom území Slovenskej republiky sa uskutočnili tieto zmeny bez vážnejšieho narušenia riadneho chodu a fungovania miestnej štátnej správy. Účinne sa do tejto náročnej akcie zapojili politické strany a hnutia, predovšetkým územné koordináčne výbory Verejnosti proti násiliu.

Reformu národných výborov a nové územné členenie pokladá vláda za významnú akciu pre uplatňovanie demokracie. Návrh je pripravený a vláda ho prerokuje na svojom najbližšom zasadnutí. Cieľom je vytvoriť pluralitný, demokratický politický systém konštituovaním miestnej samosprávy obcí a miest. Návrh na dvojstupňovú sústavu štátnej správy predpokladá zrušenie krajských národných výborov už k 1. januáru 1991. Zároveň sa vykoná zmena doterajšieho územného členenia štátu. S tým sú spojené aj komplexné návrhy legislatívnych zmien zákonov, rozpočtových pravidiel a zabezpečenie fungovania miestnej samosprávy.

Aj dnes tu odznela pripomienka na adresu tejto problematiky. A nielen tu. Pokiaľ ide o nové administratívno-územné členenie, stretávame sa s mnohými pripomienkami. Urobíme všetko pre to, aby sa komisia pod vedením ministra Mečlara zišla so širokým kolektívom a zástupcami politických strán, hnutí, predstaviteľov jednotlivých okresov a na demokratickom princípe o týchto otázkach rozhodla, eventuálne aj za využitia expertných posudkov, a predložila takto posúdený návrh.

Značnú časť svojej činnosti zamerala vláda na riešenie problematiky národnostných menšín a etnickej skupiny Rómov. Túto citlivú otázku, ktorá ožila v posledných mesiacoch, treba v celom komplexe riešiť v novom ústavnom zákone.

Nebudem vás informovať o tom, lebo som to už urobil, ako sme postupovali v riešení niektorých problémov menšiny maďarskej národnosti, prípadne aj Zväzu Rusínov-Ukrajincov, Matice slovenskej, Csomadoku atď., pretože boli na pracovnej porade k týmto otázkam aj s predstaviteľmi VPN. Chcem len povedať, že vláda Slovenskej republiky schválila návrh na rozšírenie pôsobnosti a nové zloženie Rady vlády pre národnosti Slovenskej republiky. Tá ešte v máji 1990 prerokuje také významné materiály, ako sú analýza súčasného stavu sociálno-ekonomickej a životnej úrovne obyvateľstva v národnostne zmiešaných okresoch, správa o situácii v školstve a potreba zvýšenia vzdelanostnej úrovne maďarskej a ukrajinsko-rusínskej národnosti, plnenie uznesenia vlády z rokov 1969-1989 na riešenie národnostnej otázky a návrh zásad zákona o používaní jazyka národností v národnostne zmiešaných oblastiach Slovenskej republiky. Samozrejme bude rokovať aj o celom rade ďalších otázok, ktoré s tým súvisia.

V realizácii našich zámerov v národnostnej politike sa budeme aktívne zapájať do medzinárodnej spolupráce v zmysle záverov rokovania najvyšších predstaviteľov Maďarska, Poľska a Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky v Bratislave.

Cirkevná oblasť je mimoriadne významná, dôležitá a citlivá. Aj dnes tu zaznelo niekoľko pripomienok, resp. návrhov alebo odporúčaní. Vláda všestranne podporuje činnosť registrovaných cirkví a náboženských spoločností.

Eviduje aj žiadosti o registráciu novovznikajúcich náboženských spoločností. Pripravuje návrh zákona o slobode viery a náboženského vyznania a postavenia cirkvi a náboženských spoločností. Podporuje obnovu činnosti ženských a mužských rehoľných spoločností, ktoré o to požiadajú. Svojím uznesením z 28. februára t.r. zrušila sekretariát pre veci cirkevné a zriadila pri Ministerstve kultúry Slovenskej republiky nový odbor pre tieto záležitosti.

Dovoľte odbočiť, resp. reagovať na otázku, pokiaľ ide o problémy gréckokatolíckej a pravoslávnej cirkvi. V januári som prijal všetkých cirkevných hodnostárov katolíckej, gréckokatolíckej, pravoslávnej cirkvi a aj iných nekresťanských cirkvi, kde sme jednoznačne vyložili náš vzťah, vzťah vlády k cirkvám. Vyložili sme zásady cirkevnej politiky, teda štátnej politiky vo vzťahu k cirkvám. Už vtedy som prosil, aby sa táto otázka riešila predovšetkým na platforme cirkvi, a to pravoslávnej a gréckokatolíckej, že predpokladáme, že práve na báze ich princípov a lásky k bližnému budú tieto problémy vyriešené.

Žiaľ, aj po ďalších rokovaníach, na ktorých sa niekoľkokrát zúčastnil podpredseda Slovenskej národnej rady, podpredseda vlády Slovenskej republiky i ďalší pracovníci priamo v Prešove, resp. v Michalovciach, Košiciach, aj za účasti predstaviteľov krajského národného výboru, sa nám nepodarilo úspešne vyriešiť všetky otázky. Vláda vyhlásila Prešovský Sobor za nezákonný, za taký akt, ktorý hrubo porušil nielen zákony, ale aj základné zásady spolužitia našich občanov, zásady spolužitia týchto cirkvi. Toto vyhlásenie prijali veľmi pozitívne veriaci a duchovenstvo gréckokatolíckej cirkvi. Veľmi sa nad týmto vyhlásením pohoršili duchovní a veriaci pravoslávnej cirkvi. Odsudzujú nás za to, že sme vôbec takéto vyhlásenie prijali.

V tejto súvislosti sme riešili aj niektoré otázky odovzdávania budov. Katolíckej cirkvi sa odovzdal seminár Spišskej kapituly a pokiaľ ide o gréckokatolícku cirkev takisto sa niektoré budovy odovzdali do užívania tejto cirkvi. Ostatné otázky je možné riešiť len zákonnou formou. Preto sme sa usilovali predovšetkým o zrušenie výnosu, ktorý vydal štátny úrad pre veci cirkevné ešte za nultárneho štátu v roku 1952. Rokovali sme o tejto otázke aj s kompetentnými pracovníkmi a funkcionármi federálnej vlády. Dohodli sme sa, že bude potrebné, aby sme zaujali k tomu stanovisko na úrovni našej vlády, eventuálne aby bol prijatý zákon Slovenskej národnej rady, ktorý tieto otázky majetko-právnych vecí definitívne dorieši. Tento návrh zákona je pripravený, budúcemu stredu ho prerokuje vláda Slovenskej republiky a predloží ho Predsedníctvu Slovenskej národnej rady, aby s ním naložilo podľa vlastnej úvahy. Predpokladáme, že by ho Predsedníctvo Slovenskej národnej rady mohlo prijať ako zákonné oparenie. Tým odpovedám aj na viaceré otázky a referujem, že v tejto veci sme vyvinuli mimoriadne veľké úsilie. O tejto záležitosti som rokoval aj s pánom arcibiskupom Sokolom, osobne som o týchto veciach rozprával s pánom biskupom Hirkom. Ziaľ, výsledok je doteraz, ako vidíte, takýto.

Pokiaľ ide o životné prostredie, mnohé závažné problémy sú zviazané s ekonomickou a sociálnou problematikou. Ich riešenie bude zväčša vyžadovať rozsiahle investície. Preto ťažisko pôsobenia vlády mohlo byť predovšetkým vo vytváraní inštitucionálnych a koncepčno-programových predpokladov pre účinnú ochranu a tvorbu životného prostredia v budúcnosti. Zákonom Slovenskej národnej rady sa zriadila Slovenská komisia pre životné prostredie, ktorá je samostatným prierezovým ústredným orgánom. V práci vlády v tejto oblasti sme urobili - dá sa povedať - dosť veľa a pritom málo. Riešili sme priamo za účasti *Mestského národ-*

ného výboru v Ružomberku, Kresťanskodemokratického hnutia, Verejnosti proti násiliu a ochrancov prírody, štátnej technickej inšpekcie ochrany ovzdušia a podnikov mnohé otázky, ktoré majú neblahý vplyv na zdravie ľudí najmä v tejto oblasti. Program predpoklada, že už v tomto roku, ale najmä do konca roku 1991 sa situácia podstatne zlepši, pretože už doteraz sa urobili viaceré opatrenia. Sám som si ich osobne na mieste aj kontroloval. Občania Ružomberka kvitujú že sa tieto opatrenia realizovali. V Ružomberku bol aj predseda Slovenskej národnej rady.

Prípravené sú aj krátkodobé programy na zlepšenie životného prostredia v Bratislave, v oblasti Jelšava, Lubeňnik a v niektorých ďalších lokalitách. Na rokovanie vlády je tiež pripravený program na likvidáciu toxických odpadov, na riešenie problémov ochrany prírody v Tatranskom národnom parku i ďalšie. Zároveň vláda rozhodla, že mestá a obce, ktoré nemajú vytvorené podmienky pre vypúšťanie odpadových vôd v súlade so zákonom, nebudú môcť začínať novú bytovú výstavbu. Je to tvrdé opatrenie, ale nie je možné ďalej dávať výnimky.

Medzi závažné problémy, ktoré sa doteraz nepodarilo doriešiť, patrí vplyv vodného diela Gabčíkovo na okolité územie. Pán poslanec Čarnogurský predniesol interpeláciu. Bude potrebné, aby o týchto otázkach podrobnejšie hovoril pán minister Veselý. Povieť aspoň to, že sme sa dohodli s maďarskou stranou, že akonáhle bude konštituovaná maďarská vláda a nová vláda Slovenskej republiky, okamžite sa začnú rokovania, aby sa tento vážny problém definitívne uzavrel. Vytvorili sa však aj predpoklady pre objektívne posúdenie sporných otázok za účasti zahraničných expertov.

Na úseku zdravotníctva a sociálnej starostlivosti sme podstatné zlepšenie zdravotníckych služieb nedosiahli. Aj dnes bolo tu viacero kritických pripomienok na tento re-

zort, na ministra a tým aj na našu vládu. Berieme tieto kritické pripomienky, pretože sú opodstatnené a objektívne. Nahromadené problémy si však vyžadujú dlhší čas na riešenie. Zlepšiť musíme najmä materiálno-technickú základňu zdravotníctva. Čiastočne sa podarilo zmierniť nedostatok niektorých druhov liekov a zdravotníckeho materiálu zvýšením ich výroby. Pravda, sú vážne problémy s dovozom z Nemeckej demokratickej republiky, zo Sovietskeho zväzu, z Maďarska a z Juhoslávie. Na dovoz zahraničných liekov sa uvoľnili devízové prostriedky vo výške 5 mil. Kčs.

Pokiaľ ide o injekčné striekačky, takisto tu bola interpelácia. Chcem povedať, že osobne som o tejto otázke rokoval s riaditeľom štátneho podniku Chirana. Majú tam vážne problémy, nechcem to tu rozvádzať. Žiadame o uvoľnenie devízových prostriedkov z federálnych rezerv, aby bolo možné kryť ich opodstatnené požiadavky. Teraz sa orientujú na zahraničný trh, aby mohli získať devízy, a náš trh je potom zanedbaný, prípadne problematický.

V rámci štrukturálnych zmien vo farmaceutickom priemysle sa po rozpade celoštátneho podniku SPOFA založili v Slovenskej republike samostatné štátne podniky. Počíta sa so zahraničnou účasťou pri modernizácii ich produkcie i technickej základne.

Na rozvoj onkologického programu sme poskytli v Bratislave objekt bývalého štátneho ústavu národného zdravia. Na rozvoj kardiovaskulárneho programu sa pripravuje nová investičná akcia. V kúpeľníctve sú pripravené opatrenia na odstránenie štátnych dotácií. Pripravený je zákon o poskytovaní zdravotníckej starostlivosti v súkromných a iných neštátnych zdravotníckych zariadeniach. Vytvárajú sa tiež podmienky pre rozvoj činnosti charitatívnych organizácií a vypracovála sa koncepcia na zlepšenie hygienickej služby.

Vážená Slovenská národná rada,

päťmesačné obdobie, ktoré uplynulo od prednesenia programového vyhlásenia vlády, kládlo na všetkých úsekoch náročné úlohy. Bolo treba udržať krehku ekonomickú rovnováhu, zabrániť rozpadu vnútorného spotrebného trhu, riešiť problémy nahromadené v minulosti a vytvoriť predpoklady na uskutočnenie hlbokých zmien v presmerovaní našej ekonomiky. Museli sme konať v podmienkach organizačných i personálnych zmien. Uvoľňovali sa dlho utlmované, väčšinou oprávnené požiadavky. Otvorenejšie sa presadzovali skupinovú záujmy, neraz pod hrozbou štrajkov. Nové problémy prišli a aj nebyvalý rozvoj tzv. nákupnej turistiky.

Na rok 1990 prijala vláda prepracovaný projekt vyrovnaného štátneho rozpočtu, ako aj návrh aktualizácie štátneho plánu, hlavne so zreteľom na zmeny vonkajších ekonomických vzťahov a opatrenia na ochranu vnútorného trhu. Dnes máme už k dispozícii štvrtročné a v niektorých ukazovateľoch štvormesačné výsledky tohtoročného vývoja ekonomiky. Môžeme teda povedať, v čom sme boli úspešní, v čom nie, čo je prijateľné a kde hrozí akútne nebezpečenstvo.

Za pozitívum považujeme, že sa nenarušila plynulosť reprodukčného procesu. Zároveň, s výnimkou trhovej živočíšnej výroby, sme nedosiahli minuloročnú úroveň produkcie. Výrobu strojárstva a elektrotechnického priemyslu ovplyvnila pokračujúca konverzia zbrojných programov, chemického priemyslu, prechodné zníženie zdrojov ropy a stavebníctvo, v ktorom sa prehodnocovali niektoré investičné zámery.

Celkové pozitívne hodnotenie v tejto oblasti nie je však jednoznačné. V mnohých podnikoch sa udomácnila nálada pasívneho prispôsobovania sa situácii, najmä vo vzájomných

dodávkach a v pracovných silách. Máme zatiaľ málo príkladov zdravej podnikateľskej expanzie s rozumnou mierou rizika.

Aj pri takmer osemprocentnom raste predaja sa podarilo udržať stabilitu vnútorného spotrebneho trhu. Zásoby tovaru sú zatiaľ na úrovni minulého roka. Po linii výrobných a obchodných organizácií podnikne vláda ďalšie kroky na plynulé zásobovanie obchodnej siete najmä trvanlivými potravinami, strojárskym spotrebným tovarom, textilom a obuvou. Súčasne si však treba uvedomiť, že na prípadnú nestabilitu vnútorného trhu majú vplyv aj naši občania. Nie sme v takej situácii, aby sme bez vážnych dôsledkov mohli po dlhší čas zabezpečovať rast predaja cukru, tukov, ryže prípadne ďalších potravín o štvrtinu alebo o tretinu oproti normálnemu stavu. Apelujem preto na zodpovedný občiansky postoj a prosím o pochopenie a nebaďdisciplínu, aby sme spoločne zabránili zhoršeniu situácie na vnútornom trhu. V každom prípade sa chceme vyhnúť hlbším regulačným opatreniam.

Pozornosť si zasluhujú aj tendencie hospodárenia ekonomických subjektov. Zmeny vývozov v prospech ekonomicky vyspelých štátov zodpovedajú našim devízovým potrebám. Záujem vzrastá o rýchlonávratné strojné investície. V uplynulom štvrtroku sme na ne vynaložili až o jednu tretinu viac prostriedkov ako v rovnakom období vlani. Tvorba zisku organizácií v pôsobnosti vlády Slovenskej republiky sa zvýšila v porovnaní s vlaňajškom o viac ako 25 %, hospodárenie štátneho rozpočtu v prvom štvrtroku skončilo s mier-
nym prebytkom.

Vítame značnú aktivizáciu mikromného podnikania. Už pred účinnosťou legislatívnych úprav sa do konca prvého štvrtroka zaregistrovalo 200 malých podnikov a družstiev. Počet mikromných podnikateľov vzrástol za prvé tri mesiace

tohto roka o viac ako 16 tisíc. Je to 1,5-násobok vlaňajšieho celoročného prírastku. Očakávame, že dôsledky sa prejavlia v krátkom čase. Súkromníci by mali vypínať medze-ry v službách i v doplnkovej výrobe.

Ekonomický vývoj však sprevádzali aj vážne problémy. Čistá produkcia vytvorená v ekonomike Slovenska, t.j. na-rodný dôchodok, sa pohybuje v prvom štvrtroku približne na úrovni vlaňajša. Súčasne však vzrástli peňažné príjmy o 5,3 %, peňažné výdavky o 9,2 %, maloobchodný obrat o 7,9 % a investície o 13 %. Priemerné ceny sa zvýšili približ- ne o 3 %. Ekonomika vývoj nie je schopná dlhodobejšie znášať ani ekonomická disponujúca veľkými rezervami. Znamenalo by to infláciu a zhoršenie devízovej pozície štátu.

Taktiež nás znepokojuje, že odbytová a štrukturálna kríza strojárstva a v menšej miere aj elektrotechniky ešte neprešla kulmináčnym bodom. Svedčí o tom nielen ďalší po- kles produkcie o 4 %, ale predovšetkým zníženie ich vývozu o jednu pätinu.

Problém konverzie zbrojného priemyslu bol už preroko- vaný vo federálnej vláde. Tým chcem odpovedať, ak sa mi to podarí, aj pánovi poslancovi Dubníčkovi. Opatrenia zo strany centra majú však len čiastkový charakter. Na náhra- du výroby treba zmobilizovať všetky sily vlastného vývoja, ako aj využitie spolupráce so silnými zahraničnými firmami.

V štátnom podniku ZTS Martin, kde sú dôsledky najváž- nejšie, bolo už zavedených 25 nových výrobkov a pripravuje sa nábeh výroby motorov pre úžitkové a osobné automobily. Aj včera sme boli v tomto podniku, rokovali sme o problé- moch. Je to mimoriadne vážna vec, aj pokiaľ ide o sociálne otázky, pretože je nevyhnutné prepúšťať aj niektorých pra- covníkov. Budeme sa tým ešte vo zvyšku času pôsobenia na-

šej vlády zaoberať. V rokoch 1990-1992 sa ešte nepodarí vyriešiť problémy tak, aby nemali niektoré sociálne dopady.

Pokročili práce na riešení koncepcie podniku BAZ Bratislava. Vláda od začiatku svojej činnosti aktívne a iniciatívne pôsobila pri riešení tohto vleklého problému. Podarilo sa nadviazať kontakty s vybranými svetovými výrobcami automobilov a prerokovať s nimi ponuky, ktoré by riešenie urýchlili. Pred dvoma týždňami som osobne aj s pánom ministrom Barčákom rokoval s niekoľkými záujemcami, s prezidentom firmy GM, s Fordom. Do konca mája by sa mali definitívne podpísať dohody buď s Fordom alebo s GM. Môžem odpovedať len takto. Viac nemôžem, pretože to patrí do kompetencie federálnej vlády. Napriek tomu aj s pánom ministrom Stračárom a pánom ministrom Barčákom robíme všetko pre to, aby sa tento problém čo možno najrýchlejšie uspokojivo vyriešil. Ak by sa prijali ponuky, ktoré nám dávajú predstavitelia týchto firiem, bolo by možné túto otázku riešiť v priebehu 18-20 mesiacov. Predovšetkým by sa tu vyrábali úžitkové vozidlá a zásoboval by sa trh na výmenu aj s niektorými inými osobnými vozidlami z tejto firmy. Vyrábali by sa aj prevodovky a motory v Martine, prípadne v ZTS Detva, niektoré kľuby a čapy pravdepodobne v Považskej Bystrici. Jednoducho chceme vidieť tento problém v celej šírke, v celej vertikále i horizontále, chceme do toho zapojiť aj elektrotechnický priemysel. Je pravda, že sa to rieši od roku 1971 a doteraz sa to nepodarilo vyriešiť. Prosím o pochopenie, že sme vo veci urobili za tých pár mesiacov čo bolo v našich silách. Myslím si, že dosť a verím, že sa to uvedie do praktického života, pretože nespokojnosť v BAZ-ke aj v ostatných fabrikách je mimoriadne veľká .

Poslanec J. Dubníček:

Pán ministerský predseda, si ochotný prijať krátku stručnú polemiku? Je to na podporu slovenskej vlády.

Predseda vlády SR M. Čič:

Nech sa páči.

Poslanec J. Dubníček:

Pán ministerský predseda konštatoval, že tieto výrobné zariadenia sú prakticky pod kontrolou - a viac-menej aj v perspektívnom smerovaní - federálnej vlády. Ak je to skutočne tak, rád by som podporil kroky slovenskej vlády, aby bol tento problém riešený čím prv. Máme informácie, že pokiaľ ide o firmu GM, je predpoklad, že by vo veľmi krátkom čase mohlo prísť k dohode, k výraznému kapitálovému vstupu týchto zahraničných zdrojov a teda prakticky k následnému uspokojeniu sociálnych potrieb a istôt tisícov pracovníkov, o ktorých som hovoril.

Ďakujem.

Predseda vlády SR M. Čič:

Ďakujem za podporu toho, čo robíme. Chcem povedať ešte toľko, že tlak zmenených ekonomických podmienok je citeľný aj v elektrotechnickom priemysle. Máme veľmi vážne problémy. Zaostávanie súčiastkovej základne, pochopiteľne, znižuje technickú úroveň produkcie. Prudko sa znížil záujem o výpočtovú techniku. Rýchlo treba prispôsobiť výrobu novým podmienkam s účasťou zahraničného kapitálu. V tomto zmysle vláda ešte vo svojom zostávajúcom funkčnom období využije doterajšie rokovania na konkretizáciu budúcich krokov a budúcich rokov.

Značnú časť svojej činnosti venovala vláda rokovaniu s vládou Českej republiky a federálnou vládou o náplni princípov federácie. Ide najmä o zmenu postavenia rozpočtu republik a federácie. Vyvrátili sme tvrdenia o doplácaní českej ekonomiky na slovenskú. Vypracovali sme návrh ekonomického modelu na zabezpečenie plného republikového samofinancovania a modelu stratégie ekonomického a sociálneho rozvoja Slovenskej republiky. Žiaľ, niet času na to, aby som vás s tým teraz zdržiaval. Zrejme nová vláda predloží tento materiál v upravenej podobe na posúdenie Slovenskej národnej rade.

V daňovej oblasti vláda upravila rad právnych predpisov. Aktívne sme sa podieľali na príprave stratégie ekonomickej reformy celej ČSFR. Predbežne bol tento zámer schválený.

Veľkú pozornosť venovala vláda podpore demonopolizačných tendencií. V priemysle riadenom Slovenskou republikou registrujeme 60 štátnych podnikov. V chemickom priemysle vzniklo ďalších 18 štátnych podnikov. Dohodli sme konkrétne kroky a postupy s primátorom hlavného mesta Slovenska na ozdravenie životného prostredia. Pravidelne sledujeme postup výstavby ekologických stavieb, najmä v Strážskom, Novákoch, Šali, Ružomberku, Hnúšti atď. Otvorený však ostáva problém Hydrokraku v Slovnafte Bratislava. Doslova sme sa tešili, že v máji bude vyrábať prvý benzín. Žiaľ, došlo tam k skratom, zhořeli káble. Dúfajme, že do konca tohoto mesiaca sa ukončí rekonštrukcia a v júni by už koenečne mal Hydrokrak pracovať.

V oblasti poľnohospodárstva a výživy nové ekonomické prostredie charakterizujú reštrikčné opatrenia, t.j. zníženie neinvestičných dotácií a devalvácia československej koruny, ako aj blokovanie devízových prostriedkov. Hlavné

úlohy rezortu sú rozpracované v opatreniach na prechod k trhovému mechanizmu. Samozrejme, že dovážame chýbajúce suroviny za vývoz poľnohospodárskych plodín, najmä obilia. Už v tomto roku sa prejavuje pokles stavov krav v nižšom výkupe mlieka. Potravinársky priemysel prekročil dodávky do trhových fondov o 4 %. Pozornosť venujeme kvalite poľnohospodárskych surovín a zvýšeniu produkcie zemiakov a cukrovej repy, ktorá nám dlhé roky robí vážne problémy.

V odvetví lesného hospodárstva sa naďalej, žiaľ, zhoršuje stav lesov, pôsobením celého komplexu nepriaznivých činiteľov. Na zmierňovanie škôd sme prijali komplex opatrení. Z nich sa časť už realizovala. V roku 1990 sa znížila ťažba dreva o 3,5 % oproti vlašajáku. Dostávame však správy - a bude to treba urýchlene preveriť - že sú oblasti, v ktorých naďalej pokračuje ťažba dreva, ktorá devastuje lesy, devastuje krajinu.

Realizujú sa tiež veľkoplošné melioračné opatrenia a uprednostňujú sa biologicky a ekologicky vhodnejšie formy hospodárenia. Rozpracúvajú sa otázky vlastníckych vzťahov k lesom. Tu je veľmi mnoho vážnych problémov, najmä pokiaľ ide o urbárčaty, o komposesoráty a niektoré ďalšie otázky, súvisiace so súkromným vlastníctvom častí lesov.

V súvislosti s riešením ekologických otázok Systavy vodných diel na Dunaji na požiadanie predsedu vlády Maďarskej republiky počítame so spoločným rokovaním nových vlád, ako som to už uviedol. V tejto súvislosti chcem tiež povedať, že venujeme pozornosť aj využívaniu vodných zdrojov pitnej vody a výstavbe vodných nádrží. Najmä ide o vodnú nádrž Turček, kde je veľmi veľa konkrétnych, pretože niektorí občania sú proti tomu, aby tam bola láto výstavba, z iných okresov sa dožadujú tejto vodnej nádrže, pretože majú nedostatok vody. Tieto stavby by mali začať ešte tento roku, ale bude sa treba k tomu znovu vrátiť.

V drevospracujúcom priemysle zameriavame pozornosť na zvýšenie finalizácie výroby. Začala sa výroba obalov na tekuté potravinárske výrobky. Obal na zdravotnícke materiály sa začal vyrábať v Ružomberku. Je to konečne už tiež - povedzme si takto - úspech. Tu sa v tomto roku ukončí aj montáž nového papierenakého stroja na výrobu špeciálnych grafických papierov.

Na odstránenie negatívnych dopadov na životné prostredie sú pripravené ekologické akcie v Ružomberku, Štúrove a Vranove. Využitím dreveného odpadu sa zlepši situácia v hospodárení s tuhými odpadmi. Od 31.12.1990 bude zastavená výroba buničín v štátnom podniku Gemerská celulóžka a papiereň. V tejto súvislosti vyvoláva pred vládou úloha ako riešiť zamestnanosť a sociálnu otázku týchto dnešných pracovníkov.

V stavebníctve sa vytvárajú podmienky na urýchlenie procesu demonopolizácie štátnych podnikov. Spomalenie procesu spôsobujú finančné dopady a nízka samofinancovateľnosť podnikov. V bytovej výstavbe utlmujeme sílikátovú prefabrikáciu. Stavebníctvo naďalej trpí odchodom pracovníkov i mnohými ďalšími problémami.

Značne sa rozchádzajú predstavy o organizácii energetiky na Slovensku a na federálnom ministerstve. Takisto bola k tomu interpelácia, resp. kritická pripomienka. My sme rovnakej mienky ako pani poslankyňa. Považujeme za vhodné ponechať aj dnešné Slovenské energetické závody, prebudovať ich na účastinnú spoločnosť s možnou zahraničnou spoluúčasťou. Ak sa veľkoobchodné ceny energií dostanú na reálnu základňu, podnik by bol schopný ďalších investícií. To je práve ten problém financovania. Týka sa to aj repy, plynu a všetkých ostatných produktov. Predstavy federálneho ministerstva o jednom celofederálnom podniku,

ktoré budúci týždeň podáva na oboznámenie federálnej vláde, sú pre nás neakceptovateľné. Budeme proti tomu protestovať a budeme za koncepciu, ktorú som veľmi stručne lakto uviedol. Naše stanovisko je v tom jednoznačné a súhlasné aj s názorom energetikov.

V oblasti vnútorného obchodu a cestovného ruchu prijala vláda opatrenia na ochranu vnútorného trhu. Išlo o celý rad problémov, nebudem vás zaťažovať číslami. Chcem však povedať, že v rezorte pracuje aj demonopolizačná komisia, pretože sa ukazuje potreba riešiť štruktúru zaradení verejného stravovania. Nie je možné, aby sa ďalej takto pokračovalo.

Vážená Slovenská národná rada,

chcem povedať, že významným iniciátorom humanizácie spoločnosti je kultúra, veda, výchova, vzdelávanie. Preto vláda vypracovala program zmien, ktoré zabezpečujú umoleckú slobodu, rozvoj vedy a školstva, ich materiálno-technickej základne. Aj v oblasti kultúry sa začala demonopolizácia. Vznikajú nové záujmové organizácie. Rieši sa nová štruktúra národnej kinematografie, televízie a rozhlasu, po čom ste aj vy ako poslanci už neraz volali a upozorňovali na tieto problémy.

V oblasti pamiatkovej starostlivosti sa prehodnotili plány obnovy pamiatkových objektov. Vytvoril sa osobitný fond záchrany kultúrneho dedičstva. V rámci medzinárodnej kultúrnej spolupráce sa rozvíja program na prehĺbovanie celoeurópskeho kultúrneho a vzdelávacieho procesu. Pripravujú sa podmienky na otváranie kultúrnych a informačných centier vyspelých krajín na Slovensku, najmä v Bratislave. Rozširujú sa styky so Slovákmi, žijúcimi v zahraničí.

Máme veľmi vážne problémy v školstve, a to na stredných odborných učilištiach, kde je vážna situácia v tom, že sa prijíma menej žiakov ako v predchádzajúcich rokoch. Podniky v nových podmienkach odmietajú hradiť naklady na prijatých žiakov. Týka sa to takmer 17 tisíc žiakov prvých ročníkov a okolo tisíc žiakov vyšších ročníkov. V prvom štvrtroku tohoto roku bolo takto ohrozených 13 odborných učilišť.

Vypracúvajú sa nové učebné plány stredných škôl a stredných odborných škôl. Rozširujú sa možnosti výuky cudzích jazykov. Na vysokých školách sa uskutočnila demokratizácia riadenia a celého vysokoškolského života. Nový vysokoškolský zákon bude platný od 1.7.1990. Podstatne sa rozšírili styky so zahraničím. Počíta sa s rozšírením možnosti štúdia na zahraničných vysokých školách. Pripravuje sa otvorenie Európskej univerzity. Na vysokých školách už pôsobia zahraniční lektori.

Mohol by som menovať ešte množstvo ďalších problémov a oblastí, nie je však na to čas. Chcel by som vás však aspoň stručne informovať, a to aj po dohode s pánom predsedom Schusterom, o výsledkoch zahraničnej cesty delegácie Slovenskej národnej rady a vlády Slovenskej republiky v Kanade a v Spojených štátoch.

S federálnou vládou Kanady a s bankármi sme dohodli isté garancie podnikateľom, ktorí sa budú chcieť podieľať na našich investíciách. Prerokovali sme možnosti finančnej spoluúčasti na našej Tatrabanke a systém stáží našich bankových odborníkov. Záujem je najmä o spoluprácu s najväčšou bankou v Quebecu.

Pokiaľ ide o hospodársku spoluprácu, podpísali a konkretizovali sme dohodu s Kanadsko-východoeurópskou spoločnosťou, ktorá by mala byť koordinátorom našich vzťahov.

Podpísaná dohoda obsahuje 9 konkrétnych bodov, respektive projektov v hodnote stovák miliónov dolarov. Ako príklad uvádzam návrh brazílskeho podnikateľa slovenského pôvodu Ing. Hlucháňa na dodávku technológie na koncentráciu mangánovej a železnej rudy v hodnote 200 miliónov dolarov. Dodávku by nám splatil v koncentrátoch. Ušetrili by sme energiu i životné prostredie. Zaujímavé sú ponuky ďalších firiem. Firma Ingersoll Rand by chcela využiť naše výrobné priestory na montáž a postupne aj výrobu cestných strojov. Konkrétne bola reč aj o valcoch, o ktoré je mimoriadny záujem v Kanade aj v Amerike. Včera som o tom hovoril aj v Martino. Tento program alebo jeho súčasť by im veľmi padol vhod. Firma by kupovala najmä našu hydrauliku.

Niekoľko konkrétnych dohôd sme rozpracovali v potravinárskom priemysle. Pri týchto rokovaníach vláda nechcela nahradzovať obchodné oddelenia našich podnikov. V čase, keď sa podniky ešte len učia stáť na vlastných nohách, sme nepovažovali za vhodné vytvárať len všeobecný rámec medzivládnych dohôd, ale otvoriť našim podnikom dvere dokorán, priam ich posotiť do procesu medzinárodnej konkurencie a spolupráce.

Rád dohôd sme uzavreli v oblasti vzdelávania, zdravotníctva a farmácie. Rád by som však zdôraznil, že ak sa chceme otvárať svetu, musíme akceptovať jeho metódy práce. Svetový obchod a priemysel nepozná niekoľkomesačné korešpondovanie, alibistickú neschopnosť kvalifikovane rozhodovať. Reagencia našich podnikov sa očakáva okamžite, telefaxom, telefonicky, najneskôr za niekoľko dní. Ináč sa naši potencionálni partneri obrátia inde.

To hovorím o konkrétnych objednávkach. No existuje aj oblasť koncepčných a štrukturálnych zmien, rozsiahlych kooperácií, kde výsledky nemôžeme očakávať zajtra. Na ani o

niekoľko mesiacov. Nebuďme sklamaní, ak dnes zasadенý strom prinesie úrodu o dva až päť rokov. Aj do týchto akcií sa púšťame preto, aby budúca vláda, ktorá vzíde z júnových volieb, mohla prevziať štafetu v plnom behu.

Na záver by som chcel, vážené poslankyne a poslanci, povedať, že výsledky päťmesačnej práce vlády možno hodnotiť z viacerých, prínajmenšom z dvoch alebo aj troch hľadísk. Môžeme ich posudzovať v porovnaní s tým, čo tu bolo predtým, než táto vláda nastúpila, s podmienkami, z ktorých vyšla. Po druhé ich môžeme hodnotiť vo vzťahu k tomu, čo si vláda predsavzala. A napokon by sme mohli tieto výsledky hodnotiť prípadne aj vo vzťahu k potrebám spoločnosti. Výsledok hodnotenia bude vždy iný.

Ak by som mal začať od konca, musím povedať, že vo vzťahu k tomu, čo spoločnosť potrebuje, sú naše dlhy nepochybne veľké. Isté však je aj to, že takéto úlohy sa nedajú splniť za krátku dobu. Je to úloha na roky a možno desaťročia.

Ak by som mal naše výsledky hodnotiť v porovnaní s tým, čo sme v programovom vyhlásení sľúbili, myslím si, že sme naše najhlavnejšie úlohy vcelku splnili. Privedli sme spoločnosť k slobodným voľbám. Niekde nám ostali rezervy a resty, inde sme došli ďalej než sa pôvodne predpokladalo, napríklad v predstavách o vlastníckych vzťahoch, o ekonomickej reforme aj v niektorých ďalších otázkach. Tu sú naše predstavy dnes, podľa môjho názoru, oveľa ďalej, než si mnohí z nás pred pol rokom mysleli. A nepochybne bude treba ísť ešte ďalej a hlbšie. Intenzívne pokračovať v nastupenej ceste, aby sme v porovnaní s najvyspelejšími štátmi sveta dohnali čo najskôr to, v čom naša spoločnosť nasmierne zaostala.

Myslím si, že aj v legislatívnej činnosti, ktorú by sme mohli doslova nazvať legislatívnym šprintom i maratónom, sme napriek nevidanej časovej tiesni a chvatu dosiahli spoločne nemalé výsledky.

Najmarkantnejšie sa zmeny v súčasnej situácii prejavujú, ak ich porovnáme s obdobím, keď sme nastupovali. Tu sme napriek problémom prešli výrazný kus cesty. Nemyslím si, že je to zásluha iba vlády. Je to zásluha všetkých, ktorí nám výdatne pomáhali. Vďaka patrí hlavným politickým silám, občianskym hnutiam a iniciatívam, ktoré sú nosným pilierom našej revolúcie.

Chcel by som sa poďakovať aj vám, vážené poslankyne a poslanci Slovenskej národnej rady, ktorí ste strážili výdobytky našich demokratických premien a posúvali ich vpred, podnecovali vládu k lepšej a účinnejšej činnosti. Ak tu aj dochádzalo ku kritike vlády a ku kritickej výmene názorov, myslím si, že to tak má byť a že to bolo na prospech vecí. Veľký kus práce sa vykonal vo výboroch Slovenskej národnej rady, kde sa za účasti členov vlády a ich zástupcov sústavne riešili mnohé naliehavé a konkrétne veci.

Osobitne mi prichodí poďakovať Predsedníctvu Slovenskej národnej rady, ktoré riadilo celú prácu tohto parlamentu a v súčinnosti s vládou - a vláda pod vedením predsedníctva - riešila množstvo náročných a zložitých úloh. Napokon poďakovať by som chcel aj jednotlivým ministrom, ktorí v intenciách programového vyhlásenia riadili rezorty, odpovedali na interpelácie a intenzívne sa zúčastňovali na činnosti Slovenskej národnej rady.

Celkom na záver, vážna Slovenská národná rada, by som chcel zdôrazniť, že sme sa snažili riešiť nielen každodenné naliehavé otázky, ktoré nám nastroľoval život, za-

bezpečovať denné potreby občanov, čeliť štrajkom a nepokojom, riešiť zložité národnostné a iné nespočetné problémy. Ale tam, kde to bolo len trochu možné, usilovali sme sa položiť aj základ pre riešenie dlhodobých a perspektívnych úloh tak, aby budúca vláda, ktorá vzíde zo slobodných volieb, mala na čo nadviazať, aby mohla v začatej práci pokračovať. Po tejto stránke sme dobré základy položili aj v nadviazaní spolupráce a v rokovaníach s vládou Českej republiky. Zhodli sme sa s ňou najmä na potrebe budovať federáciu zdola, od národných republik. A veľmi by som si želal, aby sa v tejto spolupráci úspešne pokračovalo.

Končím. Ešte raz veľmi úprimne a srdečne ďakujem všetkým poslancom, ktorí pristupovali k plneniu svojich povinností a vykonávaniu práv vo vzťahu k vláde zodpovedne. Prajem Slovenskej národnej rade, i keď na krátke obdobie, ale najmä Predsedníctvu Slovenskej národnej rady, ktorá bude vykonávať funkciu do ustanovenia novej Slovenskej národnej rady, ale prajem najmä našej Slovenskej republike i vám všetkým poslancom a našim občanom veľa úspechov a ďalší pokrok v budovaní našej peknej vlasti. Robíme to všetko na prospech našej spoločnej veci.

Ďakujem vám pekne za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda R. Schuster:

Ďakujem predsedovi vlády Slovenskej republiky akademikovi Čičovi za vystúpenie.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

Ďalší členovia vlády budú na vaše otázky odpovedať v závere rokovania podľa schváleného programu. Hlásí sa poslankyňa Rybníkárová o prednesenie faktickej pripomienky.

Poslankyňa A. Rybníkárová:

Chcem nadviazať na vystúpenie podpredsedu Slovenskej národnej rady pána Majera i na vystúpenie predsedu vlády Slovenskej republiky pána Čiča. V zmysle § 15 rokovacieho poriadku Slovenskej národnej rady dávam návrh, aby na Slovenská národná rada uzniesla na účasti členov vlády na zajtrajšom rokovaní. Predpokladám, že to bude posledné stretnutie terajšej Slovenskej národnej rady s vládou. I napriek veľmi vážnym povinnostiam členov vlády dávam návrh, aby sme o ich účasti v zmysle rokovacieho poriadku hlasovali.

Ďakujem.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslankyňu Rybníkárovej za faktickú pripomienku. Ešte sa hlási pán poslanec Vošček.

Poslanec J. Vošček:

Nadväzujem na vystúpenie premiéra Čiča i viacerých poslancov, ktorí vystúpili k problematike majetko-právnych

vzťahov medzi gréckokatolíckou a pravoslávnu cirkvou. Vzhľadom na to, že na začiatku dnešného zasadnutia bol predložený nový návrh zákona SNR o vysporiadaní majetkových vzťahov a vzhľadom na dôležitosť tejto problematiky navrhujem, aby bolo rozhodnuté, že do programu tohto zasadnutia Slovenskej národnej rady sa zaradi uvedený návrh zákona. Zároveň navrhujem, aby bol tento návrh rozmnžený, rozdán poslancom, aby ho predsedníctvo prerokovalo podľa možnosti ešte dnes, a ak uzná za vhodné, aby ho pridělilo na prerokovanie niektorým výborom tak, aby zajtra mohol byť prerokovaný v Slovenskej národnej rade.

Ďakujem.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem pánovi poslancovi Vosčekovi. Chcem len oznámiť, že Predsedníctvo Slovenskej národnej rady dnes doobeda o tomto návrhu rokovalo. Na záver bolo prijaté rozhodnutie, že sa touto otázkou bude zaoberať s tým, že návrh najprv prerokujú výbory Slovenskej národnej rady, nie však zo dňa na deň. Ide o veľmi vážnu vec, ku ktorej sa musí vyjadriť slovenská i federálna vláda. Preto si myslím, že postup, ktorý zvolilo Predsedníctvo Slovenskej národnej rady, je správny.

Súhlasíte s týmto postupom, pán poslanec Vosček?

Poslanec J. Vosček:

Ja si myslím, že návrh, ktorý prerokovalo Predsedníctvo Slovenskej národnej rady, je lepší, než ten, ktorý bol teraz predložený. Myslím si, že by to bolo možné prerokovať, pretože ide o pomerne stručnú úpravu, ale veľmi dôležitú a konečne by sme uspokořili rozbúrenú hladinu na východnom Slovensku.

Predseda R. Schuster:

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady sa ešte raz poradí a zajtra oznámime stanovisko. Prosím pána poslanca Miklošku, aby zaujal stanovisko k tomuto návrhu.

Poslanec F. Mikloško:

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady dnes riešilo tento problém. Zúčastnil som sa ho, takže aj keď som tu teraz nebol, môžem sa k nemu vyjadriť.

Stručne povedané situácia je taká, že v roku 1955 gréckokatolícka cirkev bola zrušená tzv. Prešovským Soborom a v roku 1952 jej bol úplne nezákonným spôsobom odňatý všetok majetok výnosom, ktorý vydal Úrad pre veci cirkevné, na čo nebol vôbec kompetentný. Čiže ak by sme chceli postupovať striktné, podľa spravodlivosti, je úplne odôvodnená požiadavka KDH, aby majetky boli vrátené do pôvodného stavu. Treba však brať do úvahy, že odvtedy uplynulo 40 rokov a pri posudzovaní tejto otázky zohrali rolu dve veci. Prvá vec je tá, že pravoslávni počas týchto 40 rokov tento majetok udržiavali, teda investovali do neho finančné prostriedky. Druhá vec je, že sa medzičasom reštrukturalizovalo zloženie veriacich v tomto rajóne. A teda dnes sú pravoslávni tam, kde predtým neboli. A sú dediny, kde je väčšina pravoslávnych.

Treba otvorene povedať, že ak by sa teraz všetky kostoly vrátili gréckokatolíckej cirkvi, znamenalo by to pre pravoslávnu cirkev faktickú likvidáciu. Musíme totiž brať do úvahy, že ak veriaci na dedinách nemajú kostol, tak alebo prestanú chodiť do kostola alebo by automaticky začali prechádzať ku gréckokatolíkom.

Teda myslím si, že riešiť jednu spravodlivosť tým, že vykonáme druhú nespravodlivosť, nie je riešením. Bol som členom vládnej komisie, ktorá toto rieši už asi 4 mesiace a do dnešného dňa sme nedospeli k žiadnemu výsledku práve pre neústupčivosť oboch strán. Preto som dnes na Predsedníctve Slovenskej národnej rady navrhol, aby tento problém vyriešil až budúci parlament a budúca vláda, pretože je to oveľa delikátnejší problém ako si myslíme. My síce môžeme jedným odsúhlasením zrušiť ten výnos, ale na druhej strane to vyvolá jednu нерешiteľnú situáciu a vyvolá to problémy, ktorých dosah si zatiaľ ani nevieme predstaviť.

/Potlesk./

Predseda R. Schuster:

Ďakujem pánovi poslancovi Mikloškovi. Hlásí sa pán poslanec Bicko.

Poslanec J. Bicko:

Mám vecnú poznámku. Prečo sa prenáša celá problematika do vzťahov medzi tými, ktorí vlastne neboli pôvodcami. Štát sa z toho akosi vysúva. Ak niektorá zo strán "vytiahne kratšie", tak nech sa potom štát postará o to, aby sa tie náboženské budovy postavili. Tým sa to vyrieši. Za 40 rokov sa celá spoločnosť ožebračovala, ožebračovali sa aj tieto dve cirkvi. Všade vo svete si každá náboženská spoločnosť mohla budovať čo chcela a my sme tu ostali ako žobráci. U nás bol štát v úlohe "pánbožka", ktorý všetko rozdeľoval, nie však zo svojho, ale z cudzieho. Tak nech vyrovná chyby, ktoré táto spoločnosť napáchala.

/Potlesk./

Predseda R. Schuster:

Ďakujem. Vážené poslankyne, vážení poslanci, predsedníctvo sa znova poradí, zajtra dáme k tomu stanovisko. Teraz odporúčam 20-minútovú prestávku.

/Po prestávke./

Podpredseda G. Zászlós:

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

pokračujeme v rokovaní. Prosím aby ste zaujali svoje miesta.

Skôr ako pristúpime k prerokovaniu druhého bodu programu, máme zaujať stanovisko k návrhu pani poslankyne Rybníkárovej, aby sa v zmysle § 15 rokovacieho poriadku Slovenská národná rada uzniesla na povinnej účasti členov vlády na našom zajtrajšom rokovaní. Vzhľadom na to, že o tomto návrhu sa hlasuje bez rozpravy, dávam hlasovať.

Prosím aby ste sa zaprezentovali.

/V zasadacej sieni bolo prítomných 95 poslancov./

Kto je za to, aby sa členovia vlády v zmysle § 15 zákona SNR o rokovacom poriadku zúčastnili zajtrajšieho rokovania?

/Hlasovanie./

/Za návrh hlasovalo 77 poslancov./

Je niekto proti?

/Proti návrhu hlasovalo 9 poslancov./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/9 poslancov sa zdržalo hlasovania./

Zisťujem, že návrh pani poslankyne Rybníkárovej bol väčšinou hlasov prijatý.

D r u h ý m bodom programu je

Návrh Výboru Slovenskej národnej rady pre kultúru a výchovu na vydanie zákona Slovenskej národnej rady o Národnej cene Slovenskej republiky.

Návrh ste dostali ako tlač 176 a spoločnú správu výborov ako tlač 176a.

Návrh odôvodní podpredseda Slovenskej národnej rady pán Jozef Širotňák, ktorý bude informovať aj o výsledkoch prerokovania návrhu vo výboroch SNR. Prosím aby sa ujal slova.

Podpredseda J. Širotňák:

Vážená Slovenská národná rada,
vážené dámy,
vážení páni,

vedieť oceniť prácu jednotlivca alebo kolektívu má patriť vždy tomu, kto spravuje, riadi alebo vládne, ak jeho spravovanie obsahuje všetky nutné aspekty a má v sebe motiváciu tých, ktorých riadi alebo im vládne.

Slovenská národná rada je najvyšší zákonodarný orgán a okrem svojej iniciatívnej, zákonodarnej a kontrolnej činnosti nemôže zabúdať, že práve jej prislúcha vedieť uznať a odmeniť toho, kto významným spôsobom svojou prácou a svojim dielom obohatil náš národ, naše Slovensko, naše dejiny. Preto Výbor Slovenskej národnej rady pre kultúru a výchovu na minulom zasadnutí Slovenskej národnej rady prišiel s myšlienkou, aby Slovenská národná rada udeľovala -

lepšie povedané - oceňovala najlepších z najlepších Národnou cenou Slovenskej republiky a pripravil návrh zákona Slovenskej národnej rady, ktorý si vám dovoľujem predložiť.

Predložený návrh zákona zásadne mení mechanizmus predkladania a posudzovania návrhov a taktiež predpoklady na udelenie Národnej ceny Slovenskej republiky. Preto navrhujeme vydanie nového zákona a nie novelizáciu zákona Slovenskej národnej rady č. 51/1975 Zb. o Národnej cene Slovenskej socialistickej republiky v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 61/1987 Zb.

V návrhu zákona sa v porovnaní s platnou právnou úpravou, podľa ktorej sa národná cena udeľovala za tvorivé výsledky a výkony v oblasti vedy, techniky, umenia a kultúry, dopĺňujú ďalšie predpoklady na udelenie národnej ceny v tom zmysle, že národnú cenu možno udeliť aj ako prejav uznania za vynikajúce zásluhy o Slovenskú republiku a o Slovákov doma a v zahraničí. Tým sa zdôrazňuje jednak národný charakter oceňovania, jednak táto formulácia nevyklučuje udeliť Národnú cenu Slovenskej republiky aj cudzincom, predovšetkým osobám a kolektívom, ktoré sa zaslúžili o šírenie poznania o Slovensku a o rozvoj svojej domoviny a domoviny svojich predkov.

Treba otvorene povedať, že na tento aspekt sa v minulosti nielen zabúdalo, ale naopak, pokladalo za čosi, čo je nielen nežiadúce, ale priam zakázané. Pritom, ak má byť Slovensko domovom všetkých Slovákov žijúcich doma i v zahraničí, nemôžu byť naši krajanovia opomenutí ani v tom, že ich zásluhy môžeme, ba dokonca máme povinnosť oceniť práve národnou cenou.

Návrh zákona o Národnej cene Slovenskej republiky prerokovali všetky výbory Slovenskej národnej rady okrem Mandátového a imunitného výboru SNR, Bezpečnostného výboru SNR a Výboru SNR pre národnosť. Boli tiež prerokované aj vecné pripomienky vlády Slovenskej republiky, ktorých rozhodujúca časť bola akceptovaná. Treba povedať, že poslanci Slovenskej národnej rady s návrhom zákona o Národnej cene Slovenskej republiky vyslovili všeobecný súhlas.

Chcem informovať plénum Slovenskej národnej rady o niektorých problémoch, ktoré sa vyskytli pri prerokovaní tohoto návrhu vo výboroch Slovenskej národnej rady. Oproti pôvodnému návrhu bola v novom návrhu vypustená oblasť techniky. Odôvodňuje sa to tým, že ako ocenenie za výsledky v technike by mala byť udeľovaná iná významná cena v rámci rezortu, prípadne na úrovni vlády Slovenskej republiky. Významné technické objavy môžu byť oceňované Národnou cenou Slovenskej republiky v oblasti vedy, v ktorej je technika neoddeliteľnou súčasťou.

Po novom sa navrhuje rozhodovanie o návrhoch na udelenie Národnej ceny Slovenskej republiky, ktoré sa v predložennom návrhu zákona uvádzajú alternatívne. Podľa prvej alternatívy by rozhodovanie o udeľovaní národnej ceny náležalo do pôsobnosti Slovenskej národnej rady. V tomto prípade by však bolo nevyhnutné prijať zmenu zákona SNR č. 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady a zároveň ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o československej federácii, ktoré zverujú udeľovanie vyznamenaní a ocenení Predsedníctvu Slovenskej národnej rady, resp. predsedníctvu národnej rady.

V druhej alternatíve navrhujeme, aby o udeľovaní národnej ceny rozhodovalo Predsedníctvo Slovenskej národnej rady. Podľa tejto alternatívy návrhy na udelenie národnej ceny sa budú podávať Výboru Slovenskej národnej rady pre

kultúru a výchovu, ktorý po prerokovaní vo výboroch Slovenskej národnej rady a po vyjadrení odborníkov z príslušnej oblasti, vrátane vlády Slovenskej republiky, predloží návrhy spolu so svojím stanoviskom Predsedníctvu Slovenskej národnej rady. Nazdávame sa, že Výbor Slovenskej národnej rady pre kultúru a výchovu má vecne najbližšie k oblastiam, v ktorých možno národnú cenu udeliť. To, prirodzene, nebráni vyžladať si vyjadrenie odborníkov z príslušnej oblasti. Naopak, návrh štatútu národnej ceny s tým vyslovene počíta.

V niektorých výboroch Slovenskej národnej rady bolo navrhované, aby návrhy vyhodnocovala osobitná komisia zvolená alebo menovaná na ten účel. Voči tomuto návrhu sa vyskytli vážne výhrady opierajúce sa predovšetkým o prax z minulosti, že takáto komisia postupne získavala pomerne malú dôveru, objektivnosť pri svojom posudzovaní, kde často prevažovali skôr stranické a iné záujmy ako objektivná pravda. Preto vo všetkých výboroch bolo nakoniec prijaté riešenie, aby Výbor Slovenskej národnej rady pre kultúru a výchovu návrhy spracúval a predkladal Predsedníctvu Slovenskej národnej rady. V tomto smere však meritórnu pripomienku predložil Výbor Slovenskej národnej rady pre plán a rozpočet, ktorý navrhuje, aby sa návrhy na udelenie národnej ceny prerokovali priamo v predsedníctve, bez predchádzajúceho posudzovania vo výboroch. O tejto pripomienke bude potrebné hlasovať osobitne ako o pozmeňujúcom návrhu. Chcem však povedať, že všetky ostatné výbory boli za to, aby to bol Výbor Slovenskej národnej rady pre kultúru a výchovu.

S priaznivým ohlasom bol vo výboroch prijatý odsek 2/ § 2, a to v tom zmysle, že návrh na udelenie národnej ceny môže predložiť každý občan alebo organizácia. Vo Výbore Slovenskej národnej rady pre kultúru a výchovu bolo navyše

navrhnuté, aby toto mohla predložiť aj vláda Slovenskej republiky a štátne orgány.

Široko bola diskutovaná skutočnosť, či sa národná cena má udeľovať k pevnému dátumu a ďalej ako často by sa mala cena udeľovať. K tomuto problému odznelo mnoho názorov a podnetných pripomienok poslancov vo všetkých výboroch. V konečnom dôsledku došlo k všeobecnému konsenzu, aby udeľovanie Národnej ceny Slovenskej republiky nebolo viazané ani k časovému termínu, ani k pravidelnosti, k počtu prideľovaných cien, ale predovšetkým k obsahovému naplneniu znenia § 1, to znamená aby cena bola udeľovaná za výsledky alebo výkony, ktoré obohatili ľudské poznanie alebo vytvorili veľké kultúrne a umelecké hodnoty.

Čo sa týka pripomienky Výboru Slovenskej národnej rady pre životné prostredie, ktorý žiadal, aby návrhy predložené Výboru Slovenskej národnej rady pre kultúru a výchovu tento prerokoval nie bezodkladne, ale v časovom termíne dvoch mesiacov, táto požiadavka bude rešpektovaná v úprave Štatútu Národnej ceny Slovenskej republiky, ktorý schvaľuje Predsedníctvo Slovenskej národnej rady.

V zmysle uvedených dôvodov Výbor Slovenskej národnej rady pre kultúru a výchovu predkladá Slovenskej národnej rade návrh zákona o Národnej cene Slovenskej republiky, ktorý odporúčam schváliť s pripomienkami, ktoré sú uvedené v spoločnej správe výborov Slovenskej národnej rady o výsledkoch prerokovania návrhu poslancov Slovenskej národnej rady na vydanie zákona SNR o Národnej cene Slovenskej republiky.

Ďakujem.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem podpredsedovi Slovenskej národnej rady panovi Širotnákovi za odôvodnenie návrhu.

Otváram rozpravu o druhom bode programu. Písomne sa do rozpravy neprihlásil nikto. Pýtam sa preto, či sa niekto z poslancov hlási do rozpravy.

/Do rozpravy sa neprihlásil nikto./

Podpredseda G. Zászlós:

Pýtam sa podpredsedu Slovenskej národnej rady pána Širotnáka, či sa ako predkladateľ návrhu chce ešte vyjadriť?

Podpredseda J. Širotnák:

Nie.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem. Vyhlasujem rozpravu o druhom bode programu za skončenú. Pristúpime k hlasovaniu. V spoločnej správe výborov, ktorú ste dostali ako tlač 176a, je uvedený pozmeňujúci návrh Výboru Slovenskej národnej rady pre plán a rozpočet, týkajúci sa spôsobu predkladania návrhov na udelenie národnej ceny, ktorý odporúča, aby sa návrhy predkladali priamo Predsedníctvu Slovenskej národnej rady.

Budeme hlasovať o tomto návrhu. Prosím prezentujme sa.

/V zasadacej sieni bolo prítomných 122 poslancov./

Kto je za pozmeňujúci návrh?

/Hlasovanie./

/Za pozmeňujúci návrh hlasovalo 62 poslancov./

Je niekto proti?

Proti návrhu hlasovalo 40 poslancov./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/20 poslancov sa zdržalo hlasovania./

Teraz pristúpime k hlasovaniu o návrhu zákona. Pán poslanec Bakiča sa ešte hlási s faktickou poznámkou.

Poslanec J. Bakiča:

Tým, že sme schválili pozmeňovací návrh, stáva sa súčasťou predlohy zákona. Hlasovať sa teda bude o celej osnove vrátane pozmeňovacieho návrhu.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem pánovi poslancovi Bakičovi. Hlási sa ešte pani poslankyňa Kiklošová.

Poslankyňa B. Kiklošová:

Nesúhlasím s hlasovaním o pozmeňujúcom návrhu. Myslím si, že väčšina poslancov, ktorá prišla do zasadacej siene neskoršie, nevedela o aký pozmeňovací návrh ide. Vzhľadom na to, že ide o dôležitú otázku, či sa návrhy na udelenie Národnej ceny budú predkladať cez Výbor SNR pre kultúru a výchovu, odporúčam, aby sme o ňom hlasovali znovu klasickým spôsobom.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem pani poslankyni Kiklošovej. Ďalej sa hlási pán poslanec Mikloško.

Poslanec F. Mikloško:

Prečo trvá pani poslankyňa na tom, aby sa návrhy predkladali Výboru pre kultúru a výchovu? Predstavme si, že niekto bude odmenený z oblasti ekonomiky. Bude to vedieť tento výbor posúdiť?

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem. Klási sa ešte poslanec Brilla.

Poslanec J. Brilla:

Považujem za správne podávanie návrhov cez Výbor SNR pre kultúru a výchovu, ktoré potom schvaľuje Predsedníctvo Slovenskej národnej rady. Je to dvojstupňový postup zaručujúci väčšiu objektivitu.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem poslancovi Brillovi. Slovo má pán poslanec Zala.

Poslanec B. Zala:

Boris Zala, volebný obvod 50, Sociálna demokracia.

V čom je tu problém? Problém nie je v tom, či výbor alebo predsedníctvo. Tu je problém, ktorý je za tým skrytý. Ide o to, aby pri udeľovaní tak významnej ceny, akou je Národná cena Slovenskej republiky, nemohol určitý orgán - povedzme Slovenskej národnej rady - a jeho členovia nejakým spôsobom získať monopolné postavenie medzi inými orgánmi, aby jednotliví členovia ako stáli členovia tohto orgánu nemohli byť ovplyvnení, resp. ovplyvňovaní v záujme určitých skupín alebo jednotlivcov.

Čo sa mení, keď to získava Predsedníctvo Slovenskej národnej rady? Mení sa to, že predsedníctvo si na každé schválenie môže vytvoriť komisiu, ktorá nie je dopredu známa. Nikto túto komisiu nepozná, môže si ju vytvoriť ad hoc podľa toho, o aký návrh ide. Toto mal na mysli aj poslanec Mikloško z toho hľadiska, že v tomto môže byť kompetencia predsedníctva. Ak sa bude jednať o cenu z oblasti ekonómie, tak si vymenuje komisiu a vyberie ľudí napríklad z výboru pre plán a rozpočet alebo iných ekonomických odborníkov z pracovísk - akademických, popripade vládnych. Myslím, že je to ten najlepší objektivizačný proces, ktorý neumožní, aby vzniklo určité možné monopolné postavenie jednotlivcov.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda G. Zászlón:

Ďakujem pánovi poslancovi Zalovi. Ešte sa chce vyjadriť navrhovateľ, pán podpredseda Širotnák.

Podpredseda J. Širotnák:

Chcel by som povedať, vážené poslankyne, vážení poslanci, že tento problém bol veľmi široko prerokovaný v každom výbore a bol prijatý Výbor Slovenskej národnej rady pre kultúru a výchovu. Navyiac, ak je potrebné, môže si výbor ku každému návrhu vyžiadať akúkoľvek expertízu. Čiže sa vlastne pridá jeden stupeň, ako to povedal pán poslanec Brilla, a až potom ide tento návrh do Predsedníctva Slovenskej národnej rady, ktoré o ňom rozhodne.

/Potlesk./

Podpredseda G. Zászló:

Ďakujem pánovi podpredsedovi Širotnákovi. Pozmeňovací návrh bol schválený. Budeme teraz hlasovať o celej predloženej návrhu, vrátane pozmeňovacieho návrhu, podľa ktorého v § 2 v druhom odseku sa nahradia slová "Výboru SNR pre kultúru a výchovu" slovami "Predsedníctvu Slovenskej národnej rady". Odsek tretí sa ruší.

Prosím zaprezentujeme sa.

/V zasadacej sieni bolo prítomných 120 poslancov./

/Hlasovanie./

Kto je za návrh?

/Za návrh hlasovalo 72 poslancov./

Kto je proti?

/Proti návrhu hlasovalo 30 poslancov./

Kto sa zdržal hlasovania?

/18 poslancov sa zdržalo hlasovania./

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila zákon Slovenskej národnej rady o Národnej cene Slovenskej republiky.

T r e t i m bodom programu je

Vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 139/1984 Zb. o notárskych poplatkoch.

Návrh ste dostali ako tlač 174 a spoločnú správu výborov Slovenskej národnej rady ako tlač 174a.

Vládny návrh zákona za vládu Slovenskej republiky odovodní minister financií, cien a miezd Slovenskej republiky pán Kováč. Prosím ho, aby sa ujal slova.

Minister financií, cien a miezd SR M. Kováč:

Vážené predsedníctvo,

vážené poslankyne,

vážení poslanci,

Vláda Slovenskej republiky predklada plenárnemu zasadnutiu Slovenskej národnej rady na prerokovanie a schválenie novelu zákona Slovenskej národnej rady č. 139/1984 Zb. o notárskych poplatkoch. Zmeny a doplnky zákona zabezpečujú zrovnoprávnenie spoplatňovania prevodov majetku medzi fyzickými a právnickými osobami a dávajú na rovnakú základňu spoplatňovanie vo všetkých formách vlastníctva.

V doterajšej právnej úprave o notárskych poplatkoch boli vo výhodnom postavení pri spoplatňovaní prevodov majetku socialistické organizácie a v nevýhodnom súkromné osoby, resp. právnické osoby a fyzické osoby.

Návrh novely zákona ruší doterajšie oslobodenie od notárskych poplatkov za notárske úkony, týkajúce sa prevodov majetku na socialistické organizácie. Od poplatkov za notárske úkony budú naďalej oslobodené iba československý štát, rozpočtové a príspevkové organizácie a štátne fondy.

Nadväzne na novelizáciu tohto zákona sa upravuje aj vykonávacia vyhláška k nemu. Ruší sa § 14 a § 15 vyhlášky, pričom do § 14 navrhujeme ustanoviť, aby sa oslobodenie od poplatku z darovania a za úkony vzťahovalo aj na dary charitatívnej povahy a dary na verejno-prospešnú činnosť, predovšetkým na rozvoj kultúry, umenia, cirkví, náboženských spoločností, vedy, zdravotníctva a ekológie. Tieto zmeny sú v súlade s predloženým návrhom zákona.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

predložený návrh ďalej odstraňuje znevýhodnené sadzby notárskych poplatkov pri prevode alebo prechode nehnuteľností z dedičstva a z darovania vecí nadobúdaných zo súkromného alebo do súkromného vlastníctva, kde sa doposiaľ tieto sadzby zvyšovali na dvojnásobok. Rovnako sa taktiež budú spoplatňovať prevody majetku v osobnom a súkromnom vlastníctve.

Predpokladá sa, že návrh novely zákona nebude mať negatívny dopad na štátny rozpočet, keďže na jednej strane sa rušia zvýhodnenia pri prevodoch vykonávaných socialistickými organizáciami a na strane druhej sa rušia znevýhodnenia pri prevodoch majetku zo súkromného alebo do súkromného vlastníctva. Obdobné navrhované opatrenia nebudú spojené so zvýšením administratívnej náročnosti orgánov vyrubujúcich a vyberajúcich poplatky.

Návrh novely zákona o notárskych poplatkoch bol pre-rekovaný v medzirezortnom pripomienkovom konaní. Uplatnené pripomienky sú premietnuté v predloženom návrhu. V zmysle článku 12 ústavného zákona o československej federácii schválenie novely tohto zákona patrí do kompetencie Slovenskej národnej rady.

Menom vlády Slovenskej republiky odporúčam, aby Slovenská národná rada schválila novelizáciu zákona č. 139/1984 Zb. o notárskych poplatkoch tak, ako je vám predložená.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem ministrovi financií, cien a miezd Slovenskej republiky pánovi Kováčovi za odôvodnenie vládneho návrhu zákona.

Prosim spoločného spravodajcu výborov poslanca Andreja Bajcuru, aby predniesol spravodajskú správu.

Poslanec A. Bajcura:

Vážená Slovenská národná rada,
vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

vládný návrh zákona Slovenskej národnej rady, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 139/1984 Zb. o notárskych poplatkoch, prerokovali podľa jeho pridelenia predsedom Slovenskej národnej rady výbory Slovenskej národnej rady okrem Mandátového a imunitného výboru SNR, Bezpečnostného výboru SNR a Výboru SNR pre národnosť na svojich schôdzach v týchto dňoch, t.j. 14. až 16. mája tohto roku.

Poslanci Slovenskej národnej rady poukázali na spoločenský význam problematiky notárskych poplatkov, ktoré sa bezprostredne dotýkajú každého z nás. Ocenili tú skutočnosť, že dochádza práve k tým zmenám právnej regulácie notárskych poplatkov, ktoré súvisia so zásadnými zmenami, ku ktorým došlo a ešte aj dôjde vo všetkých formách vlastníckych vzťahov. Prínos tohto vládneho návrhu zákona treba preto vidieť v tom, že sa ním vytvárajú na toto prechodné obdobie nevyhnutné právne predpoklady pre zrovnoprávnenie vlastníckych vzťahov z hľadiska spoľatňovania notárskymi poplatkami.

Treba povedať, že tento vládny návrh zákona nie je zásahom do vecnej problematiky. V nastávajúcom náročnom období sa aj v tejto oblasti zákonodarstva počíta s ďalšími významnými a zásadnými zmenami. V súlade s koncepciou daňovej reformy nášho štátu sa pripravuje napríklad zavedenie dedičskej a darovacej dane, ktorých nová právna úprava by mala v plnom rozsahu nahradiť doterajšiu úpravu notárskych poplatkov.

Chcem uviesť, že Výbor SNR pre plán a rozpočet v konštatlačnej časti uznesenia uviedol, že nie je správne, že vklady na vkladných knižkách a vklady na sporožirových účtoch v štátnej sporiteľni sú oslobodené od dedičských poplatkov bez obmedzenia. Nie je správne, že sa poplatok z prevodu alebo prechodu nehnuteľností z dedičstva a darovania určil paušálne výškou jedného percenta z hodnoty, bez ohľadu na výšku hodnoty majetku. Táto sadzba by bola opodstatnená do 100 tisíc korún, nie však vyššie. U väčšieho majetku by mal byť poplatok progresívne odstupňovaný. Nao-pak navrhujeme - konštatuje sa v uznesení výboru - od poplatkov pri dedení a darovaní do 100 tisíc Kčs oslobodiť občanov, ktorí sú držiteľmi preukazu ZŤP, to je zvlášť ťažký pacient, ak ich jediným zdrojom príjmu je invalidný dôchodok alebo sociálny príspevok na hranici životného mi-nima. Treba povedať, a asi požiadať novú vládu, aby k tým-to skutočnostiam prihliadala pri príprave nových zákonov.

Vážené dámy,
vážení páni,

výbory Slovenskej národnej rady vyslovili s vládnym návrhom zákona súhlas a odporučili, aby ho Slovenská národná rada schválila. Výbor SNR pre životné prostredie ne-bol schopný uznášania.

V uzneseniach výborov Slovenskej národnej rady sa premietajú, okrem toho čo som uviedol o Výbore SNR pre plán a rozpočet, niektoré ďalšie pripomienky, ktoré sú spresňujúceho a legislatívno-technického charakteru. Na základe uvedeného ako spoločný spravodajca výborov Slovenskej národnej rady odporúčam Slovenskej národnej rade, aby vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 139/1984 Zb. o notárskych poplatkoch, schválila s úpravami, ktoré sú obsiahnuté v spoločnej správe výborov Slovenskej národnej rady o výsledku prerokovania vládneho návrhu zákona /tlač SNR 174a/.

Ďakujem pekne za pozornosť.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem pánovi poslancovi Bajcurovi za prednesenie spravodajskej správy.

Otváram rozpravu o treťom bode programu. Vzhľadom na to, že písomne sa do rozpravy nikto neprihlásil, mám otázku či chce niekto z poslancov vystúpiť? Hlásí sa pán poslanec Maxon.

Poslanec M. Maxon:

Mám iba faktickú poznámku. Opäť sme sa dostali do situácie, keď je predložený návrh zákona bez vykonávacích predpisov.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem poslancovi Maxonovi za faktickú poznámku. Nie je to pozmeňovací návrh, takže dávam o predložení zákona hlasovať.

Prosím zaprezentujeme sa.

/V rokovacej sieni bolo prítomných 115 poslancov./

Kto súhlasí s predloženým návrhom?

/Hlasovanie./

/Za návrh hlasovalo 72 poslancov./

Kto je proti?

/Proti návrhu hlasovalo 30 poslancov./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/18 poslancov sa zdržalo hlasovania./

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 139/1984 Zb. o notárskych poplatkoch.

S t v r t ý m bodom programu je

Vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 115/1970 Zb. o finančných správach v znení neskorších predpisov, o zmenách v správe dôchodkovej dane a poľnohospodárskej dane a o rozpočtovom určení výnosu a správe dane z príjmov obyvateľstva.

Návrh ste dostali ako tlač 171 a spoločnú správu výborov Slovenskej národnej rady ako tlač 171a.

Odôvodnením vládneho návrhu zákona Slovenskej národnej rady bol poverený minister financií, člen a' miedz Slovenskej republiky pán minister Kovač. Prosím ho, aby sa ujal slova.

Minister financií, cien a miezd SR M. Kováč:

Vážene poslankyne,
vážení poslanci,

navrh novely zákona o finančných správach je súčasťou prvej etapy realizácie zámerov ekonomickej reformy v oblasti daňovej správy v Slovenskej republike. Jeho vypracovanie už v tejto etape ekonomickej reformy je vyrazom snahy urýchliť riešiť otázky, ktoré riešiť možno, a tak účinne napomôcť prechodu na nové podmienky hospodárenia.

Dôvodom na jeho predloženie už teraz je hlavne nespokojivý stav v zabezpečovaní správy a kontroly dane z príjmov obyvateľstva a dane z príjmu občanov z poľnohospodárskej výroby, ktoré plynú do rozpočtov miestnych národných výborov a ktoré v súčasnosti nie sú spracované na žiaducej úrovni. Napríklad v roku 1988 bolo na Slovensku celkovo 36 tisíc daňovníkov platiacich daň z príjmov obyvateľstva, z čoho na základe povolení národných výborov poskytovalo služby 9 tisíc daňovníkov. Z týchto daňovníkov poskytujúcich služby 4,5 tisíc vykázalo príjmy len do 6000 Kčs ročne, čo predstavuje hranicu nezdaniteľných príjmov a iba 400 daňovníkov dosiahlo čistý ročný príjem nad 40 000 Kčs. Celkovo daň zaplatilo 32 tisíc osôb vo výške 39,4 mil. Kčs, čo je v priemere na jedného daňovníka iba 1200 Kčs ročne, alebo 100 Kčs mesačne. Sme teda oprávnené presvedčení, že v tejto oblasti dochádzalo i dochádza k veľkým daňovým unikom. Veď predsa za 500-600 Kčs mesačného príjmu nebude nikto podnikateľ.

Zriadenie daňových uradov ako špecializovaných odborných orgánov v rámci systavy finančných správ vytvára predpoklady pre odstránenie súčasných nedostatkov, ktoré majú prevažne subjektívny charakter. Správa daní sa totiž väčšinou obmedzuje len na posudzovanie formálnej správ-

nosti vyplnenia daňových priznaní, absentuje kontrola u daňovníka a vyhľadávacia činnosť nových daňovníkov, nepostačujúca je aj kvalita kádrov, resp. kumulovanie funkcií u pracovníkov národných výborov, nedostatočná technická vybavenosť a tým i predpoklady pre skvalitnenie inkasa týchto daní. Okrem toho sa utvárajú podmienky pre urýchlené budovanie daňových úradov, ktoré v budúcnosti budú zabezpečovať inkaso všetkých daní na území republiky.

Vláda Slovenskej republiky je preto presvedčená, že tento krok je podľa nás nevyhnutné urobiť už teraz. V organizácii daňovej štátnej správy je potrebné už od začiatku promptne a pružne reagovať na očakávaný rozvoj podnikateľských aktivít. Definitívne konštituovanie sústavy finančných orgánov budeme riešiť v pripravovanom návrhu zákona o štátnej finančnej kontrole.

Úpravy niektorých ustanovení zákona vyplynuli z odsunutia prijatia zákona o dani z príjmov obyvateľstva Federálnym zhromaždením na neskoršie obdobie a boli prerokované už na zasadaní jednotlivých výborov Slovenskej národnej rady. Odporúčam, aby ste odsúhlasili ich premietnutie do definitívneho znenia zákona. Súčasne menom vlády Slovenskej republiky odporúčam, aby ste predložený návrh zákona schválili.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem pánovi ministrovi Kováčovi za odôvodnenie vládneho návrhu zákona. Prosím spoločného spravodajcu výborov poslanca Milana Šikulu, aby predniesol spravodajskú správu.

Poslanec M. Šikula:

Vážené predsedníctvo,
vážení poslanci a poslankyne,

výbory Slovenskej národnej rady, okrem Mandátového a imunitného výboru SNR ako aj Bezpečnostného výboru SNR a Výboru SNR pre národnosti prerokovali na svojich schôdzach v dňoch 14. až 16. mája 1990 vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 115 z roku 1970 Zb. o finančných správach v znení neskorších predpisov, o zmenách v správe dôchodkovej dane, poľnohospodárskej dane a rozpočtovom určení výnosu a správe dane z príjmov obyvateľstva. Predložený vládny návrh zákona, podobne ako viaceré už skôr prerokované zákony, sa tiež vyznačuje istým dočasným a prechodným charakterom. Je to podmienené tým, že na jednej strane treba legislatívu prispôbovať prebiehajúcim hlbokým ekonomickým a celkovým spoločenským premenám a na druhej strane tým, že viaceré významné úpravy bude ešte potrebné urobiť v budúcnosti. V podstate však ide o to, že nepostrádateľnou inštitúciou každej fungujúcej trhovej ekonomiky je dobre fungujúca daňová sústava a daňové úrady.

Výbory Slovenskej národnej rady v súvislosti s tým poukázali na to, že je potrebné aktualizovať aj právnu reguláciu v oblasti finančných správ. Preto sa mení sústava finančných orgánov, v rámci ktorej bude patriť významné miesto daňovým úradom. V nadväznosti na to bolo potrebné, aby navrhovateľ právnej normy vo výboroch Slovenskej národnej rady objasnil charakter a postavenie daňových úradov v existujúcej sústave finančných orgánov.

V nadväznosti na príslušné zákony schválené Federálnym zhromaždením bolo potrebné novelizovať zákony Sloven-

skej národnej rady č. 169/1982 Zb. a č. 211/1988 Zb., ktorými sa upravuje správa dôchodkovej dane od organizácií a individuálnych podnikateľov a rozpočtového určenia výnosu a správy poľnohospodárskej dane. V súvislosti so zákonnou úpravou súkromného podnikania v podobe zákona Federálneho zhromaždenia o súkromnom podnikaní občanov, bola potrebná aj nová úprava výnosu a správy dane z príjmov obyvateľstva, doteraz regulovaná zákonom č. 145/1961 Zb. a č. 162/1982 Zb. Treba však poznamenať, že vládny návrh zákona o dani z príjmov obyvateľstva Federálne zhromaždenie zatiaľ neprerokovalo. Napriek tomu je však žiaduce právne upraviť otázku rozpočtového určenia výnosu a správy tejto dane v zmysle navrhovanej novelizácie.

Prí prerokúvaní vládneho návrhu zákona Slovenskej národnej rady objasňujúceho vyššie uvedené novelizačné úpravy poslanci vzniesli mnoho konkrétnych otázok, pripomienok a námietok, týkajúcich sa účelnosti organizačného usporiadania vzťahov medzi finančnými správami a daňovými úradmi, komplexnosti perspektívneho riešenia a nadväznosti na celkový postup zákonných úprav spojených s ekonomickou reformou. Osobitne sa prerokoval aj list pracovníkov Mestskej finančnej správy v Bratislave, ktorí sa okrem toho obrátili na mňa aj osobne pred začiatkom nášho rokovania. Vyslovili niektoré pochybnosti alebo otázky o účelnosti vytvorenia paralelného systému daňových úradov, pochybnosti o tom, či budú účelné, či sa časť kapacity finančných správ nepresunie do týchto úradov a pod.

Na našom rokovaní vo výboroch za účasti predstaviteľov Ministerstva financií, cien a miezd SR tento problém bol - podľa môjho názoru - dostatočne vysvetlený. Napriek tomu by som poprosil pána ministra Kováča, ak bude pokladať za vhodné, aby sa ešte k tejto otázke vyjadril.

Na základe prerokovania s prítomnými zástupcami vládnych orgánov sa vo výboroch celkovo dospelo k tomu, že navrhovaná novelizácia vytvára predpoklady pre zvýšenie účinnosti správy a kontroly daní a tým umožní aktivizovať a zvýšiť podiel takej významnej príjmovej položky štátneho rozpočtu, akou sú dane. Práve na minulom zasadnutí Slovenskej národnej rady, keď sa prerokúval štátny rozpočet, sme videli, že politika prísnej rozpočtovej disciplíny a úsporného rozpočtu musí byť sprevádzaná na druhej strane aj veľkou starostlivosťou o aktivizáciu a zvyšovanie príjmových položiek. A práve v tomto zmysle je potrebné kladne oceniť navrhovanú zákonnú úpravu.

Záverom by som chcel konštatovať, že výbory Slovenskej národnej rady, ktoré prerokovali predložený vládny návrh zákona, vyslovili s ním súhlas a súčasne odporúčajú, aby ho Slovenská národná rada schválila. Na základe uvedeného ako spoločný spravodajca výborov odporúčam Slovenskej národnej rade, aby predložený návrh schválila s úpravami, ktoré sú premiestnené v spoločnej správe výborov Slovenskej národnej rady o výsledkoch prerokovania uvedeného vládneho návrhu /tlač SNR 171a/.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda G. Zánzlós:

Ďakujem poslancovi Šikulovi za prednesenie spravodajskej správy.

Otváram rozpravu o štvrtom bode programu. Do rozpravy sa písomne prihlásil pán poslanec Prokeš. Dávam mu slovo.

Poslanec J. Prokeš:

Vážené predsedníctvo,
vážená vláda,
vážené dámy,
vážení páni,

ako tu pred chvíľou odznelo z ust nášho spoločného spravodajcu, prišli určité pozmeňujúce návrhy od pracovníkov finančných správ.

Navrhovaný zákon rieši problém pracovníkov národných výborov, ktorí zabezpečovali úlohy správy dane z príjmu obyvateľstva, ich prechodom do daňových úradov, ale vôbec si nevšimá problém pracovníkov finančných správ. Preto by som odporúčal, aby sa v bode 7 § 10 doplnil odsek 5, ktorý by znel: "Pracovníci finančných správ sa stávajú pracovníkmi daňových úradov".

Súčasne by som odporúčal zvážiť postup pri vytváraní daňových úradov tak ako ho navrhujú práve pracovníci obvodných finančných správ Bratislava 1 a 2. Delimitáciu príjmov vrátane pracovníkov z národných výborov k 1.6.1990 uskutočnil na doteraz existujúce finančné správy. Otvoriť na finančných správach postupne oddelenia špecializované na nové druhy daní. Budovať nové oddelenia pracovníkmi z terajších finančných správ a delimitovanými pracovníkmi z národných výborov. Presun z národných výborov predstavuje 13 osôb. Súčasne ponúkajú zabezpečiť nových pracovníkov po organizačnej, personálnej stránke a zároveň účtovnú agendu. Vzhľadom na dvadsaťročné odborné skúsenosti pri správe a kontrole štátnych príjmov dokážu zabezpečiť plynulý prechod na daňové úrady i po stránke metodologickej. Súbežne zabezpečila spravovanie jednak nových druhov daní podľa nových daňových zákonov, ako aj doteraz spravovaných príjmov

štátneho rozpočtu podľa platných noriem súčasnosti. Súčasne považujú - a ja s nimi - navrhované riešenie za úspornejšie a hospodárnejšie z hľadiska nároku na finančné prostriedky. Súčasne by boli riešené aj pracovno-právne vzťahy pracovníkov finančných správ a príslušných pracovníkov národných výborov. Týmto postupom by sa zároveň zabezpečil ucelený prehľad o spravovaní daňových subjektov podľa jednotlivých druhov daní, čím sa zabráni dvojkoľajnej správe daňových povinností. Navrhované riešenie podporuje zriadenie daňových úradov pri maximálnom využití dvadsaťročných skúseností zo správy a kontroly štátnych príjmov, spravovaných organizácií.

Vzhľadom na to, že sa počíta s plne univerzálnymi daňovými správami, mali by základ daňových úradov od 1.6. 1990 tvoriť doterajšie finančné správy podľa navrhovaného riešenia.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem pánovi poslancovi Prokešovi. Mám otázku, či sa ešte niekto hlási do rozpravy?

/Nikto./

Pýtam sa ministra financií pána Kováča, či sa chce k návrhu vyjadriť.

Minister financií, člen a miezd SR M. Kováč:

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

neviem, či ste dostatočne pochopili, o akú zmenu v predloženom návrhu ide. Ja som to dostatočne nepochopil. Je to zmena, ktorú navrhujú pracovníci z mestskej finančnej správy. Domnievam sa, že medzi tým, čo navrhuje vláda a tým, čo navrhujú oni, nie je vážny rozdiel.

Pre budúcnosť počítame s tým, že daňová reforma sa bude robiť po etapách. Začne v roku 1991 a podľa predbežného programu skončí v roku 1993. V súčasnosti nemôžeme rušiť existujúce finančné správy. Neviem, či prednesený návrh nie je v rozpore s určitými zákonnými ustanoveniami, pretože by išlo vlastne o likvidáciu existujúcich finančných správ, ktoré majú svoju náplň v súčasnosti v plnom rozsahu opodstatnenú. Zriaďovaním daňových úradov reagujeme už na novovzniknutú situáciu s úpravou daní, ktoré sme už na predchádzajúcom plenárnom zasadnutí schválili. V budúcom roku predvídame ďalší nárast daňovníkov a nepredpokladáme, že by tento nárast mohli zvládnuť pracovníci na finančných odboroch. Nijaká ujma pracovníkom na finančných správach sa nedeje. Je to starosť vlády a ministerstva financií, ako postupne bude pretvárať terajšie daňové správy na novú sústavu daňových úradov. Preto by som odporúčal, aby sme predložený návrh schválili tak, ako som ho predložil a ako ho spravodajca zdôvodňoval.

Podpredseda G. Zásztlós:

Ďakujem pánovi ministrovi Kováčovi. Žiada ni slovo spoločný spravodajca výborov Slovenskej národnej rady pán poslanec Šikula?

Poslanec M. Šikula:

Nie.

Podpredseda G. Zászlós:

Pýtam sa poslanca Prokeša, či trvá na svojich pozmeňovacích návrhoch alebo od nich upúšťa.

Poslanec J. Prokeš:

Po vysvetlení, ktoré sa mi dostalo od ministra financií pána Kováča, chápem návrh tak, že ministerstvo financií preberá na seba zodpovednosť postarať sa o pracovníkov finančných správ pri vytváraní novej sústavy daňových úradov.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem. Hlási sa ešte niekto do rozpravy?

/Nikto./

Vyhlasujem rozpravu o štvrtom bode programu za skončenú. Budeme hlasovať. Prosím prezentujeme sa.

/V zasadacej sieni bolo prítomných 119 poslancov./

Kto je za predložený návrh?

/Za návrh hlasovalo 112 poslancov./

Kto je proti?

/Proti návrhu hlasovalo 6 poslancov./

Kto sa zdržal hlasovania?

/2 poslanci sa zdržali hlasovania./

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila vládný návrh zákona Slovenskej národnej rady, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 115/1970 Zb. o finančných správach v znení neskorších predpisov, o zmenách v správe dôchodkovej dane a poľnohospodárskej dane a o rozpočtovom určení výnosu a správe dane z príjmov obyvateľstva.

Vážené pani poslankyne,
vážení poslanci,
vážení hostia,

prerušujem naše rokovanie s tým, že zajtra budeme pokračovať o 9.00 hodine.

/V sále rozruch, poslanci chcú pokračovať v rokovaní./

Podpredseda G. Zászlóg:

Naše rokovanie sme chceli prerušiť preto, že televízia končí priamy prenos a my sme prijali zásadu, že naše rokovania budú stále verejné a snímané televíziou.

Budeme teda hlasovať o tom, či sa bude v rokovaní pokračovať. Prosím, aby ste sa zaprezentovali.

/V zasadacej sieni bolo prítomných 119 poslancov./

Kto je za to, aby sme pokračovali v rokovaní?

/Hlasovanie./

/Za pokračovanie v rokovaní hlasovalo 72 poslancov./

Je to väčšina, preto pokračujeme v rokovaní.

Pristúpime k p i a t e m u bodu programu, ktorým je

Vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady o lotériách a iných podobných hrách.

Návrh ste dostali ako tlač 175 a spoločnú správu výborov ako tlač 175a.

Aj tento vládny návrh zákona za vládu Slovenskej republiky odôvodní pán minister Kováč. Prosím ho, aby sa ujal slova.

Minister financií, cien a miezd SR M. Kováč:

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

vláda Slovenskej republiky predkladá plenárnemu zasadnutiu Slovenskej národnej rady na prerokovanie a schválenie vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady o lotériách a iných podobných hrách. Potreba upraviť doteraz platný zákon o lotériách a iných podobných hrách spočíva najmä v tom, že v poslednom čase v súvislosti s pripravovanými opatreniami na prechod našej ekonomiky na princípy trhového hospodárstva sa v nebývalom rozsahu množila požiadavky na povoľovanie rôznych druhov hier, i hier hazardných. Do Slovenskej republiky, a obdobne do Českej republiky, sa v posledných mesiacoch dováža množstvo výherných hracích prístrojov a ich prevádzkovanie v mnohých prípadoch nie je v súlade s platnou právnou úpravou, čím dochádza tiež k daňovým a poplatkovým únikom.

Zákon z roku 1973 o organizovaní a prevádzkovaní lotérií a iných podobných hier dostatočne právne nerieši no-

vé potreby v tejto oblasti, najmä pokiaľ ide o hazardné hry. Napríklad nedovoľuje využívať lotérie a iné podobné hry na komerčné účely a použitie prakticky celého čistého výťažku smeruje na osvetové a verejno prospešné ciele.

Predkladaný návrh zákona vychádza z toho, že organizovanie a prevádzkovanie lotérií a iných podobných hier je špecifická činnosť, ktorú nemožno podriaďiť rovnakému alebo podobnému režimu, ako napríklad podnikaniu v oblasti výroby, obchodu, služieb a pod. V podstate ide o hazardné hry, ktoré vo väčšine krajín podliehajú štátnemu monopolu. Preto lotérie a iné podobné hry bude možné u nás prevádzkovať len na základe povolenia vydaného podľa tohto zákona príslušným orgánom - národným výborom resp. Ministerstvom financií, cien a miezd Slovenskej republiky. Povolenie nemožno vydať fyzickej osobe, v zásade ani zahraničnej právnickej osobe, ani tuzemskej právnickej osobe so zahraničnou majetkovou účasťou.

Navrhovaný zákon upravuje nové, doteraz rámcovo vymedzené formy stávkových hier, ako sú kasína, peňažné hracie prístroje, kurzové stávky a pod. Vytvára súčasne určitý priestor na komerčné využitie týchto herných činností. Vzhľadom na podstatné rozšírenie škály herných foriem sprisahuje i finančný postih za zneužitie a porušovanie právneho poriadku a zvyšuje kompetenciu orgánov štátneho dozoru. Oproti súčasnej právnej úprave v návrhu zákona sa zvyšuje hodnota, o ktorú sa hrá vo vecných lotériách a tombolách, a tým aj právomoc miestnych i okresných národných výborov na ich povoľovanie.

Prevádzkovanie hracích prístrojov, automatov výherného typu právnickou osobou je podmienené splnením určených vecných a technických podmienok, ktorými sa zabezpečí pravdepodobnosť výhier, verejný a komerčný záujem. Zákon

novoupravuje kurzové stávky. Prevádzkovateľ stávok musí mať k dispozícii potrebný základný prevádzkový kapitál. Na zmiernenie značných rizík prevádzkovateľa zavádza sa možnosť 10 % prirážky z istoty, ktorú platí účastník kurzovej stávky.

U nás do roku 1990 neboli vôbec prevádzkované stávkové hry v kasínach. Ich prevádzkovateľom môže byť len právnická osoba, výnimočne aj so zahraničnou majetkovou účasťou na základe povolenia Ministerstva financií, cien a miezd Slovenskej republiky a podmienok, ktoré určuje zákon. Hracou menou môže byť československá alebo konvertibilná mena.

Uvedené typy hier zvyšujú aj nárok na dozor zo strany štátnych orgánov. Sme toho názoru, že je spoločensky spravodlivé, aby sa na krytí nákladov štátneho dozoru primerane podieľal i konkrétny prevádzkovateľ týchto hier.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady o lotériách a iných podobných hrách bol daný na skrátené pripomienkové pokračovanie všetkým zainteresovaným ústredným orgánom i národným výborom. Akceptovateľné pripomienky a námety sú v návrhu zákona zapracované. V zmysle čl. 12 ústavného zákona o československej federácii schválenie tohto zákona patrí do kompetencie Slovenskej národnej rady. Z uvedeného dôvodu sa návrh zákona predkladá na schválenie dnešnému plenárnemu zasadnutiu Slovenskej národnej rady.

Súčasne mi dovoľte, aby som zareagoval na niektoré pripomienky uvedené v spoločnej správa výborov. Ide totiž o pripomienky, ktoré sú obsiahnuté v bodoch 3, 4, 7 a 8.

Neodporúčam - a za chvíľku zdôvodním - akceptovať tieto pripomienky, lebo by značne narušili celkovú filozofiu predloženého návrhu zákona.

Pokiaľ ide o návrh v bode 3 na úpravu - zvýšenie pravdepodobnosti výhier z lotérií a tombol a zvýšenie pravdepodobnosti rizika prevádzkovateľa v bodoch 3 a 4 spoločnej správy výborov Slovenskej národnej rady, jeho uplatnenie by v podstatnej miere znížilo možnosti použiť prostriedky získané z výťažku na verejno-prospešné ciele. Predmetný návrh na úpravu v bodoch 3 a 4 by preto nemal byť - podľa môjho názoru - akceptovaný, nakoľko jeho dôsledkom by bolo podstatné zníženie možnosti finančného krytia uvedených účelových potrieb a výrazne by sa zhoršil stav v ich zabezpečovaní v porovnaní s Českou republikou, v ktorej už tento zákon v takom znení, ako ho predkladám, bol schválený.

V bode 7 spoločnej správy výborov Slovenskej národnej rady ide o pripomienku vo vzťahu k prevádzkovaniu hracích prístrojov, ak toto prevádzkovanie bude v pôsobnosti viacerých miestnych národných výborov. V tomto prípade ide o rozhodovaciu činnosť v otázkach povolenia hracích prístrojov, na ktorú sa vzťahuje príslušné ustanovenie zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní. Okrem toho v tejto súvislosti treba povedať, že táto pripomienka je v rozpore s predkladaným výrazným rozvojom samosprávnych prvkov a celkovej nezávislosti a autonómie činnosti národných výborov a bolo by chybou, keby sa v tomto zákone objavila právomoc Ministerstva financií, cien a miezd Slovenskej republiky rozhodovať o vyslovene miestnych záležitostiach obcí. Tak tiež pravdepodobnosť výhier - bod 8 spoločnej správy výborov - vyplývajúca z § 19 ods. 4 je stanovená rozpätím od 60 do 80 % a je primeraná charakteru hry prostredníctvom výherných hracích prístrojov. Okrem toho zisk z tejto čin-

nosti je podrobený daňovým predpisom. Taktiež by v zákone o lotériách a iných podobných hrách nemalo chýbať stanovenie najvyššej stanovovej sumy na jednu hru a najvyššej výhry z jednej hry. Takáto prax je bežná všade vo svete a predpokladá ju aj vládny návrh zákona Českej národnej rady, aj keď v inom pomere - jedna ku tristo.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

preto by som prosil, aby ste predložený návrh zákona schválili.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem ministrovi financií, cien a miezd Slovenskej republiky pánovi Kováčovi za odôvodnenie vládneho návrhu zákona. Prosím spoločného spravodajcu výborov poslanca Hamerlika, aby predniesol spravodajskú správu.

Poslanec R. Hamerlik:

Vážená Slovenská národná rada,
dámy a páni,

v súvislosti s výrazným rozvojom podnikania a obchodu možno v posledných mesiacoch pozorovať dovoz značného množstva výherných hracích prístrojov, ktorých prevádzkovanie nie je v mnohých prípadoch v súlade s platnou právnou úpravou a dochádza k daňovým únikom. Súčasne možno konštatovať zvýšený záujem o rozširovanie rôznych stávkových hier v herniach a kasínach, ale aj o uvoľnenie prevádzkovania niektorých lotérií a iných podobných hier ku

komerčnému využívanlu. Týmto podnikateľsko-komerčným aktívitám nezodpovedá, resp. im v tom bráni súčasná právna úprava, podľa ktorej je prevádzkovanie lotérií a iných stávkových hier upravené zákonom č. 63/1973 Zb. o verejných zbierkach a o lotériách a iných podobných hrách.

Táto právna úprava je koncipovaná tak, že prevádzkovať lotérie môže len organizácia a výťažok slúži na financovanie sociálnych, osvetových alebo iných verejno-prospešných účelov. Získané prostriedky nemôže prevádzkovateľ použiť na krytie výdavkov, ktoré má uhradiť z vlastných príjmov. Prevádzkovateľ lotérie alebo inej podobnej hry sa teda ani čiastočne nepodieľa na výťažku z prevádzky týchto hier a fakticky nie je motivovaný na ich rozvoji a rozširovaní.

Vzhľadom na to, že v súčasnej dobe pokračujú snahy o rozvíjanie nových foriem prevádzkovania lotérií a iných podobných hier a súčasne platná právna úprava týchto vzťahov je nedostatočná, je potrebné v záujme finančno-právnej relevancie daňovej istoty štátu i motivácie prevádzkovateľov, aby tieto nové formy hier, ktoré sa vyskytujú častejšie, boli upravené osobitným zákonom.

Doterajšia právna úprava lotérií a iných podobných hier je súčasťou zákona, ktorý upravuje aj verejné zbierky. Z toho dôvodu sa navrhuje zrušiť zo zákona č. 63/1973 len tie ustanovenia, ktoré sa týkajú lotérií a iných podobných hier, a tie časti, ktoré sa týkajú verejných zbierok, sa navrhuje ponechať v platnosti.

Predkladaný vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady o lotériách a iných podobných hrách sleduje tieto ciele a zámery: upraviť nové formy prevádzkovania hier, uvoľniť prevádzkovanie niektorých hier na komerčné využívanie, vylúčiť fyzické osoby a zahraničné právnické osoby

z prevádzkovania týchto hier, upraviť právomoci národných výborov a Ministerstva financií, cien a miezd Slovenskej republiky v týchto právnych vzťahoch, vytvoriť podmienky pre výrazný kontrolný vplyv štátu prostredníctvom štátneho dozoru a upraviť postih na prevádzkovanie lotérií a hier v rozpore s navrhovaným zákonom.

Najdiskutovanejšou otázkou navrhovaného zákona sa ukazuje vylúčenie fyzických osôb a zahraničných právnických osôb z prevádzkovania lotérií a iných podobných hier. Ako hlavný dôvod tohto obmedzenia spomenutých subjektov sa uvádza, že nejde o hospodársku činnosť, ale prakticky o prevádzkovanie hazardných hier, u ktorých je väčšinou zaručený zisk pri pomerne malých nákladoch. Je preto v záujme štátu, aby zisky z týchto činností neplynuli do zahraničia alebo jednotlivcom. Ďalším dôvodom je skúsenosť okolitých štátov, napríklad Rakúska, Poľska, Spolkovej republiky Nemecko, ktoré si na prevádzkovanie hazardných hier vytvorili priamy štátny monopol s udeľovaním koncesii.

Nová právna regulácia lotérií a iných podobných hier bola pripravená paralelne v Českej republike, ako sme počuli, a je predkladaná do orgánov Českej národnej rady. Znenie vládneho návrhu zákona Slovenskej národnej rady je v zásade totožné so znením vládneho návrhu zákona Českej národnej rady. Určite nie je potrebné vytvoriť zrkadlový obraz s vládnyim návrhom zákona Českej národnej rady, ale myslím si, že jednota v zásadných otázkach by mala byť zachovaná.

Treba povedať, že pri prerokúvaní predkladaného vládneho návrhu zákona vo viacerých výboroch viacerí poslanci vyslovili námietky vo vzťahu k obmedzeniu fyzických osôb pri prevádzkovaní lotérií a iných podobných hier, ale boli prehlasovaní. Ako spoločný spravodajca chcem vyjadriť, že všetky výbory, ktorým bol vládny návrh zákona pridelený,

ho prerokovávali veľmi starostlivo. V rámci rozpravy však boli jednotlivé problematické otázky zodpovedané a vysvetlené a pripomienky z výborov boli zohľadnené tak, ako je to uvedené v spoločnej správe, tlač č. 175a.

Záverom môjho vystúpenia mi dovoľte vás informovať, že s vládnyim návrhom zákona o lotériách a iných podobných hrách Výbor SNR pre obchod, služby a dopravu a Výbor SNR pre priemysel a stavebníctvo vyslovili nesúhlas. Výbor SNR pre životné prostredie návrh prerokoval, ale nebol uznášaniaschopný. Ostatné výbory, ktorým bol vládny návrh zákona pridelený, s ním vyslovili súhlas a zároveň odporúčajú Slovenskej národnej rade, aby predložený vládny návrh zákona schválila s úpravami uvedenými v spoločnej správe. Avšak v tejto súvislosti by som sa chcel pozastaviť a orientovať vašu pozornosť na úpravy, uvedené v spoločnej správe výborov pod bodmi 3, 4, 7 a 8, ktoré boli iniciované Výborom SNR pre kultúru a výchovu.

Vážená Slovenská národná rada,
paní poslankyne,
páni poslanci,

ako spoločný spravodajca výborov Slovenskej národnej rady odporúčam, aby Slovenská národná rada predložený vládny návrh zákona schválila s úpravami, uvedenými v spoločnej správe výborov, okrem bodov 3, 4, 7 a 8 spoločnej správy.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem pánovi poslancovi Hamerlikovi za prednesenie spravodajskej správy. Otváram rozpravu o platom bode prog-

ramu, do ktorej sa písomne prihlásili pán poslanec Dubnič-
ček a pán poslanec Prokeš. Slovo má pán poslanec Dubnič-
ček.

Poslanec J. Dubnič-
ček:

Vážená Slovenská národná rada,
dámy a páni,

na poslednom zasadnutí Výboru Slovenskej národnej ra-
dy pre plán a rozpočet sme okrem iných predložených mate-
riálov dosť podrobne rozanalyzovali i predložený vládny
návrh zákona Slovenskej národnej rady o lotériách a podob-
ných hrách. Dovoľte, aby som úvodom konštatoval, že nie je
to tak dávno, čo tento parlament drvivou väčšinou hlasov
prijal zákon o podnikaní. Ak chceme, a rozhodli sme sa vy-
konať rozhodujúce zmeny v našej národnej i celoštátnej e-
konomie, ak chceme zabezpečiť plynulý prechod na trhový
mechanizmus, nemôžeme robiť a prijímať polovičaté rozhod-
nutia a zákony, ktoré sú do istej miery v kontra-polohe už
odsúhlaseného a prijatého zákona o podnikaní.

Ak dovoľíte, pripomeňme si zásadu, ktorú tento zákon
hlása: absolútnu rovnosť pre akékoľvek podnikanie, teda od
súkromného, cez komunálne, družstevné a štátne podnikanie.
Predložený návrh vlády Slovenskej republiky pod č. 175 v
podstate takéto podnikanie vylučuje a vláda si aprehenduje
právo prakticky ho užívať výlučne len štátom, to znamená
štátnymi podnikmi.

Včera vo výbore pre plán a rozpočet sme mali bohatú
rozhpravu. Argumentoval som i takými argumentami, že čím
bohatší jednotlivец, tým bohatší štát, čím bohatší podnik
- akýkoľvek - tým bohatší štát. Určite si všetci veľmi
dobre uvedomujeme, že za uplynulých 42 rokov nemáme ani
bohaté podniky, ani bohatých jednotlivcov - snáď určité

výnimky, ktorí konali nečestne. Drvivá väčšina ľudí reprezentuje tú našu normálnu bežnú chudobu. Peniaze robia peniaze. Tu netreba mať obavy z toho, že ak niekto zbohatne na - nazvime to hoci - hazardných hrách, určite tieto peniaze si nezoberie do hrobu, ale ich použije, investuje na to, aby mohol vytvoriť ďalšie pracovné príležitosti. Komu vo Francúzsku vadí a prekáža bohatý Rottshield, známy svetový bankár alebo v Spojených štátoch Ford. Obidvaja sú miliardári. Takýchto je enormne veľa. Aké ťažké desaťtisíce pracovných príležitostí tieto ľudia vo svojich štátoch, v tamtých spoločnostiach, ponúkajú a dávajú.

Rád by som na tieto skutočnosti upozornil. Aj vo výbere pre plán a rozpočet sme boli traja, ktorí sme hlasovali proti prijatiu tohoto zákona. V novom podnikateľskom hnutí, to znamená v zdravej podnikateľskej konkurencii, po ktorej všetci túžime, perspektívne vidíme jedine prakticky možné úspechy pri oživovaní našej ekonomiky. Dovoľm si vás poprosiť, aby sme navrhovaný zákon v takomto znení neprijali, ale vytvorili priestor pre takú rovnosť v podnikaní, ako sme to prijali v zákone o podnikaní.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem pánovi Dubníčkovi. Slovo má pán poslanec Prokeš.

Poslanec J. Prokeš:

vážené predsedníctvo,
vážená vláda,
vážená Slovenská národná rada,

ja takisto upriamim vašu pozornosť na § 4 ods. 3. Ak nepovoľujeme činnosť v oblasti hazardných hier fyzickým

osobám z titulu, že sa jedná o bezpracný zisk, tak mi je úplne nepochopiteľné, prečo to povoľujeme medzinárodným organizáciám, a teda povoľujeme tieto bezpracné zisky a vlastne ich únik do zahraničia. Preto takisto navrhujem, aby návrh nebol schválený tak, ako je predložený, ale aby medzinárodné organizácie z podnikania v tejto oblasti boli na našom území vylúčené.

Ďakujem.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem pánovi poslancovi Prokešovi. Vypočuli sme si pozmeňovacie návrhy. Do rozpravy sa ďalší poslanci písomne neprihlásili. Pýtam sa preto, či sa ešte niekto hlási do rozpravy. Prosím, pani poslankyňa Kršáková.

Poslankyňa A. Kršáková:

Vážené predsedníctvo,
vážené dámy,
vážení páni a hostia,

svojim vystúpením podporím dvoch predchádzajúcich rečníkov. V predkladanom návrhu zákona o lotériách a iných podobných hrách chcem rovnako napadnúť § 4 ods. 1, 2 a 3, kde sa vymedzuje, že organizovať lotérie a podobné hry môže len štát so svojimi ministerstvami či inými štátnymi orgánmi alebo nimi poverenými organizáciami. Štát môže mať monopol na peňažné a číselné lotérie, podobne ako je to v zahraničí, ale nemal by zákonom zakazovať podnikat' fyzickým osobám a iným podnikateľským spoločnostiam v stávkových hrách, vrátane dostihových stávk, organizovať tomboľy, kasína, vlastniť výherné a hracie automaty a iné podobné hry. Všetky tieto hry totiž predstavujú podnikateľskú činnosť. Navrhovateľ zákona, v tomto prípade minister-

stvo financií, zvolilo v nových politických podmienkach opäť direktívny príkazový postoj i riešenie. Rozhoduje za potenciálne ekonomické subjekty v tom, v čom môžu a v čom nesmú podnikat'. Preto táto časť zákona výrazne narušuje slobodu podnikania a rovnosť šancí k podnikaniu.

Na okraj by som chcela poznamenať, že s týmito dvomi zásadami - sloboda podnikania a rovnosť šancí v podnikaní idú do volieb takmer všetky strany, ale ak ich nebudú aj dôsledne presadzovať, stanú sa len prázdnyimi proklamáciami. A nakoniec, hoci táto sloboda podnikania a teda zákaz slobody podnikania a vôbec tieto hry svojím významom sú malou, vo svojej principiálnej podstate sú prekážkou prevodu našej donedávna centrálne plánovanej ekonomiky na ekonomiku trhov. Sloboda podnikania tiež znamená, že nikto nesmie žiadnu podnikateľskú činnosť vopred odsúdiť ako protispoločenskú činnosť, ako špekuláciu, ktorá s podnikaním nemá nič spoločné, pokiaľ je v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi ochraňujúcimi verejný poriadok a život ľudí. A hry, kasína a herné automaty predsa nie sú s nimi v rozpore. Naopak, stávajú sa obľúbenou zábavou niektorých ľudí a súkromné podnikanie v hrách môže túto zábavu len skvalitňovať, kultivovať, zvyšovať jej technickú i kultúrnu úroveň.

Prí zakazovaní podnikania sa nemožno odvolávať ani na bezpracnosť ziskov, ktoré vraj hry prinášajú. To zdogmatizovaná marxistická ideológia nás naučila predstavovať si pod bezpracnosťou tučného kapitalistu, najlepšie Američana, s cylindrom na hlave a s cigarou v ruke, ktorý nič nerobí a peniaze sa mu sypú. Zámerne nás neučila o neistote, zodpovednosti a riskovaní a okrem úspechu aj o neúspechu v podnikaní, o tom, aké náročné je udržať na v podmienkach pretekania kapitálu z jedných rúk do druhých. Aj podnikanie s hrami má všetky atribúty zodpovednosti, rizika a

zisku alebo aj straty. Tieto hry sú dobrovoľné, nikto na ne nie je odkázaný. Neučili sme sa tiež, že peniaze zarábajú ďalšie peniaze a že ak zarobí jeden, zarábajú tým všetci, pretože časť i takto zarobených peňazi plynie do štátneho rozpočtu, aby sa použili na uspokojovanie potrieb nás všetkých.

Vyspelý a bohatý ekonomický život pozná rozmanitosť tisícich činností a z nich každá sa prirodzene nemôže podobáť namáhavej fyzickej práci. Do akej miery budú ľudia akceptovať ponuky hier a iných podobných druhov zábavy, bude závisieť len od ich vlastných a nimi uznávaných hodnôt a ich preferencií. A nakoniec, sotva si už v blízkej budúcnosti môžeme predstaviť súkromné espressá, reštaurácie či hotely a v nich hracie automaty, ktoré by vlastnil štát. Je to asi to isté, ako keby v súkromnom obytnom dome jednej rodiny vlastnil napríklad obývačku niekto iný, cudzi.

Podnikateľskú činnosť v oblasti hier, sádzok a hracích automatov by mal štát riadiť len nepriamo, ekonomickými nástrojmi, čiže prostredníctvom miery zdaňovania, predávaním koncesíí, výškou ciel na dovoz hracích automatov a takto regulovať objem ziskov.

V predloženom návrhu zákona je nutné odstrániť diskrimináciu občanov v podnikaní v hrách s kasínami a hracou technikou. Vzhľadom na uvedené požiadavky, a to sú požiadavky trhovej ekonomiky, nie je možné tu a teraz navrhnuť pozmeňovacie znenie tohto zákona, pretože by bolo nutné uskutočniť rad zmien v celom jeho pôvodnom znení, ktorý má navyše aj po právnickej stránke veľa nedostatkov. Len jeden príklad: Nie je jasné, kto sú prevádzkovatelia, či sú to vlastníci, pronajímatelia, nájomci tejto techniky a podobne. Domnievam sa, že schválenie zákona nie je až také

naliehavé, aby sme ho museli schváliť dnes a bude postačovať, ak ho schváli nový parlament po jeho prepracovaní po ekonomickej a najmä po právnej strane.

Ďakujem.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem pani poslankyni Kršákovéj. Hlásí sa ešte pán poslanec Pirovits.

Poslanec L. Pirovits:

Vážená Slovenská národná rada,

ja by som tiež podporil odznelé pripomienky. Toto ustanovenie bolo najproblematickejšim a najdiskutovanejším aj počas prerokúvania vládneho návrhu zákona na spoločnej schôdzi Ústavnoprávneho výboru SNR, Výboru SNR pre priemysel a stavebníctvo a Výboru SNR pre obchod, služby a dopravu. Ide o to, že sme neboli presvedčení a ani neodznali žiadne argumenty, ktoré by zdôvodnili vylúčenie súkromných podnikateľov, ktorí sú zapísaní do podnikového registra. Ak vychádzame z platného právneho stavu, súkromný podnikateľ zapísaný do podnikového registra je rovnoprávnym subjektom hospodárskym aj hospodársko-právnym. To znamená, so všetkými dôsledkami organizácií. Súkromní podnikatelia platia dane, dôchodkovú daň, sú kontrolovaní, odvádzajú daň z obratu atď. Neboli žiadne protiarargumenty a z týchto dôvodov vlastne návrh tohto zákona v našom výbore neprešiel.

Navrhol by som, aby súkromní podnikatelia neboli hodení do jedného koša, aby sa pozmenilo ustanovenie § 4 ods. 3 v tom zmysle, že výnimku tvoria súkromní podnikatelia, ktorí sú zapísaní do podnikového registra.

Ďalej viaceré naše podnety a pripomienky boli prijaté, hlavne pokiaľ ide o ustanovenia § 48. Bolo tam viacero ustanovení, ktoré vychádzali z fakultatívnosti.

Tiež by som odporúčal - a navrhovali sme to aj vo výbore, neviem z akých dôvodov sa to nedostalo do spoločnej správy - pozmeniť odsek 2 v § 43, ktorý pôvodne znie takto: "Orgán, ktorý lotériu alebo inú podobnú hru povolil, môže povolenie zrušiť, prípadne dočasne zastaviť prevádzkovanie, ak nie je splnená niektorá z podmienok uložených v povolení alebo sa nedodržiavajú predpisy o prevádzkovaní lotérií a iných podobných hier." Navrhujem jeho zmenu takto: "Orgán, ktorý lotériu alebo inú podobnú hru povolil, dočasne zastaví prevádzkovanie, prípadne povolenie zruší, ak nie splnená niektorá z podmienok uložených v povolení.

Ak navrhované ustanovenie ostane, je tu určitá ľubovôľa, že kontrolný orgán - dozor, nemusí nič vykonať - môže prevádzkovanie dočasne zastaviť a môže povolenie zrušiť. Za daných podmienok, ak niektoré podmienky nie sú splnené, navrhoval by som prevádzkovanie dočasne zastaviť, prípadne, ak sú podmienky závažnejšie, tak aj povolenie zrušiť.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda G. Zászlos:

Ďakujem pánovi poslanovi Pirovitsovi. Hlásí sa ešte niekto do rozpravy? Hlásí sa pán poslanec Ftáčnik.

Poslanec M. Fláček:

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

ja len krátko zareagujem na mojich predrečníkov, aby tie pripomienky neboli také monotónne a fádne. Chcel by som sa opýtať pani poslankyne Kršákovéj, ako by nazvala podnikateľa - teda podľa nej podnikateľa - ktorý kúpi z Rakúska vyradený, desať rokov starý stroj, na ktorom sa nedá skontrolovať, koľko do neho bolo vložených peňazi a koľko ten podnikateľ zarobí. Ja ho nazývam podnikateľom v jej terminológii, ale myslím si, že to nie je podnikanie. Je to bezpracný zisk a nemyslím, že by ste to museli hádzvať na marxistickú ideológiu. Ale odložme tento problém. Myslím si, že keď chce niekto takýmto spôsobom získať peniaze, tak je troška prehnane nazvať to podnikaním.

Prečo sa prihováram za pôvodné znenie návrhu? Často sa zdôrazňuje, že návrhy zákonov, ktoré sa tu prerokúvajú alebo ktoré prijímame, majú dočasný charakter. Realita - a zrejme ste počuli vo všetkých výboroch zdôvodnenia pracovníkov ministerstva financií - je taká, že sa nám rozmohli práve takí podnikatelia, teda kvázi podnikatelia, ktorí doviezli nekontrolovateľné stroje, ktorých prevádzkovanie môže viesť k daňovým únikom a chcú naozaj získať bezpracné zisky. A tento zákon im má v tom zabrániť.

Nikto netvrdí, že nový parlament, ktorý vstúpi z voľieb, zväží a bude novelizovať tu diskutovaný paragraf 4 ods. 3, kde presne povie, že po splnení tých a tých podmienok je možné, aby fyzické osoby ... a tak ďalej. Ale zatiaľ, aby sme urobili poriadok v tom, čo sa tu rozmohlo - a čo zrejme malo na mysli aj ministerstvo financií - navrhujem, aby sme sa držali pôvodne predloženého návrhu a mali na mysli to, že chceme dať do poriadku veci, ktoré v

poriadku nie sú. V prípade, že sa usúdi, že tlak na riešenie tejto otázky zo strany - nemôžem ich nazvať inak - kvázi podnikateľov bude veľký a bude spoločensky odôvodnená potreba odobrať štátu monopol v tejto oblasti, tak sa môže príslušný zákon novelizovať. Ale nemyslím si, že by bolo vhodné, aby sme ho dnes odmietali, pretože má i širšie ciele v tom, že uzakňuje niektoré formy podnikania, resp. lotérií, hier a stávkových hier, ktoré doteraz nie sú povolené a je rozumné, aby ich štát rozvíjal. Takže prihladnime na to pri rozhodovaní o osude tohoto zákona.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem poslancovi Ftáčnikovi. Hlásí sa pán poslanec Grečný. Dávam mu slovo.

Poslanec M. Grečný:

Mám len veľmi krátku faktickú poznámku. Myslím si, že keď sme skutočne proklamovali rovnosť pri podnikaní, mali by sme sa toho držať. Akékoľvek apriórne zákazy vyvolávajú len únikové cesty ako tieto zákazy obchádzať, tak ako to i doteraz dobre poznáme. Doteraz jednotlivci tiež nemohli podnikáť napríklad na hracích automatoch. Na veľmi veľa príkladoch by sa dalo ukázať - aj to môžem dokázať - že súkromníci uzavreli zmluvu napríklad s Domom odborov v Žiline alebo s inou, napríklad športovou organizáciou, obidu tento zákaz a prevádzkuje sa to. Robí to aj poľský štátny príslušník. Čiže uvedomme si, že ďalšie zakazovanie nám v podstate v tomto nič nepomôže.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem pánovi poslancovi Grečnému. Do rozpravy sa ešte prihlásil pán poslanec Sluňný.

Poslanec M. Sluáň:

Vážené dámy a páni,

mám tiež len malú faktickú poznámku. Nerozumel som, prečo niektoré skupiny poslancov tak bojujú proti tej fyzickej osobe. Veľmi dobré to vysvetlil poslanec Grečný. Je možné napríklad spojiť päť ľudí a vytvoriť družstvo. Je možné to, čo povedal pán poslanec Grečny, ale som zásadne proti tomu, aby v zákone ostalo to "s výnimkou organizácii s medzinárodným prvkom". Peniaze získané z lotérie sú veľmi ľahko získané peniaze. Najťažšie sa získavajú peniaze v priemyselnej činnosti, o niečo ľahšie sa získavajú v obchodnej činnosti. Som zásadne za to, aby boli vyškrtnuté slová "s výnimkou organizácii s medzinárodným prvkom". Čo je to medzinárodný prvok? Aj tá formulácia je veľmi nejasná a neurčitá.

Tiež sa prikláňam k tomu, aby sa ponechal výraz fyzická osoba, lebo tam sú možnosti všelijakého obchádzania, a tak ako hovoril pán poslanec Grečný, vylúčime akukoľvek zahraničnú fyzickú alebo právnickú osobu alebo organizáciu s medzinárodnou účasťou. Prečo by nám mali uchadzať naše peniaze? Nech cudzie právnické osoby alebo organizácie s medzinárodnou účasťou investujú do priemyslu a nie do takejto činnosti, kde sa dajú ľahko získať peniaze.

Podpredseda G. Zászlon:

Ďakujem pánovi poslancovi Sluáňmu. Chce sa ešte niekto vyjadriť v rozprave? Pán minister financií Kováč. Dávam mu slovo.

Minister financií, cien a miezd SR M. Kováč:

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

v čom ja vidím rozdiel, pokiaľ ide o prístup k veci? Vláda alebo ministerstvo financií vôbec nevychádzalo z filozofie, že slobodné podnikanie u nás má mať nejaké obmedzené hranice, že fyzické osoby nemôžu byť účastníkmi ktoréhokoľvek slobodného podnikania.

V úvodnom slove som zdôraznil, že väčšinou ide o hazardné hry. A vy, poslanci, sa teda máte rozhodnúť, či zákon bude taký, aby sme mali desaťtisíce prevádzkovateľov hazardných hier, či to potrebujeme - I keď sa dá na tom zarobiť - alebo aby sme mali taký zákon, ktorý sťažuje rozširovanie hazardných hier. Teda v danom prípade nejde o nejakú diskrimináciu, lebo vieme, že už teraz je dostatok individuálnych prevádzkovateľov hazardných hier a zrejme by ich počet mohol narásť. Ak nám to v spoločnosti nevadí, tak prosím. Ale vláda vychádzala z toho, že to má mať určité medze. To je jeden dôvod.

Druhým dôvodom je, že súčasné daňové zákonodarstvo, pokiaľ ide o zákon o individuálnom podnikaní fyzických osôb, umožňuje fyzickým osobám, ktoré nedosahujú počet pracovníkov 25 a zdaniteľný príjem 540 tisíc, platiť nižšiu daň. Prevádzkovatelia z oblasti individuálnych prevádzkovateľov by väčšinou pravdepodobne mali možnosť regulovať svoje príjmy tak, aby nepodliehali vyššej dani, ktorej podlieha právnická osoba. Je pravdou, že keď sa päť individuálnych fyzických osôb spojí do družstva, v zmysle tohoto zákona sa už na to pozeráme ako na právnickú osobu, ale nemyslím si, že toto spojenie platiech osôb je také jednoduché ako je zaregistrovanie jednej osoby na národnom

výhore - získať povolenie a podnikat. Inými slovami sme si vedomi toho, že toto obmedzenie, pokiaľ ide o fyzické osoby, je vlastne jedným z prostriedkov zabránenia tomu, aby takéto prevádzkovanie najmä hracích automatov rastlo ako huby po daždi, pretože kontrola vzhľadom na poruchy týchto hracích automatov je veľmi ťažká. To boli dôvody, prečo sme volili taku koncepciu - a nielen my, ale obdobne aj česká vláda, česká národná rada. Pravda, vec je vo vašich rukách, takže nič sa nedeje, ja som len považoval za potrebné vysvetliť, z čoho sme vychádzali.

Ďakujem pekne.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem pánovi ministrovi financií, cien a miezd Slovenskej republiky pánovi Kováčovi. Žiada si ešte slovo spoločný spravodajca pán Hamerlik?

Poslanec J. Hamerlik:

Nie.

Podpredseda G. Zászlós:

Ešte sa hlási pán poslanec Prokeš.

Poslanec J. Prokeš:

Ešte nebola zodpovedaná otázka, prečo sa povoľuje činnosť v oblasti hazardných hier, a teda unik bezpracných ziskov, medzinárodným organizáciám.

Podpredseda G. Zászlós:

Na otázku chce ešte odpovedať pán minister Kováč.

Minister financií, cien a miezd SR M. Kováč:

Pokiaľ ide o povolenie organizáciám zo zahraničia, vychádzali sme z toho, že pôjde o povolenie vo výnimočných prípadoch. V ustanovení nie je, že povolenie dostávajú automaticky, ministerstvo financií ho môže vo výnimočných prípadoch povoliť. Prečo? Možno, že ak nebudeme odkázani na devízové prostriedky, môžeme toto ustanovenie zmeniť a nemusíme to vôbec povoľovať. Ale pokiaľ sme odkázani na devízové prostriedky, nebolo by výhodné absolútne vylúčiť možnosť zahraničnej účasti.

Uvediem príklad: takéto povolenie dostal hotel Fórum, pretože mu hrozilo, že nebude schopný splácať devízovo-návratné úvery, keďže z normálnej bežnej činnosti nemal dostatok prostriedkov. Vzhľadom na túto skutočnosť sme dali povolenie, pretože preukázal, že z tejto činnosti mesačne získa 100 tisíc západonemeckých mariek. Samozrejme, že je tiež v rukách vlády - a nielen ministra financií - uvážiť, za akých podmienok dať alebo nedať súhlas. Vychádzali sme teda z toho, že vo výnimočných prípadoch by to bolo možné. A jeden príklad som vám uviedol.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem pánovi ministrovi Kováčovi. Ešte chce hovoriť pán poslanec Prokeš.

Poslanec J. Prokeš:

Hovoríme každý o niečom inom. Ja hovorím o ustanovení, že povolenie nemožno vydať zahraničnej právnickej oso-

be s výnimkou medzinárodných organizácií a vy hovoríte o tom, že ministerstvo môže povoliť výnimku tuzemským právnickým osobám so zahraničnou majetkovou účasťou. To nie je to isté. Ja som vzniesol námietku proti tomu, aby boli medzinárodné organizácie pripustené k tejto činnosti.

Pokiaľ hovoríte o hoteli Forum, protirečí to odseku 4/ navrhovaného zákona, kde sa hovorí, že povolenie sa môže vydať len vtedy, ak 90 % výťažku pôjde na verejnoprospešnú činnosť.

Podpredseda G. Zászlós:

Pýtam sa, či sa k pripomienke chce vyjadriť pán minister Kováč.

Minister financií, cien a miezd SR M. Kováč:

Chcel by som sa ešte poradiť, potom sa vyjadrím.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem. Ešte sa hlási pani poslankyňa Kršáková.

Poslankyňa A. Kršáková:

Ak dovolíte, uvediem len malú poznámku. Vstupujeme do trhovej ekonomiky a možno si ešte dostatočne všetci neuvedomujeme, že tu platia zákony ponuky a dopytu, že tu platia určité princípy samoregulácie. Naraz chceme niekomu vtlačiť takú domnienku, že 5 miliónov obyvateľov Slovenska naraz pôjde hrať do hracích automatov, pôjde do kasín, na dosťhové ihriská a bude vsádzať svoje peniaze. Zo začiatku môže byť pre majiteľa týchto hier táto činnosť výhodná, ale ak zistí, že záujem o túto činnosť má svoje hranice, táto činnosť sa tým sama vylučuje a sama sa obmedzí. To

isté platí aj ako odpoveď na otázku, ktorú mi dal pán poslanec Ftáčnik, či si myslím, že nie je bezpracnosť, keď si nejaký takýto majiteľ dovezie už zodratý hrací automat z Rakúska. Ak si donesie takýto hrací automat a ak si ho donesie viacero takýchto ľudí - a sloboda podnikania pri-náša aj konkurenciu - tak zase sa sám vylúči a s odratým automatom môže len skrachovať.

Ďakujem.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem pani poslankyni Kršákovéj. O faktickú poznámku požiadal ešte člen Predsedníctva Slovenskej národnej rady pán poslanec Slušný.

Poslanec F. Slušný:

Stručne by som chcel nadviazať na to, čo povedal pán minister Kováč ohľadom hotela Fórum, že sa to robí preto, aby sa zabezpečila rentabilita alebo ekonomická efektívnosť hotela. To isté možno povedať na obranu malého súkromného podnikateľa, ktorý má povedzme bistro niekde na predmestí, ktoré je stratové a bude mať jeden malý automat, ktorý tam pritiahne zopár mladých ľudí, ktorí si tam dajú kofolu a budú sa baviť tak, že do automatu budú hádzať peniaze. Myslím si, že všetky druhy vlastníctva by mali byť rovnoprávne, takisto povedzme hotel Fórum ako malý podnikateľ na predmestí.

Podpredseda G. Zászlós:

Ďakujem pánovi poslancovi Slušnému. Dávam slovo pánovi ministrovi Kováčovi.

Minister financií, cien a miezd SR M. Kuváč:

Ešte by som odpovedal pánovi poslancovi Prokešovi k otázke výnimky organizácií s medzinárodným prvkom. Majú sa tým na mysl mnohé nevládne organizácie, ako organizácie novinárov, charitatívne organizácie, prípadne iné. Tento prvok sme odporúčovali z rakúskeho a iného zákonodarstva. Ale nemáme námietky, ak sa ten dodatok vynechá, to znamená, že prevádzkovanie nebudeme povoľovať organizáciám s medzinárodnými prvkami. Zostane len tá výnimka, že povolenie môžu dostať naše podniky so zahraničnou majetkovou účasťou. Chcel som len vysvetliť, že nejde o typické podnikateľské organizácie s medzinárodným prvkom, ale o organizácie nevládne, charitatívne, kultúrne a pod.

Ďakujem.

Podpredseda G. Zászlósi:

Ďakujem pánovi ministrovi. Pán poslanec Prokeš, ste spokojný s vysvetlením?

Poslanec J. Prokeš:

Áno. Je to potrebné v zákone takto upraviť.

Podpredseda G. Zászlósi:

Pýtam sa pani poslankyne Kráákovéj, ktorá navrhla odložiť tento návrh zákona pre budúci parlament, či trvá na svojom návrhu?

Poslankyňa A. Krááková:

Áno.

Podpredseda G. Zászlós:

Máme predložený pozmeňovací návrh. Ostatné pozmeňovacie návrhy, ktoré tu boli prednesené, sú takým zásahom do predlohy, že by si to žiadalo návrh zákona znovu legislatívne prepracovať. Dávam hlasovať o návrhu pani poslankyne Kršákovéj, aby návrh tohoto zákona bol stiahnutý za účelom prepracovania.

Prosím, aby sme sa zaprezentovali.

/V zasadacej sieni bolo prítomných 121 poslancov./

Kto je za návrh poslankyne Kršákovéj?

/Hlasovanie./

/Za návrh hlasovalo 38 poslancov./

Kto je proti?

/Proti návrh hlasovalo 83 poslancov./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/Nikto./

Zisťujem, že návrh pani poslankyne Kršákovéj na stiahnutie návrhu zákona za účelom prepracovania neprešiel.

Ďalší poslanci - pán Dubníček, Pirovits, Slušný a Grečný mali návrhy na zmenu § 4 ods. 3. Prosím, aby formulovali svoje konkrétne návrhy.

Poslanec J. Dubníček:

Ja som hlasoval proti celému návrhu vo výbore pre plán a rozpočet a v podstate na tomto trvám. Ak by mal byť tento zákon prijatý, tak by musel byť prepracovaný do polohy úplnej rovnocennosti všetkých podnikateľských štruktúr, vrátane súkromných podnikateľov. Pretože takto som formuloval svoj návrh.

Podpredseda G. Zászlós:

S faktickou pripomienkou sa hlási pan poslanec Brňák.

Poslanec P. Brňák:

Vzhľadom na závažnosť navrhovaných zmien podľa môjho názoru by malo nastať dohadovacie konanie výborov. Spoločná správa výborov na tieto otázky nereaguje.

Podpredseda G. Zászlós:

Spoločný spravodajca výborov odporučil návrh zákona prijať. Pred chvíľou 83 poslancov nesúhlasilo s tým, že by sa mal návrh prepracovať. Ďalšie pozmeňovacie návrhy, ktoré tu odzneli, sa týkali fyzických osôb a organizácií s medzinárodným prvkom. Navrhujem, aby ich posúdili legislatívni pracovníci Kancelárie Slovenskej národnej rady a zajtra by sme sa k tomuto bodu vrátili.

/V zasadacej sieni nesúhlas s návrhom./

Budeme teda postupovať podľa rokovacieho poriadku. Dávam hlasovať o vládnom návrhu zákona ako ho odporučil spoločný spravodajca výborov Slovenskej národnej rady.

Prosím, aby sme sa zaprezentovali.

/V zasadacej sieni bolo prítomných 121 poslancov./

Kto je za návrh?

/Za návrh hlasovalo 73 poslancov./

Je niekto proti?

/Proti návrhu hlasovalo 36 poslancov./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/12 poslancov sa zdržalo hlasovania./

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady o lotériách a iných podobných hrách.

Vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady navrhuje dnešné rokovanie ukončiť. Pokračovať budeme zajtra o 9.00 hodine.

Ráde mám povinnosť poďakovať sa Československému rozhlasu na Slovensku za priame vysielanie z celého nášho dnešného rokovania. Ceníme si ich významnú činnosť pri informovaní verejnosti a ďakujeme im.

/Potlesk./

Pokračovanie 27. schôdze Slovenskej národnej rady
18. mája 1990

Podpredseda J. Širotňák:

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,
vážení a milí hostia,

pokračujeme v rokovaní 27. schôdze Slovenskej národnej rady.

Prosím, aby sme sa zaprezentovali.

Zisťujem, že doteraz je prítomných 115 poslancov, takže Slovenská národná rada je schopná sa uznášať.

S i e s t y m bodom programu je

Vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady o opatreniach v sústave ministerstiev a iných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky.

Vládny návrh zákona ste dostali ako tlač 172 a spoločnú správu výborov ako tlač 172a.

Odôvodnením vládneho návrhu zákona vláda poverila ministra spravodlivosti pána Ladislava Kuštu. Prosím ho, aby sa ujal slova.

Minister spravodlivosti SR L. Košľa:

Vážené predsedníctvo,
vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

pôvodne mal tento návrh predniesť minister zdravotníctva pán Dr. Novák. Vzhľadom na jeho neprítomnosť som bol požiadaný, aby som tento návrh uviedol.

Podstatu predkladaného vládneho návrhu tvorí nové inštitucionálne riešenie štárno-správnych orgánov v oblasti zdravotníctva, práce a sociálnych vecí s cieľom rozdeliť Ministerstvo zdravotníctva a sociálnych vecí Slovenskej republiky na dva samostatné ústredné orgány štátnej správy, a to Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky a Ministerstvo práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky.

A) keď nemožno poprieť skutočnosť, že oblasť zdravotníctva, práce a sociálnych vecí má svojho spoločného menovateľa z hľadiska zabezpečovania práv a uspokojovania oprávnených záujmov individuálne určeného subjektu, t.j. občana ako takého, predsa nemožno považovať túto skutočnosť za jediné kritérium determinujúce inštitucionálne riešenie v podobe spoločného resp. jedného ústredného štárno-správneho orgánu. Ministerstvo zdravotníctva a sociálnych vecí Slovenskej republiky v súčasnosti inkorporuje v sebe pôsobnosť dvoch rozsiahlych, obsahovo diferencovaných a problémovo mimoriadne náročných oblastí. Ďalším špecifickým znakom tohto ústredného orgánu štárnej správy je charakter jeho pôsobnosti. Na jednej strane v oblasti zdravotníctva ide o výlučnú pôsobnosť republik, na druhej strane oblasť práce a sociálnych vecí patrí do spoločnej pôsobnosti republiky a federácie, čo kladie mimoriadne nároky na systém riadenia a organizáciu práce.

Vychádzajúc z uvedeného a s prihliadnutím na širokú paletu osobitných problémov v zdravotníctve, o čom svedčí napokon aj včerajšia diskusia a početné interpelácie v tejto oblasti, na potrebu aktívneho riešenia otázok v sociálnej oblasti a vo sfére zamestnanosti a miezd v nadväznosti na prechod k trhovému hospodárstvu a potrebu inštitucionálneho riešenia tejto problematiky aj na národnej úrovni možno objektívne konštatovať tieto skutočnosti: Po prvé, že nahromadené problémy v zdravotníctve si vyžadujú riešiť problémy a zabezpečovať úlohy bez rozptyľovania pozornosti na ďalšie oblasti z jedného centra, t.j. z Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky. Druhé naše konštatovanie je, že kritériá trhového mechanizmu uplatňované v súčasných podmienkach rozvoja československej ekonomiky zvyšujú riziko sociálnych strasov, ako aj obavy z nezamestnanosti. Z tohoto dôvodu sa vyžaduje jednotné a komplexné riadenie sociálnej politiky a politiky zamestnanosti ako predpokladu pre zabezpečenie sociálnych záruk obyvateľstva z jedného centra, t.j. z Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky.

Ministerstvu zdravotníctva sa navrhuje pôsobnosť v oblasti liečebno-preventívnej a hygienickej starostlivosti, zdravotných škôl, prírodných liečebných kúpeľov a prírodných liečivých zdrojov, ako aj ďalších problémov spojených s otázkami zdravotníctva. Na druhej strane ministerstvu práce a sociálnych vecí má patriť pôsobnosť v pracovno-právnych vzťahoch, v zamestnanosti, v civilnej službe, v mzdách a odmenách za prácu, v sociálnom zabezpečení, v nemocenskom poistení, v sociálno-právnej ochrane detí a mládeže ako aj v ďalších otázkach sociálnej politiky.

Rozsah a náročnosť práce obidvoch novonavrhovaných ministerstiev determinovaný novými úlohami a šírkou pôsobnosťou vyžaduje aj ich primerané personálne a materiálne

vybavenie, pričom treba poznamenať, že vyčíslená požiadavka na zvýšenie počtu pracovníkov pre obidve ministerstvá by mala byť vyvážená redukciou tých ústredných orgánov, ktorých pôsobnosť sa bude v nových podmienkach zužovať, resp. bude zanikať.

Naliehavosť plnenia úloh na úseku zdravotníctva, práce a sociálnych vecí si vyžaduje riešiť rozdelenie ministerstva bez zbytočného odkladu. Preto odporúčam, aby predložený návrh zákona po jeho schválení nadobudol účinnosť od 1. júla tohoto roku.

Dovoľte mi, vážené pani poslankyne, vážení páni poslanci, aby som vám poďakoval v mene vlády Slovenskej republiky za váš pozitívny prístup a kvalifikované pripomienky pri prerokúvaní vládneho návrhu zákona vo výboroch Slovenskej národnej rady.

Ďakujem.

Podpredseda J. Šicotňák:

Ďakujem pánovi ministrovi Košťovi za uvedenie vládneho návrhu zákona. Prosím spoločného spravodajcu výborov poslanca Ivana Hudeca, aby predniesol spravodajskú správu.

Poslanec I. Hudec:

Vážená Slovenská národná rada,
pani poslankyne,
páni poslanci,

v súvislosti s niektorými zmenami v organizácii a pôsobnosti ministerstiev a iných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej socialistickej republiky bolo zákonom Slovenskej národnej rady č. 50/1988 Zb. okrem iného zria-

dené z Ministerstva zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky a z Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej socialistickej republiky Ministerstvo zdravotníctva a sociálnych vecí Slovenskej socialistickej republiky. Pritom časť pôsobnosti bývalého Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej socialistickej republiky týkajúca sa úseku práce a miezd prešla na Slovensku komisiu pre plánovanie a vedeckotechnický rozvoj a časť pôsobnosti týkajúca sa úseku miezd a odmien za prácu na Ministerstvo financií, cien a miezd Slovenskej socialistickej republiky.

V súvislosti so štruktúrnymi a organizačnými zmenami v oblasti ekonomiky, najmä v súvislosti so zvýšenou mobilitou pracovných síl, potrebou ich rekvalifikácie, prechodom správy nemocenského poistenia do sústavy štátnych orgánov a zriadením civilnej služby sa však ukázalo, že tak rozsiahly a rôznorodý výkon štátnej správy nie je možné pružne a efektívne vykonávať doterajším jedným ústredným orgánom štátnej správy, Ministerstvom zdravotníctva a sociálnych vecí Slovenskej republiky. Preto sa po odstupe dvoch rokov navrhujú zriadiť z tohoto ministerstva znova dve ministerstvá, a to Ministerstvo práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky a Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky.

Podľa predloženého vládneho návrhu Ministerstvo práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky bude ústredným orgánom štátnej správy pre pracovnoprávne vzťahy, zamestnanosť, civilnú službu, mzdy a odmeny za prácu, sociálne zabezpečenie, nemocenské poistenie, sociálnoprávnu ochranu detí a mládeže, starostlivosť o rozvoj populácie a rodinu a ďalej otázky sociálnej politiky. Okrem medzičasom vzniklých nových agend prejde späť na toto ministerstvo jeho pôsobnosť z Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, z Ministerstva financií, cien a miezd Slovenskej

republiky a zo Slovenskej komisie pre planovanie a vedecokotechnický rozvoj.

V súvislosti s týmto prechodom pôsobnosti na Ministerstvo práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky sa navrhuje zmeniť doterajší názov Ministerstva financií, cien a miezd Slovenskej republiky na Ministerstvo financií a cien Slovenskej republiky.

Navrhované organizačné zmeny vyžadujú novoupraviť aj postavenie predsedu Slovenského úradu bezpečnosti práce. Na spoločnej schôdzi Ústavnoprávneho výboru SNR, Výboru SNR pre priemysel a stavebníctvo a Výboru SNR pre obchod, služby a dopravu sa poslanci uzniesli, aby sa predložený vládny návrh, pokiaľ ide o predsedu tohto úradu, pozmenil v tomto zmysle, že predsedu Slovenského úradu bezpečnosti práce vymenúva vláda Slovenskej republiky a že predseda za výkon svojej funkcie zodpovedá vláde Slovenskej republiky. Táto zmena vychádza z presvedčenia, že podriadenie Slovenského úradu bezpečnosti práce priamo vláde Slovenskej republiky umožní tomuto úradu v širšej miere rozvinúť jeho metodickú a koordinačnú činnosť voči ostatným ústredným orgánom a odbúranie riadiaceho medzičlánku prinesie zníženie administratívnej náročnosti jeho práce.

Pokiaľ ide o Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, toto ministerstvo bude naďalej ústredným orgánom štátnej správy Slovenskej republiky pre liečebno-preventívnu a hygienickú starostlivosť, zdravotnícke školy, prírodné liečebné kúpele a prírodné liečivé zdroje a pre farmaceutický priemysel.

Podľa predloženého vládneho návrhu zákona Slovenskej národnej rady podrobnosti o prechode práv a povinností, vrátane zmeny plánu práce v súvislosti s prechodom pôsob-

nosti sa upravia dohodami medzi novozriadеныmi ministerstvami.

Úlohy a kompetenčné vzťahy Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky i ulohy Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky vyplývajúce z platných zákonov a iných právnych predpisov budú bližšie uvedené - tak ako je tomu aj pokiaľ ide o ostatné ministerstvá - v štatútoch týchto dvoch ministerstiev, ktoré schválí vláda Slovenskej republiky.

Novozriadené ministerstvá budú môcť dôsledne plniť svoje úlohy okrem iného za predpokladu, že budú primerane týmto úloham kádrove a materiálne vybavené. Šťastí sa táto otázka vyrieši delimitáciou plánu práce, funkčných a materiálnych prostriedkov tých ústredných orgánov, ktoré určité činnosti doteraz vykonávali a ktoré prejdú na Ministerstvo práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky.

Podľa predbežných rozborov bude Ministerstvo práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky potrebovať 150 pracovníkov s primeraným mzdovým fondom. Väčšiu časť z tohto počtu môže získať spätnou delimitáciou pracovníkov z Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky v počte 74, z Ministerstva financií, cien a miezd Slovenskej republiky v počte 12 a zo Slovenskej komisie pre plánovanie a vedecko-technický rozvoj v počte 4 pracovníkov, spolu 90 pracovníkov. Ďalší počet 60 pracovníkov je potrebný na zabezpečenie nových úloh tohto ministerstva vyplývajúcich z uskutočňovaných spoločenských a ekonomicko-sociálnych zmien a čiastočne aj na zabezpečenie prevádzky tohto ministerstva.

Po delimitácii pracovníkov na Ministerstvo práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky by Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky malo zostať 123 pracovníkov.

Keďže aj tomuto ministerstvu pribudnú nové úlohy súvisiace s priamym vedením zdravotníctva, s rozvojom informatiky a s prechodom na riadenie zdravotníctva vypočtovou technikou, s potrebou personálne zabezpečiť činnosť zboru na ochranu pred alkoholizmom a inými toxikomániami, so zabezpečovaním opatrení na prevenciu AIDS a zamedzením nelegálneho transportu, výroby a používania narkotík a drog, ministerstvo uplatňuje požiadavku na zvýšenie počtu pracovníkov o 40. Celkom by toto ministerstvo malo mať 163 pracovníkov s primeraným mzdovým fondom.

Podľa dôvodovej správy k návrhu zákona by uvedené zvýšenie počtu pracovníkov pre obidve ministerstvá nemalo znamenať absolútny prírastok pracovníkov ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky. Predpokladá sa totiž, že v budúcnosti dôjde v nových podmienkach k zužovaniu pôsobnosti niektorých ústredných orgánov štátnej správy a v súvislosti s tým aj k redukcii počtu ich pracovníkov.

Ako spoločný spravodajca výborov Slovenskej národnej rady chcem podčiarknuť, že všetky výbory posudzovali predložený návrh veľmi starostlivo. Viacerí poslanci sa kriticky zmienili o predošlom postupe, keď došlo k zriadeniu Ministerstva zdravotníctva a sociálnych vecí Slovenskej socialistickej republiky. Poukázali na to, že keby sa vtedy boli veci dôslednejšie posúdili, nebolo by došlo k zriadeniu tohto ministerstva a neprerokovali by sme teraz tento vládny návrh.

Aj keď napokon všetky výbory vyslovili s predloženým návrhom súhlas, poslanci všeobecne zdôrazňovali, že treba zabrániť tomu, aby realizácia zákona nevedla k neodôvodnenému zvyšovaniu počtu pracovníkov dotknutých ministerstiev. Poukazovali na to, že pokiaľ ide o pracovníkov, ministerstvá, ktoré sa majú zriadiť, by mali položiť akcent

predovšetkým na kvalitu pracovníkov pri zabezpečovaní ich úloh, a len potom na ich počet. Viacerí poslanci vyslovili presvedčenie, že tieto otázky náležite posúdi vláda.

Ústavnoprávny výbor Slovenskej národnej rady s prihliadnutím aj na stanoviská ostatných výborov odporúča určité spresnenie návrhu a stanovenie účinnosti zákona navrhuje tak, ako je to uvedené v spoločnej správe - tlač SNR č. 172a.

Vzhľadom na to, že zákon Slovenskej národnej rady č. 207/1968 Zb. o zriadení ministerstiev a iných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej socialistickej republiky bude navrhovaným zákonom už ôsmy raz novelizovaný, odporúča sa splnomocniť Predsedníctvo Slovenskej národnej rady, aby v Zbierke zákonov vyhlásilo jeho úplné znenie.

Vážená Slovenská národná rada,
pani poslankyne,
páni poslanci,

ako spoločný spravodajca výborov Slovenskej národnej rady a z ich poverenia odporúčam, aby ste predložený vládny návrh zákona s úpravami uvedenými v spoločnej správe výborov, ktorú máte ako tlač SNR č. 172a, schválili.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem spoločnému spravodajcovi pánovi poslancovi Hudecovi za prednesenie spravodajskej správy.

Otváram rozpravu o š i e s t o m bode programu, do ktorej sa písomne zatiaľ prihlásil pan poslanec Jozef Prokeš. Dávam mu slovo.

Poslanec J. Prokeš:

Ďakujem za slovo. Všetko podstatné odznelo v spoločnej správe výborov.

Podpredseda J. Širotňák:

Ďakujem. Do rozpravy sa ďalej hlási pán poslanec Hružík.

Poslanec S. Hružík:

Mám len jednu vecnú pripomienku, ktorú som navrhoval aj v Ústavnoprávnom výbore Slovenskej národnej rady. Tak ako spravodajca odporúčal zaradenie Slovenského úradu bezpečnosti práce ako ústredného dozorného orgánu na Slovensku, ktorý bude zodpovedať vláde Slovenskej republiky, obdobne navrhujem riešiť aj Slovenský banský úrad, ktorý je ústredným orgánom pre banskú činnosť.

Ďakujem.

Podpredseda J. Širotňák:

Ďakujem poslancovi Hružíkovi. Pýtam sa, kto z poslancov sa ďalej hlási do rozpravy?

/Nikto z poslancov sa neprihlásil./

V rozprave chce vystúpiť podpredseda vlády Slovenskej republiky pán Markuš. Dávam mu slovo.

Prvý podpredseda vlády SR J. Markuš:

Vážené Predsedníctvo Slovenskej národnej rady,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,

chcem sa stručne vyjadriť k dvom otázkam. Prvá otázka je, že skutočne problém sociálnej politiky a špeciálne aj politiky zamestnanosti je nevyhnutnou zložkou každej suverénnej národnej republiky a jej národohospodárskej politiky. Preto treba veľmi vítať tento krok, ktorý hodláte urobiť.

Druhá poznámka je trochu zložitejšia. Ešte sa o tom zmienim pri odpovediach na otázky poslancov. My sa tu, samozrejme, sústreďujeme na vnútorné veci Slovenskej republiky. Chcem len upozorniť, že tu vystupuje aj problém Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí. Mój osobný názor je, že v podobe, v akej je po vzniku národných ministerstiev, nemá svoje opodstatnenie a že nanejvýš možno rátať s Federálnym výborom pre prácu a sociálne veci.

Ďakujem za vašu pozornosť.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem podpredsedovi vlády Slovenskej republiky pánovi Markušovi. Kto sa hlási ďalej do rozpravy?

/Nikto./

Mám otázku na pána ministra Košťu, či sa chce na záver vyjadriť.

Minister spravodlivosti SR L. Košľa:

Z praktických dôvodov odporúčam zmeniť účinnosť navrhovaného zákona k 15. 6. 1990, aby do 1. júla sa mohlo uskutočniť menovanie ministrov.

Podpredseda J. Širotnák:

Pýtam sa spoločného spravodajcu výborov pána poslanca Huďeca, či si žiada slovo?

Poslanec I. Huďec:

Nie.

Podpredseda J. Širotnák:

Ešte sa hlási pán poslanec Čarnogurský.

Poslanec I. Čarnogurský:

Mám faktickú poznámku. Pýtam sa, či je záruka, že 15. 6. 1990 bude nová vláda vytvorená? Domnievam sa, že 1.7. je vhodný termín. Vtedy sa už môže k tomu vyjadriť nová vláda a odporučiť aj príslušného ministra. Vieme, že ustanovenie novej vlády trvá dva až tri týždne.

Podpredseda J. Širotnák:

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

ja by som požiadal predsedu Najvyššieho súdu, aby sa k veci vyjadril, lebo táto poznámka bola na jeho podnet.

Predseda Najvyššieho súdu SR K. Plank:

Váženy pán predseda,
vážená Slovenská národná rada,

Navrh na zmenu účinnosti som podal Predsedníctvu Slovenskej národnej rady z tých dôvodov, lebo počítam s tým, že po voľbách sa má zostaviť nová vláda. Keby sa zostavila v júni, tak by nemohla poveriť niektorého ministra správou ministerstva zdravotníctva alebo ministerstva práce a sociálnych vecí, pretože by musela počkať do 1. júla, kým tento právny predpis nadobudne účinnosť. Z toho dôvodu by bolo opodstatnené, aby tento právny predpis nadobudol účinnosť 15. júna. To neznamena, že by sa 15. júna muselo ministerstvo zdravotníctva a sociálnych vecí okamžite rozdeliť. Ale táto účinnosť stanovená k 15. júnu umožní predsedovi vlády poveriť niektorého ministra vedením ministerstva zdravotníctva a vedením ministerstva práce. Inak by musel počítať s niektorým ministrom bez torby, ktorý by potom až od 1. júla mohol prevziať správu ministerstva. Viedlo by to k tomu, že hneď po ustanovení vlády by behom krátkeho času bolo potrebné urobiť zmeny vo vláde. Preto sa domnievam, že by bolo užitočnejšie, keby tento predpis nadobudol účinnosť 15. júna.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem. Pán poslanec Čarnogurský, stačí takéto vysvetlenie?

Poslanec I. Čarnogurský:

Áno.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem. Hlásí sa pani poslankyňa Fabušová.

Poslankyňa K. Fabušová:

Dávam návrh, aby bola účinnosť zákona vyhlásená dňom 15.7.1990, kedy už bude konštituovaná nová vláda.

Podpredseda J. Širotnák:

Myslím si, že oddiaľovanie termínu účinnosti zákona by nebolo správne. Ak predpokladáme, že vláda bude menovaná 13. 6., potom by do 15. 7. nemohla obsadiť kreslá príslušných ministrov. Posunutie termínu by znamenalo, že do účinnosti zákona by musel byť vedením ministerstva niektorý z ministrov len poverený a nie menovaný.

Je tu ešte jedna pripomienka ohľadom banského úradu. Po konzultácii so spoločným spravodajcom odporúčame, aby banský úrad nebol zahrnutý do pôsobnosti tohoto ministerstva.

Budeme o tomto návrhu hlasovať. Hlasujeme teda o tom, či banský úrad má spadať do pôsobnosti Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky.

Ešte sa hlási poslanec Hrúzik.

Poslanec Š. Hrúzik:

Vo svojom vystúpení som povedal, že banský úrad je ústredný dozorný orgán Slovenskej republiky a preto odporúčam, aby podliehal priamo pod vládu.

Podpredseda J. Širotňák:

To znamená, že by sa to malo riešiť iným zákonom. O návrhu teda nie je potrebné hlasovať.

Vážene pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

pristúpime teraz k hlasovaniu o návrhu tohto zákona.
Budeme sa najskôr prezentovať.

/V zasadacej sieni bolo prítomných 122 poslancov./

Kto je za návrh zákona v znení spoločnej správy výborov Slovenskej národnej rady?

/Hlasovanie./

/Za návrh hlasovalo 116 poslancov./

Kto je proti?

/4 poslancov hlasovalo proti./

Kto sa zdržal hlasovania?

/2 poslanci sa zdržali hlasovania./

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady o opatreniach v sústave ministerstiev a iných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky.

s i e d m y m bodom programu je

Vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady o zmenách v pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky v sociálnom zabezpečení a zmenách niektorých ďalších predpisov.

Návrh ste dostali ako tlač 173 a spoločnú správu výborov ako tlač 173a.

Za vládu Slovenskej republiky vládny návrh zákona odôvodní minister spravodlivosti pán Ladislav Košta.
Dávam mu slovo.

Minister spravodlivosti SR L. Košta:

Vážená Slovenská národná rada,

obdobne ako u predchádzajúceho bodu som vlastne nahradníkom neprítomného ministra zdravotníctva pri predložení tohoto návrhu.

Predkladaný vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady obsahuje ďalšie zmeny v organizácii sociálneho zabezpečenia. Tak ako predchádzajúca novela zákona o pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky v sociálnom zabezpečení, aj tento vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady sa stretol u vás s veľkým záujmom o riešenie sociálnych problémov v tých najširších súvislostiach. Všetky námety, pripomienky a stanoviská pozitívne ovplyvnili a obohatili prerokúvanie predloženého návrhu vo výboroch Slovenskej národnej rady, za čo treba vysloviť úprimné poďakovanie.

Kým zmeny, ktoré nadobudli účinnosť 1. májom 1990, reagovali predovšetkým na požiadavky riešiť určité organizačné otázky v sústave národných výborov, napríklad postavenie a pôsobnosť právnych komisií, predložený návrh zákona obsahuje návrh na vytvorenie novej sústavy štáto-správných orgánov mimo orgánov všeobecnej územnej štátnej správy, teda správ sociálneho zabezpečenia, a to pre otázky dôchodkového zabezpečenia, nemocenského poistenia, posudkovú činnosť a časť sociálnej starostlivosti s cieľom vytvoriť organizačné predpoklady pre zavedenie osobitného systému financovania, dôchodkového zabezpečenia a nemocenského poistenia a pre prechod na fondové hospodárenie v

tejto oblasti. Územné členenie správ sociálneho zabezpečenia sa navrhuje v prvom stupni zachovať v súčasnom období na úrovni okresu, zhodne so všeobecným územno-správnym členením, z dôvodu lepších väzieb na okresné štáto-správne a iné orgány.

Veľmi správne boli pripomienky výborov, orientované na rešpektovanie, resp. reakciu na nové územno-správne členenie republiky v budúcom období. V tejto súvislosti by som chcel poznamenať, že túto vašu požiadavku budeme rešpektovať pri riešení územno-správných a v nadväznosti na to aj štáto-správných otázok vo sfére sociálneho zabezpečenia.

V pôsobnosti národných výborov sa v tejto etape naďalej zachováva, s výnimkou taxatívne určených vecí zo sociálnej starostlivosti - uvádzam ako príklad zaopatrovací príspevok, príspevok na úhradu za užívanie bytu vojaka, vdovský príspevok a iné - a materského príspevku, celá oblasť služieb a dávok sociálnej starostlivosti.

Navrhuje sa, aby sústavu orgánov sociálneho zabezpečenia tvorili teda tieto orgány: Ministerstvo práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky, ďalej Slovenské správa sociálneho zabezpečenia, ktorá by vznikla z Úradu dôchodkového zabezpečenia v Bratislave a Slovenskej správy nemocenského poistenia. Ďalej v tejto hierarchii by boli okresné správy sociálneho zabezpečenia, národné výbory a ministerstvá vnútra a spravodlivosti Slovenskej republiky.

Predložený model sústavy štáto-správných orgánov sociálneho zabezpečenia zohľadňuje niekoľko požiadaviek. Po prvé začlenenie výkonu štátnej správy na úseku nemocenského poistenia do pôsobnosti štátnych orgánov. Po druhé vytvára organizačné predpoklady pre osobitný systém financovania.

vania vo vymedzených oblastiach sociálneho zabezpečenia. Konkrétne mám na mysli dôchodkové a nemocenské zabezpečenie. Po tretie reaguje na zmeny predpisov v sociálnom zabezpečení na federálnej úrovni.

Navrhovaný model organizácie sociálneho zabezpečenia a jeho riadenie znamená v súčasnosti jednu zo zásadných, avšak nevyhnutných organizačných zmien v tejto oblasti. Neuzatvára sa však pred ďalšími krokmi, ktoré nastanú v nadväznosti na nový systém hospodárenia a financovania, na novú organizáciu všeobecnej územnej štátnej správy a vymedzenie jej pôsobnosti, ako aj na organizáciu a finančné zabezpečenie a výkon štátnej správy v zdravotníctve.

Na novú organizáciu sociálneho zabezpečenia je potrebné reagovať vo vládnom návrhu zákona Slovenskej národnej rady pre územie Slovenskej republiky aj novelou zákona č. 20/1960 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu, vzhľadom na to, že oprávnenia, ktoré sa v ňom zverili odborovým orgánom, prechádzajú teraz na orgány sociálneho zabezpečenia.

Vzhľadom na očakávané zmeny a s tým spojené náročné úlohy v sociálnom zabezpečení je potrebné pripraviť novú organizáciu sociálneho zabezpečenia tak, aby sa zabezpečilo plynulé uspokojovanie práv a oprávnených záujmov občanov v sociálnom zabezpečení.

Preto, vážená Slovenská národná rada, navrhujem, aby predložený vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady bol vami prijatý, pričom navrhujem, aby účinnosť bola stanovená k 1. septembru 1990.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem pánovi ministrovi Košťovi za uvedenie vládneho návrhu zákona. Prosím spoločného spravodajcu výborov poslanca Petra Hunčáka, aby predniesol spravodajskú správu.

Poslanec P. Hunčák:

Vážený pán predseda,
vážená Slovenská národná rada,

pri prerokúvaní vládneho návrhu zákona vo výboroch Slovenskej národnej rady sa poslanci zhodli na tom, že novelou zákona Slovenskej národnej rady o pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky v sociálnom zabezpečení sa podarilo vcelku úspešne určiť štruktúru a vymedziť pôsobnosť orgánov sociálneho zabezpečenia a súčasne upraviť riešenie nového organizačného usporiadania orgánov štátnej správy na úseku dôchodkového a nemocenského poistenia, časti sociálnej starostlivosti a posudkovej služby sociálneho zabezpečenia.

V nadväznosti na to sa v novele zákona ustanovujú orgány sociálneho zabezpečenia. K ich štruktúre, pôsobnosti, postaveniu, ani vzájomným vzťahom neboli zásadnejšie pripomienky. Zásadnejšie pripomienky neboli predovšetkým z toho dôvodu, že naša sústava sociálneho zabezpečenia týmto spôsobom sa začína približovať sústavám, ktoré sú v súčasnosti známe v západnej Európe a teda začíname aj u nás v našich podmienkach prechádzať - možno obrazne povedať - na spoločný európsky model.

V súvislosti s orgánmi sociálneho zabezpečenia, najmä očakávanými zmenami v územnom členení štátu sa na spoločnej schôdzi Ústavnoprávneho výboru SNR, Výboru SNR pre

priemysel a stavebníctvo a Výboru SNR pre obchod, služby a dopravu najviac diskutovalo o tom ako upraviť postavenie okresných správ sociálneho zabezpečenia, aby sa nezriaďovali len v zhode s územnými obvody okresných národných výborov, ale aj mimo nich. Odporúčali, aby sa zriaďovali a upravovala ich pôsobnosť i s prihliadnutím na zmeny v územnom členení štátu bez toho, aby sa v tomto smere už teraz vykonala úprava § 4 ods. 2 navrhovaného zákona. Na druhej strane, aby na stupni okresných správ sociálneho zabezpečenia sa dislokovali pracoviská v miestach s najväčším počtom obyvateľstva.

Keď hovorím o orgánoch sociálneho zabezpečenia, poslanci Výboru SNR pre pôdohospodárstvo a výživu, Výboru SNR pre plán a rozpočet, ale najmä Výboru SNR pre veci sociálne a zdravotné sa zaujímali o pripravenosť ministerstva organizačne zvládnuť tak veľký rozsah činnosti, ako vyplýva pre podriadené orgány sociálneho zabezpečenia z navrhovaného zákona.

V súvislosti s tým poslanci uvedených výborov Slovenskej národnej rady, ale aj ďalších výborov - a celý rad ďalších poslancov - požadovali zabezpečiť dostatočnú informovanosť obyvateľstva o právach a povinnostiach občanov a o možnostiach obracať sa so svojimi požiadavkami na orgány sociálneho zabezpečenia. Oprávnené poukazovali na to, že v porovnaní s vyspelými štátmi je u nás informovanosť v oblasti sociálneho zabezpečenia nedostatočná. Niektorí poslanci uvažovali aj o možnosti zakotvenia tejto povinnosti priamo do zákona. Požiadavka poslancov a výborov Slovenskej národnej rady je teda oprávnená, takže ju orientujeme do zvýšenej pozornosti ministerstva i vlády Slovenskej republiky.

V tejto súvislosti by som rád upozornil, že u nás v dlhodobom povojnovom vývoji došlo k určitým hlbokým spo-

ločenským nedorozumeniam, k určitému nepochopeniu v očiach verejnosti, k nedoštatočnému rozlišovaniu medzi tým, čo je príjem za prácu a čo je príjem zo zdrojov sociálneho poistenia. Bolo by veľmi potrebné, aby nová vláda a novozriaďované ministerstvo urobili všetky opatrenia pre to, aby si ľudia začali uvedomovať, kedy dostávajú peniaze ako odmenu za vykonanú prácu a kedy dostávajú peniaze ako podporu, ako pomoc zo sociálneho zabezpečenia zo štátnych prostriedkov resp. z prostriedkov poisťovníctva.

Vláde sú orientované aj požiadavky poslancov a výborov, aby sa predpokladané zmeny v pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky v sociálnom zabezpečení vykonali bez nárokov na zvýšenie počtu pracovníkov, ako sa to uvádza v dôvodovej správe, a aby sa organizačné zmeny a rozsah predpokladanej činnosti orgánov sociálneho zabezpečenia zvládli lepšou organizáciou práce, racionalizáciou a zjednodušením niektorých úsekov činnosti. Najmä, aby sa postupne znižovala administratívna náročnosť, ktorá je stále vysoká, a to napriek rôznym opatreniam vykonaným vládou v predchádzajúcich rokoch. Takéto požiadavky nastoľovali poslanci vo Výbore SNR pre pôdohospodárstvo a výživu, Výbore SNR pre plán a rozpočet, Výbore SNR pre národné výbory, v Ústavnoprávnom výbore SNR i vo Výbore SNR pre priemysel a stavebníctvo, Výbore SNR pre obchod, služby a dopravu ako i rad ďalších poslancov.

Takmer vo všetkých výboroch Slovenskej národnej rady sa vyslovovala požiadavka na zvýraznenie postavenia a pôsobnosti ministerstiev práce a sociálnych vecí republik, požiadavka na urýchlenie prác súvisiacich s prípravou novely alebo prípravou nového zákona o starostlivosti o zdravie ľudu, na jednoznačnejšie vymedzenie pôsobnosti ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy v dozore nad jeho dodržiavaním, v širšej súvislosti na vy-

medzenie pôsobnosti v kontrole ochrany vôd, pôdy a ovzdušia pred ich znečisťovaním. Niektorí poslanci Výboru SNR pre plán a rozpočet konkretizovali svoje požiadavky na dôkladnejšiu prepracovanosť zákona a väčšiu zainteresovanosť Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky najmä nad dohľadom čistoty vôd, kontrolou potravín znehodnocovaných neúmernymi dávkami dusičnanov do pôdy a pod.

Poslanci Výboru SNR pre životné prostredie kládli okrem toho dôraz na nevyhnutnú spoluprácu ministerstva so Slovenskou komisiou pre životné prostredie, a pokiaľ ide o ochranu pred alkoholizmom a inými toxikomániami, aj na spoluprácu s príslušnými špeciálnymi orgánmi a organizáciami, v neposlednom rade aj s Ústrednou colnou správou na úseku zamedzovania pašovania drog.

Pre úplnosť informácie o najdôležitejších otázkach prerokúvaných vo výboroch Slovenskej národnej rady súvisiacich s návrhom uvedeného zákona uvediem, že poslanci posúdili aj celý rozsah zmien v postavení a pôsobnosti doterajšej Ústrednej rady odborov a jej orgánov a prechod niektorých činností z odborových orgánov na orgány sociálneho zabezpečenia. Aj napriek premietnutým zmenám sa väčšinou vyslovovali za zachovanie spolupráce s odborovými orgánmi.

Celkom na záver mi dovoľte informovať vás, že aj napriek pomerne značnému rozsahu úprav, ktoré odporúčame na skvalitnenie vládneho návrhu zákona prijať, nie sú v spoločnej správe premietnuté všetky vami odporúčané riešenia. Aj keď dôvod bol vo výboroch vysvetlený, treba na tomto mieste pripomenúť, že išlo o odporúčania, ktoré sa premietnu vo vykonávacích predpisoch. A práve na vykonávacie predpisy by som chcel upriamiť pozornosť vlády, aby v nich podľa možnosti rešpektovala tie pripomienky, ktoré poslan-

ci, výbory i Slovenská národná rada predniesla, pretože patria do úpravy - ide o úpravu iného zákona. Nebolo možné premietnuť do tohoto zákona napríklad ani opodstatnené požiadavky na riešenie kompetencie medzi Federálnym ministerstvom práce a sociálnych vecí a republikovými ministerstvami, ako na to správne poukazovali poslanci na spoločnej schôdzi Ústavnoprávneho výboru SNR, Výboru SNR pre obchod, služby a dopravu, Výboru SNR pre priemysel a stavebníctvo, poslanci Výboru SNR pre plán a rozpočet a ďalší. Tieto otázky totiž patria do kompetenčného zákona a riešia sa v súvislosti s prípravou novej ústavy.

Poslanci vo výboroch suhrnne pozitívne hodnotili vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady o zmenách v pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky v sociálnom zabezpečení a o zmenách niektorých ďalších predpisov a vyslovili s ním súhlas. Odporúčajú vládny návrh zákona schváliť s úpravami, ako sú uvedené v spoločnej správe, ktorá vám bola doručená ako riadč SNR 173a.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem spoločnému spravodajcovi poslancovi Bunčákovi za prednesenie spravodajskej správy.

Otváram rozpravu o naslednom bode programu, do ktorej sa zatiaľ písomne neprihlásil nikto. Pýtam sa teda, chce niekto v rozprave k tomuto bodu vystúpiť?

/Nikto./

Žiada si slovo spoločný spravodajca výborov pán poslanec Bunčák?

Poslanec P. Bunčák:

Nie.

Vyhlasujem rozpravu o siedmom bode programu za ukon-
čenú.

Pristúpime k hlasovaniu. Prosím zaprezentujeme sa.

/V rokovacej sieni bolo prítomných 120 poslancov./

Kto súhlasí s predloženým návrhom zákona Slovenskej
národnej rady v znení, ako ho odporučil spoločný spravo-
dajca výborov Peter Bunčák?

/Hlasovanie./

/Za návrh hlasovalo 114 poslancov./

Je niekto proti?

/Proti návrhu hlasovali 4 poslanci./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/2 poslanci sa zdržali hlasovania./

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila vládny
návrh zákona SNR o zmenách v pôsobnosti orgánov Slovenskej
republiky v sociálnom zabezpečení a zmenách niektorých
ďalších predpisov.

O s m y m bodom programu je

Návrh poslancov Slovenskej národnej rady na vydanie
zákona Slovenskej národnej rady o telonnej kultúre.

Návrh ste dostali ako tlač 177.

Návrh odôvodní poslanec Jozef Pribilinec. Dávam mu
slovo.

Poslanec J. Pribilinec:

Vážený pán predseda,
vážená Slovenská národná rada,

v dôsledku celospoločenských zmien po 17. novembri v minulom roku, ako aj v dôsledku zrušenia zákona č. 68/1956 Zb. o organizácii telesnej výchovy vo Federálnom zhromaždení dňa 8. mája 1990, ktorý bol už dávno prežitý, je bezpodmienečne nutné, a to aj s prihliadnutím na platnú ústavnú zásadu, že telesná výchova a šport spadajú do výlučnej pôsobnosti národných republik, prijať národný zákon o telesnej kultúre.

Jedná sa nám hlavne o to, že v súčasnej dobe je v našej spoločnosti pomerne veľký pohyb. Nevieme, či tento pohyb bude trvať mesiac, dva, dva roky, a preto tento bezprávný stav, ktorý máme, chceme vyplniť navrhovaným zákonom.

Výraznejší pokrok v zabezpečení inštitucionálnej podoby štátnej starostlivosti o telesnú výchovu a šport mal priniesť zákon Slovenskej národnej rady č. 50/1988 Zb., ktorým sa zriadilo Ministerstvo školstva, mládeže a telesnej výchovy Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy v oblasti starostlivosti o mládež, telesnú výchovu a šport. Nestalo sa tak. Dôvodov bolo viac. Spomeniem len, že chýbala demokratická klíma pre dôsledné uplatňovanie cieľových zámerov štátnej starostlivosti v oblasti telesnej výchovy a športu. Negatívne vplýval tiež rezortný prístup ministerstva školstva, mládeže a telesnej výchovy, a to aj preto, že zákon Slovenskej národnej rady č. 50/1988 Zb. neupravil bližšie ani pôsobnosť a úlohy nového ministerstva na úseku telesnej výchovy a športu, ani horizontálne ani vertikálne väzby. Ďalej to bola pretrvávajúca

vajúca existencia spomínaného zákona č. 68 z roku 1956, ktorého predstaviteľskú funkciu voči celému telovýchovnému hnutiu vykonávala celospoločenská organizácia, vtedajší Československý zväz telesnej výchovy, čo sa ukázalo ako nereálne.

Občianske a športové hnutia tieto skutočnosti ako i právnu anomáliu, keď popri zákone Slovenskej národnej rady č. 50/1988 Zb. naďalej pretrvávala platnosť zákona č. 68/1956 Zb. silne pociťovali a kritizovali. Vyjadrili jednoznačnú požiadavku tento dnes už bezprávný stav - ako som už spomínal - normalizovať, pretože takýto stav zahmlieval základné vzťahy medzi štátnou a spoločenskou sférou pri rozvoji, usmerňovaní a riadení telesnej výchovy a športu.

Poviem otvorene, že naliehavosť potreby prijať národný zákon o telesnej kultúre je v súčasnosti umocnený aj skutočnosťou, že federálna vláda na svojom zasadnutí dňa 11. mája 1990, a to aj napriek pôvodnému nesúhlasu oboch národných vlád, schválila Výbor pre mládež a telovýchovu vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. Podľa môjho názoru z úloh, ktoré majú byť priznané výboru, možno usudzovať, že dochádza k obmedzovaniu pôsobnosti republik v tejto oblasti.

Vážená Slovenská národná rada,

predložený návrh zákona, ak bude schválený, bude prvým národným zákonom v tejto oblasti. V novom ponímaní a v nových podmienkach našej spoločnosti sa stane významným právnym predpokladom a spoločenským faktorom utvárania podmienok na upevňovanie zdravia národa, na dosahovanie výraznejšieho podielu Slovenska na športovej reprezentácii Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

Predpokladáme, že novým zákonom, pri jeho dôslednom uvádzaní do života všetkými subjektami a na všetkých úrovniach riadenia, sa telesná kultúra stane súčasťou životného štýlu človeka, kvality jeho života, naliehavou spoločenskou i biologickou potrebou, ktorá sa bude prejavovať prostredníctvom záujmov jednotlivcov a skupín, stane sa tiež integrálnou súčasťou spoločenskej nadsťavby nášho národného hospodárstva.

Tieto cieľové zámery su v návrhu zákona vyjadrene. Jadrom navrhovanej právnej úpravy je vyjadrenie toho, čo doteraz telovýchovné hnutie najviac pocíťovalo ako nedostatok, a to jasné vymedzenie pôsobnosti a úloh hlavných subjektov štátnej i spoločenskej sféry, ktoré sa zúčastňujú na organizovaní a rozvíjaní telesnej výchovy, športu a turistiky detí, mládeže a dospelých občanov v našej vlasti. Upravenie týchto vzťahov dáva dnes reálne predpoklady k tomu, aby sa dané cieľové zámery realizované rozmanitými formami a prostriedkami napíňali sústredeným úsilím všetkých v návrhu zákona uvedených činiteľov či organizácii.

V súvislosti s otázkou financovania telesnej kultúry predpokladáme, že subjektom podnikateľskej činnosti, ktoré sa budú dobrovoľne podieľať na rozvoji telesnej kultúry, budú priznané daňové úľavy. Myslím si, že mnoho poslancov zaujímal práve tento fakt a myslím, že je aj najdôležitejší na celej tejto statí.

Prijatím zákona, ako sa domnievame, sa má utvoriť priaznivá spoločenská klíma nielen na to, aby mohli občania prakticky v širšom rozsahu uplatňovať účasť na telesnej kultúre a jej rozmanitých formách, ale najmä na to, aby sa mohlo právo na telesnú kultúru zakotviť do novej ústavy ako jedno zo základných ľudských práv občanov.

Vychádzajúc z toho, čo som ako predkladateľ návrhu zákona povedal, odporúčam Slovenskej národnej rade uvedený zákon prijať.

Ďakujem.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslancovi Pribilincovi za odôvodnenie návrhu. Spoločným spravodajcom výborov Slovenskej národnej rady je poslanec Ladislav Leco. Prosím, aby predniesol spravodajskú správu.

Poslanec L. Leco:

Vážená Slovenská národná rada,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,
milí hostia,

predložený návrh zákona prerokovali výbory Slovenskej národnej rady s výsledkami, ktoré sú premietnuté v ich spoločnej správe ako tlač č. 177a. Napriek tomu, že návrh zákona je relatívne malého rozsahu, venovali výbory Slovenskej národnej rady jeho prerokovaniu veľkú pozornosť. Poslanci vo svojich pripomienkach vystihli hlavný zámer sledovaný predloženým návrhom zákona a svojimi konkrétnymi podnetmi významne napomohli k celkovému jeho akvalitneniu. Ich uplatnením získava predložený návrh normatívnejšiu formu.

Najdiskutovanejšou otázkou vo výboroch bola formulácia ustanovení upravujúcich pôsobnosť a úlohy príslušných štátnych a spoločenských orgánov a ostatných subjektov zabezpečujúcich úlohy v oblasti telesnej výchovy, športu a

turistiky a ich vzájomné vzťahy. Tento okruh otázok, ako aj ďalšie pripomienky z výborov, sú v spoločnej správe výborov Slovenskej národnej rady zohľadnené.

Návrh zákona prerokovala i vláda Slovenskej republiky. V tej súvislosti by som chcel uviesť, že spoločná správa výborov je v súlade s jej stanoviskom k uvedenému návrhu zákona, ktoré je obsiahnuté v prílohe uznesenia vlády Slovenskej republiky číslo 211 zo 16. mája 1990.

Výbory Slovenskej národnej rady, s výnimkou Mandátového a imunitného výboru SNR, Bezpečnostného výboru SNR a Výboru SNR pre národnosti prerokovali na svojich schôdzach v dňoch 14. až 16. mája 1990 návrh poslancov Slovenskej národnej rady na vydanie zákona Slovenskej národnej rady o telesnej kultúre s tým, že uznesenie Výboru SNR pre priemysel a stavebníctvo je v zmysle § 48 ods. 1 zákona SNR č. 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady neplatné a Výbor SNR pre životné prostredie s návrhom zákona nesúhlasil. Ostatné výbory Slovenskej národnej rady s ním vyslovili súhlas.

Vážené poslankyne,

vážení poslanci,

vychádzajúc z vyššie uvedeného ako spoločný spravodajca výborov Slovenskej národnej rady odporúčam, aby Slovenská národná rada schválila - aj napriek jeho nedokonalosti - návrh zákona Slovenskej národnej rady o telesnej kultúre, čím prispeje k vnútornému demokratickému a racionálnemu usporiadaniu telesnej kultúry, k jej ďalšiemu úspešnému rozvoju i v podmienkach Slovenskej republiky v rámci Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

Ďakujem.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslancovi Lecovi za prednesenie správy. Otváram rozpravu o ôsmom bode programu.

Do rozpravy sa písomne neprihlásil nikto. Pýtam sa, kto z prítomných poslancov chce vystúpiť v rozprave o ôsmom bode? Hlásí sa pán poslanec Granec.

Poslanec E. Granec:

Mám faktickú poznámku k oblasti financovania telesnej kultúry. Táto je síce v návrhu rozpracovaná, ale dosť všeobecne. Vieme, že v minulosti bol v tejto oblasti stav, ktorý bol zdrojom rôznych machinácií a podobných nekalých vecí. Preto si myslím, že vo vykonávacej správe by bolo potrebné upriamiť pozornosť týmto smerom a lepšie to zabezpečiť.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem. Chce sa ešte niekto ďalší vyjadriť? Hlásí sa pán poslanec Dubníček.

Poslanec J. Dubníček:

Vážené predsedníctvo,
vážená Slovenská národná rada,
dámy a páni,

rozvoj telesnej kultúry považujeme, myslím si, že všetci úplne jednotyše, za jednu z najrozhodujúcejších oblastí v zdravom vývoji spoločnosti, v zdravom vývoji každého národa. Napriek tomu, že vo výboroch odznelo veľa kritických pripomienok k pôvodne predloženému návrhu, v

našom výbore sme tento návrh s požiadavkou o dopracovanie jednomyselne schválili.

Nakoľko v súčasnej chvíli nieť platnej právnej normy pre tak dôležitú činnosť, ako je slovenská telovýchova, pretože niet platnej právnej normy pre tak dôležitú hospodársku činnosť, ako je starať sa o výše 5,3 mld majetku, ktorý táto organizácia obhospodaruje, obraciam sa na všetkých vás s prosbou, aby sme vyjadrili spoločne súhlas so schválením tohoto zákona.

Ďakujem vám.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslancovi Dubníčkovi. Hlási sa ešte niekto do rozpravy?

/Nikto./

Mám otázku, či sa chcú k rozprave vyjadriť poslanec Pribilinec a spoločný spravodajca výborov pán poslanec Leco?

Poslanec J. Pribilinec:

Nie.

Poslanec L. Leco:

Nie.

Podpredseda J. Širotnák:

Vyhlasujem rozpravu o ôsmom bode programu za ukončenú. Pristúpime k hlasovaniu. Prosím zaprezentujeme sa.

/V rokovacej sále bolo prítomných 121 poslancov./

Kto súhlasí s predloženým návrhom poslancov Slovenskej národnej rady na vydanie zákona Slovenskej národnej rady o telesnej kultúre v znení spoločnej správy výborov?

/Hlasovanie./

/Za návrh hlasovalo 114 poslancov./

Je niekto proti?

/Proti návrhu hlasovali 4 poslanci./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/3 poslanci sa zdržali hlasovania./

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila väčšinou hlasov návrh zákona Slovenskej národnej rady o telesnej kultúre.

D e v i a t y m bodom programu je

Návrh poslancov Slovenskej národnej rady na vydanie zákona Slovenskej národnej rady, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 167/1973 Zb. o Matici slovenskej.

Návrh ste dostali ako tlač 178 a spoločnú správu výborov ako tlač 178a.

Návrh odôvodní poslanec Augustín Marián Húška, ktorý bude informovať aj o výsledkoch prerokovania tohoto návrhu vo výboroch Slovenskej národnej rady. Dávam mu slovo.

Poslanec A. M. Húška:

Vážené predsedníctvo,
vážená vláda,
vážená Slovenská národná rada,

dovoľte, aby som predniesol spravodajskú správu o návrhu zmeny zákona o Matici slovenskej. Úvodom by som chcel čosi povedať k histórii, pretože každopádne Matica slovenská predstavuje pre slovenský národ veľmi významnu inštitúciu. Náš básnik Milan Rúfus kedysi trefne povedal, že údelom malých národov je, že sú trvale na jedálničku svojich susedov. A myslím, že sme to zažili práve v prípade Matice slovenskej. Treba povedať, že určitý čas bola vlastne jedinou reprezentantkou slovenského národa a teda tvorila akúsi hĺbinu bezpečnosti. Zároveň pre nás predstavovala aj určitý veľmi dôležitý faktor vyzrievania, faktor spájania. Aj teraz, najmä teraz, je pre nás takáto nadstranická organizácia veľmi dôležitá, lebo nám pripomína, ako už v minulom storočí krásnym spôsobom prekleňovala napríklad konfesijnálne rozdiely v nádhernej dvojici Mojžesa a Kuzmányho, ďalej v jej práci so slovenskou diasporou, to znamená s úsilím udržať vzťah so všetkými rozstratenými Slovákmi. Vieme, že boli ťažké problémy apóniovských zákonov, ťažké problémy sme mali dokonca aj v novonovskom a konsolidačno-normalizačnom izolovaní, kde Matica slovenská stratila svoju možnosť mať členskú základňu. Bohužiaľ, bolo to tak, ale teraz ide o nápravu.

Nád by som povedal, že v tejto veľkej časovej súre, v akej všetci pracujeme, pripravovaný návrh zákona o Matici slovenskej nebol tak pripravený, aby získal v Predsedníctve Slovenskej národnej rady všeobecný konsens. Tak sa vlastne využilo už určité prekleňovacie pokračovanie, ktoré v podstate znamená doplnok existujúceho zákona o mož-

nosti, ktorú majú iné národno-kultúrne alebo kultúrno-národné inštitúcie na Slovensku. Teda v podstate sa doplnil návrh, aby bola možnosť vytvárania členskej základne, aby sa uznalo, že základným údom Matice slovenskej sú miestne odbory. Pri prerokovaní vo výboroch boli ešte urobené príslušné úpravy v textácii pôvodného zákona, v ktorom sa ešte veľmi silne odrážala stará ideológia režimu.

S ohľadom na túto skutočnosť predkladám tento návrh zákona a verím, že Matica slovenská svojou širokou pulzujúcou členskou základňou, t.j. so svojimi živými údmi pomôže komplexnému dozretiu moderného národa, a to v druhej občianskej spolupráci s ostatnými národnosťami v Slovenskej republike a vo federácii.

Oznamujem, že návrh zákona bol prerokovaný a odporúčaný na schválenie všetkými výbormi Slovenskej národnej rady okrem Mandátového a imunitného výboru SNR, Bezpečnostného výboru SNR a Výboru SNR pre národnosti.

Odporúčam predložený návrh zákona Slovenskej národnej rady o Matici slovenskej schváliť v znení spoločnej správy výborov Slovenskej národnej rady.

Ďakujem.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslancovi Húskovi za predloženie návrhu.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

otváram rozpravu o deviatom bode programu, do ktorej na písomne prihlásil poslanec Bombík. Udeľujem mu slovo.

Poslanec S. Bombík:

Svetoslav Bombík, volebný obvod 88 Puchov, VPN.

Vážená Slovenská národná rada,
vážená vláda,
vážení hostia,

to, o čom budem chvíľu hovoriť, priamo nesúvisí s prerokovávaným zákonom o Matici slovenskej, ale ak je Matica reprezentačnou inštitúciou slovenského národa a často prezentovala jeho postoje a názory, súvisí to aj s ňou. Aj preto so svojím príspevkom vystupujem práve v tomto bode. Navyše k problému, o ktorom budem hovoriť, sa neraz vyjadrili i mnohí funkcionári Matice.

Slovensko pred nedávnom zažilo významnú udalosť - prvú návštevu Svätého otca v dejinách. Jan Pavol II. prežehnal dve stovky kameňov, z ktorých vyrastú dve stovky nových kostolov. V kresťanoch to azda vyvolalo pocit zadostučinenia po štyridsiatich rokoch represálii. Zdá sa mi však, že na jeden kameň zabudli. Na kameň, z ktorého by vyrástol pomník 56 tisícom židovských občanov, ktorých umučili v nacistických táboroch smrti, kam boli deportovaní v dôsledku toho, že predstavitelia Slovenského štátu ako jedni z prvých prijali potupné norimberské zákony.

Naši predstavitelia sa vrátili z Izraela, z USA, chceme vojsť do Európy, chceme byť moderný európsky národ a hlásime sa k demokratickým a humanistickým tradíciám. Teražší európsky a vôbec svet je k problémom antisemitizmu mimoriadne citlivý. Francúzskeho politika Le Pena zbavili nedávno v Európskom parlamente imunity kvôli antisemitským výrokom ďaleko menšieho kalibru, než sú nápisy, ktoré sa za nežnej revolúcie objavili na bratislavských múroch.

Chceme vojsť do Európy, do sveta. Myslím, že to pôjde ľahšie, keď sa vyrovnáme aj s týmto temným miestom slovenských dejín.

Hovoril som o humanistických tradíciách. Významný slovenský dejinný činiteľ 19. storočia, politik, podpredseda Matice slovenskej Viliam Paulíny Tóth ako jeden z prvých Slovákov v 19. storočí vyšiel s myšlienkou priateľstva a spolupráce medzi židmi a Slovákmi a dobovým jazykom ponúkol - citujem: "miesto v radoch verných synov národa". Vláňajšia revolúcia vytvorila priestor pre vybudovanie takýchto vzťahov. Najprv však treba urobiť jeden krok.

Vyzývam Predsedníctvo Slovenskej národnej rady a takisto vládu, aby ešte počas svojho funkčného obdobia podnikli príslušné kroky, ktoré by viedli k vybudovaniu pamätníka spomenutým obetiam. Je to minimálna satisfakcia, ktorú môžeme našim židovským spoluobčanom poskytnúť a sme im ju dlžní.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslancovi Bombíkovi. Kto sa hlási ďalej do rozpravy? Poslankyňa Fialová, dávam jej slovo.

Poslankyňa M. Fialová:

Volám sa Mária Fialová, volebný obvod 102.

Vážený pán predseda,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,

môj diskusný príspevok taktiež nesúvisí s návrhom zákona, dovoľte mi však, aby som zacitovala najprv z článku "Neoslavujme Maticu slovenskú", publikovanom v denníku Čas 14. mája tohoto roku, ktorý je podpísaný ako členovia Matice slovenskej z iných politických strán a hnutí. Tlačou prebehla správa, že sa zástupcovia Strany slobody, Slovenskej národnej strany a Nezávislej strany Slovákov dohodli na predvolebnom Slovenskom národnom bloku a že sa na rokovaní zúčastnil aj štatutárny zástupca Matice slovenskej. Autori článku toto považujú za pokus o zneužitie Matice slovenskej pre politické zábery Strany slobody a Slovenskej národnej strany.

Chcem ako členka Strany slobody ubezpečiť slovenský národ, že národný blok nevznikol preto, aby ho podporovala Matica slovenská, ale naopak, aby on podporoval Maticu slovenskú, túto spolutvorkyňu slovenského národného sebaurčenia, ochrankyňu národných práv Slovákov a zjednocovateľku slobodných slovenských politických prúdov. Že sa v tomto bode programu - upozorňujem práve v tomto bode programu - stotožňujeme so Slovenskou národnou stranou, nepovažujeme za oslabenie cieľov, ktoré Matica slovenská vytvorením mohutnej národnej solidarity sleduje.

Trikrát vo svojej histórii bola členská základňa Matice slovenskej rozmetaná, ale myšlienka Matice slovenskej žije. Dôkazom tohoto je, že miestne odbory Matice sloven-

skej vznikaju spontánne, bez akejkoľvek právnej úpravy. A práve preto Strana slobody, uvedomujúc si význam Matice slovenskej ako národnej ustanovizne pre ďalší rozvoj národného povedomia nielen v minulosti, ale predovšetkým v súčasnosti, vynaloží všetko úsilie na zabezpečenie priradených osobných, materiálnych a finančných prostriedkov pre rozvoj jej činnosti doma i v zahraničí. A na pôde Matice slovenskej by sme tiež radi našli spoločnú reč so všetkými slovenskými politickými stranami a hnutiami, dokonca i takými, ktoré sa cítia historicky spriaznené viac trebárs s Československou stranou socialistickou, na pôde ktorej vzniklo tzv. Memorandum o Slovensku v roku 1946, Slovákovi i Matici slovenskej tak nepriateľské.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslankyni Flalovej. Kto sa hlási ďalej do rozprávy? S faktickou poznámkou sa hlási pán poslanec Zala.

Poslanec B. Zala:

Mám len faktickú poznámku. V článku, ktorý sa tu spomínal, bolo vytvorenie volebného bloku. Domnievam sa, že je správne, aby Matica slovenská nebola v žiadnom spojení so žiadnymi politickými stranami. Toto Matica slovenská uznala a odvolala svoju kandidatúru vo voľbách. Takže nezahŕňame Maticu slovenskú do žiadnych politických vzťahov. Nerobíme to ani my a nemali by to robiť žiadne politické strany. Berme túto inštitúciu ako národnú organizáciu a nie ako politickú.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda J. Široťňák:

Myslím, že to v tom diskuznom príspevku aj tak vyznelo. Kto sa hlási ďalej do rozpravy? Pan podpredseda vlády Markuš. Dávam mu slovo.

Prvý podpredseda vlády SR J. Markuš:

Vážená Slovenská národná rada,

rád by som sa vrátil k úvodnému vystúpeniu člena Predsedníctva Slovenskej národnej rady pána Rúsku. Chcem tiež podčiarknuť jednu závažnú vec, že my Slováci sme boli vždy tí menší v Strednej Európe. A často v našej ťažkej a tvrdej histórii ozať jedinou našou záštitou bola Matica slovenská. Ale práve preto, že sme boli, a do istej miery aj sme tí menší, môžeme z vnútra precítiť a premyslieť situáciu iných menších a zbavujúc sa ustrašenia, ubitosti a prikrčenosti stať sa pre Strednú Európu i svet užitočnými práve v tom, že svojsky a kultivovane budeme riešiť rozporný, no zároveň životodarný vzťah ekonomickej integrácie a kultúrnej rozmanitosti národov a národnosti a ponúknuť takto svoje skúsenosti ako svoj príspevok a svoju službu širším spoločnostiam, v rámci ktorých žijeme a budeme žiť. V tomto, skoro by som povedal, nech nám pomáha Boh a Matica slovenská.

Ďakujem vám za pozornosť.

/Potlask./

Podpredseda J. Široťňák:

Ďakujem prvému podpredsedovi vlády pánovi Markušovi. Chce v rozprave ešte niekto z poslancov vystúpiť?

/Nikto./

Pokiaľ nie, vyhlasujem rozpravu o tomto bode za ukončenú. Mám otázku na pána poslanca Húsku, či sa chce vyjadriť.

Poslanec A. M. Húska:

Nie.

Podpredseda J. Širotnák:

Pristúpime k hlasovaniu. Prosím vás, aby ste sa zaprezentovali.

/V zasadacej sále bolo prítomných 119 poslancov./

Kto súhlasí s návrhom zákona tak, ako ho predložil poslanec Húska?

/Hlasovanie./

/Za návrh hlasovalo 98 poslancov./

Je niekto proti?

/Proti návrhu hlasovalo 11 poslancov./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/10 poslancov sa zdržalo hlasovania./

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila návrh poslancov Slovenskej národnej rady na vydanie zákona Slovenskej národnej rady, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 167/1973 Zb. o Matici slovenskej.

D e s i a t y m bodom programu je

Správa o činnosti Komisie Slovenskej národnej rady na posúdenie situácie v nápravno-výchovných ústavoch Sloven-

skej republiky a na zabezpečenie zvýšenia občianskej kontroly nad výkonom trestu odňatia slobody.

Správu ste dostali ako tlač 181.

Prosím predsedu Ústavnoprávneho výboru Slovenskej národnej rady poslanca Jána Bakiču, ktorý je zároveň predsedom uvedenej komisie, aby predloženú správu uviedol.

Poslanec J. Bakiča:

Vážená Slovenská národná rada,
vážení hostia,

v súlade s uznesením Predsedníctva Slovenskej národnej rady č. 527 z 26. apríla tohto roku predkladám Slovenskej národnej rade správu o činnosti Komisie Slovenskej národnej rady na posúdenie situácie v nápravno-výchovných ústavoch Slovenskej republiky a na zabezpečenie zvýšenia občianskej kontroly nad výkonom trestu odňatia slobody. Pretože obsah predkladanej správy bol už predmetom rokovania Predsedníctva Slovenskej národnej rady, ale sčasti aj Slovenskej národnej rady, uvediem ju iba stručne.

Na prvom mieste by som rád pripomenul, že likvidáciou vzbury v Leopoldove sa sice jedna čiastková etapa vo vývoji nášho väzenstva skončila, ale príčiny, ktoré k nej viedli, v značnej miere pretrvávajú.

Problematika väzenstva má podľa môjho názoru dva aspekty. Aspekt, ktorý súvisí s väzenstvom resp. s jeho stavom vôbec - svedčia o tom udalosti i v takých vyspelých krajinách, ako sú Veľká Británia a Francúzsko - a aspekt, ktorý nepochybne súvisí s predchádzajúcim obdobím totalitného režimu, a to nielen u nás, ale napríklad aj v Poľsku a Bulharsku. Napokon situácia vo väzniciach je u nás stále

napätá a zďaleka nie je taká ružová ani v českých krajinách ako ju tamojšia televízia vykresľuje. Možno teda konštatovať, že problémy majú aj inde. To však je pre nás iba smutná útecha.

Zo špecifických príčin neutešeného stavu nášho väzenstva, ktorými sa zaoberá i predložená správa, by som spomenul nasledovné:

Po prvé - nedostatočná schopnosť interpretovať revolučné premeny, ku ktorým u nás po 17. novembri 1989 došlo - všeobecne - a osobitne neschopnosť u značnej časti tých, ktorým táto povinnosť vyplývala a vyplýva z úloh, ktoré v nápravno-výchovných ústavoch plnia.

Po druhé - s tým súvisí a tým je podmienená i nedostatočná rýchlosť realizácie čiastkových pozitívnych opatrení, ktoré v tomto smere učinili príslušné riadiace štruktúry a orgány nášho štátu. Inak povedané je to najmä stav Zboru nápravnej výchovy, ktorý v podstatnej miere určuje tempo a intenzitu riešenia problémov nášho väzenstva.

Tretím okruhom príčin doterajšieho stavu nášho väzenstva je doteraz existujúce trestné právo hmotné a trestné právo procesné, ktoré chápali trestnú činnosť cez skresľujúcu prizmu triedneho prístupu a ním podmienený postup súdnictva, prokuratúry a bezpečnosti. Tu sa nakopilo roľko chýb a problémov, že sa nemohli negatívne naprejsviť na stave nášho väzenstva. A som presvedčený, že stále ešte pôsobia a dlho budú pôsobiť. Napokon ani náš novelizovaný Trestný zákon, Trestný poriadok a zákon o výkone trestu odňatia slobody nie sú dokonalé a určite nepredstavujú hranicu našich možností.

Ak vezmeme do úvahy všetky tieto príčiny a z nich vyplývajúci stav, nemôžeme sa uspokojiť iba vzájomným infor-

movaním a konštatovaním, že to najhoršie máme za sebou. To by bola politika nehodná rodiacej sa demokratickej spoločnosti, založenej okrem iných princípov na princípe ľudskej dôstojnosti. A tá sa vzťahuje i na občanov, ktorí si odpykávajú trest odňatia slobody. Preto je potrebné konať, konať na všetkých úrovniach, iniciatívne a s dostatočným tempom. A k tomu smeruje i predložený návrh na uznesenie Slovenskej národnej rady, do prijatia ktorého by malo naše rokovanie vyústiť.

Vážené pani poslankyne,

vážení páni poslanci,

dovoľte mi ešte niekoľko vysvetľujúcich poznámok. Oproti správe, ktorú komisia predložila Predsedníctvu Slovenskej národnej rady a ktorú prerokovalo 26. apríla 1990, je správa, ktorú komisia Slovenskej národnej rady predkladá dnes, čiastočne rozšírená. Ide najmä o časti, kde sa uvádzajú a analyzujú poznatky komisie. V podstate ide o posledný odsek na druhej strane predloženej správy a ďalej o jej tretiu a štvrtú stranu. K vecnej a obsahovej zmene však pritom nedošlo.

Na strane 14 predloženej správy sú doplnené dva body, a to bod 2 a 3, ktoré sa zaoberajú príčinami nepokojov v Nápravno-výchovnom ústave Leopoldov. Tieto body sú však nové skôr z hľadiska formálneho ako vecného a na celkovom zameraní teraz predkladanej správy v porovnaní so skôr predloženou správou vecne nič nemenia. Bod 4 na strane 14 a 15 správy je v porovnaní s predchádzajúcou správou rozvedený podrobnejšie.

Motívom týchto zmien, ktoré boli odhlasované a odsúhlasené na komisii, bolo jednak úsilie podrobnejšie a vecnejšie interpretovať poznatky komisie z návštev vykonaných v jednotlivých nápravno-výchovných ústavoch a jednak pred-

stava, že podrobnejšia správa bude môcť slúžiť ako študijný materiál i v budúcnosti.

A napokon ešte niečo. Nie je to tak dávno, čo pán poslanec Dubníček z tohoto miesta brilantným prejavom poďakoval pánovi predsedovi vlády Slovenskej republiky za úspešný zákrok proti vzbúrencom v Leopoldove. To iste bolo na mieste. Myslím si však, že uspokojenie nad vydareným zásahom by nemalo prehlúšiť snahu po kritickom prístupe k jeho hodnoteniu a k hodnoteniu celkovej situácie v našom väzenstve. Preto si dovoľím - a aj preto, že v budúcnosti už túto príležitosť nebudem mať - položiť predsedovi vlády Slovenskej republiky pánovi akademikovi Čičovi tri otázky.

Po prvé, či nebolo možné účinnejšie využiť obdobie od prelomu rokov 1989 a 1990 do vzbury v Leopoldove na riešenie neutešeného stavu v našom väzenstve a tak predísť vzbure?

Po druhé, čo zapríčinilo neprimerane dlhú pauzu medzi výzvou adresovanou vzbúreným väzňom v Leopoldove a medzi skutočným počiatkom zásahu smerujúceho na jej likvidáciu?

Po tretie, čo je na tom pravdy, že väznica v Leopoldove sa obnovuje a že je v nej už teraz značný počet odsúdených, a to napriek tomu, že pán minister spravodlivosti prejavil porozumenie v tom zmysle, že by táto väznica nemala ďalej existovať ako väznica.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda J. Širotník:

Ďakujem poslancovi Bakičovi za uvedenie správy. Má niekto z vás pripomienky, alebo otázky k tejto správe?

/Nikto./

Chce predseda vlády pán akademik Čič odpovedať na otázky, ktoré predniesol predseda Ústavnoprávneho výboru SNR poslanec Bakiča?

Predseda vlády SR M. Čič:

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

stručne by som chcel odpovedať na otázky, ktoré mi predložil pán poslanec Bakiča.

Od decembrovej vzbury sa vykonali zo strany ministerstva spravodlivosti a Správy Zboru nápravnej výchovy viaceré opatrenia. Niektoré spomeniem. Upravil sa režim výkonu trestu odňatia slobody - mám tým predovšetkým na mysli úpravu stravy resp. zvýšenia stravného. O tomto sa rokovalo a vláda rozhodla o zvýšení stravného ešte niekoľko mesiacov predtým. Išlo o 15 miliónov korún.

Pokiaľ ide o samotný výkon trestu, urobili sa opatrenia v rámci kompetencie náčelníka Správy Zboru nápravnej výchovy a náčelníka útvaru. Išlo o opatrenia predovšetkým v tom smere, aby sa posilnil výchovný charakter výkonu trestu odňatia slobody, aby sa konsolidovali vzťahy medzi príslušníkmi a medzi odsúdenými.

Ďalej sa spolupracovalo na novelizácii zákona o výkone trestu odňatia slobody, pracovalo sa na novelizácii niektorých ustanovení Trestného zákona a Trestného poriadku, pretože v decembri bola táto vzbura okrem iného motivovaná aj tým, že odsúdení nepovažovali za humánne ustanovenie § 41 o obzvlášť nebezpečnom recidivistovi. Na Trestnom poriadku sa pracovalo najmä pokiaľ ide o posilnenie obhajoby a posilnenie práv odsúdených. Vyšlo sa s inicia-

tívou na amnestiu prezidenta republiky a zo strany ministerstva spravodlivosti i ďalších spolupracovníkov sa intenzívne na návrhu pracovalo.

Súdy rozhodovali v tomto období - po decembri - o tisícoch návrhov na amnestiu. Odsúdení, teda vzbúrenci vyhlasovali, že sú nespokojní s rozsahom amnestie. Žiadali, aby sa amnestia týkala širokého okruhu odsúdených. Okrem iného tvrdili, že v decembri im zodpovední funkcionári, konkrétne minister spravodlivosti, niektorí poslanci Federálneho zhromaždenia, i ja osobne, sľúbili, že každému odsúdenému sa odpustí trest o dve tretiny. Áno, takéto požiadavky boli, ale nikto z prítomných im tento prísľub nedal, ani im dať nemohol, pretože to patrí do výlučnej kompetencie prezidenta republiky. Toľko k prvej otázke.

Druhá otázka - čo zapríčinilo neprimerane dlhú pauzu medzi výzvou adresovanou zbúreným väzňom v Leopoldove a medzi skutočným počiatkom zásahu smerujúceho na jej likvidáciu. Predovšetkým sa hľadali všetky dostupné mierne presvedčovacie prostriedky, ktorými sa chcela vzbura likvidovať. Mimoriadne napätá situácia, psychický stav odsúdených, ich ozbrojenie, pripravené výbušniny, to boli vážne dôvody, ktoré štáb bral do úvahy pri rozhodovaní o priamom ozbrojenom zásahu. Situácia tam bola mimoriadne vážna a keď sme ju hodnotili, zvažovali sme, čo urobiť. Dokonca aj tak, či ich nenechať ešte niekoľko týždňov. Odsúdení sa zmocnili kuchyne a ostatných priestorov, kde boli zásoby stravy, preto bolo nebezpečenie, že táto vzhura potrvá niekoľko týždňov. Brala sa do úvahy aj vyčerpanosť všetkých prítomných. Povieť to veľmi otvorene, bola obava, že dôjde k mimoriadne vážnemu stretnutiu muža s mužom a že tam dôjde - prepáčte za výraz - k masakru. Preto sme veľmi vážali a radili sa ako ďalej postupovať.

Až keď sa ukázalo bezúčinné pôsobenie vyzvami a deň sa chýlil ku koncu, došlo k pokynu na zásah špeciálnej jednotky Federálneho ministerstva vnútra v spolupráci s príslušníkmi Správy Zboru nápravnej výchovy. Armada, ako viete, nebola použitá, tú sme jednoducho nechceli, nemieňili nasadiť, skôr bola takou ďalšou clonou, aby pri eventuálnom prerazení tých skupín, ktoré priamo zasahovali, chránili obyvateľstvo pred nejakými útokmi a podobne.

Pokiaľ ide o tretiu otázku, čo je pravdy na tom, že väznica v Leopoldove sa obnovuje a že je v nej už teraz značný počet odsúdených, chcem povedať len toľko, že ustav pre odsúdených v Leopoldove sa nemá uviesť do pôvodného stavu vzhľadom na jeho kapacitu a všetko ostatné. Vzhľadom na celkovú kapacitu je však nevyhnutné časť nových objektov ešte využívať. Predpokladáme, že by tam mohlo byť asi 500 odsúdených. Okrem toho treba povedať, že sú tam rozsiahle fabričné haly, kde pracovali nielen odsúdení, ale aj civilní pracovníci. Oni sa priam dožadujú toho, aby tieto kapacity - stroje, priestory - boli ďalej využívané. Preto si myslíme, že bude nevyhnutné ešte aspoň určitý čas Leopoldov zachovať ako väznicu s tým, že bude mať iný charakter ako doteraz, keď tam bola výlučne III. nápravnovo-výchovná skupina.

Už dávnejšie, od roku 1989, sa pracuje na novej koncepcii väzensťva v obsahu, v metódach práce, výchove príslušníkov, v štruktúre ústavov, v spolupráci s cirkvami, charitatívnymi inštitúciami a s kurátormi.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem predsedovi vlády pánovi akademikovi Čičovi. Pýtam sa predsedu komisie pána poslanca Bakiču, či je spokojný s odpoveďami?

Poslanec J. Bakiča:

Myslím, že vcelku možno byť s odpoveďami spokojný. Ale pán predseda vlády je známy ako slušný človek a preto asi zo slušnosti opomenul jedno, čo by som bol býval veľmi rád práve na tomto mieste počul, že to, čo sa na Slovensku zo strany príslušných orgánov, vrátane jeho osoby, vykonal na zabránenie vzbury, najmä pokiaľ išlo o prípravu tzv. malej novely Trestného zákona, to sa vo Federálnom zhromaždení jednoducho shodilo so stola. Teda myslím, že jeden z tých dôvodov, o ktorom stále hovoríme, tá prílišná centralizácia, prílišná snaha riešiť všetko z jedného centra, sa okrem iného prejavila i tu. I keď je pravda, že prijímanie takých zákonov, ako je Trestný zákon a Trestný poriadok, zákon o výkone trestu odňatia slobody patrí do kompetencie federácie.

To je všetko, čo som chcel ešte dodať.

Ďakujem.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslancovi Bakičovi. S poznámkou sa hlási pán poslanec Mikloško.

Poslanec F. Mikloško:

Pán predseda vlády povedal, že bola zvýšená stravná jednotka vo väzniciach. Ja by som sa chcel opýtať, akým spôsobom bude zabezpečená kontrola nad tým, že túto jednotku väzni naozaj dostanú. V minulosti totiž nebol problém v tom, že by tieto jednotky boli nízke. Problém bol v tom, že si to vo väznici jednoducho rozdelili - nechcem povedať kto - a väzni dostali tzv. lunty. Takže sa pýtam, akým spôsobom je zabezpečený systém kontroly nad tým, aby to, čo patrí väzňom, sa im skutočne dostávalo.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem. O slovo požiadal minister spravodlivosti pán Košta.

Minister spravodlivosti SR L. Košta:

Vážený pán predseda,
dámy a páni,

budem veľmi stručný. Najprv by som vás informoval o súčasnom stave v slovenských väzniciach a v ústavoch nápravnej výchovy.

K 15. máju je v nápravno-výchovných ústavoch a väzniciach na Slovensku 3904 osôb, z nich vo výkone trestu 2672 a vo väzbe 1232 ľudí. Počet ľudí vo väzbe zo dňa na deň rapidne stúpa. Naopak, tieto tzv. vyšetrojúce väznice sú pomaly preplnené a žiada sa, aby sa už po jednotlivých konaniach súdov premiestňovali do ústavov nápravnej výchovy.

Bol by som najšťastnejším človekom na tejto zemeguli, keby som mohol povedať, že Leopoldov a Ilavu zrušíme na večné časy. Žiaľ, situácia je taká, že kriminalita všade na svete bola, je a bude, väznice boli, sú a budú. Je to skôr len otázka spoločensko-sociálnych a rôznych iných podmienok spoločnosti, v ktorej sa jednotliviec prejaví kvázi ako anjel alebo kvázi ako čert. To znamená, že v istých spoločenských podmienkach sa v ľuďoch prejavia tie lepšie vlastnosti a zase sú aj takí ľudia, ktorým aj nebalpšie podmienky neumožnia zbaviť sa tých nerestí a vlastností a sú pravidelne v konflikte so zákonom.

Pokiaľ ide o samotný Leopoldov, isté je to, že to bol takmer svetový unikát. Už som aj viackrát spomenul, že by bolo ideálne urobiť z toho múzeum totality, kde by bolo

možné zhromaždiť všetky znaky a príznaky starých totalitných režimov, a to nielen za posledných 40 rokov, ale ako sa postupne vyvíjali od feudalizmu až po dnešné dni. Jedno je isté, že keby sme Leopoldov zrušili, vyžadovalo by to - a to by som aj odporúčal - vybudovať náhradné objekty v iných lokalitách, a to už pri rešpektovaní niektorých svetových trendov ako takéto ústavy majú vyzerať. Upozorňujem, že novovybudovaný ústav nápravnej výchovy by bol ekonomicky rentabilnejší ako všetky náklady na jeho úplnú rekonštrukciu. To by však znamenalo, že by sme museli odporučiť, aby sa prijalo uznesenie, v ktorom by sa uložilo ministrovi financií, cien a miezd s účinnosťou od 1.1.1991 zohľadniť zaradenie nápravno-výchovného ústavu do kategórie rozpočtových organizácií, lebo daný ekonomický stav je nezvládnutelný, tobož z tých finančných prostriedkov, ktoré má náš rezort v tejto oblasti k dispozícii.

Súčasná stravná jednotka je 12,70 Kčs, bola okolo 7.-Kčs. Isté je, že to bola taká stravná jednotka, že z toho je takmer nemožné zachovať kalorickú skladbu. Moja posledná obchádzka v týchto ústavoch nápravnej výchovy navodila takú situáciu, že samosprávy, ktoré boli predtým menované, sú demokraticky volené medzi odsúdenými. Vláda je ráno vyložená vzorová jednotka, presne naservírovaná, kde si každý môže pozrieť, na akú stravnú jednotku má nárok, ako je upravená a podávaná. Normálne si to môže vo vlttine pozrieť, ako keby prechádzal okolo elegantnej reštaurácie, kde vidí vyložené makety stravy. Nehovoriac o rôznych dielach, ktoré sa podávajú.

Upozorňujem na jednu vec, že vždy budú konflikty na oboch stranách barikády. Je to prostredie, kde je nemožné vyhovieť ultimativným požiadavkám odsúdených. 99 percent odsúdených má pocit, že sa im krivdí. Hlavný cieľ trestu je izolácia od spoločnosti, to znamená že vnútorný režim by mal byť maximálne humanizovaný, čo sa nám k dnešnému

dňu podarilo v maximálnej miere docieľiť v rámci daných ekonomicko-sociálnych podmienok.

Na druhej strane treba konštatovať, že pre odsúdených za ťažké trestné činy, ktorí po zaradení musia mať tú najťažšiu nápravno-výchovnú skupinu, pre tieto skupiny delikventov a odsúdených Leopoldov je a bol nevyhovujúci. Ide o stavbu, ktorá by mohla mať kultúrno-pamiatkovú hodnotu, ale aj keby to prevzali pamiatkári, núšasný stav rekonštrukcie niektorých objektov by vyžadoval nesmierne veľa finančných prostriedkov, ktoré pamiatkari vôbec nemajú.

Ráte pokiaľ ide o ten vzájomný konflikt. Dôležité je to, čo sme teraz zdôrazňovali, a to nielen komisia, ktorá správu predložila. Osobne som veľmi povďačný za prácu Slovenskej národnej rady. Skutočne, ten rozbor je veľmi dobrý. Rozborov bude ešte veľa. V súčasnosti sa spracovávajú, aby sme vypracovali jeden moderný koncept ako by mali vyzerať tieto ústavy nápravnej výchovy v Československu. Robíme to v súčinnosti s naším českým partnerom. Na druhej strane máme už na Slovensku aj také ústavy, za ktoré sa nemusíme pred svetom hanbiť.

Teraz v nedeľu chcem zaviesť jedného amerického kongresmana, ktorý si v minulosti odsedel niekoľko rokov aj v Leopoldove, pozrieť si niektoré ústavy nápravnej výchovy ako vyzerajú a že sú zrovnateľné. Trnava - pokiaľ ide o ženy, Martin - pokiaľ ide o mládež a ďalšie ústavy sú skutočne v takom stave, v akom by mali byť všetky ústavy nápravno-výchovných zariadení.

Otázka rovnováhy práv a povinností je základný princíp dobrého režimu vo väzniciach. Tak ako tzv. bachár má svoje práva a povinnosti, má ich aj odsúdený, ktorý je vo výkone trestu. Ak neplní svoje povinnosti, nutne musí po-

čítať s tým, že sa obmedzujú aj jeho základné práva. To isté platí aj na strane jeho ochrany.

Druhá otázka je, že v minulých rokoch sme dávali priam práve tej ozbrojenej zločke a nie vychovávateľom. Bolo to absolútne pomýlené. Vysokoškolsky vzdelaní vychovávateľia musia byť dominujúcou zložkou v našich ústavoch nápravnej výchovy a pre nich majú všetky ostatné zložky - ako pomocné - vytvárať podmienky na výkon výchovného poslania. Nehovoriac o tom, že aj samotné pracovné výkony nemajú mať charakter nútených prác, ale prác, v ktorých si odsúdený má možnosť ekonomicky riešiť niektoré svoje záväzky voči spoločnosti.

Záverom prosím, aby sa v návrhu uznesenia ešte zväžila otázka zrušenia Leopoldova, lebo nestačí nám len inventúra a zhodnotenie súčasného stavu. Ďalšie skupiny ešte pracujú na tom, aby predložili ideálny variant. Zatiaľ sa prikláňame k tomu, aby zachovaná časť tohto ústavu, ktorá nebola zničená, bola vyhradená ako terapeutické stredisko pre odsúdených, ktorí majú tuberkulózu, ktorí sa liečia proti alkoholizmu, návyku na drogy. Prítom priemyselná časť by bola daná k dispozícii na ďalšie výrobné postupy, kde pôsobili dve tretiny zamestnancov okresu Trnava a majú obavy, že by stratili pracovné miesta, čo by ovplyvnilo celkovú situáciu v okrese.

Samozrejme, že režim a systém výkonu pri počte maximum 500, čo je aj tak na tento veľký objekt dosť nerentabilné, je ako-tak zvládnuteľný. Všetade vo svete je maximálna kapacita jedného ústavu 500 odsúdených vo výkone. U nás sme to proste "napchali". Veď viete dobre, že v našich väzniciach bolo k amnestii - k 1. januáru - 13 500 odsúdených. To je ten známy slovenský rekord počtu odsúdených k počtu obyvateľov.

Ďakujem vám za pozornosť.

Podpredseda J. Širotňák:

Ďakujem ministrovi spravodlivosti pánovi Košťovi. Pýtam sa, či chce ešte niekto z poslancov vystúpiť k tomuto bodu? Pani poslankyňa Rozinajová.

Poslankyňa M. Rozinajová:

Mám len faktickú pripomienku. Treba sa zamyslieť nad kapacitou nápravno-výchovných zariadení, pretože ak sa má skutočne prejavíť na odsúdených vplyv výchovy, je potrebné znížiť kapa týchto ústavov.

Ďakujem.

Podpredseda J. Širotňák:

Ďakujem. Chce sa ešte niekto vyjadriť?

Je tu ešte faktická pripomienka pána poslanca Bakiču.

Poslanec J. Bakiča:

Mal by som návrh, ak by s tým plénum i pán minister súhlasili, aby sme v súvislosti s návrhom na zrušenie Leopolda do uznesenia doplnili slovo "perspektívne". Musíme si všetci uvedomiť, že ani vláda ani my nemôžeme prekročiť svoje skutočné možnosti.

/Poslanci vyjadrili s návrhom súhlas./

Podpredseda J. Širotňák:

Hlásí sa ešte poslanec Mikloško.

Poslanec F. Mikloško:

Chcel som sa spýtať pána ministra spravodlivosti, či vláda je schopná dať termín, dokedy by mal byť Leopoldov zrušený, aby to bolo vyjadrené konkrétnejšie.

Minister spravodlivosti SR L. Košťa:

Do volieb to určite nebude.

Podpredseda J. Širotnák:

Je tu teda návrh, aby sa do návrhu na uznesenie, ktoré bolo predložené v tlačí SNR 181, doplnilo slovo perspektívne. Dávam hlasovať o predloženom návrhu na uznesenie s touto zmenou.

Prosím, aby sme sa najprv zaprezentovali.

/V zasadacej sieni bolo prítomných 118 poslancov./

Kto je za návrh uznesenia?

/Hlasovanie./

/Za návrh hlasovalo 108 poslancov./

Kto je proti?

/1 poslanec hlasoval proti./

Kto sa zdržal hlasovania?

/9 poslancov sa zdržalo hlasovania./

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila uznesenie k prerokovanej správe.

Vážené poslankyne,

vážení poslanci,

ďalším bodom programu je

Návrh Ústavnoprávneho výboru Slovenskej národnej rady
na uvoľnenie sudcov z povolania zo sudcovskej funkcie.

Návrh ste dostali ako tlač 179.

Má niekto z vás pripomienky k návrhu?

/Nikto./

Dávam teda hlasovať. Prosím, aby sme sa zaprezentovali.

/V rokovacej sieni bolo prítomných 118 poslancov./

Kto súhlasí s predloženým návrhom Ústavnoprávneho výboru Slovenskej národnej rady?

/Hlasovanie./

/Za návrh hlasovalo 118 poslancov./

Kto je proti?

/Nikto./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/Nikto./

Zisťujem, že Slovenská národná rada uvoľnila 9 sudcov
z povolania zo sudcovskej funkcie.

D v a n á s t y m bodom programu je

Návrh na odvolanie a voľbu sudcov z povolania sudcov
Slovenskej republiky.

Spoločný návrh Predsedníctva Združenia politických strán a spoločenských organizácií Slovenskej republiky a ministra spravodlivosti Slovenskej republiky ste dostali ako tlač 180.

Má niekto z poslancov otázky alebo pripomienky k predloženým návrhom? Pán poslanec Černoqurský.

Poslanec I. Černoqurský:

Vážená Slovenská národná rada,

preštudoval som si obsiahly materiál, ktorý sme dostali, vrátane návrhov na opätovné potvrdenie sudcov z povolania vo funkciách, aj krátke curriculum vitae jednotlivých sudcov a posudky ich činnosti. Musím povedať, že už čítanie tohoto materiálu vzbudzovalo vo mne značné pochybnosti, pretože prevažná väčšina týchto sudcov, ktorých v roku 1990 ideme alebo by sme mali potvrdiť na návrh bývalého Národného frontu, terajšieho združenia politických organizácií, sú sudcovia, ktorí boli pôvodne menovaní do funkcií v rokoch 1970-1975. Teda vieme, že práve v časoch najväčšej tzv. normalizácie a teda v časoch, keď sa najviac deformovala sudcovská kompetencia, sudcovská právomoc a výkon tejto právomoci. Okrem toho vieme, že prosne v týchto dobách všetky tieto funkcie sudcov z povolania boli nomenklatúrnymi funkciami okresných výborov komunistickej strany, a teda bez súhlasu okresného výboru komunistickej strany ani jeden z týchto sudcov vtedy nemohol byť potvrdený vo svojej funkcii.

Že tieto moje obavy alebo predpoklady nie sú celkom neopodstatnené, potvrdil nám krátky prieskum mien a funkcií, ktoré by sme tu mali znovu potvrdiť - to je tých 68 kandidátov na opätovné zvolenie - kde sme u mnohých, veľmi veľa navrhovaných mien museli konštatovať, že ide o ľudí, ktorí zneužívali moc, zneužívali svoju funkciu práve v prospech komunistickej strany, vykonávali svoju funkciu neobjektívne. Pochopiteľne, nebolo by ani správne, aby som z tohoto miesta teraz menovite jednotlivých členov vymenúval. Ale vzhľadom na to odporúčam, aby celý tento návrh

bol odložený, aby bol najprv prerokovaný vo výboroch, aby sa k nemu vyjadrili hlavne poslanecké kluby jednotlivých politických strán - za Klub Kresťanskodemokratického hnutia dáme k dispozícii výhrady menovite k jednotlivým menám, aj s odôvodnením prečo nesúhlasíme, s potvrdením týchto sudcov - a až takto aby bol novému parlamentu návrh predložený na schválenie.

Súčasne mi dovoľte, aby som vyjadril určitú pochybnosť aj o funkcii bývalého Národného frontu, ktorý nás ubezpečoval, že sa chce premeniť na odideologizovanú a nezávislú inštitúciu. Pán Anton Tažky si asi mylil svoju funkciu, ak nám - Slovenskej národnej rade - chce predložiť znovu zoznam skompromitovaných ľudí pod zámkou tejto tzv. nezávislej politickej organizácie.

Preto odporúčam, aby bol tento návrh stiahnutý z rokovania, vrátený znovu výborom a predložený na schválenie až novému parlamentu.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslancovi Čarnogurskému. Chce sa niekto vyjadriť?

/Nikto./

Budeme hlasovať o návrhu, ktorý predniesol pán poslanec Čarnogurský, aby celý tento materiál bol daný na prerokovanie výborom Slovenskej národnej rady a až po prerokovaní vo výboroch predložený znovu na prerokovanie v Slovenskej národnej rade.

Prosím prezentujeme sa.

/V rokovacej sieni bolo prítomných 116 poslancov./

Kto súhlasí s návrhom tak, ako ho predniesol poslanec Čarnogurský?

/hlasovanie./

/Za návrh hlasovalo 44 poslancov./

Kto je proti?

/Proti návrhu hlasovalo 48 poslancov./

Kto sa zdržal hlasovania?

/24 poslancov sa zdržalo hlasovania./

Vzhľadom na to, že podľa rokovacieho poriadku je potrebné, aby za návrh hlasovala väčšina prítomných poslancov, návrh nebol schválený.

Pristúpime k hlasovaniu o návrhu tak, ako bol predložený Združením politických strán a spoločenských organizácií.

Prosim, aby sme sa znovu zaprezentovali.

/V zasadacej sieni bolo prítomných 116 poslancov./

Kto je za predložený návrh?

/Hlasovanie./

/Za návrh hlasovalo 43 poslancov./

Kto je proti?

/Proti návrhu hlasovalo 49 poslancov./

Kto sa zdržal hlasovania?

/24 poslancov sa zdržalo hlasovania./

Materiál predložený Združením politických strán a spoločenských organizácií sme neschválili.

Vážené pani poslankyne,

vážení páni poslanci,

pred prestávkou, ktorú urobíme o chvíľu, chcel by som uviesť niekoľko oznamov.

Boli sme upozornení, že v návrhu zákona o telesnej kultúre nie je uvedený termín platnosti zákona. Je potrebné v zákone doplniť "dňom vyhlásenia". O návrhu musíme ešte raz hlasovať.

Prosím prezentujeme sa.

/V zasadacej sieni bolo prítomných 116 poslancov./

Kto je za návrh?

/Za návrh hlasovalo 99 poslancov./

Kto je proti?

/Traja poslanci hlasovali proti./

Kto sa zdržal hlasovania?

/14 poslancov sa zdržalo hlasovania./

Zisťujem, že sme návrh zákona Slovenskej národnej rady o telesnej kultúre schválili, vrátane dňa účinnosti tohto zákona.

Dalej mi dovoľte informovať vás, že predseda Slovenskej národnej rady pán Schuster dostal od pracujúcich závodu Prieľajka Žarnovica reakciu na vystúpenie pána poslanca Pauču, ktorú žiadajú zverejniť. Vzhľadom na to, že pán poslanec Paučo proti zverejneniu neprotestoval, prečítam vám plný text ďalekopisu.

"Vážený pán predseda Slovenskej národnej rady,

naši pracujúci počuli včera vystúpenie poslanca Slovenskej národnej rady pána Pauču. Tvrdenia tohto pána ich natoľko rozhorčili, že odbory, ako aj niektorí vedúci hospodárskych pracovníci doslova zasypali sekretariát riaditeľa podniku telefonátmi, ale aj osobnou návštevou. Tvrdenia pána poslanca sú v absolútnom rozpore so skutočnosťou v štátnom podniku - a pán poslanec o tom dobre vie. Je mu dobre známe, že po svojom zvolení dostal riaditeľ národného podniku dvakrát dôveru kolektívu, dvakrát demokratickou formou rekonštruovaným zhromaždením delegátov, o čom sú

vystavené protokoly za účasti zakladateľa, t.j. Ministerstva lesného a vodného hospodárstva a drevospracujúceho priemyslu Slovenskej republiky.

Ani tvrdenia pána poslanca o neprosperite, neplnení plánu a spôsobovaných škodách sa nezakladajú na pravde, nakoľko podnik plní a prekračuje všetky úlohy za prvé štyri mesiace, vrátane zisku. Tento vykazuje po prvýkrát od roku 1983.

Žiadame pána poslanca, aby sa za šírenie nepravdy verejne ospravedlnil na pôde Slovenskej národnej rady a zároveň žiadame jeho odstúpenie vzhľadom na to, že sám používa metódy starého totalitného režimu, ktorého sám je odchovancom.

Vážený pán predseda,

veríme, že v záujme pravdy a demokracie túto našu reakciu na vystúpenie pána poslanca Paučo prečítate, aby sme neboli nútení žiadať o pomoc masovokomunikačné prostriedky a ostatné kompetentné orgány."

Podpisani odborová organizácia a rozšírené vedenie štátneho podniku Preglejka Žarnovica.

Hlásí sa pán poslanec Paučo, ktorý sa chce vyjadriť k tomuto ďalekopisu.

Poslanec J. Paučo:

Ján Paučo, VPN.

Dovoľujem si reagovať na prečítaný ďalekopis vedenia štátneho podniku Žarnovica, ktoré svoje rozhorčenie povyšuje za rozhorčenie všetkých pracujúcich. Musím konštato-

vať, že tvrdzenie skutočnosti v mojom vectrajsom vystupení majú racionálny základ v existujúcich faktoch.

Či možno kvalifikovať za demokraticky rekonštituované zhromaždenie, ktoré sa len kosmeticky a nepatrne pozmenilo, bez účasti existujúcej občianskej iniciatívy a pracujúcich dôbec? Podľa ustanovenia § 28 a 29 zákona č. 88 z roku 1988 je najmä, akým inštitútom je zhromaždenie podniku a čo je v jeho právomoci. Pytim sa: môže zakladateľ resp. vedenie dať možnosť hlasovať len jednej časti a druhej časti o toto právo pripravilo? V Janov prípade o taketo právo mali prísť pracovníci z Banoviec nad Bebravou. Zarátaním ich legálneho hlasovania do hlasovania celého zhromaždenia je jednoznačne jasné, že riaditeľ tohoto podniku dôveru nedostal. Ide o pomer hlasov 67 oproti 64 hlasom za. Doklad o tejto skutočnosti predkladám. Svedčí teda takáto skutočnosť o jeho dôvere? Protokol z hlasovania v Banovciach nad Bebravou, aj v Priebežke môžem predložiť teraz.

Pokiaľ ide o ekonomické straty, podotýkam, že som hovoril o nich v posledných rokoch. No ani teraz nie je situácia taká, ako sa ju snaží "oružovať" vedenie tohoto podniku. Veď inak v samotných okresných novinách žiara vedenie tvrdilo, že minulý rok malo stratu len 4,5 milióna korún. Tejto otazke už vedenie berie do úvahy aj dobré výsledky závodu Banoviec nad Bebravou, i keď na druhej strane právo hlasovať je im už upierané. I keď stále patria pod jednu strechu.

Moja kritika nebola kritikou pracujúcich tohto štátneho podniku. Práve účelom tejto kritiky je povzniesť prirodzené práva pracujúcich na taku úroveň, aby sa skutočne cítili v podniku ako vo svojom. Veď za zbytočne vyhodené finančné prostriedky, ktoré ležia ladom, sa mohlo pre nich urobiť oveľa viac v sociálnej a kultúrnej oblasti. Veď

koľko by sa dalo asi postaviť bytov za 50 miliónov umrtených prostriedkov! Bagatelizovať takéto fakty je nese-riózne a pôsobí na ekonomické vzťahy negatívne a nakoniec i na vrecká tých, ktorí hodnoty tvoria, čiže robotníkov. Ak som teda kritizoval, tak pravdivo a tých, ktorí s dôverou pracujúcich práve hazarduju a nie tých, ktorí čestne pracujú.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širotnák:

O slovo k tejto otázke požiadal minister predsedu Výboru ľudovej kontroly pán Minarovič.

Minister predsedu Výboru ľudovej kontroly SR

S. Minarovič:

Vážená Slovenská národná rada,

Výbor ľudovej kontroly Slovenskej republiky dostal v predchádzajúcich týždňoch niekoľko sťažností dotýkajúcich sa uvedeného podniku. Preto v súčasnosti vykonávame pre-
vierku v tomto podniku a o jej výsledku podáme objektívnu správu Predsedníctvu Slovenskej národnej rady.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem pánovi ministrovi Minarovičovi. Ešte sa hlási pán minister Veselý. Dávam mu slovo.

Minister lesného a vodného hospodárstva
a drevospracujúceho priemyslu SR I. Vegely:

Vážený pán prvý podpredseda,
vážené poslankyne, poslanci,

reagujem jednak na vystúpenia, ktoré tu odzneli a zároveň aj na interpeláciu pána poslanca Pauču zo včerajšieho dňa, kde naše ministerstvo, ako aj mňa osobne podrobil kritike za prístup k personálnym zmenám v podniku Preglejká Žarnovica a za hospodárske nedostatky v tomto podniku.

Chcem uviesť, že tento podnik bol problémový aj v minulosti, a to vo väčšej miere ako dnes. Platí to tak pre oblasť hospodársku, ako aj pre oblasť medziludských vzťahov.

Po štrajku 27. novembra minulého roku uskutočnili sa v podniku dialógy za účasti členov VPN a taktiež prebehli dialógy na jednotlivých pracoviskách a prevádzkach. Každé bol spochybnený demokratický postup pri voľbách podnikových samospráv a voľbe riaditeľa štátneho podniku, ktoré sa uskutočnili dňa 7. septembra 1989, uskutočnil sa v podniku k tejto otázke prieskum názorov, v ktorom 94,8 % zúčastnených považovalo voľby za demokratické. Vzhľadom na neustále vyvolávané napätie medzi pracovníkmi bolo 10. januára tohto roku zvolané zhromaždenie pracovného kolektívu za účasti zástupcov zakladateľa k vysloveniu dôvery podnikovému riaditeľovi. Táto mu bola v súlade so zákonom č. 88 z roku 1988 o štátnom podniku vo voľbách potvrdená 71,4 % hlasov, avšak skupina pracovníkov pokračovala v tlaku na hospodárske vedenie, čo viedlo k zámeru odstupenia z funkcie celého hospodárskeho vedenia. O tomto úmysle ma pri návšteve Preglejký dňa 29. januára tohto roku informoval podnikový riaditeľ.

Pod ťarchou dopadu tohto stavu na riadenie, výrobu, pracovný kolektív a dôchodkovú situáciu v podniku - pracuje totiž v konsolidačnom programe - ma rada pracovného kolektívu, riaditelia závodov a odbory požiadali o spoluúčasť na rokovaní o upustenie od tohto úmyslu podnikového riaditeľa a celého vedenia. Situáciu sa podarilo vyriešiť k spokojnosti pracovného kolektívu. V období február-marec sa uskutočnila postupne ďalšia rekonštrukcia orgánov podnikovej samosprávy, nezávislých odborov a riadiacej hospodárskej sféry, prijali sa opatrenia na zabezpečenie hospodárskych úloh, pracovnej a technologickej disciplíny a na stabilizáciu situácie vo výrobe.

Hospodárske výsledky za I. štvrtrok 1990, keď podnik namiesto plánovanej straty 250 tisíc korún dosiahol hospodársky výsledok - zisk 3 a trištvrté milióna korún, to plne potvrdili. Tento pozitívny trend pokračuje naďalej, keď za prvé štyri mesiace tohto roku bol dosiahnutý lepší hospodársky výsledok o 8,5 milióna korún v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka. Treba povedať, že je to prvýkrát, čo tento podnik od roku 1983 dosiahol takéto hospodárske výsledky. Navyše podnik presvedčal o schopnosti vlastnými silami, zmenami výrobného programu a rozvojom podniku zabezpečiť financovanie, na čom malo zásluhu práve hospodárske vedenie podniku.

Využívanie základných prostriedkov v podniku, ktoré bolo kritizované, posúdil renomovaný ústav Lignoprojekt Bratislava dňa 21. apríla t.r. so záverom, že ich využitie je ovplyvnené zmenenými vstupmi drevnej hmoty tak v množstve, ako aj v kvalite, ktoré vstupujú do výrobného procesu. O podrobných záveroch správy z previerky môžem pána poslanca informovať písomne.

Časť pracovníkov však naďalej nebola spokojná a sponchybovala postup a výsledky personálnych zmien v podniku,

naďalej bez podpory vďaďiny pracovnikov. Pri ďalšej nav-
ďteve podniku 23. aprila tohto roku za uďasti zastupcov
vďetkych zloďiek podniku, vratane VPN, sme sa dohodli na
opakovaní aktu vyslovenia dďvery podnikovemu riaditeľovi,
bez uďastí delegatov zhromaďdenia zo zavodu Banovce nad
Bebravou z toho dďvodu, že tento zavod podal našmu minis-
terstvu ťiadost o vyďlenenie z podniku Pregleďka ťarnovi-
ca. Zhromaďdenie sa uskutoďnilo 27. aprila za uďasti za-
stupcu zakladateľa. V tajných voľbach bola potvrdena dďve-
ra riaditeľovi 57,7 % platných hlasov prítomných delega-
tov. Týmto výsledkom bola cela zaleďitosť pre zakladateľa
uzatvorená a v ďalšom období budem v personálnej oblasti v
odďvodnených prípadoch postupovať v zmysle nového zákona o
šťátnom podniku, platnom od 1. mája tohto roku.

Prosím za prepaďenie, ak poď vplyvom obvinenia panom
poslancom z nedodržania zákonov, som podrobnejšie rozvie-
dol personálnu situáciu v podniku Pregleďka ťarnovica a
jej riešenie.

Paní poslankyne,
páni poslanci,

ponechávam vášmu posudeniu, či som konal v sulade s
platnými zákonmi tohto šťátu - ja osobne som o tom pre-
svedďený - a či konali správne tí jednotlivci z podniku i
mimo podniku, ktorí ma ťiadali konať v rozpore s našimi
zákonmi, čo odporuje jednej z hlavných zásad prijatých tak
vládou národného porozumenia, ako aj koordinačným centrom
obďianskych iniciatív.

Ďakujem za pozornosť.
/Potlesk./

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem pánovi ministrovi Veselému. Napriek tomu odporúčam, aby sme k veci zaujali stanovisko po prešetrení Výborom ľudovej kontroly v podniku Preglejka-Žarnovica.

Teraz vyhlasujem 45-minútovú obedňajšiu prestávku.

Zároveň žiadam členov vlády Slovenskej republiky a členov Výboru Slovenskej národnej rady pre kultúru a výchovu, aby sa zišli v malej zasadačke.

/Po prestávke./

Podpredseda J. Širotnák:

Vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

budeme pokračovať v našom rokovaní. Počas prestávky sa konalo rokovanie Výboru Slovenskej národnej rady pre kultúru a výchovu a vlády Slovenskej republiky, na ktorom prerokovali vládny návrh zákona Slovenskej národnej rady o usporiadaní majetkových vzťahov medzi gréckokatolíckou a pravoslávnu cirkvou. O výsledku rokovania vás bude informovať minister kultúry Slovenskej republiky pán Snopko. Žiadam ho, aby sa ujal slova.

Minister kultúry SR L. Snopko:

Vážené Predsedníctvo Slovenskej národnej rady,
vážení poslanci,

v rámci násilnej pravoslavizácie po skončení druhej svetovej vojny došlo v Československu k zrušeniu gréckokatolíckej cirkvi a násilnému včleneniu gréckokatolíckych

veriacich do cirkvi pravoslávnej. Stalo sa tak na 12v. Prešovskom Sobore 28. apríla 1950, po ktorom nasledovali rozhodnutia štátnych orgánov, na základe ktorých bol majetok gréckokatolíckej cirkvi prevedený do vlastníctva cirkvi pravoslávnej. De jure i de facto tým v období päťdesiatych rokov gréckokatolícka cirkev zanikla.

V rámci demokratizačných premien začiatkom roku 1968 prijala vláda uznesenie o obnovení činnosti gréckokatolíckej cirkvi a zároveň prijala nariadenie č. 70/1968 Zb. o hospodárskom zabezpečení gréckokatolíckej cirkvi štátom, ktoré vo svojom § 2 zakotvilo aj právny základ pre riešenie majetkového vzťahu medzi gréckokatolíckou a pravoslávnu cirkvou. Na základe tohoto ustanovenia mali sa tieto cirkvi o rozdelení majetku dohodnúť, a ak sa tak nestalo do šiestich mesiacov od účinnosti vládneho nariadenia, malo o rozdelení rozhodnúť Povereníctvo Slovenskej národnej rady pre kultúru a informácie. Ziaľ, vstup vojsk platieh štátov Varšavskej zmluvy v auguste 1968 do Československa znemožnil plné obnovenie činnosti gréckokatolíckej cirkvi a rovnako aj vypořádanie majetkových problémov medzi cirkvou gréckokatolíckou a cirkvou pravoslávnu. Len v ojedinelých prípadoch došlo v nasledujúcich rokoch k uzavretiu dohôd o spoločnom užívaní sakrálnych objektov, kostolov, kaplniek, modlitební a fár. Úplnú rehabilitáciu gréckokatolíckej cirkvi a normalizáciu jej činnosti bude možné zabezpečiť až v rámci revolučných premien v tomto období.

Obsadil sa už napríklad biskupský stolec v Prešove. Ziaľ, ani v tomto období, napriek značnému úsiliu Slovenskej národnej rady, vlády Slovenskej republiky i príslušných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky nepodarilo sa zatiaľ urobiť zásadnejší pokrok v riešení majetkových vzťahov medzi týmito cirkvami, na základe § 2 citovaného vládneho nariadenia, teda dohodami medzi týmito cirk-

vami. Značný podiel na tomto nezhladucom stave má aj to, že po násilnej pravoslavicizácii sa v priebehu štyroch desaťročí vypestoval nienel medzi duchovnými, ale aj medzi veriacimi týchto cirkví ťažko prekonateľný antagonizmus.

Napriek tomu nemožno rokovania predstaviteľov orgánov s delegáciami oboch cirkví považovať za celkom bezvýsledné. Veď v tomto období sa doriešili viaceré základné otázky, najmä návrat gréckokatolíckeho biskupstva do jeho pôvodnej rezidencie a rovnako aj náhradné priestory pre prešovskú pravoslávnu eparchiu. Taktiež sa nám podarilo riešiť aj lokalizáciu bohosloveckých fakúlt týchto cirkví.

Ťažisko problémov je však ešte pred nami a jednoznačne sa ukazuje, že niet inej cesty, ako riešiť túto zásadnú problematiku reštitúciou, teda návratom do pôvodného stavu, pochopiteľne s prihliadnutím na skutočný stav, ktorý sa v priebehu štyroch desaťročí vyvinul. Nebolo by však správne, aby sa odčinením krívd, spôsobených gréckokatolíckej cirkvi spôsobil zánik cirkvi pravoslávnej tým, že sa jej veriaci nebudú mať kde schádzať a vykonávať svoje náboženské úkony.

So zreteľom na závažnosť problematiky sa nazdávame, vychádzajúc z článku 37 ods. 3 ústavného zákona o československej federácii, že by sa krivdy spôsobené gréckokatolíckej cirkvi mali napraviť prijatím zákona Slovenskej národnej rady. Takýto návrh zákona pripraví vláda Slovenskej republiky do 7 dní a zašle ho na ďalší ústavný postup Predsedníctvu Slovenskej národnej rady.

Ďakujem.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem ministrovi kultúry Slovenskej republiky pánovi Snopkovi. Predpokladám, že toto vyhlásenie bolo dostatočnou odpoveďou všetkým gréckokatolíckym i pravoslavným veriacim.

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady na návrh vlády potom prijme zákonne opatrenie.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

budeme pokračovať v našom rokovaní odpoveďami členov vlády na otázky poslancov Slovenskej národnej rady. Najskôr dávam slovo prvému podpredsedovi vlády Slovenskej republiky pánovi Lexovi, ktorý bude odpovedať na interpelácie pani poslankyne Kršákovej a pána poslanca Euptáka, prednesené na minulej schôdzi Slovenskej národnej rady.

Prvý podpredseda vlády SR V. Lexa:

Vážený pán predsedajúci,
vážené predsedníctvo,
vážené dámy a páni,

informáciu pani poslankyni Kršákovej dávam v zastupení ministra výstavby a stavebníctva pána Šteisa, ktorý je odcestovaný.

Na 26. schôdzi Slovenskej národnej rady dňa 27. apríla predniesla pani poslankyňa Kršáková Interpeláciu vo veci pokračovania výstavby rozostavaného obytného suboru Dlhé diely v Bratislave. Ministerstvo výstavby a stavebníctva Slovenskej republiky znova prešetrilo stav rozostavanosti

a možnosti uplatnenia požiadaviek tak ako to pani poslankyňa predložila. Poviem stručnú chronológiu.

Dňa 9. januara 1990 Obvodný národný výbor Bratislava IV v súlade s požiadavkami občianskych iniciatív stavbu zastavil s tým, že sa postup ďalšej výstavby prehodnotí. Po prerokovaní za účasti zástupcov občianskych výborov a občianskych iniciatív, ďalej investora, dodávateľa a stavebného úradu sa zastavenie stavby zrušilo a Obvodný národný výbor Bratislava IV vydal rozhodnutie o pokračovaní výstavby od 31. januára 1990.

Problém obytného súboru Dlhé diely sa riešil aj v komisii expertov, ktorá bola zriadená špeciálne na prehodnocovanie územno-plánovacej dokumentácie na území hlavného mesta Slovenskej republiky. Uvedená komisia bola zriadená pri Národnom výbore hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy na základe iniciatívy Ministerstva výstavby a stavebníctva Slovenskej republiky zo zástupcov dotknutých rezortov, národných výborov, občianskych iniciatív, investorov, projektantov a dodávateľov. Aj táto komisia na svojom zasadnutí v apríli 1990 po zvážení všetkých aspektov dospela k záveru, že vzhľadom na vysokú rozostavanosť obytného súboru na všetkých štyroch stavbách a devastácie celého zastavaného územia treba obytný súbor dostavať v zmysle platnej schválenej projektovej dokumentácie. Odporúčania komisie expertov budú tvoriť podklad pre materiál, ktorý prerokuje Rada národného výboru hlavného mesta 22. mája na svojom riadnom zasadnutí.

Po obdržaní tejto interpelácie Ministerstvo výstavby a stavebníctva Slovenskej republiky 7. a 8. mája opätovne fyzicky preverilo situáciu na Stavoprojekte, ako aj na stavenisku, najmä v súvislosti s požiadavkami a možnosťami ich realizácie. Po uvedených preskúmaniach sa opätovne do-

spelo k záveru, že "najmenším zlom" je obytný súbor dokompletovať v súlade so schválenou projektovou dokumentáciou v plnom rozsahu, vrátane sadových úprav, drobnej architektúry a pod. Zdôvodňujeme to najmä vysokým stupňom rozostavanosti na všetkých plochách.

Vážená pani poslankyňa,

vaša požiadavka, aby sa nepostavené obytné domy nahradili objektami iných funkcií v rozpore so schváleným projektom by v súčasnej rozostavanosti ešte zhoršila urbanistickú koncepciu navrhovaného obytného suboru. Zároveň však chceme oznámiť, že odpoveď na túto interpeláciu bola predložená aj na rokovanie vlády Slovenskej republiky 16. mája a vláda súhlasila s takouto reakciou na predloženú interpeláciu.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem. Pýtam sa pani poslankyne Kráčkovej, či je spokojná a súhlasí s touto odpoveďou.

Poslankyňa A. Kráčková:

Vážené predsedníctvo,
vážení poslanci,

odpoveď ministra výstavby a stavebníctva pána Šteisa na moju interpeláciu, ktorú predniesol pán minister Lexa, beriem na vedomie a z hľadiska jej jednoznačného stanoviska k pokračovaniu vo výstavbe sídliska Dlhé diely ju považujem za dostatočnú.

Žiadam však, aby Slovenská národná rada vytvorila skupinu poslancov, ktorá prešetrí možnosti realizácie tých

požiadaviek a návrhov, ktoré som uviedla v interpelácii a prehodnotila závery, ku ktorým ministerstvo výstavby a stavebníctva dospelo, ako aj ich zdôvodnenie. Žiadam ďalej, aby sa táto skupina poslancov zúčastnila na prerokovaní materiálu, ktorý vypracovala komisia expertov a ktoré sa má uskutočniť v Rade Národného výboru hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy do konca mája tohoto roku.

Ďakujem.

Podpredseda J. Široťák:

Ďakujem. Prosím pána podpredsedu o odpoveď na interpeláciu pána poslanca Luptáka.

Prvý podpredseda vlády SR V. Lexa:

Interpelácia poslanca Luptáka sa dotýka súčasného stavu letiska v Košiciach a zabezpečenia potrieb leteckej dopravy na trase Košice-Bratislava a Praha a späť.

Nakoľko uvedenú problematiku nie je možné uzavrieť na úrovni vlády Slovenskej republiky, pretože zakladateľom Československých aerolinií je Federálne ministerstvo dopravy, vláda Slovenskej republiky mi uložila, aby som požiadal federálneho ministra dopravy o riešenie a ďalšie prehlbenie odpovede na interpeláciu, ktorá bola predložená prednádavnom. Povieť však niekoľko poznámok k uvedenej problematike.

Najprv k letisku Košice. Vzlutovo-pristávacia dráha je v zlom stave v dôsledku nadmerného opotrebovania najmä vojenskou zložkou, ktorá ho stále používa. Táto vzletová dráha si vyžaduje generálnu opravu za cca 200-240 miliónov korún - to je hrubý odhad. Keďže od federálnej vlády resp.

od Federálneho ministerstva dopravy štátny podnik Československé aerolinie Praha ťažko môže očakávať dotácie, bude nutné združiť potrebné investičné prostriedky aj z iných zdrojov. Generálny riaditeľ ČSA Praha ma predbežný prísľub zo strany Národného výboru mesta Košíc na objem 100 mil. korun, bude však potrebné sústrediť ešte ďalšie prostriedky najmä od veľkých podnikov Východoslovenského kraja a najmä od Federálneho ministerstva národnej obrany, ktoré podľa nášho názoru hlavne opotrebuje toto letisko. Budeme s ním rokovať.

Keďže ide o vážny problém zachovania letovej prevádzky a bezpečnosti leteckej dopravy, navrhuje sa spoločné rokovanie na úrovni príslušných ministrov za účasti Slovenskej komisie pre plánovanie a vedeckotechnický rozvoj ako aj Východoslovenského Krajskeho národného výboru, kde by sa určil ďalší záväzný postup, vrátane realizačného harmonogramu. Na udržanie najnutnejšej prevádzky vykonajú Československé aerolinie v máji 1990 núdzovú opravu z vlastných zdrojov, čím sa oddiali akútna potreba generálnej opravy o dva roky, to znamená do toho obdobia, než sa podarí na generálnu opravu sústrediť potrebné finančné prostriedky.

Druhý problém, ktorý pán poslanec v interpelácii nahodil, je letecké spojenie Košice-Bratislava-Praha a späť. Chcel by som po prešetrení informovať Slovenskú národnú radu, že od apríla tohoto roku, teda odkedy je v platnosti nový letový poriadok, je na uvedené linky nasadené aj lietadlo typu 154, ktoré má 136 miest. V prípade potreby toto lietadlo ČSA operatívne presúvajú na mimoriadne lety a túto linku obsadzujú dvomi menšími lietadlami typu JAK 40, kde je 40 miest, ale je tam nepohodlnejšie cestovanie.

V nových podmienkach samofinancovania hľadá štátny podnik Československé aerolinie rôzne možnosti na vylepšenie súčasnej nepriaznivej hospodárskej situácie. Preverovali sme aká je situácia v ČSA. Tento podnik vykáže v tomto roku stratu zhruba 90 mil. Kčs. Jednou z možností riešenia je rušenie neefektívnych leteckých spojení, s cieľom znížiť stratovosť š.p. ČSA. Toto riešenie považujú za dosť neefektívne. My máme na to diametrálne odlišný názor. Navyiac, ČSA sa prednostne orientujú na zabezpečovanie medzinárodných leteckých spojení v záujme efektívnejšieho využitia veľkokapacitných lietadiel. Predpokladáme, že cenovou liberalizáciou sa aj poloha Československých aerolinií dostane do inej polohy.

Skúmali sme aj ďalší spôsob ako by sa dal tento problém riešiť. Obrátili sme sa na štátny podnik SLOVAIR, aby bol viac zapojený do vnútroštátnej osobnej leteckej dopravy. Zistili sme, že je to možné za podmienok dodávok lietadiel našej československej výroby typu L-410, resp. L-610, ktoré sú ekonomicky výhodnejšie na krátkych vnútroštátnych linkách než veľkokapacitné lietadlá ČSA.

Táto organizácia má predbežne objednané na rok 1991 dve lietadlá typu L-410 a po roku 1993 počítá aj s nákupom lietadiel typu L 610. Československý výrobca však požaduje od štátneho podniku SLOVAIR devizovú spoluúčasť. Domnievam sa, že po prijatí resp. realizácii zásad strategickej reformy a materiálu, ktorý bol nedávno prerokovaný vo federálnej vláde, tieto problémy odpadnú.

Takáto je situácia v tejto otázke. S federálnym ministrom dopravy sa pokúsím vec prerokovať do 10. júna.

Ďakujem.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem prvému podpredsedovi vlády. Pytam sa poslanca Ľuptáka, či je spokojný s odpoveďou?

Poslanec I. Ľupták:

Mám otázku, či sa rokovanie s federálnym ministrom dopravy bude týkať oboch problémov?

Prvý podpredseda vlády SR V. Lexa:

Áno, k obojom problémom.

Podpredseda J. Širotnák:

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

podľa nášho rokovacieho poriadku má Slovenská národná rada k odpovediam na interpelácie zaujať stanovisko prijatím uznesenia. Odporúčam, aby sme prijali uznesenie nasledovného znenia:

Slovenská národná rada

A. b e r i e n a v e d o m i e

odpoveď prvého podpredsedu vlády Slovenskej republiky pána Lexu o postupe riešenia interpelácie, ktorú predniesol poslanec Ivan Ľupták na 26. schôdzi Slovenskej národnej rady 27. apríla 1990,

B. s ú h l a s í

s odpoveďou prvého podpredsedu vlády Slovenskej republiky pána Lexu na interpeláciu poslankyne Alice Kršákovovej, prednesenú na 26. schôdzi Slovenskej národnej rady 27. apríla 1990. Prešetrotním podľa návrhu poslankyne Kršákovovej poveruje Výbor SNR pre priemysel a stavebníctvo.

Prv, než budú členovia vlády odpovedať na otázky prednesené na včerajšom rokovaní, minister spravodlivosti Slovenskej republiky chce reagovať na neschválený návrh sudcov z povolania.

Minister spravodlivosti SR L. Košta:

Vážený pán podpredseda, ďakujem za udelené slovo.

Vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

nakoľko som nedostal slovo hneď po vystúpení pána poslanca Čarnogurského, považujem za svoju povinnosť vás informovať o situácii, ktorá nastala tým, že tento návrh nebol schválený.

Ako je vám všeobecne známe, po prijatí zákona o súdnej rehabilitácii vo Federálnom zhromaždení všetky justičné zložky v Československu, na Slovensku i v Čechách sa v plnej miere pripravujú na začatie závažných konaní, ktoré súvisia s aplikáciou tohto zákona o súdnej rehabilitácii. V tomto zmysle aj v rámci právnej politiky kladiem voči našim všetkým justičným zložkám ako hlavné kritérium, že práve táto oblasť rehabilitačných konaní má prinavrátiť dôveru našej verejnosti voči našej justícii, ktorá bola v minulosti vážne nashtrbená.

Chcem vás upozorniť, že z predložených 86 návrhov je 13 justičných čakateľov a rehabilitovaných, ktorí počas posledných 20 rokov vôbec nemali nič spoločného s deformáciou našich justičných, prokurátorských a iných zložiek. Ďalších 38 sudcov, ktorí sú navrhnutí na novú voľbu, konali, konajú a budú konať len v občiansko-právnych, civilných veciach. Piatí sudcovia sú na prevolenie na iný sud a jeden je na odvolanie.

Plne rešpektujem, rešpektoval som a budem rešpektovať závažné vyjadrenia politických strán a hnutí v každom prípade, ktorý smeruje konštruktívne k zlepšeniu stavu nášho verejného života či v oblasti správnej alebo justičnej. ~~Preto by som požiadal poslancov a poslankyne Slovenskej národnej rady, aby uvážili jeden z mojích dvoch možných návrhov.~~

Vzhľadom na to, že neschválenie tohoto návrhu okamžite - počnúc 1. júnom zastavuje činnosť našich súdov, nemôžeme začať rehabilitačné konanie vôbec. Musíme ho odložiť a čakať, kým sa nová Slovenská národná rada môže po voľbách k týmto otázkam vyjadriť.

Preto po tomto vysvetlení by som vás prosil, či by bolo možné požiadať o zopakovanie voľby. Alebo druhá alternatíva by bola, aby Slovenská národná rada poverila Predsedníctvo Slovenskej národnej rady, aby sporné otázky, ktoré budú politickými stranami a hnutiami v najbližších dňoch konkretizované, prerokovalo a v prípadoch, ktoré sú nesporné, odsuhlasilo náš pôvodný návrh.

Ďakujem vám za vaše pochopenie. Ešte by som chcel poznamenať, že sme informovali Ústavnoprávny výbor Slovenskej národnej rady ako sa plní akčný program vlády v rezorte justície. Výbor bol stále informovaný o tých sud-

coch, ktorí boli odvolaní, ďalej o tom, že ani jeden sudca nebude v rehabilitačnom senáte rozhodovať, ak sa zúčastnil - ak sa prípadne zistí zo spisov - konkrétneho konania vo veciach tých rozsudkov, ktoré ako perzekučné budú rehabilitované. Informujem vás, že boli vymenovaní traja noví predsedovia krajských súdov, šami námestníci predsedov krajských súdov, 16 predsedov okresných súdov. Obdobné zmeny boli vykonané u námestníkov predsedov okresných súdov a u vedúcich štátnych notárstiev. Dávame možnosť aj mladým sudcom a mladým ľuďom, ktorí z dôvodu, že v minulosti neboli príslušníkmi žiadnej strany, neboli v nomenklatúre a teda nemohli vykonávať žiadnu zodpovednejšiu funkciu v ktorejkoľvek zložke justičnej správy. To je pre ~~vašu informáciu.~~

Inak po rokovaní okrúhleho stola sme dôsledne docielili to, že politické štruktúry z justičnej zložky odišli. Tých 80 % členov strany, ktorí boli do 1. januára 1990 organizovaní, uposlúchli výsledok rokovania okrúhleho stola a vzdali sa členstva. Pokiaľ by niekto - ktokoľvek z nich - bol v takej funkcii, ktorá je nezlučiteľná so sudcovskou, tak je na čas výkonu akejkoľvek funkcie z rozhodovacej právomoci ako sudca suspendovaný.

Ďakujem za slovo a vašu pozornosť.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem ministrovi spravodlivosti pánovi Košťovi. Reagovať chce pán poslanec Ťašký.

Poslanec A. Ťažký:

Vážený pán predseda,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,

chcem na tomto mojom poslednom zasadnutí Slovenskej národnej rady zaujať stanovisko k tomu, čo tu bolo povedané na moju adresu i na adresu bývalého Národného frontu. Verte mi, že môj podpis pod návrh na voľbu a odvolanie sudcov z povolania súdov Slovenskej republiky nebol z mojej strany motivovaný žiadnym politickým postojom. Naopak, verte mi, že tento môj čin bol motivovaný čiste mojím hlbokým ľudským a citovým postojom a prístupom k ľuďom, ktorým bolo politicky, fyzicky i ekonomicky v uplynulých 45-tich rokoch ukrivdené. Učinil som tak preto, že som bol ministerstvom spravodlivosti i mnohými ľuďmi informovaný, že v súčasnej dobe na ministerstve spravodlivosti sú evidované tisíce a desaťtisíce žiadostí o súdnu rehabilitáciu. Preto som sa rozhodol dať podpis pod tento návrh, aby sa mohlo pristúpiť k riešeniu problémov, ktoré ľudia skutočne tlačia a ktorým treba pomôcť.

Odporúčam, aby sme zvážili, aby títo sudcovia z povolania mohli začať pracovať na týchto veľmi závažných politických problémoch.

Ďakujem.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslancovi Ťažkému. Odporúčam zvážiť návrh, aby Slovenská národná rada splnomocnila Predsedníctvo Slovenskej národnej rady predložený návrh po prepracovaní v krátkom časovom úseku prerokovať a schváliť. Odporúčam, aby sme o tomto návrhu hlasovali.

Prosím, aby sme sa zaprezentovali.

/V zasadacej sieni bolo prítomných 106 poslancov./

Kto je za návrh, aby Slovenská národná rada poverila Predsedníctvo Slovenskej národnej rady prerokovaním tohto návrhu?

/Hlasovanie./

/Za návrh hlasovalo 73 poslancov./

Je niekto proti?

/22 poslancov hlasovalo proti./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/11 poslancov sa zdržalo hlasovania./

Zisťujem, že Slovenská národná rada poverila Predsedníctvo Slovenskej národnej rady prerokovaním návrhu na odvolanie a voľbu sudcov z povolania.

Budeme pokračovať v našom programe odpoveďami členov vlády na otázky poslancov zo včerajšieho dňa. Najskôr sa hlási predseda Slovenskej národnej rady pán Schuster.

Predseda R. Schuster:

Dostal som včera dve otázky od pána poslanca Brňáka. Chcem odpovedať, že na 26. schôdzi Slovenskej národnej rady boli poslanci v správe o činnosti Predsedníctva Slovenskej národnej rady informovaní o zriadení pracovnej komisie Predsedníctva Slovenskej národnej rady na vypracovanie podkladových a odborných štúdií k vybraným historickým obdobiam Slovenska. Nepochybné je, že historici, ktorí boli do tejto komisie menovaní, sa budú zaoberať aj obdobím rokov 1918 až 1938, obdobím Slovenskej republiky a druhej svetovej vojny. Predsedníctvo Slovenskej národnej rady poverilo gestorstvom tejto komisie prvého podpredsedu Slovenskej národnej rady pána Rudača. Nič nebráni tomu, aby

odborníci z komisie, aj za účasti zahraničných odborníkov - máme tu na mysli neskompromitovaných odborníkov - posudzovali historické súvislosti v širšom kontexte.

Cieľom pracovných skupín bude skúmať a spracovať základné problémy národného bytia Slovákov v stredoeurópskom priestore, ich vzťahov k okolitým národom a štátom. Úlohou pracovných skupín komisie je skúmanie týchto problémov: Česko-slovenská a slovenská štátnosť, vzťahy Čechov a Slovákov, postavenie Slovenska v Česko Slovensku, slovensko-maďarské vzťahy, slovensko-poľské vzťahy, židovská problematika, rusínsko-ukrajinská problematika, slovensko-sovietske vzťahy, rómska problematika, otázka zahraničných Slovákov.

Z toho, čo som uviedol vidíte, že pracovné skupiny komisie budú mať pre svoju činnosť široký diapazón. Váš návrh, pán poslanec Brňák, už teda Predsedníctvo Slovenskej národnej rady spracovalo do konkrétnej podoby a veríme, že sa bude realizovať i v ďalšej činnosti zastupiteľských zborov.

Pokiaľ ide o odpoveď pánovi poslancovi Kucharovičovi, vo februári tohto roku zriadilo Predsedníctvo Slovenskej národnej rady Komisiu pre prípravu Ústavy Slovenskej republiky. Táto komisia už vypracovala prvú pracovnú verziu Ústavy Slovenskej republiky, ktorú v tomto čase posudzujú členovia predsedníctva a ktorá bola predložená - ako iste viete - viacerým odborníkom z vedeckých a štátnych inštitúcií. Okrem toho bol návrh Ústavy Slovenskej republiky zaslaný aj predsedovi Českej národnej rady.

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady pritom uložilo predsedovi komisie poveriť vypracovaním oponentských posudkov odborníkov z oblasti práva, ekonomiky a financií s

tým, že po ich vypracovaní sa pripomienky zapracuju do ďalšej pracovnej verzie, ktorá bude opäť predložená Predsedníctvu Slovenskej národnej rady. Toto Predsedníctvo Slovenskej národnej rady a táto Slovenska národná rada nemôžu teda rozhodnúť o tom, či návrh Ústavy bude alebo nebude k 1.10.1990 predložený na verejnú diskusiu. Možno len predpokladať, že budúci parlament si náš zámer - dať návrh Ústavy na verejnú diskusiu - osvojí. Nepochybné však je, že sa Ústava Slovenskej republiky ako základný zákon na verejnú diskusiu dostať má.

Ďakujem.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem predsedovi Slovenskej národnej rady pánovi Schustrovi za odpoveď na otázku a interpeláciu. Na niektoré otázky poslancov bude teraz odpovedať minister lesného a vodného hospodárstva a drevospracujúceho priemyslu pán Veselý.

Minister lesného a vodného hospodárstva
a drevospracujúceho priemyslu SR I. Veselý:

Vážené predsedníctvo,

vážené pani poslankyne a poslanci,

dovoliť si odpovedať na interpeláciu pána poslanca Ivana Čarnogurského, aj keď vidím, že jeho miesto je momentálne prázdne. Jeho interpelácia sa dotýkala odchylného postupu výstavby sústavy vodných diel na Dunaji od medzištátnej zmluvy, ďalej dopadov na sociálne istoty pracovníkov stavebníckych organizácií a vyslovil apel smerom na vládu, že je zodpovedná dať problematiku do poriadku a do súladu s medzištátnou zmluvou o výstavbe a prevádzke sústav vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros, uzatvorenú medzi

Českou a Slovenskou Federatívnou Republikou a Maďarskou republikou v roku 1977.

Musím konštatovať, že situácia okolo výstavby vodného diela Gabčíkovo a osobitne celej Sústavy vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros, je mimoriadne zložitá. Môžem však zodpovedne vyhlásiť, že medzištátna zmluva zo strany Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa do konca roku 1989 plnila bezozvýšku.

V dôsledku známeho postupu maďarskej strany od mája minulého roku, ktoré sa premietlo do neplnenia predmetnej zmluvy zo strany Maďarskej republiky, dochádza k odsunu termínu dokončenia stavby zatiaľ o dva roky. Československá strana podnikla rad krokov, až po rokovania na najvyššej vládnej úrovni, aby podnikla partnera vo výstavbe k ukončeniu sústavy vodných diel podľa pôvodného projektu a uzatvorenej zmluvy, no bezvýsledne. Plán na rok 1990 bol vecne a finančne postavený v súlade s harmonogramom výstavby. Rozpis štátneho plánu je 603,6 mil. Kčs, z toho stavebné práce činia 575,6 mil. Kčs. Režim stavby je výšdi, je 768,2 mil. Kčs, z toho stavebné práce robia 624,9 mil. Kčs. V spojitosti s odsunom dokončenia výstavby a s využitím takto vzniklého časového priestoru na vyradenie úloh z opatrení prijatých skupinami odborníkov k zníženiu nepriaznivého vplyvu prevádzky vodného diela Gabčíkovo na ekológiu priľahlého územia, je možné znížiť rozsah prác plánovaných na tento rok o 140 mil. Kčs. Potreby finančného krytia nad limit štátneho rozpočtu, do výšky ktorého je financovanie zabezpečené, čiže nadlimit vo výške 114,5 mil. Kčs spolu s prácami navyše na zabezpečenie protipovodňovej ochrany vo výške 40 mil. Kčs budú predmetom rokovania príslušných párov ministrov dňa 21. mája tohto roku. V nadväznosti na uvedené prerokuje potom investor s vyšším dodávateľom stavby prípadnú úpravu tohoročného plánu.

Ťažba štrkopieskov v zdrži Hrušov sa vykonáva rezortom výstavby a stavebníctva mimo rámca výstavby vodného diela Gabčíkovo na základe predchádzajúcich dohôd o vyťažení štrkov pred a po napustení nádrže. Na základe požiadavky skupín odborníkov zastaviť všetky ťažobné práce v zdrži Hrušov do prešetrovania úloh z prijatých opatrení na zabezpečenie kvality a množstva podzemných vôd Žitného ostrova a na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky zo zasadania dňa 25. apríla tohto roku k sprave o záveroch z výsledkov rokovaní odborníkov, som dal príkaz na zastavenie ďalších skryvkových prác v zdrži a požiadal som rezort stavebníctva o zastavenie ťažby štrkov okrem už otvorených ťažobných jám. Pre informovanosť uvádzam, že od roku 1987 bola skryvka ornice a humusu v zdrži vykonaná na ploche 531 ha a ťažba štrkopieskov zaberala z tejto plochy 50 ha.

K ďalšiemu postupu česko-slovenskej strany vo výstavbe Sústavy vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros prijala vláda Slovenskej republiky uznesenie zo dňa 14. februára tohto roku a vláda Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky uznesenie č. 237 z 5. apríla tohto roku. Súhlasí sa v nich, okrem iného, so začatím predbežných rokovaní s maďarskou stranou o ďalšej výstavbe a prevádzke Sústavy vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros. Podľa vymenených listov medzi premiérmi oboch vlád v januári a v marci tohto roku Maďarská republika odporúča uskutočniť rokovania až po ustanovení nových vlád po voľbách v Maďarskej republike a v Českej a Slovenskej Federatívnej Republike, teda až v druhom polroku 1990. V súčasnej dobe maďarská strana, až na malé výnimky, nepokračuje v prácach na vodnom diele Gabčíkovo.

Osobne chápem postoje stavebníctva, vyplývajúce zo sociálnych dopadov vzniklej situácie v jeho organizáciách.

Tieto problémy však bude treba posudzovať v širšom medzinárodnom kontexte a spoločne hľadať východiská zo situácie všetkými partnermi podľaľúcimi sa na výstavbe vodného diela Gabčíkovo, na základe výsledkov medzištátnych rokovaní. Nepredpokladám, že stavebným organizáciám v tomto roku hrozia také sociálne dopady, ako uvádzal v interpelácii pán poslanec.

Vlády Slovenskej republiky a Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky si za novovzniknutej situácie plne uvedomujú zodpovednosť za riešenie ďalšieho postupu výstavby, majú snahu urýchlene dokončiť vodné dielo Gabčíkovo, pochopiteľne pri splnení záruk z dopadu prevádzky vodného diela na ekologiu príslušného územia a začať skúšobnú prevádzku, aby vodné dielo mohlo plniť svoju celospoločenskú a hospodársku funkciu.

Vzhľadom na to, že pán poslanec celý môj príspevok nepočul, naviem či bude s odpoveďou spokojný. Ak bude potrebné, dám mu ju aj písomne.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem pánovi ministrovi a žiadam ho, aby odpoveď predložil písomne. Prosím členov vlády, aby svoje odpovede formulovali stručnejšie, pretože ešte máme pred sebou bohatý program.

Teraz sa prihlásil minister vnútra pán Mečiar. Dávam mu slovo.

Minister vnútra SR V. Mečiar:

Po dobu služobnej cesty na východnom Slovensku som si včera v aute vypočul emocionálne ladenú interpeláciu podpredsedu Slovenskej národnej rady pána Majera, ktorého si

mimochodom veľmi vážim a ktorú považujem za neobjektívne hodnotenie mojej činnosti, aj členov vlády. Chcem uistiť, že moja neúčast na včerajšom zasadnutí Slovenskej národnej rady bola motivovaná tým, že som doprevádzal hlavu štátu, prezidenta Českej a Slovenskej Federatívnej republiky pána Havla na návšteve vo Východoslovenskom kraji. Rovnako bol touto cestou poverený minister kultúry, s ktorým sme boli spolu. Samozrejme, že sme tam neplnili len úlohy doprovodu, ale aj mnohé funkčné úlohy, ktoré vyplývajú z nášho pracovného zadelenia. Ak v minulosti hlava štátu išla na územie republiky, doprevádzal ho vždy dlhý chvost funkcionárov. A ak dnes s ním boli dvaja členovia vlády, nemali by sme im to mať za zlé, tým viac, že takýto prejav by sa mohol považovať za prejav neúcty k tejto hlave štátu. Zodpovedám i za jeho bezpečnosť i za všetko, čo tam bolo. Musel som tam byť a plnil som tieto povinnosti.

Ďalej chcem uistiť, že som ako minister nikdy nebol za hranicami, najďalej na západ som bol v Prahe a na východ v Trebišove. Chcem tiež uistiť, že nepracujeme tak, aby sme sa dožili funkčného obdobia. Je jedna múdra veta v Biblii: "Ži tak, ako by si mal zomrieť zajtra, pracuj tak, ako by si mal žiť večne!" Nechcem citovať Bibliu, ale je to múdra veta a podľa nej robíme. Takže invectívy, ktoré v tomto smere smerovali k nám, boli zbytočné.

Pokiaľ ide o zahraničné cesty členov vlády, chcem povedať, že sú tam momentálne dvaja. Dnes mal návrhy zákona predkladať pán minister zdravotníctva, ktorý tu nie je prítomný. Ale vzhľadom na to, že je členom Demokratickej strany ako pán Majer, navrhujem, aby si tieto veci vydiskutovali ako vnútrostranícku záležitosť a aby sme to nepovažovali za vzťah vlády a Slovenskej národnej rady /po-
tlesk/.

Pokiaľ ide o otázky, ktorými som bol interpelovaný, sú tri. Dvaja zviseli so zločinnosťou a tretia s uzemným usporiadaním. Chcem povedať, že nárast trestnej činnosti, ktorý existuje na Slovensku, dosahuje určitú vyrovnanú hranicu. Nemie, ale ešte ani prudko neklesá. Chcem povedať, že všetky útvary bezpečnosti na Slovensku sú funkčné, všetky si svoje povinnosti riadne plnia, aj keď nechcem povedať, že už máme políciu riadne vybudovanú. Ale vzťah k práci k plneniu povinností sa zmenil. Na základe toho môžem Slovenskú národnú radu informovať, že nedajú sa na nás ana logicky vzťahovať tie prejavy nespokojnosti, ktoré sú v Českej republike, pretože výsledný efekt práce v objasnenosti na Slovensku je o 20 % vyšší ako v Čechách, aj keď nemožem povedať, že by tam mali dvojnásobok vecí ako u nás. Teďa pracujeme už lepšie ako v Českej republike.

Po druhé chcem informovať, že za tieto štyri mesiace vcelku bolo na našom území o 2042 viac trestných skutkov. Chcem informovať i o tom, že pokiaľ ide o ženy v oblasti znásilnení, pohlavných zneužívaní a pod., u pohlavných zneužívaní sa dosahuje objasnenosť bezmála 94 %, u znásilnení bezmála 90 %. Takže orgány bezpečnosti pracujú.

Je niekoľko vecí, ktoré nám vadia. Po prvé chcem povedať, že občan na Slovensku je menej bezpečný ako občan v Českej republike, pretože pri prepočte na rozlohu územia je na tisíc obyvateľov na Slovensku o 2400 policajtov menej ako na tie isté štatistické údaje v Českej republike. Ak by sme ich mali, môžeme lepšie pracovať. Nemáme ich. Nechceme viac, chceme rovnosť. Po druhé sú to technické prostriedky, ktoré máme vo veľmi zlom stave a rozpočet dnes nedáva možnosť ich zlepšiť. Dovoľujem si informovať Slovenskú národnú radu o tom, že na Slovensku je niekoľko organizovaných skupín, ktoré sú lepšie materiálne vybavené ako bezpečnosť a náš boj s nimi je ťažký. Majú lepšie priradených ľudí i lepšie technické prostriedky.

Tretia vec, ktorá nám do určitej miery vadí, pokiaľ ide o starých ľudí, ženy a pod., je aj určitá vlna ľahko-myselnosti občanov k sebaochrane. Predsa tak ako je povinnosť každého chrániť svoje zdravie, je aj povinnosť chrániť svoju bezpečnosť. Ak napríklad zisťujeme, že dievčatá vyhľadávajú spoločnosť neznámych mužov, ak prichádzajú na ubytovne, do izby, kde sú traja-štyria cudzí štátni príslušníci, ak sa nechajú neznámym mužom pozvať na odľahlé miesto, kde nikto nie je - no čo môže čakať? Môže pri každej stáť policajt a dávať na ňu pozor? Treba si tieto otázky vyjasňovať tak, že každý si musí u seba pestovať určitú dávku sebaochrany a pocitu bezpečnosti. Každý jeden prípad, ktorý je zahlásený, objasňujeme a pracujeme na ňom. Ale prevenciu si musí robiť do určitej miery každý sám.

Ďalej chcem upozorniť, pokiaľ ide o majetkovú činnosť, na známe útoky voči ľuďom v bytoch. Začína to byť módou, že traja-štyria ľudia prepadnú byt, vojdú dnu, priviažu človeka - najmä starého - ku stoličke, oprú o krk nôž, britvu - a "dávaj peniaze!" Je to spoločensky veľmi nebezpečný skutok. Veľmi nebezpečný! Bytové krádeže sa množia, sú veľmi škíkovne zorganizované a je s nimi veľa práce pri objasňovaní.

Chcem poukázať ešte na niektoré momenty. Okrem práce bezpečnosti, ktorá robiť následne musí a pracuje všade, na celom území Slovenska, nemali by ľudia, ktorým sa stratia z bytu niekoľkostotisícové hodnoty, ľutovať 350 korún na to, aby si kúpili takú zámku, ktorú nie je možné vylomiť. Ľudia by nemali zabúdať používať aj také technické prostriedky - najmä staršie - ako je povedzme zavesenie retiazky, ktoré určitým spôsobom zamedzí prístup páchatela, umožní aspoň volať o pomoc a nedochádza k bezprostrednému kontaktu.

Takže pri tých silách, ktoré sú k dispozícii - tieto skutky sú nebezpečné - nedajú sa vyriešiť iba samé, ale určitým spôsobom musí každý prispieť k ochrane svojej bezpečnosti. Situácia sa stále mení a ja netvrdím, že v budúcnosti bude lepšia. Bude sa meniť druh trestnej činnosti. Trestná činnosť bude prechádzať do iných kvalít. Jej vývoj u nás je analogický k niektorým iným štátom. Ľudia teda budú musieť rozmyšľať o svojej bezpečnosti, aj o tom, ako chrániť svoj majetok, kde ho ukladať, o tom, ako si veci poistiť a podobne.

Tretia otázka, ktorá mi bola položená, súvisí s územným usporiadaním. Dostal som list z Lučenca. Tam sú najrozhorčenejší, že toto je nová totalita. Ak je totalitou to, že dva roky vopred oznamujeme čo sa pripravuje, tak potom je to totálne. Informácie dávame preto, aby sme mali dva roky čas rozmyšľať a uvažovať o nich. Programovo, k voľbám. Aby sa ľudia mali možnosť vyjadriť, aby potom nepovedali, že sme ich prekvapili. Ďalej sa ľudia odvolávajú na určité prísľuby v tom, že ostanú oblasťným sídlom a pod. Kompetentný v týchto veciach je minister vnútra a ten nikomu prísľub nedal. Akýkoľvek iný prísľub považujem za nekompetentný a nerešpektujem ho. Ľudia nemajú sľubovať to, čo nemôžu splniť. Ovplyvňovať sa nedám nikým, samozrejme okrem odborných stanovísk.

Pokiaľ ide o návrhy, ktoré sa predkladajú vláde Slovenskej republiky, vychádzajú z toho - pretože po 1. januári zostávajú zachované všetky sídla okresov tak ako sú, i s aparátmi okresných národných výborov - aby z hľadiska perspektív považovala za pravidelné sídla okresných orgánov Slovenskej republiky Bratislavu, Trnavu, Nitru, Nové Zámky, Trenčín, Žilinu, Martin, Prievidzu, Levice, Rimavskú Sobotu, Banskú Bystricu, Poprad, Prešov, Humenné,

Michalovce, Košice a osobitnú oblasť Vysoké Tatry. Toto sme zverejnili. Vláda ešte o tejto otázke nerozhodla. Samozrejme, rozhodnutie možno urobiť i potom.

Čo sa stáva? Akosi nemáme tak veľmi silno vybudované to svoje slovenské povedomie, že patríme k Slovenskej republike. Ale ukazuje sa, že podstatne silnejšie povedomie je to, že patríme k určitému regiónu alebo k určitému mestu - a to si chránime. Tak napríklad Ružomberčania na mňa spustili, či viem, aká je tradícia Ružomberka, čo tam všetko bolo a za čo boli diskriminovaní. A že ich teraz mám rehabilitovať tým, že to sídlo nebude v Martine, ale v Ružomberku. No a Martin nemá tradíciu - z roku 1848 a ďalej? Tuto napríklad mi píšú z južného Slovenska, z Lučenca - konkrétne Kresťansko-demokratické hnutie mi vytýka, že nerešpektujem hranice jednotlivých farností z historického hľadiska. A predstavitelia KDĽ miest a obcí okresu Lučenec vyslovili obavy, ktoré spočívajú v postupnej strate dôvery veriacich k predstaviteľom vlády. A čo mám robiť s veriacimi v Rimavskej Sobote? To nie sú naši občania? Alebo sa budeme takto deliť? To predsa nie je možné, to nikto nechce! Máme úctu ku všetkým týmto koreňom a jednota musí byť upevnená súbežne so všetkými.

Chcem tu povedať, že otázky hraníc oblastí sú otvorené do roku 1992. Otázky predpokladaných sídiel budú vo vláde prerokované teraz, definitívne bude o nich rozhodnuté pri územnom usporiadaní v roku 1992. O programe týchto krokov som vás informoval predtým.

Pokiaľ ide o subjektívizmus pri rozhodovaní - vychádza sa zo stanovísk vedeckých ústavov a niekoľkých ďalších inštitúcií, ktoré celý projekt oponovali. Nie je to subjektívny názor ministra. Ak sú pochybnosti o výbere sí-

diel, som ochotný zorganizovať verejnú diskusiu občanov i odborníkov tých oblastí, nech sa vyjadria a rozhodnú. Rozumu sa brániť nebudeme. Ale nie je možné podliehať emóciám v tom smere, že ak to nebude moje, tak to bude zle. Celé Slovensko je naše, každému patrí každá obec, každé mesto. Nech ľudia rozmyšľajú radšej o tom, čo obciam vadí a nech nerozmyšľajú o tom, ako dosiahnuť, aby mali sídlo úradu vo svojom meste. Mesto môže byť pekné aj iným, nielen úradmi uzemnej správy.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda J. Šíroťák:

Ďakujem ministrovi vnútra pánovi Mečiarovi. Hlásí sa podpredseda vlády pán Ondruš. Ešte predtým má pán poslanec Daniel Macák faktickú pripomienku.

Poslanec D. Macák:

Pozývam pána ministra na odbornú diskusiu do Lučenca.

Minister vnútra V. Mečiar.

Ďakujem. Už sme aj dohodnutí na devätnásteho.

Podpredseda J. Šíroťák:

Takže je to hneď vybavené. Slovo má pán podpredseda Ondruš. Prosil by som o stručnosť.

Podpredseda vlády SR V. Ondruš:

Vážené predsedníctvo,
vážené poslankyne a poslanci,

na včerajšom rokovaní pán poslanec Čarnogurský žiadal stanovisko vlády Slovenskej republiky k otázke zastavenia výstavby vodného diela Gabčíkovo. Na predchádzajúcom zasadnutí vyjadril pán poslanec názor, že vláda zastavením výstavby vodného diela Gabčíkovo spôsobí ekonomickú katastrofu. Súčasne vo Federálnom zhromaždení požiadala skupina poslancov o pozastavenie ďalšej výstavby tohoto vodného diela. Na spoločnom zasadnutí Snemovne ľudu a Snemovne národov 9. mája neboli interpelujúci poslanci spokojní s odpoveďou podpredsedu federálnej vlády a poslanec za Stranu zelených uviedol, že vláda neplní pôvodné sľuby.

O skutočnom postupe a stanovisku vlády Slovenskej republiky informoval pán minister Veselý. Je však zrejmé, že u nás jestvuje široké rozpätie názorov odborníkov, politikov i verejnosti k tejto otázke - od názoru technokratov, naliehajúcich na urýchléné dokončenie výstavby až po názor niektorých skupín občanov, žiadajúcich zastaviť dokončenie vodného diela a návrat prírody do pôvodného stavu.

Aké stanovisko zaujala vláda národného porozumenia Slovenskej republiky? Myslím, že jediné možné. To, ktoré je v súlade s jej programovým vyhlásením prijatým Slovenskou národnou radou. Vláda považuje ochranu prírody a životného prostredia za otázku prvoradej dôležitosti a súčasne usiluje zabrániť sociálnej a ekonomickej destabilizácii. Vláda sa preto musí opierať o vedecké poznatky, analýzy a stanoviská expertov. Zriadila pracovné skupiny odborníkov pre posúdenie ekologických rizík spojených s výstavbou vodného diela a všetky otázky chce riešiť

prostredníctvom rokovani s odborníkmi i predstaviteľmi Maďarskej republiky. O svojom postupe informuje verejnosť. Vzhľadom na terajší stav výstavby vodného diela jestvuje reálny čas - najbližší rok - na posúdenie ďalšieho postupu ako zabrániť ďalším ekologickým škodám i ekonomickým stratám.

Vážené poslankyne, poslanci,

viacerí z vás, mnohí občania, ale i členovia vlády si kladú otázku, čo sme urobili za tento polrok pre životné prostredie, keď náš vzduch rovnako páchne, voda je mútna a krajina boľavá. Som však hlboko presvedčený, že naše životné prostredie sa už začalo zlepšovať napriek tomu, že výsledky sú ešte málo zjavné. Od novembra 1989 sme totiž urobili rozhodujúci krok, aby sa otázky životného prostredia dostali pod kontrolu verejnosti, pod kontrolu parlamentov, zastupiteľských orgánov. O tomto kroku svedčí i každé zasadanie Slovenskej národnej rady. Vytvárame pluralitný demokratický politický systém. Veď čo viac škodilo životnému prostrediu, ako svojvoľné rozhodovanie úzkej skupiny ľudí, ktorí neboli schopní reagovať na výzvy doby, udržiavali pri živote neefektívnu ekonomiku s mrhaním surovinami, plytvaním energiou. Neprišplevali k znižovaniu napätia vo svete, čo viedlo k rastu zbrojenia a tým k drancovaniu prírodných zdrojov. A nakoniec pred svojimi občanmi už iba utajovali skutočný stav vecí, ohrozenie zdravia i života našich detí a ochudobňovanie prírodného bohatstva Slovenska.

Dnes sa výkonná moc dostáva pod kontrolu parlamentu, ktorý bude zložený na základe vôle občanov. Vo fungujúcom právnom štáte bude na zákonodarných orgánoch ležať najväčšia zodpovednosť aj za naše životné prostredie. Jeho stav bude závisieť od svedomia občanov, ich zodpovednosti za

budúcnosť sveta, od ich sústavy hodnôt. Už dnes vláda vyvíja rastúci tlak na znečisťovateľov životného prostredia. Tento tlak sa bude a musí stupňovať a musí obsiahnuť všetky výrobné i spotrebné činnosti. Len tak dosiahneme zásadný obrat v rozvoji spoločnosti vedúci k rovnováhe medzi ľuďmi a prírodou.

Sprofilovaním politických síl a strán sa bude nepochybne vyvíjať aj ich postoje k otázkam životného prostredia, k spôsobu riešenia problémov, k cestám i tempu riešenia. Nemali by sme však zabúdať, že tu žijeme všetci spolu, bez ohľadu na rôznosť názorov na mnohé veci. Všetci potrebujeme čistý vzduch i vodu, čisté potraviny. Životné prostredie nezmení iba vláda a štátne inštitúcie. Len spoločným úsilím verejnosti, občanov i politikov, výrobcov i spotrebiteľov vrátime krásu prírode, chuť vode, priehľadnosť vzduchu a z našich obcí a miest urobíme opäť zdravé domovy našich detí.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem pánovi podpredsedovi Ondrušovi. Ďalej sa prihlásil minister priemyslu pán Ducký.

Minister priemyslu SR J. Ducký:

Vážené pani poslankyne,
páni poslanci,
vážený pán predseda,

pre poriadok mám len jednu poznámku, že hlava štátu a predseda federálnej vlády navštívili náš podnik Odevné zá-

vody kpt. Nálepku. Považoval som si za povinnosť a česť byť prítomný pri ich návšteve. Poznávam, že podobne sa chováme - ja i moji kolegovia - i v prípade návštevy hlavy Slovenskej republiky, českej republiky a samozrejme i v prípade návštev ústavoprávnych činiteľov, či sa jedná o pána predsedu Slovenskej národnej rady, prípadne podpredsedov.

Pokiaľ ide o samotnú otázku, pán poslanec Wolf podal námietku proti rozloženiu bývalého generálneho riaditeľstva Slovakotex na malé podniky. Myslím si, že otázka bola motivovaná i zo strany niektorých závodov. Naopak, sme predmetom kritiky, že nepostupujeme z hľadiska demonopolizácie dosť rýchlo a pružne a že naše výrobné jednotky sú veľké. Myslím si, že toto konštatovanie, že sú veľké, je pravdivé. Pre budúcnosť počítame s menšími výrobnými jednotkami, ale každý prípad individuálne posudzujeme. Poznávam, že k súčasnému dňu nemáme ani jednu žiadosť záводу na vznik štátneho podniku. Diskusia sa vedie v štátnom podniku Tatrasvit vo Svite. Ide o podnik, ktorý má kolosálne rozmery. Má vyše 7000 zamestnancov a sú tam vytvorené technologické i organizačné predpoklady pre vznik menších jednotiek. Zatiaľ sme o veci nerozhodli.

Pre budúcnosť je obava z poklesu pracovných príležitostí v textilnom a odevnom priemysle. V súčasnosti sa zdá, že táto obava by nemala byť opodstatnená, i keď si osobne prajem, aby v tomto odvetví pracoval menší počet pracovníkov pri zachovaní výkonnosti tohto odvetvia na báze použitia vysokej a vysoko-modernej techniky a technológie. Vzhľadom na dobré odbytové možnosti si myslím, že žiadny podnik v rámci ministerstva priemyslu v oblasti textilného a odevného priemyslu by nemal mať odbytové problémy. Naopak, počítame s tým, že pokiaľ dôjde k zmene štruktúry pracovníkov, zníženiu tzv. THP pracovníkov, budú

môcť byť umiestňovaní v podnikoch, pretože požiadavky na našu produkciu či už na tuzemskom trhu alebo na zahraničnom trhu sú vyššie, ako naše súčasné možnosti. Navyiac, i využitie našich kapacít nie je také, ktoré by nám neumožňovalo týchto ľudí udržať v zamestnaneckom pomere.

Ďakujem.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem pánovi ministrovi Duckému. O slovo požiadal podpredseda vlády pán Markuš.

Prvý podpredseda vlády SR J. Markuš:

Vážený pán predseda,
vážená Slovenská národná rada,

odpovedal by som iba na niekoľko otázok. Na niektoré odpovieme písomne, najmä na tie, ktoré sa týkajú včera často diskutovanej problematiky zdravotníctva.

Začnem dôležitým problémom, na ktorý smerovali najmä otázky pani poslankyne Šabovej a pána poslanca Dubníčka, ale nepriamo aj otázky ďalších poslancov, a to je problém ekonomickej reformy v Slovenskej republike a jej československých súvislostí. Chcem zdôrazniť to, že vláda Slovenskej republiky vo svojej národohospodárskej politike presadzuje tzv. rýchlejší variant radikálnej ekonomickej reformy a celú ekonomickú reformu pokladá za rozhodujúce miesto svojej ekonomickej a sociálnej politiky. Napriek tomu musíme konštatovať určité spomalenie reformného procesu v ekonomike Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, čo spomalilo aj ekonomickú reformu v Slovenskej republike.

Táto väzba je daná nielen doterajším inštitucionálnym usporiadaním riadenia hospodárstva vo federácii, ale aj tým, že dlhé roky administratívneho spôsobu spravovania ekonomiky Česko-Slovenska vyžadujú, aby sa tzv. centrálna cenová náprava, ako aj opatrenia v devízovej a menovej oblasti urobili jednotne a v tom istom čase v celej českej a Slovenskej Federatívnej Republike. A to zároveň vytvára základné predpoklady pre konštituovanie integrovaného česko-slovenského trhu. Treba si povedať, že pri všetkých rečiach o jednotnosti československej ekonomiky tu nemáme základný ekonomický priestor, ktorý môže vytvárať túto integráciu - a to je trh.

Odstraňovanie administratívnych a monopolných deformácií z oceňovacích, teda hodnotových kategórií, formovanie fungujúceho trhu je zároveň predpokladom formovania racionálnej hospodárskej a sociálnej politiky slovenskej vlády. Na druhej strane sme toho názoru, že samostatná slovenská ekonomická politika je možná aj nevyhnutná už v súčasnosti, a to najmä v týchto sférach: vo vonkajšej ekonomickej politike, v prenikaní Slovenska na európsky a svetový trh, do európskej a svetovej ekonomickej integrácie a kooperácie. Môžem konštatovať, že v tomto smere vláda Slovenskej republiky urobila mnohé kroky, ktorých charakter možno síce pokladať za prípravný, ale v porovnaní s celým obdobím jestvovania česko-slovenskej federácie sa za uplynulý polrok urobilo z uvedeného hľadiska nesporne viac ako v tých zhruba dvadsiatich rokoch.

Ďalej je tu potrebná samostatnosť v spôsobe realizácie procesu demonopolizácie, deetatizácie a privatizácie, lebo realizácia týchto procesov musí byť nepochybne vecou národných republik. Takisto je potrebná samostatnosť v štruktúrnej, osobitne priemyselnej politike, zohľadňujúcej národné ciele a danosti a orientujúcej sa prednostne na infraštruktúrnu politiku.

Ďalej je to spomínaná politika starostlivosti o životné prostredie, sociálna politika, rozpočtová a z veľkej časti i daňová politika, agrárna politika, informačná, kultúrna a vzdelávacia politika, energetická a surovinová politika - na to tu bola priama otázka - a vedeckotechnická politika.

Vláda Slovenskej republiky stojí na pozícii, že ekonomický model Česko-Slovenska môže byť postavený jedine na dvoch silných národných republikách. Z tohto princípu vyplýva celý rad dôsledkov. Pre pokročilosť času nebudem informovať o tom, aké koncepčné predstavy v tomto smere máme, ale chcem zdôrazniť jednu zásadnú vec. Pokusy uskutočniť ekonomickú reformu v Českej a Slovenskej Federatívnej Republike centralizovane a na báze aparátu centrálnych - "polopate" federálnych úradov štátnej správy sú vnútorne protirečivé a vlastne ohrozujú celý reformný manéver, ba priamo navodzujú jej neúspech.

Sme toho názoru, že na federálnej úrovni môže ostať v konkrétnych československých podmienkach, pokiaľ ide o riadenie ekonomiky, iba oproti dnešnému stavu značne zmenšené ministerstvo financií na obhospodarovanie úzkeho okruhu čisto federálnych finančných záležitostí, ďalej starostlivosť o menu, ústredná cedulová banka a ministerstvo hospodárstva zamerané na štrukturálnu a rozvojovú koordináciu ekonomík dvoch národných republík, predovšetkým na základe vypracovania strategických koncepcií projektov a programov. Prítom aj tieto tri inštitúcie - a zdôrazňujem - iba tieto tri inštitúcie sú pre Slovensko podľa nášho názoru prijateľné. Musia byť autenticky federálne, t.j. postavené na paritnom základe. Ostatné inštitúcie usmerňujúce hospodársky vývoj na federálnej úrovni môžu mať iba charakter paritných koordinačných výborov, schádzajúcich sa niekoľkokrát ročne s minimálnym odborným a administratívnym aparátom.

Kreovanie federálnych orgánov a rozsah ich kompetencie vôbec musí byť v princípe výsledkom vyjednávania a dohôd dvoch suverénnych republik bez aktívnej účasti súčasných federálnych orgánov. Musí sa teda tvoriť zdola, nie zhora. Na toto by sa dali uvádzať mnohé príklady vystúpení federálnych členov vlády. Ako je známe, nemám rád čísla, ale teraz sa uchýlim aj k číslam. Uvediem jeden príklad. Taký koordinačný výbor, síce s obmedzeným poslaním - má koordinovať iba pomoc pokiaľ ide o poradenstvo a vzdelávanie, zahraničnú pomoc do Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky - sa navrhuje kreovať na základe tohto kľúča: deviatich členov vrátane predsedu menuje federálna vláda a dvoch členov národnej vlády - česká a slovenská. Sme teda toho názoru, že na úrovni národnej republiky je nutné riadiť celú ekonomiku, vrátane jej vonkajších ekonomických vzťahov a treba zabezpečiť informačnú väzbu i politický vplyv národnej vlády aj na ekonomické aspekty a súvislosti celkovej zahraničnej politiky Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky /potlesk/.

Na to, ak dovoľíte, ešte druhý príklad. Doslova za našimi hlavami schválilo Federálne zhromaždenie oproti tomu návrhu, ktorý prešiel cez slovenskú vládu, takú pasáž novely zákona o hospodárskych stykoch so zahraničím, ktorá hovorí, že sídlom Československej obchodnej a priemyselnej komory je Praha. Jej oblastné orgány môžu pôsobiť v rôznych oblastiach Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky podľa záujmov svojich členov. Čiže sa nepredpokladá vôbec, že by národná republika mala svoju obchodnú a priemyselnú komoru obhospodarujúcu a starajúcu sa aj o vzťah k vonkajšej ekonomike.

V tej súvislosti mi ešte dovoľte povedať to, že najvýznamnejším ekonomickým základom suverenity národných republik Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky môže byť

len nový daňový systém, ktorý bude dôsledne postavený na miestnych a republikových daniach. Financovanie oblastných potrieb sa bude odvodzovať z miestnych daní a z príspevkov zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, financovanie federálnych potrieb predovšetkým z príspevku zo štátnych rozpočtov národných republik. Je úplne prirodzené, že aj vlastnícke vzťahy musia byť v autentickej federácii dôsledne postavené na národných republikách, i v podnikoch, obciach a u občanov.

Chcem sa ešte zmieniť o problematike automobilového priemyslu, kde by sme sa mohli vyhovárať na nekompetenciu slovenskej vlády v dvoch smeroch: v jednom nedobrom a starom smere, že je to v kompetencii federálnej vlády a v druhom, novom a modernom smere, že je to v kompetencii podniku. Reálna situácia je taká, že zvaliť tento problém čisto na podnik by bola medvedia služba, pretože od rozvoja slovenského automobilového priemyslu, od toho ako bude konštruovaný a štrukturovaný, aké väzby nadviaže s priemyslom a službami na Slovensku, závisí v nemalej časti celkový ekonomický rozvoj na Slovensku a je to problém skutočne presahujúci podnikové rozhodovanie. Preto si myslím, že naša vláda zrejme ten problém už časovo nestihne dotiahnuť, ale nová vláda bude musieť svojimi orgánmi alebo špeciálne vytvoreným orgánom pre tento veľký problém do vecí aktívne a kvalifikovane zasiahnuť.

Ešte k niektorým otázkam poslancov. K otázkam, ktoré dali páni poslanci Zemko, Granec a Masarik, chcem reagovať len krátkou vetou - krátkou myšlienkou. Pokiaľ ide o personálne problémy, sám som narazil na problém, že keď sa už ide na principiálne riešenie personálnych problémov, na skutočnú očistu, zrazu sa objavia sily a protisily proti týmto úsiliam, ktoré celú vec začnú veľmi "efektívne" haťiť. Preto si myslím, že táto úloha je jednou zo základných a ostáva aj do budúceho obdobia.

Pokiaľ ide o otázku pána poslanca Popoviča o majetku bývalého Socialistického zväzu mládeže, môžem informovať jeho i Slovenskú národnú radu, že pripravované riešenie, ktoré má platiť už v krátkom čase meranom dňami, bude také, že prostriedky, teda majetok bude zablokováný alebo už je zablokováný a bude cez československý štát, čiže federálny, hneď daný k dispozícii národným vládam. Bude možnosť riešiť túto otázku skutočne pružne a tak ako si zaslužil, aby sa tento majetok stal tým, čím svojim pôvodom odkiaľiva bol - majetkom celej slovenskej mládeže. A vítame aj tú iniciatívu, ktorú slovenská mládež rozvíja, že už je založená Majetkovo-právna únia detských a mládežníckych organizácií Slovenska, s ktorou bude možné v tejto otázke spolupracovať.

Za pána ministra výstavby a stavebníctva Slovenskej republiky mám tu písomnú odpoveď na otázku pána poslanca Slušného. Nebudem ju celú čítať, pretože zaberá dve písané strany. Jej jadro je v tom, že v požadovanom časovom priestore neprichádza do úvahy premiestnenie tej výstavy z Bratislavy do Žiliny. Je tu aj argument, že výstava má byť celoslovenskou, nie regionálnou. Napriek tomu si myslím, že v budúcnosti nič nebráni tomu, aby na Slovensku oblasť regionálne centrá usporadúvali tiež výstavy celoslovenského, prípadne medzinárodného charakteru. V danom čase a priestore by to bolo, podľa tých argumentov, ktoré sa tu uvádzajú a ktoré pánovi poslancovi písomne odovzdám, nedobré.

K otázke pána poslanca Bicku - k časti jeho otázky, kde hovoril o svojich skúsenostiach zo Spojených štátov amerických, môžem len potvrdiť, že skutočne v Kanade i v USA sme boli svedkami - smutnými svedkami toho, že česko-slovensko sa skracoje na "ček". Je to čiastočne vlastnosť anglického jazyka skracovať veci, ale je to aj niečo iné.

Je to politický zámer a politická prax, zlý politický zámer a zlá politická prax.

Vážený pán predseda,
vážená Slovenská národná rada,

stojím pred vami zrejme posledný raz. Slovenská národná rada v tejto zostave končí svoju činnosť. Chcel by som na záver vniesť medzi nás trošku harmónie, hoci netvrdím, že jej bolo málo. Pri všetkých - nazval by som to - nížinách, pán majster Mináč by to nazval "známych slovenských barinách", pri všetkých znečisťujúcich škriepkach a haštereniach a nie očisťujúcich sporoch a zápasoch, pri všetkých snahách o utišujúce a spomaľujúce riešenia, kde však spomaľovanie urýchľuje úpadok, si myslím, že Slovenská národná rada z rokov 1989-1990 raz bude po odstupe rokov a možno desaťročí hodnotená podobne ako slávne slovenské národné rady z rokov 1848-1849, 1918, 1944, 1948 a 1968-1969.

Ja, samozrejme len vo svojom mene môžem poďakovať všetkým členom Slovenskej národnej rady, ktorí sa o to pričinili, ale myslím si, že nielen svojim menom môžem zaželieť Slovenskej národnej rade, aby na rozdiel od predchádzajúcich slávnych slovenských národných rád nebola iba niekolkoročnou epizódou národných dejín, ale aby ostala skutočným parlamentom Slovenskej republiky, ustanovizňou, na ktorú budeme všetci nielen hrdí ako na našu reprezentantku, ale ktorú budeme všetci pre svoj život nutne potrebovať. Ako to nezabudnuteľne povedal Paul Leuar - chlieb a ruže.

Ďakujem vám za pozornosť.
/Potlesk./

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem podpredsedovi vlády pánovi Markušovi za jeho vystúpenie. Na otázky, ktoré poslanci položili na včerašom zasadnutí, bude vláda v stanovenom termíne odpovedať písomne.

Prikročíme k ďalšiemu bodu nášho programu, ktorým je

Správa o činnosti Predsedníctva Slovenskej národnej rady za obdobie od 27. apríla do 17. mája 1990.

Správu ste dostali ako tlač 182.

MÁ niekto z vás otázky alebo pripomienky k predloženej správe? Hlásí sa pán poslanec Hamerlik.

Poslanec R. Hamerlik:

Vážený pán predseda,
vážená Slovenská národná rada,
dámy a páni,

v tejto správe na šiestej strane v druhom odseku sa píše: "Predsedníctvo Slovenskej národnej rady prerokovalo správu o výsledku kontroly rozsahu a spôsobu nadobudnutia nehnuteľného majetku politických strán. V uznesení konštatovalo, že z politických strán uvedených v správe najvýhodnejšie majetkové postavenie má KSC /KSS/, ktorej nehnuteľný majetok značne presahuje potreby na zabezpečenie politickej činnosti tejto strany."

Ďalej nečítam, len tú časť, že uložilo predsedovi vlády Slovenskej republiky zabezpečiť dôkladné vyporiadanie objektov vo vlastníctve československého štátu zruše-

ním dohôd o trvalom užívaní, ďalej u objektov dosiaľ nerefundovaných z rozpočtových prostriedkov vykonať bezodplatný prevod - ja to trochu skracujem. A ďalší bod - ak u nehnuteľného majetku nedôjde k jeho odovzdaniu dohodou podľa predchádzajúceho bodu, riešiť odňatie nehnuteľného majetku legislatívnou úpravou.

Je to veľmi pekné, avšak mne chýba termín, dokedy. Keď nie je možné stanoviť termín, prosil by som pána predsedu vlády akademika Čiča, či by mohol podať informáciu, dokedy je to schopná táto vláda urobiť.

Ďakujem.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslancovi Hamerlikovi. Ja ešte predtým než pán predseda odpovie priamo na otázku, chcem informovať, že včera rokovalo Predsedníctvo Slovenskej národnej rady o zákonom opatrení federálnej vlády a prijalo ho s pripomienkami. V ňom je presne stanovené ako bude naložené s majetkom komunistickej strany.

Na otázku odpovie pán predseda vlády.

Predseda vlády SR M. Čič:

Môžem povedať len to, že bolo dohodnuté, že otázku vyrieši Federálne zhromaždenie, pretože to patrí do kompetencie federácie.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem. Stačí takáto odpoveď pán poslanec?

Poslanec R. Hamerlik:

Áno.

Podpredseda J. Širotnák:

Má ešte niekto otázky k tejto sprave?

/Nikto./

Ak nie, budeme hlasovať. Prosím zaprezentujme sa.

/V zasadacej sieni bolo prítomných 111 poslancov./

Kto je za návrh uznesenia, ktoré je v predloženom materiáli?

/Hlasovanie./

/Za návrh uznesenia hlasovalo 94 poslancov./

Kto je proti?

/Proti návrhu hlasovali 3 poslanci./

Kto sa zdržal hlasovania?

/Hlasovania sa zdržalo 14 poslancov./

Zisťujem, že Slovenská národná rada vzala so súhlasom na vedomie správu o činnosti Predsedníctva Slovenskej národnej rady.

Vážené poslankyne,

vážení poslanci,

posledným bodom nášho programu je rozprava k iným otázkam.

Doteraz je do rozpravy písomne prihlásených 15 poslancov. Dávam návrh, aby sme stanovený časový limit skrátili na 5 minút.

O faktickú pripomienku žiada pán poslanec Čarnogurský.

Poslanec I. Čarnogurský:

Mám protinávrh. Keďže pracovná časť VIII. volebného obdobia skončila, s čímkoľvek vystúpime, riešiť sa to už nebude. V Slovenskej národnej rade sú zastúpené rôzne politické sily, preto by som navrhoval, aby sa za každú stranu či hnutie vybral jeden zvolený zástupca, ktorý by vystúpil /potlesk/.

Podpredseda J. Širotňák:

Musíme však brať do úvahy, že sú medzi nami aj bezpartajní poslanci, preto sa prikláňam k môjmu pôvodnému návrhu na zníženie časového limitu.

Hlásí sa pán poslanec Bárány.

Poslanec E. Bárány:

Podporujem návrh pána poslanca Čarnogurského. Myslím si, že z poslancov, ktorí nie sú členmi žiadnej politickej strany, sa tiež môže určiť jeden zástupca, ktorý môže vystúpiť takisto ako zástupcovia ostatných politických strán v záverečnej rozprave.

Podpredseda J. Širotňák:

Museli by sme však prerušiť naše rokovanie, aby si jednotlivé kluby určili zástupcov, ktorí vystúpia.

Hlásí sa pani poslankyňa Pšúriková a pani poslankyňa Fabušová.

Poslankyňa O. Pěúříková:

keďže ide o poslednú schôdzu v tomto volebnom období, je potrebné, aby každý kto chce diskutovať dostal slovo, aby sme boli demokratickí.

Poslankyňa K. Fabušová:

Chcem pripomenúť, že oba návrhy - odňatie slova poslancovi s tým, že ho bude ovplyvňovať strana, i skrátenie časového limitu sú v rozpore s rokovacím poriadkom.

Podpredseda J. Širotnák:

Ak návrh odsúhlasíme, nie je to v rozpore s rokovacím poriadkom.

Ešte sa hlási pán poslanec Bárány a pán poslanec Baklča.

Poslanec E. Bárány:

Pôvodný návrh poslanca Čarnogurského neznamená, že Slovenská národná rada by znemožnila vystúpenia ďalším poslancom. Znamená to, že sa jednotlivé kluby politických strán dohodnú na poslancovi, ktorý ich bude zastupovať a ostatní na základe tejto dohody stiahnu svoje vystúpenia. Takýto postup nie je v rozpore s rokovacím poriadkom Slovenskej národnej rady.

Poslanec J. Baklča:

Chcem len pripomenúť, že návrh pána poslanca Čarnogurského je racionálny. Zamyslime sa nad tým.

Podpredseda J. Širotnák:

Budeme hlasovať o návrhu pána poslanca Čarnogurského. Prosím, aby sme sa zaprezentovali.

/V zasadacej sieni bolo prítomných 115 poslancov./

Kto je za návrh?

/Hlasovanie./

/Za návrh hlasovalo 71 poslancov./

Kto je proti?

/Proti návrhu hlasovalo 27 poslancov./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/17 poslancov sa zdržalo hlasovania./

Schválili sme návrh, aby poslanecké kluby jednotlivých politických strán určili svojho zástupcu ktorý vystúpi v rozprave. Vyhlasujem 5-minútovú prestávku.

/Po prestávke./

Podpredseda J. Širotnák:

Skôr ako pristúpime k rozprave v rámci posledného bodu nášho rokovania, musíme vybaviť ešte jednu záležitosť. Pán poslanec Brňák podal na predsedníctvo dnešného rokovania písomnú žiadosť, aby sme sa vrátili k hlasovaniu o platom bode včerajšieho rokovania. Prosím pána podpredsedu Zászlósa, aby podnet poslanca Brňáka podrobnejšie vysvetlil.

Podpredseda G. Zászlós:

Pán poslanec Brňák podal písomný návrh vrátiť sa k platnému bodu včerajšieho rokovania o vládnom návrhu zákona

Slovenskej národnej rady o lotériách a iných podobných hrách. Pri jeho včerajšom rokovaní došlo k procedurálnemu nedostatku, že sa osobitne nehlasovalo o pozmeňujúcom návrhu, ktorý sa týka zahrnutia fyzických osôb a vypustenia organizácií s medzinárodným prvkom z uvedeného druhu podnikania podľa § 4 ods. 3 predlohy.

V zmysle rokovacieho poriadku navrhujeme hlasovať o tomto návrhu poslanca Brňáka, t.j. či sa z dôvodov uvedených pánom poslancom máme vrátiť k opätovnému otvoreniu bodu 5 programu napriek tomu, že vládny návrh zákona bol už včera schválený s pripomienkami, ako boli uvedené v spoločnej správa výborov SNR tlač 175a.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem. Čiže budeme hlasovať o tom, či sa máme vrátiť k piatemu bodu zo včerajšieho rokovania alebo nie.

Hlásí sa pán poslanec Dubniček. Dávam mu slovo.

Poslanec J. Dubniček:

Prosil by som, keby sa vytvetlila podstata veci. Ide principiálne o to, že sa nehlasovalo o rozšírení resp. doplnení tohoto zákona o možnosť podnikania fyzickými osobami. To znamená zabezpečiť celý súlad s už prijatým zákonom o podnikaní a rozšíriť ho o fyzické osoby cez družstevné, komunálne a štátne podniky. V týchto intenciách aby bolo podané vysvetlenie.

Podpredseda J. Širotnák:

Ešte raz opakujem, že najskôr budeme hlasovať o tom, či sa vrátiť k tomuto bodu programu alebo nie. Ak sa k ne-

mu vratime, potom pán podpredseda Zászlós vysvetli, o čom budeme znovu hlasovať.

Prosím, aby sme sa zaprezentovali.

/V zasadacej sieni bolo prítomných 112 poslancov./

Kto je za návrh, aby sme sa vrátili k piatemu bodu včerajšieho rokovania?

/Hlasovanie./

/Za návrh hlasovalo 20 poslancov./

Kto je proti?

/Proti návrhu hlasovalo 77 poslancov./

Kto sa zdržal hlasovania?

/15 poslancov sa zdržalo hlasovania./

Konštatujem, že sme väčšinou hlasov odsúhlasili, že sa nevrátíme k piatemu bodu včerajšieho rokovania.

Pristúpime k poslednému bodu programu, ktorým je rozprava k politickým otázkam.

Predtým, než vystúpia poverení poslanci jednotlivých politických strán, požiadal by som pána poslanca Borisa Zalu, aby nám podal veľmi krátku informáciu o činnosti Bezpečnostného výboru Slovenskej národnej rady.

Poslanec B. Zala:

Vážená Slovenská národná rada,

na minulej schôdzi vznikol z vašej vôle Bezpečnostný výbor Slovenskej národnej rady. Schválil ste i náplň jeho činnosti. Bezpečnostný výbor mal svoje rokovanie, na ktorom prijal určité závery, ktoré pokladám za značne dôležité a myslím si, že by bolo vhodné, aby ste o týchto záveroch boli informovaní.

V prvom rade sa výbor zaoberal návrhom zamerania činnosti bezpečnostného výboru. K tej, ktorá bola minule schválená, pribudol ešte jeden bod, a to, aby vykonával kontrolu nad efektívnosťou a kvalitou organizačnej a personálnej výstavby útvarov bezpečnostného úseku Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a Verejnej bezpečnosti. To je vlastne len vnútorný obsahový doplnok.

Ďalej bezpečnostný výbor zaoberal pripravovanými legislatívnymi a organizačnými opatreniami na úsekoch vnútorného poriadku bezpečnosti a civilnej obrany. Členovia výboru sa zaoberali i určitými otázkami, ktoré sa dotýkajú situácie, resp. názorov, ktoré existujú vo vzťahu k situácii na Federálnom ministerstve vnútra alebo na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky. Výbor reagoval na spor, ktorý vznikol medzi pánom ministrom Sacherom a jeho námestníkmi v otázke vytvorenia resp. zriadenia odboru sledovania nálad a názorov obyvateľstva na Federálnom ministerstve vnútra.

Po dlhšej rozprave Bezpečnostný výbor SNR vyjadril nesúhlas so zriaďovaním takéhoto odboru, a to z toho dôvodu, že zriadenie tohto odboru na ministerstve vnútra by bolo v rozpore s ústavou zakotvenými občianskymi právami - to je prvý moment. Druhý moment je ten, že by bol v protiklade s tendenciou odpolitizovať výkonné orgány štátnej moci. A po tretie preto, že údaje o náladách a názoroch obyvateľstva - samozrejme nie individualizované - teda práve anonymné, nedotýkajúce sa jednotlivcov, pretože nie je možné pripustiť sledovanie politických názorov jednotlivcov, si môže ministerstvo vnútra zabezpečiť objednávkou u odborných, resp. vedeckých inštitúcií, poprípade na Federálnom štatistickom úrade atď., ktorým môže dať svoje objednávky. I takto získané informácie by mali byť prístupné verejnosti. Jedine by mali byť stanovené výnimochne

prípady, v ktorých by tieto informácie verejnosti prístupné neboli. Ale aj toto obmedzenie by malo byť schválené zákonodarnými zbormi.

Ďalej sa bezpečnostný výbor zaoberal otázkou materiálov uložených v archívoch štátnej bezpečnosti a hlavne otázkami, ako s týmito materiálmi naložiť. išlo o reakciu na vyhlásenie pána prezidenta v zmysle možnosti poskytnúť politickým stranám informácie o kandidátoch na ich poslancov do zákonodarných zborov. Rozprava o tomto bode bola veľmi široká a veľmi dlhá. Mnoho aspektov sa zobralo v tejto veci do úvahy, a to aspektov právnych, osobných ako aj politických, teda kontext situácie, v ktorej sa nachádzame.

Výbor sa napokon dohodol, že by bolo veľmi vhodné, keby informácie o občanoch získané v minulosti štátnou bezpečnosťou boli archivované bez ingerencie výkonných orgánov štátnej moci, najlepšie pri najvyššom súde federácie, a to na dobu najmenej 50 rokov. Príslušné materiály by bolo možné uvoľniť len v prípade začatia trestného konania, a to na základe rozhodnutia senátu najvyššieho súdu. Bezpečnostný výbor vychádzal z presvedčenia, že takýto postup môže zabrániť akémukoľvek zneužitiu týchto materiálov a vytvorí aj záruky, aby tieto materiály neboli zneužívané všeobecne a zvlášť v predvolebnom boji. Pri takomto závere mal bezpečnostný výbor na mysli v prvom rade to, že proces objektivizácie obsahu i príslušných materiálov, resp. objektivizácie činnosti konkrétnych osôb je tak zložitý, tak komplikovaný a natoľko zneužiteľný, že i to, čo by napovedalo, že by mohlo pomôcť k demokratizácii v prípade uvoľnenia týchto materiálov, by nakoniec vytváralo tak široký priestor pre zneužitie, ktorý by sa mohol obrátiť skutočne vo svoj pravý opak, že by bolo vhodnejšie riešenie tohoto charakteru. Z etického hľadiska členovia

výboru usudzovali ešte i z toho hľadiska, že vlastne by sa teraz použili neprávnu cestou a neprávnym spôsobom získané informácie - či ich budeme rozoberať od otázok nátlaku alebo iných psychických, politických, osobných nátlakov, pod ktorými vznikali - že by z tohoto hľadiska nebolo vhodné použiť v legálnej podobe materiály získané v podstate nelegálnou a nedemokratickou cestou.

Tolko k tomuto bodu. Celkom na záver - bezpečnostný výbor chce pokračovať ďalej vo svojej práci aj po skončení pléna, teda až do vzniku nového parlamentu. Chcel by sa zaoberať otázkou činnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky s tým, že by preskúmaval veľmi citlivé otázky, ktoré môžu zaujímať našich občanov a ktoré by v nich mohli vytvoriť určitý moment dôvery tak k práci zákonodarného zboru, ako aj k práci výkonných orgánov štátnej moci. Myslím si, že práve demokratickosť spočíva v tom, že sa činnosť ktoréhokoľvek orgánu štátnej moci bude diať pred očami verejnosti, čo je najlepšou zárukou kontrolovateľnosti výkonu štátnej moci a aj istoty občanov, že sa nekoná nič, čo by mohlo byť narušením ich základných ústavou zaručených občianskych práv.

Ďakujem.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslancovi Zalovi. Teraz vystúpi prvý podpredseda Slovenskej národnej rady pán poslanec Budač, ktorý podá krátku informáciu o práci novokonštituovaného výboru Slovenskej národnej rady pre životné prostredie.

Prvý podpredseda J. Budaj:

Vážené predsedníctvo,
vážený pán predseda,
vážené poslankyne a poslanci,

mnohí z nás, čo tu sedíme, na konci tohto prechodného obdobia máme pocit, že sme niečo získali a niečo stratili. Niektorí kus nervov, iní kus súkromia alebo - povedzme - šancu realizovať sa profesionálne v tomto období, keď každý štartuje zo štartovacej čiar y vo svojom súkromí, v profesii.

Ja som tiež získal isté skúsenosti a tiež som niečo stratil. Paradoxne sa mi zdá, že ako súkromník-amatér by som sa bol pravdepodobne zasadzoval za životné prostredie intenzívnejšie, než som to mohol robiť ako predseda Výboru SNR pre životné prostredie. Viem, že vám to znie absurdne, ale pravda je taká, a vy ostatní, ktorí ste pracovali v iných výboroch - pre kultúru, pre zdravotníctvo, pre školstvo - viete sami, že sme boli zavalení vyjadrovaním sa k jednotlivým zákonom ako prechádzali cez našu Slovenskú národnú radu. A tak v mojom prípade - možno to poznáte aj vy - sa ma niektorí priatelia z radov ochranárov - a vás možno odborníci z vašej oblasti - pýtajú, čo vlastne sme tu robili. Neprinášali sme často to ovocie, ktoré očakávali. V skutočnosti - a dúfam, že sa na mňa pre túto otvorenosť nehneváte - je pravda taká, že v súčasnej štruktúre a v takejto zavalenosti prácou sa vlastne tým oblastiam nedá venovať.

Pokiaľ ide o náš výbor, poctivo sa snažil vnášať do preskúmaných zákonov environmentálny či ekologický aspekt. Potom, ako viete, niekoľko týždňov sme zápasili o presnejšie formulovanie zákona, ktorým sa ustanovila Slo-

venská komisia pre životné prostredie. Osobne som sa ešte snažil urobiť niekoľko výjazdov do terénu. Priznám sa, že sa mi nepodarilo nikoho pristihnúť pri nejakom porušovaní noriem alebo predpisov, pretože hoci som výjazd tajil aj pred vlastnou ženou, keďže človek ešte stále nevie či má alebo nemá to odpočúvanie, tak sa mi stávalo, že kým som prišiel na miesto, všetci ma už čakali a v jednom prípade už bola znečisťujúca výroba aj vypnutá z dôvodu, že v ten deň sa rekonštruuje. To je tá prechodná doba.

Pokúsím sa v tejto chvíli aspoň pripomenúť body, ktorými sa výbor mohol, chcel a iste sa aj v budúcnosti bude zaoberať, ak by bol vládal a ktoré hľadám zostať zaznamenané ako podnety pre prácu v budúcnosti, pre budúcich poslancov vo výbore pre životné prostredie.

Prílohou je potrebné:

1. Vytvoriť inventúru stavu životného prostredia Slovenska.

2. Analyzovať enviromentálne, ale aj sociologické súvislosti v tých priestoroch, ktoré už v minulosti boli vládou označené za najviac postihnuté. Vtedy ich bolo osem. A potom predložiť na diskusiu v danom regióne návrhy na zlepšenie, lebo vždy tá enviromentálna stránka veľmi úzko súvisí s obživou ľudí, so zamestnanosťou, prostre sociálnym aspektom. Pochopiteľne pritom je treba začať uvažovať a pracovať na komplexnej stratégii Slovenska za ochranu svojho prostredia.

3. Je potrebné si povšimnúť zoznam moratórií, ktoré vypracovali ochranári. Je to zoznam rôznych akcií, raz búracích, inokedy stavebných, ktoré z odôvodnených príčin odborníci a aktivisti ochrannárskeho spoločenstva považujú za nevhodné a ktoré boli odštartované ešte zo starej vlády.

4. Je veľmi vážnym problémom venovať pozornosť tuhým odpadom a recyklite obalov. Musíme sa skutočne aj takto fyzicky očistiť od špiny. Tu si dovoľím poznamenať, že jedna z praktických vecí, ktorá sa podarila, bol kontakt s jednou švédskou firmou, ktorá mala veľmi zvláštny návrh. Chce odkúpiť našu starú spaľovňu a zabezpečiť ekologicky nezávadnú likvidáciu odpadov v Bratislave, a to bezplatne. Znie to neuveriteľne, ale ten trik je v tom, že ich technológia umožňuje na našich odpadoch dokonca zarábať. Kontakt i materiály sú k dispozícii vláde Slovenska.

5. Domnievam sa, že by sme mali prijať väčšiu zodpovednosť nielen vo výbore pre životné prostredie, ale aj ako slovenská vláda. Neobracáť sa vždy iba na federálnu vládu, uviesť si svoju väčšiu zodpovednosť za našu vinu na globálnych ekologických problémoch. V praxi to napríklad znamená - a to je v pôsobnosti ministra priemyslu - urobiť kroky na zastavenie výroby sprejov na báze látok ničiacich ozónovú vrstvu, alebo napríklad začať odstraňovať zdroje exhalátov, ktoré spôsobujú jav kyslých dažďov v Európe a najmä v Škandinávii.

Myslím si tiež, že v tejto oblasti by sme si mali všimnúť aj opatrenia na ochranu vnútorného prostredia, teda spotrebiteľa pred škodlivinami v potravinách. Mám na mysli prieskum znečistenia pôdy Slovenska. Je naliehavo potrebné určiť, kde akú plodinu pestovať.

Sledný bod možno niekomu bude pripadať nevhodný, ale dlho som nad ním rozmyšľal a tento krok som chcel urobiť už pred revolúciou. Nie som pomätivý typ, napokon moje dieťa zatiaľ, chválabohu, nemá astmu, no viem, ako sú na tom iné deti v Bratislave a aj v iných znečistených oblastiach. Preto som sa rozhodol dať podnet generálnej prokuratúre a podať žalobu na neznámeho páchateľa za trestnú

činnosť neznámych páchatel'ov, ktorí v zodpovedných funkciách zvyšovali nebezpečenstvo plynúce občanom z rôznych foriem poškodzovania životného prostredia, resp. sťažovali odstránenie alebo zmiernenie všeobecného ohrozenia z tohto poškodzovania plynúce, a to podľa paragrafov 179 a 180 Trestného zákona.

Týchto sedem pripomienok na záver práce Výboru Slovenskej národnej rady pre životné prostredie som uviedol nie náhodne, ale dalo by sa ich vymenovať oveľa viac. Ako viete, je tu problém stavieb na Dunaji, na rieke Morave, situácie vo Vysokých Tatrách, situácie nášho najcennejšieho rezervára pitnej vody pod Slovnaftom, žiaru nad Hronom, chýbajúcich čističiek vody atď. atď.

Aby sme však všetko nenechávali na budúci parlament, dovoľte, aby som dal ešte jeden návrh, ktorý som dostal od priateľov z Piešťan. Nejde tentoraz o životné prostredie, ale o majetok. Tentoraz nie komunistickej strany, ale o majetok Slovenskej národnej rady. Možno to málokto z poslancov vie, a určite to nevedia noví kooptovaní poslanci, že Slovenská národná rada má v Piešťanoch objekty. Ako ma informovali, je to zariadenie - možno ma odtiaľto niekto spresní alebo opravi - na Šrobárovej ulici, ktoré by mohlo mať ročnú kapacitu 6 500 nocľahov. V našom užívaní je kapacita približne niečo cez 200 ubytovaní ročne, teda využívame ju len na niekoľko percent. Mesto má záujem o toto, na okraji Piešťan stojace zariadenie. Navrhujú v ňom zriadiť dom opatrovateľskej služby alebo domov dôchodcov.

Navrhujem predsedníctvu, aby sa zaoberalo optimalizáciou rekreačných možností pre Slovenskú národnú radu a aby sme tento dom, pokiaľ ho nebudeme intenzívnejšie využívať, po prehodnotení poskytli tým, ktorí ho potrebujú a využijú.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem prvému podpredsedovi Slovenskej národnej rady za vystúpenie. Teraz prosím, aby tak ako sme odsúhlasili, v rámci posledného bodu nášho programu vystúpil zástupca Demokratickej strany pán poslanec Dubníček. Pripraví sa pán poslanec Jančík.

Poslanec J. Dubníček:

Vážená Slovenská národná rada,
vážené Predsedníctvo Slovenskej národnej rady,
vážená vláda Slovenskej republiky,
dámy a páni,

prvé kroky k dlho vytúženej zmene v našom spoločenskom, politickom i ekonomickom živote sme spoločnými silami vykonali. Dá sa povedať, že po rekonštrukcii slovenského parlamentu nastalo obdobie veľmi usilovnej a intenzívnej práce. Väčšina z nás pracovala najmä na pôde odborných výborov Slovenskej národnej rady. Dovoľte mi, aby som na záver nášho predpokladaného posledného spoločného pracovného stretnutia vám čo najúprimnejšie poďakoval za prejavy statočne vykonanej práce, za trpezlivosť niesť tú nemalú ťarchu niekedy i neurotických situácií, ktoré sa - podčiarkujem - chvalabohu aj na pôde Slovenskej národnej rady celkom logicky a myslím, že v prospech dobrej veci odohrali.

Obzvlášť by som chcel poďakovať výboru, v ktorom som mal tú česť veľmi dobre a intenzívne spolupracovať. Od januára, kedy som bol vami kooptovaný do Slovenskej národnej rady za poslanca za Demokratickú stranu som pracoval vo Výbore Slovenskej národnej rady pre plán a rozpočet. Je to jeden z najťažších a najzodpovednejších výborov, nakoľko

bolo treba pripravovať tú novonastúpenú cestu pre realizáciu zásadných ekonomických premien, ktoré naša spoločnosť nevyhnutne potrebuje. Rád konštatujem, že sme prijali, hoci nie v celkom dokonalej forme, celý rad legislatívnych úprav, ktoré umožňujú tieto prve rozhodné kroky už konať. Som nesmierne rád, že sme vykonali najmä také legislatívne zmeny, ktoré umožňujú prechod našej ekonomiky na trhovú ekonomiku. Som nesmierne rád, že sme si osvojili ten zdravý normálny názor, že treba dať každému možnosť sebarealizácie v podnikaní. Od súkromných podnikateľov, teda fyzických osôb, cez rôzne iné právne podnikateľské subjekty, končiac štátnym podnikaním. V tejto zdravej atmosfére prirodzenej ekonomickej konkurencie vidíme zdravý predpoklad nástupu pre uchytenie sa slovenskej ekonomiky.

Som veľmi rád, že niektoré moje - občas i energickejšie vystúpenia - ste prijali s pochopením a zhovievavosťou. Za tento prejav vám úprimne ďakujem. Môžem vám povedať, že každý môj prejav bol principiálne naplnený vierou, že konám v prospech dobrej veci, že konám v prospech našich celospoločenských záujmov. S týmito úmyslami som vždy pred vás predstupoval a tí, ktorí ma poznajú počas celého môjho života, vedia, že je to tak. Naozaj som rád, že sa môžeme rozíŤ ako dobrí kolegovia, ktorí vytvorili v Slovenskej národnej rade tú zdravú atmosféru, tú tvorivú, ktorú tak mimoriadne potrebujeme.

Myslím si, že nastáva obdobie, keď viac treba sa intenzívne nevracať k nedávnej minulosti, ale keď treba začať konštruktívne, racionálne konať a predstupovať pred našu slovenskú verejnosť s konkrétnymi konštruktívnymi návrhmi, s konkrétnymi krokmi tak, aby sme mohli tie prvé Ťažké obdobia čo najskôr prekonať. Všetci si uvedomujeme, že nás čaká obdobie predpokladaného a nevyhnutného poklesu životnej úrovne, ale musíme urobiť všetko pre to, aby sme

zachovali kontinuitu aspoň tých najzákladnejších sociálnych istôt pre všetkých našich spoluobčanov. Treba všetko urobiť pre to, aby sme zachovali kontinuitu v istotách všeobecne občianskych a právnych tak, aby sa nám v novovznikajúcej spoločnosti neobjavovali nárasty zločinnosti a kontraverzií so zákonom. Chceme teda vytvoriť tie rozhodujúce priestory pre vznik právneho, pluralitného, demokratického, slobodného štátu.

Všetkým vám úprimne zo srdca ďakujem a teším sa, že budeme môcť na svojich pracoviskách tieto naše skúsenosti a tie naše odhodlania vykonávať v reálnej praxi tak ako sme sa o to usilovali aj na pôde Slovenskej národnej rady.

Ďakujem vám.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širotňák:

Ďakujem poslancovi Dubníčkovi. Hovoriť bude poslanec Jančík, pripraví sa poslanec Čarnogurský.

Poslanec J. Jančík:

Vážený pán predseda,

vážené poslankyne, poslanci,

začiatkom februára som sa zúčastnil jednania pri okružnom stole na pôde Federálneho zhromaždenia, kde jedným z bodov programu bolo prijatie zásad televíznej prezentácie jednotlivých politických strán v období predvolebnej kampane, t.j. 40 dní pred voľbami. Bolo stanovené, že každá politická strana kandidujúca v oboch republikách dostane štyri hodiny vysielacieho času, ktorý na základe ďalších jednaní bol rozčlenený na jedno, päť a pätnásťminúto-

vé bloky. Takýto systém je správny a ľahko vzájomne kontrolovateľný jednotlivými politickými stranami.

V minulých dňoch sme však boli svedkami veľmi pôsobi-vej a účinnej kampane, ktorá sa vymykala z týchto dovo-lených pravidiel. Pozvanie pápeža, zorganizovanie troch veľ-kých zhromaždení veriacich v Prahe, na Veľhradě a v Bra-tislave iste nikoho nenechajú na pochybách, ktoré politic-ké hnutie si takýmto spôsobom zabezpečuje predvolebnú rek-lamu. Toto však ešte možno chápať ako dlhé roky očakávanú a znemožňovanú možnosť veriacich stretnúť sa s najvyšším predstaviteľom katolíckej cirkvi. Ako však hodnotiť skrytú predvolebnú kampaň prezentovanú pri nedávnej návšteve pre-zidenta Václava Havla v Stredoslovenskom a Východosloven-skom kraji? Že to prenášala televízia v priamom prenose, je pochopiteľné. Divákovi však iste neušla a nemohla ujsť z pozornosti skutočnosť, za koho kandidujú tí, čo stoja pred tisícami zhromaždených na námestiach slovenských miest a stotisícami televíznymi divákmi. Veľké znaky VPN a OR na klopách prezidenta, predsedu vlády a ďalších čelných pred-staviteľov, i transparenty v pozadí, iste vykonali v mys-liach voličov viac než minútovú šotu jednotlivých politic-kých strán idúce chaoticky za sebou, často v čase, keď je väčšina ľudí v práci alebo na ceste domov. Plagáty na plo-toch, múroch a stĺpoch - a podľa vynachádzavosti platených i neplatených lepičov - i inde, sú síce pekná vec, ale da-jú sa ľahko prelepiť, strhnúť, či vhodne upraviť sprayom. Ale odznak politickej strany, jednotne pripnutý na sakách najvyšších predstaviteľov štátu či republiky nezostie z mysle voličov nikto, najmä ak je to krátko pred voľbami.

Uvažujem preto, aký efekt prinesú peniaze vynaložené jednotlivými politickými stranami na plagátovú a televíznu reklamu, keď sa dajú politickým ľahom, nazvaným návšteva v kraji, patrične a viditeľne ozdobenej symbolmi jednej či

dvoch politických strán, veľmi úspešne ovplyvniť váhajúci voľiči. A tých je dnes väčšina. Navyše je takáto reklama prakticky pre politické strany bezplatná. Nemal by k tomu predseda vlády ešte niečo povedať, keď len pred chvíľou nás ubezpečoval, že televízia priľne dodržiava stanovené vysielacie časy politických strán?

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širotňák:

Ďakujem poslancovi Jančíkovi. Vystupovať bude poslanec Čarnogurský, pripraví sa poslanec Mináč.

Poslanec I. Čarnogurský:

Vážené kolegyně a kolegovia poslanci,
vážení členovia vlády Slovenskej republiky,

mojej generácii bývalo ťažko, že sme žili v dobe, v ktorej sa nedialo nič ľudsky zaujímavé. Dlhé roky sme mali pocit, že sme akási kolleska, ktoré vlastne na celú túto spoločnosť a celý náš život nevplyvajú. Netušil som ani ja, ani ostatní kolegovia poslanci, ktorí sú tu spolu so mnou za Kresťanskodemokratické hnutie, že zrazu, úplne nečakane, budem sedávať v tejto sále a budem prežívať doslova historické zmeny, ktoré táto budova zažila. Ona bývala kedysi veľmi živá, ako sme čítavali ešte v zápiskoch Štúra, keď tu vystupoval. Potom z našich poznatkov vieme, že to boli zápisky z mŕtveho domu, ktoré odtiaľto chodili, že to boli záznamy z rokovaní, ktoré boli dopredu pripravené a dopredu vlastne odhlasované.

Ja sám, keď som sem prišiel, prišiel som vlastne do národnej rady, ktorá bola snáď ešte zakríknutejšia ako v predchádzajúcich rokoch. Tvrdím to preto, že nikto pri hlasovaní nebol proti môjmu príchodu, iba štrnásti sa zdržali hlasovania. Táto Slovenská národná rada sa postupne vyvíjala a menila tak ako sme to zažili včera a dnes, keď sme sa dokázali škriepiť o jeden jediný hlas, či máme prijať alebo neprijať nejaké rozhodnutie. Myslím si, že to je to najsprávnejšie a najpotrebnejšie, čo sme pre slovenskú politiku potrebovali. My sme už teraz v prechodnom období ukázali celej Európe a celému svetu, že tu sedíme a sedeli sme tu - zástupcovia už rôznych politických strán a síl. Teda bol tu už politický pluralizmus. Bolo tu dokonca komunistov veľmi veľa alebo veľa. Napriek tomu sme prijímali a rozhodovali o veciach, ktoré - domnievam sa - pomohli a posunuli naše Slovensko a našu politiku k potrebnému vstupu, ku otvoreným dverám do demokracie. Z toho sa najviac teším a z toho, môžem povedať za celé naše hnutie, mám najlepší pocit a vedomie, že táto Slovenská národná rada je schopná a bude schopná aj v najbližších obdobiach zabezpečovať rozvoj tohto štátu.

Na záver by som chcel povedať len jedno. Myslím si, že krédo každého poslanca, ktorý sedí na týchto stoličkách - alebo aj na tých nových, ktoré nám alebo tým, ktorí budú zvolení, chystajú hore vedľa hradu - by malo byť, aby záujmy hnutia, strany, ciele, ktoré zastupuje, boli dôležité, ale aby boli prvoradé ciele rozvoja Slovenska a nám všetkým spoločne aby bolo prvoradé umiestnenie a privedenie Slovenska do Európskeho domu a do očí a mysli občanov celej Európy ako rovnocenného, plnoprávneho štátu so všetkými ostatnými. To si prajem do ďalšieho obdobia.

Záverom vám ďakujem všetkým nielen za neba, ale aj za celý náš klub poslancov Kresťanskodemokratického hnutia za

príkladnú spoluprácu, v ktorej nechýbali aj šarvátky. Tak to má byť.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslancovi Čarnogurskému. Diskutovať bude pán poslanec Mináč, pripraví sa pán poslanec Kucharovic.

Poslanec V. Mináč:

Vážená Slovenská národná rada,

pri každej súvahe, aj pri tejto našej, musí byť hlavným svedkom a aj rozhodcom naše vlastné individuálne svedomie i spoločné povedomie o tom, čo sme urobili dobre, čo horšie a čo celkom zle. Čo sme za tých šesť mesiacov stihli urobiť v zrýchlenom tempe a lapajúc dych a čo sme pravdepodobne beznádejne omeškali. Lebo nie je isté, že sme vždy robili to hlavné. Isté je len to, že to, čo sme robili, bolo nevyhnutné.

Ak sa už dnes dá merať šesť mesiacov práce slovenského parlamentu mierkou dejín, potom láto dejinotvorná práca má aspoň dva hlavné znaky. Jeden je všeobecne demokratizujúci, ktorý sa odrazil najmä pri tvorbe zákonov. Druhý znak sa dotýka veľmi konkrétnej demokracie, demokratického postavenia slovenskej krajiny a Slovenskej republiky. Obidve smerovania sú rovnako závažné pre súčasnosť a rovnako závažné pre budúcnosť. No ak tento parlament v budovaní všeobecne demokratických základov bol tak trochu druhotný, bol tak trochu iba ozvenou, potom v druhej veci, vo veci vlastnej krajiny, vlastnej republiky, bolo toto obdobie

skutočne historické, lebo položilo základy pre - ako sa dnes hovorí - pre autentickejšiu federáciu. A ja hovorím a pridávam, skôr a ešte viac položilo základy nového slobodného myslenia o postavení našej krajiny a nášho národa vo svete.

To, čo sme vykonali, vykonali sme spoločne, napriek občasným vybočeniam, úprimne sa snažiac o dorozumenie a porozumenie toho druhého. Ten druhý nesmie nikdy byť nepriateľ. Myslenie o spoluobčanovi ako o nepriateľovi je nebezpečné pre jednotlivca a záhubné pre vlasť. Našťastie konkrétna práca má taký charakter, že likviduje pojem nepriateľa, že buduje narušené vzťahy a prekračuje prázdne priestory medzi ľuďmi. Položili sme za šesť mesiacov základy takejto spolupráce. Kiež by to pozitívne prekonalo skúšky, ktoré nás čakajú do volieb i po voľbách, kiež by sa nám darilo posúvať sa k autentickejšej demokracii, kiež by čím skôr sa stretanie rozličných záujmov stalo vecou dorozumievania a porozumenia, ktoré sú bezpodmienečnými podmienkami demokracie, teda aj našej slovenskej budúcnosti.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem pánovi poslancovi Mináčovi. Diskutovať bude poslanec Kucharovic, pripraví sa prvý podpredseda pán Budaj.

Poslanec E. Kucharovic:

Vážená Slovenská národná rada,

Klub poslancov - členov Strany slobody ma poveril, aby som v krátkosti zhrnul naše pôsobenie za posledný

polrok na tejto zákonodarnej pôde. Pôsobili sme v Slovenskej národnej rade i pred 17. novembrom, ale v skutočnosti slobodne sme mohli vystupovať v jej pléne až vďaka nežnej revolúcii. Keby sme však na pôde výborov Slovenskej národnej rady nepôsobili progresívne už pred týmto medzníkom, v duchu demokracie a ideálov slobody, o čom verejnosť nebola informovaná, boli by sme nepripravení zaujať zásadné stanoviská aj po ňom.

Už pred 17. novembrom sme hlasovali proti prijatiu trojjedinej ústavy. Hlasovali sme teda proti tomu, aby sa slovenský národ vzdal vlastnej ústavy. Poslanec Strany slobody spolupracovník návrh na ustanovenie a zloženie Komisie pre prešetrovanie zásahu ZNB proti zhromaždeniu veriacich dňa 25. marca 1988 v Bratislave. Za veľmi dôležitú skutočnosť považujeme, že práve náš poslanec v mene Klubu poslancov - členov Strany slobody a Strany slovenskej obrody predložil návrh na ďalšieho kandidáta na funkciu predsedu Slovenskej národnej rady dňa 30. novembra minulého roku, pretože tu sa začala etapa už nie schvaľovania, ale voľby predstaviteľov našich zastupiteľských orgánov. Za rovnako dôležitú skutočnosť považujeme, že stále dôsledne presadzujeme záujmy slovenského národa v rámci už nevyhovujúcej formy československej federácie.

Dalo by sa pokračovať i ďalej, lebo mnohé sa za posledného polroka na pôde Slovenskej národnej rady urobilo. Ale, vážení poslanci, jednu vec sme určite urobiť zabudli. Bolo našou povinnosťou prijať zákon o slovenskom jazyku ako jedinom úradnom jazyku na území Slovenskej republiky bez výnimky, ktorého znalosť pismom i rečou je povinná pre všetkých občanov Slovenskej republiky, predovšetkým ak chcú pracovať vo sfére školstva, kultúry, štátnej správy, ale i služieb. Verím, že nasledujúci slovenský parlament to napravi.

Záverom vám ďakujem všetkým v mene Klubu poslancov - členov Strany slobody za peknú spoluprácu.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslancovi Kucharovicovi za jeho vystúpenie. Diskutovať bude prvý podpredseda Slovenskej národnej rady pán Budaj.

Prvý podpredseda J. Budaj:

Vážené predsedníctvo,
vážení pán predseda,
vážené poslankyne a poslanci,

po vážnych prejavoch si dovoľím byť stručnejší a občianskejší alebo jednoduchší. Tiež sa obzriem dozadu. Po revolúcii som spolu s inými vstúpil do tohoto priestoru v roli revolucionára a cítili sme zatuchnutosť a nehybnosť slovenského parlamentu. Parlament spal. Prišli sme sem vniesť prievan a prišli sme preto, aby sme otvorili dvere pre iné politické sily, než pre tú jednu, ktorá dovtedy dlhú dobu v parlamente dominovala. Teda konkrétne aj niektorým z vás. Nehovorím to pre zásluhu.

Potom som sem vstúpil ako poslanec a člen kolektívu nestranníkov a členov Verejnosti proti násilliu. Ako tretí taký medzník vidím túto chvíľu, kedy končí toto prechodné obdobie. Úprimne som tomu rád, pretože si myslím, že slovenský parlament v tomto prechodnom období mal veľmi veľa handicapov. Jeden z nich bol - to si treba otvorene priznať - aj ten, že sme nemali pocit úplnej legitimacy. Jed-

ni boli zvolení vo voľbách, ktorým nikto legitimitu nepri-
znával, iní boli kooptovaní v revolučnej dobe. Teraz táto
prechodná doba končí. Teším sa, že sme ju prežili spoločne
bez toho, že by parlament bol vošiel do vážnejších kríz. A
bol by som rád, keby sme naše stretnutie a naše pôsobenie
skončili s tým, že sme schopní sa na seba usmiať a podať
si ruku.

Ďakujem vám za spoluprácu.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem prvému podpredsedovi Slovenskej národnej rady
pánovi Budajovi.

Vážené poslankyne,

vážení poslanci,

tak ako sme sa dohodli, vystriedali sa všetci reční-
ci, prihlásení z jednotlivých politických strán. Pýtam sa,
či sa ešte niekto z poslancov hlási do rozpravy. Pani po-
slankyňa Pšúriková.

Poslankyňa O. Pšúriková:

Vážená Slovenská národná rada,

vážené predsedníctvo,

dovoľte mi, aby som i ja povedala niekoľko slov. V
tejto budove, nielen ja, ale aj mne podobní, sme zasadali
19 rokov a z tohoto pódia sme diskutovali. Nepotrebujem
papier, poviem to otvorene. Bolo tu povedané veľa vecí,
ale myslím, že za to obdobie, v ktorom sme tu pôsobili,

povedali sme i veľa kritických vecí. Vy, novi poslanci, ktorí ste boli kooptovaní, ste mali k tomu všetky technické prostriedky, ba dokonca i televíziu. Nás brala televízia len občas. A to bola tá jediná chyba. Boli by ste sa dozvedeli, že sme neboli mŕtvi a že sme tu nesedeli ticho. My sme poukazovali na nedostatky, lebo tie výsledky, ktoré sú - a ony tu sú - máme vybudované krásne veci - by určite neboli.

Poslanci budú so mnou súhlasiť, že sme chodili na prieskumy a že sme vláde nedali spať. Preto si myslím, že nemožno na nás tu povedať, že to bolo mátkve zasadnutie. Slovenská národná rada bola príliš živá. Prešla som výbory - pre priemysel, obchod, služby, dopravu, ústavnoprávny výbor a teraz som vo výbore pre veci sociálne a zdravotné. Prosila by som všetkých poslancov - v momente ako sa rozídeme - aby ste si poopravili veľa myšlienok, že sme tu neboli zbytoční, že sme pracovali tak, aby sme boli prospešní. A myslím, že sa tu udialo veľa pekných vecí.

Chcem odtiaľto odísť s vedomím, že som povedala jednu vec, ktorá ma veľmi trápí, čo i teraz povedal pán prvý podpredseda Budaj. Boli sme zvolení demokraticky. Chodila som dva mesiace a predstavovala sa všetkým svojim voličom. Vedeli o mne, vedľa o mne dodnes, vedľa kde bývam a ešte i dnes mi zazvonila pri dverách. Tak by som prosila, aby sme boli takto bráni.

Viem, že vy budete mať veľmi dôležitú robotu, že toho bude trošku viac, že to bude revolučnejšie, že sa budete mať za čo prieť. Ale aby ste nás pochopili, že my, poslanci, sme tu nesedeli zbytočne.

Ďakujem.

/Potlask./

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslankyni Páúrikovej za jej vystúpenie. Pýtam sa, či sa ešte niekto chce prihlásiť do rozpravy?

Pokiaľ nie, dovoľte, aby som udelil slovo predsedovi Slovenskej národnej rady pánovi Schusterovi.

Predseda R. Schuster:

Vážená Slovenská národná rada,
vážení hostia,

uzatvárame jednu etapu v našej práci a činnosti Slovenskej národnej rady. Končí sa volebné obdobie začaté v roku 1986. Najvýznamnejšia časť tejto etapy je spojená s procesom demokratizačných premien našej spoločnosti po novembrovej revolúcii v minulom roku.

V tomto období sa Slovenská národná rada ako najvyšší zákonodarný orgán Slovenskej republiky sústredila na jednu zo svojich prvoradých ústavných úloh - legislatívnu činnosť. Pozitívne treba hodnotiť, že Predsedníctvo Slovenskej národnej rady hneď na začiatku tejto legislatívnej aktivity v decembri minulého roku vytvorilo a schválilo 12 komisií pre iniciovanie právnych úprav vo viacerých oblastiach. Veľká väčšina výsledkov práce komisií a ich námetov sa pritom stala podkladom pre vznik a vypracovanie federálnych zákonov, a to najmä v politickej oblasti. Za túto cennú prácu chcem poďakovať poslancom, ale aj odborníkom a kvalifikovanej verejnosti za pochopenie a občiansku aktivitu.

V priebehu tohto roku sa naše výbory vyjadrovali po dôkladnom prerokovaní k naprostej väčšine zo 63 zákonov prijatých Federálnym zhromaždením.

Medzi zákonmi Slovenskej národnej rady boli okrem vládnych návrhov aj iniciatívne návrhy skupín poslancov, vrátane ústavných zákonov. Medzi takéto významny návrh zákona iniciovaný v našom parlamente, patrila aj zákon Slovenskej národnej rady o voľbách do Slovenskej národnej rady. Na jeho príprave sa okrem poslancov zúčastnili naši poprední odborníci z oblasti práva, pričom sa neopomenuli ani viaceré pripomienky, ktoré vyplynuli z verejnej diskusie k návrhu zákona. A túto skutočnosť treba vyzdvihnúť.

K upevneniu národného povedomia významne prispelo prijatie ústavného zákona Slovenskej národnej rady o názve, štátnom znaku, štátnej vlajke, štátnej pečati a štátnej hymne Slovenskej republiky.

Dôležitú úlohu zohrali i zákony Slovenskej národnej rady nadväzujúce na zákony Federálneho zhromaždenia v politickej a hospodárskej sfére. Od začiatku tohto roku prijala Slovenská národná rada 23 zákonov.

V súvislosti s vysokou náročnosťou na kvalitu a kvantitu legislatívnych úprav sa stala aktuálnou aj otázka profesionalizácie poslancov, ktorú bude možné dôsledne riešiť až v budúcom parlamente, ktorý vzíde zo slobodných volieb.

Osobitne treba oceniť iniciatívnu aktivitu Slovenskej národnej rady pri riešení aktuálnych problémov v oblasti životného prostredia. Slovenská národná rada prijala aj rad konkrétnych opatrení, a teraz ostáva na vláde, aby sa dôsledne realizovali.

Na riešenie aktuálnych problémov i na riešenie koncepčných prístupov k mnohým závažným otázkam vytvorila Slovenská národná rada alebo jej predsedníctvo viacero

ďalších komisií, dokonca výborov - pre životné prostredie, pre národnosti a bezpečnostný výbor. Napríklad aj dnes sme mali možnosť zoznámiť sa s výsledkami práce jednej z takýchto komisií - Komisie Slovenskej národnej rady na posúdenie situácie v nápravno-výchovných ústavoch v Slovenskej republike a na zabezpečenie zvýšenia občianskej kontroly nad výkonom trestu odňatia slobody.

Na základe včera schváleného zákona Slovenskej národnej rady o Národnej cene Slovenskej republiky Predsedníctvo požiada výbory Slovenskej národnej rady a vládu Slovenskej republiky o zaujatie stanoviska k návrhom Slovenskej národnej rady, ktoré by do konca volebného obdobia ešte toto Predsedníctvo Slovenskej národnej rady schválilo. Som toho názoru, že v súčasnom období rekonštruované predsedníctvo má všetky predpoklady na základe vašich návrhov, ale i pripomienok, ich schváliť.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

nastúpená cesta k demokracii a právneho štátu našla svoj konkrétny výraz v Programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky a predovšetkým v jeho praktickom napínaní činmi. Dnes môžeme zodpovedne prehlásiť, že slovenská vláda vykonala značný kus práce. Pritom musela riešiť súbežne koncepčné otázky aj operatívne problémy, či už išlo o záležitosti legislatívne, hospodárske alebo sociálne. Vláda portivo skladala účty zo svojho konania Slovenskej národnej rade a jej orgánom, čo jej slúži ku cti. Rovnako slúži ku cti nášmu parlamentu, že veľmi aktívne, vecne, zodpovedne a otvorene posudzoval postup realizácie programového vyhlásenia a svojou nebývalou aktivitou vytváral nenahraditeľnú spätnú väzbu medzi občianstvom a vládou národného porozumenia.

Dnes sme si vedomí, že v praktickej činnosti vlády boli aj zaváhania alebo zdihavé zvažovanie alternatív. Jedno je však podstatné. Program vlády bol programový, t.j. koncepčný a perspektívny, premyslený a komplexný a vo svojich výsledkoch vytvoril spoľahlivé základy pre zabezpečenie rovnocenného postavenia Slovenska v novokoncipovanej federácii.

Za najzávažnejšie kroky považujem zásadne opatrenia na zlepšenie starostlivosti o životné prostredie. V hospodárskej oblasti je to vytvorenie komplexu právnych noriem potrebných pre fungovanie trhového mechanizmu, založeného na vyrovnanom rozpočte a v nadväznosti na to opatrenia chrániace sociálne istoty občanov.

Aj u nás sa dosť dlho vedelo, že hospodársky mechanizmus, ktorý určitým spôsobom fungoval, bol neefektívny a nebol schopný doviesť našu ekonomiku k efektívnosti. Po zahájení komplexnej obrody našej spoločnosti sme všetci cítili, že radikálna ekonomická reforma bude jednou z najzložitejších oblastí obrodného procesu. Čas, ktorý doteraz ubehol a ktorý sa všetkým poctivo angažovaným občanom, riadiacim pracovníkom, funkcionárom či poslancom počíta prakticky na hodiny až minúty, tento predpoklad len potvrdil.

Domnievam sa, že všetky riadiace články pod vedením vlády republiky, ale aj federálnej vlády vyvinuli nemalé úsilie, aby na jednej strane bola v tomto roku ekonomika v potrebnej miere stabilizovaná, aby sa udržalo v chode jadro ekonomiky a na druhej strane, aby sa pripravili - a veríme tomu, že v druhej polovici roka aj realizovali - základné reformné kroky k trhovej ekonomike.

Zabezpečenie stability ekonomiky spočíva najmä v udržiavaní základných dodávateľsko-odberateľských vzťahov a vo vyrovnanom vnútornom trhu, v nezvyšovaní zadižnenosti a v nepripustení hlbokého poklesu hospodárskej aktivity. Za úspech môžeme považovať, že sa vo federálnej vláde dosiahol konsensus o základných vecných krokoch ekonomickej reformy s časovým horizontom realizácie v II. polroku 1990. Keďže sme prakticky zrušili administratívno-plánovací hospodársky systém, považujem za správne urýchlené zavedenie určitého komplexu reformných krokov, pretože udržať v tomto prechodnom období v chode ekonomiku dlhodobejšie je nereálne, čo potvrdzujú aj skúsenosti zo susedných štátov pri riešení obdobných problémov.

Všetky tri vlády si kladú za úlohu reformovať ekonomiku bez inflácie, čo je pozitívne, i keď skutočnosť môže byť iná. Od terajších, ale najmä od nových vlád sa očakáva urobiť všetko pre to, aby negatívne dopady ekonomickej reformy, vrátane sociálnych, boli čo najmenšie a kladné výsledky sa prejavili v čo najkratšom čase.

Nemalé starosti nám dodnes robí reštrukturalizácia priemyslu a v tej súvislosti pokles produktivity práce. Vieme, že vláda vytvára podmienky pre stabilizáciu hospodárskeho života krajiny a je na nás, poslancoch, aby sme bez ohľadu na volebné obdobie túto snahu vo sfére svojho vplyvu maximálne podporili. Politická stabilita a ekonomická prosperita sú dve spojené nádoby, na ktorých je založená autorita a budúcnosť Slovenskej republiky v rámci československej federácie.

Túto myšlienku sme mali na pamäti aj pri našej nedávnej návšteve v Kanade, kde sme boli na pozvanie Svetového kongresu Slovákov. Je tu namieste vyjadriť naše poďakovanie pánovi Dušanovi Tóthovi za pozvanie, ktoré nám umožni-

lo prezentovať úlohy a postavenie Slovenska v našom súčasnom demokratickom spoločenskom pohybe a súčasne nadviazať perspektívne kontakty s krajauskými a kanadskými podnikateľskými a kultúrnymi kruhmi.

Na tomto príklade chcem dokumentovať potrebu aktívnejších medzinárodných stykov slovenskej štátnej reprezentácie a v budúcnosti v rámci efektívneho vstupu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky do európskeho a svetového diania. Slovenská národná rada sa aj v tomto smere snažila angažovať podstatne viac ako v minulosti a pripravila aj pre budúci parlament priaznivú východiskovú pozíciu.

Vážení poslanci,
dámy a páni,

retrospektívny pohľad späť na činnosť Slovenskej národnej rady od 30. novembra minulého roku mi dovoľuje konštatovať, že sme vykonali veľký kus práce. Musím zdôrazniť, že ani diskusia o novom predsedovi Slovenskej národnej rady, ktorý by mal dotiahnuť prácu Slovenskej národnej rady do volieb, v konečnom dôsledku nevedel k zastaveniu či spomaleniu prác orgánov Slovenskej národnej rady. Opačne, posilnenie vedenia o jedného podpredsedu malo pozitívny dopad na jeho prácu. Preto prijmite za túto prácu všetci moju hlbokú vďaku. Pracoval som s parlamentom vysokej politickej kultúry, nebývanej aktivity a občianskej zodpovednosti.

Zvlášť mi dovoľte poďakovať členom všetkých výborov za ich neúnavné rokovanie, ktoré pripravili dobré podmienky pre jednotlivé schôdze Slovenskej národnej rady. Moje poďakovanie patrí členom predsedníctva za ich aktívny podiel na koncepčnej aj operatívnej práci Slovenskej národnej rady. Vďaka je tiež potrebné vysloviť všetkým pracov-

nikom, ktorí boli v pozadí správneho fungovania celej činnosti nášho parlamentu.

Ďakujem poslancom politických strán, aj poslancom bez politickej príslušnosti, za ich vklad do spoločného diela na výstavbe demokratickej budovy nášho štátu. Bez sporov niet správnych rozhodnutí, ak sú to spory založené na konštruktívnej snahe pomôcť spoločnosti. Ja som túto snahu v prevažnej väčšine nášho konania cítil a som vám za to veľmi povďačný.

Nezabúdam ani na obrovskú úlohu, ktorú v propagácii činnosti plén Slovenskej národnej rady splnili naše masovokomunikačné prostriedky, osobitne televízia a rozhlas, ktoré priamymi prenosmi zabezpečili možnosť kontrolovať činnosť Slovenskej národnej rady všetkým občanom republiky tak ako sme to tu aj sľúbili. Obdobnú úlohu plnila aj naša tlač. Srdečne im za to ďakujem.

V tomto duchu - v duchu vysokej politickej kultúry - vám prajem šťastnú cestu do volieb, ďalšiu úspešnú parlamentnú spoluprácu a trvalý mravný a hospodársky rast našej drahej Slovenskej republiky.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem predsedovi Slovenskej národnej rady pánovi Schusterovi.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

končím rokovanie 27. schôdze Slovenskej národnej rady, ktorá bola poslednou schôdzou nášho zákonodarného zboru v VIII. volebnom období.

Dovoľte mi, aby som v nadväznosti na slová predsedu Slovenskej národnej rady pána Rudolfa Schustera poďakoval všetkým poslancom za aktívnu prácu v orgánoch Slovenskej národnej rady. Už o niekoľko dní zo slobodných volieb vznikne nový zákonodarný orgán Slovenskej republiky. Dovoľím si v mene vás všetkých popriať mu, aby do vienu dostal novú Ústavu Slovenskej republiky a v nej také kompetencie, aké najvyššiemu národnému zákonodarnému zboru patria. Dovoľte mi, aby som mu poprial, aby to bol parlament, ktorý na ceste budovania našej modernej demokratickej spoločnosti splní všetky úlohy.

Dovoľte mi úplne na záver zaželať vám všetkým veľa osobného šťastia, tvorivých úspechov a šťastnú cestu domov.

/Potlesk./

/Schôdza ukončená o 17.15 hodine./

27. schôdza Slovenskej národnej rady

O B S A H

Prejav predsedu SNR R. Schustera	str. 1
Schválenie programu schôdze	str. 3
1. <u>Otázky poslancov</u>	str. 4
Poslankyňa G. Rothmayerová	str. 5
Poslanec F. Mikloško	str. 6
Poslanec J. Hering	str. 7
Poslanec J. Vošček	str. 10
Poslanec K. Tonka	str. 12
Poslanec I. Čarnogurský	str. 14
Poslanec P. Brňák	str. 15
Poslankyňa H. Rozínajová	str. 16
Poslanec J. Dubníček	str. 17
Poslanec D. Macák	str. 18
Poslanec M. Wolf	str. 20
Poslanec A. Popovič	str. 22
Poslanec M. Zemko	str. 24
Poslanec I. Hudec	str. 26
Poslanec J. Prokeš	str. 26
Poslanec E. Kucharovíc	str. 27
Poslanec J. Paučo	str. 28
Poslanec E. Graneč	str. 29
Poslankyňa E. Šabová	str. 31
Poslanec J. Masarik	str. 32
Poslankyňa M. Klimanová - Trizuljaková	str. 34
Poslanec I. Hudec	str. 36
Poslanec F. Slušný	str. 37

Poslankyňa M. K r c h n í k o v á	str. 39
Poslanec J. B í c k o	str. 40
Podpredseda SNR J. M a j e r ,	str. 41
Predseda vlády SR M. Č i ě	str. 42
Poslanec J. D u b n í ě e k	str. 56
Predseda vlády SR M. Č i ě	str. 56
Poslankyňa A. R y b n í k á r o v á	str. 66
Poslanec J. V o s ě e k	str. 66
Poslanec F. M i k l o ě k o	str. 68
Poslanec J. B í c k o	str. 69

**2. Návrh Výboru SNR pre kultúru a výchovu na vy-
danie zákona SNR o Národnej cene SR**

str. 71

Podpredseda SNR J. Š i r o t ě á k	str. 71
Hlasovanie o pozmeňujúcom návrhu	str. 76
Poslanec J. B a k í ě a	str. 77
Poslankyňa B. K í k l o ě o v á	str. 77
Poslanec F. M i k l o ě k o	str. 78
Poslanec J. B r í l l a	str. 78
Poslanec B. Z a l a	str. 78
Podpredseda SNR J. Š i r o t ě á k	str. 79
Hlasovanie o návrhu zákona SNR	str. 80

**3. Vládny návrh zákona SNR, ktorým sa mení a do-
pĺňa zákon SNR ě. 139/1984 Zb. o notárskych
poplatkoch**

str. 80

Minister financií, člen a miezd SR	
M. K o v á ě	str. 81
Spoločný spravodajca poslanec A. B a j c u r a	str. 83
R o z p r a v a	str. 85
Poslanec M. M a x o n	str. 85
Hlasovanie o vládnom návrhu zákona SNR	str. 86

4. <u>Vládny návrh zákona SNR, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 115/1970 Zb. o finančných správach v znení neskorších predpisov, o zmenách v správe dôchodkovej dane a o rozpočtovom určení výnosu a správe dane z príjmov obyvateľstva</u>	str. 86
Minister financií, cien a miezd SR	
M. K o v á č	str. 87
Spoločný spravodajca poslanec M. Š i k u l a	str. 89
 R o z p r a v a	 str. 92
Poslanec J. P r o k e š	str. 92
Minister financií, cien a miezd SR	
M. K o v á č	str. 94
Klasovanie o vládnom návrhu zákona SNR	str. 95
 5. <u>Vládny návrh zákona SNR o lotériách a iných podobných hrách</u>	 str. 97
Minister financií, cien a miezd SR	
M. K o v á č	str. 97
Spoločný spravodajca poslanec R. K a m e r - l i k	str. 101
 R o z p r a v a	 str. 105
Poslanec J. D u b n i č e k	str. 105
Poslanec J. P r o k e š	str. 106
Poslankyňa A. K r š á k o v á	str. 107
Poslanec L. P i r o v i t s	str. 110
Poslanec M. F t á č n í k	str. 112
Poslanec M. G r e č n ý	str. 113
Poslanec M. S l u š n ý	str. 114
Minister financií, cien a miezd SR	
M. K o v á č	str. 115

Poslankyňa A. K r ť á k o v á	str. 118
Poslanec F. S - l u ť n ý	str. 119
Minister financií, cien a miezd SR	
M. K o v á č	str. 120
Hlasovanie o návrhu na stiahnutie návrhu	
zákona z rokovania	str. 121
Poslanec J. D u b n í č e k	str. 121
Poslanec P. B r ť á k	str. 122
Hlasovanie o vládnom návrhu zákona SNR	str. 122

Pokračovanie schôdze 18. mája 1990

6. Vládny návrh zákona SNR o opatreniach v sú-
stave ministerstiev a iných ústredných orgá-
nov štátnej správy SR

str. 124

Minister spravodlivosti SR L. K o ť t a	str. 125
Spoločný spravodajca poslanec I. H u d e c	str. 127

R o z p r a v a	str. 133
Poslanec Š. H r ú z i k	str. 133
Prvý podpredseda vlády SR J. M a r k u š	str. 134
Minister spravodlivosti SR L. K o ť t a	str. 135
Poslanec I. Č a r n o g u r s k ý	str. 135
Predseda Najvyššieho súdu SR K. P l a n k	str. 136
Poslankyňa K. F a b u š o v á	str. 137
Poslanec Š. H r ú z i k	str. 137
Hlasovanie o vládnom návrhu zákona SNR	str. 138

7. Vládny návrh zákona SNR o zmenách v pôsob-
nosti orgánov SR v sociálnom zabezpečení a
o zmenách niektorých ďalších predpisov

str. 138

Minister spravodlivosti SR L. K o ť t a	str. 139
Spoločný spravodajca poslanec P. B u n č á k	str. 142
Hlasovanie o vládnom návrhu zákona SNR	str. 147

8. <u>Návrh poslancov SNR na vydanie zákona SNR o telesnej kultúre</u>	str. 147
Poslanec J. P r i b i l i n e c	str. 148
Spoločný spravodajca poslanec L. L e c o	str. 151
R o z p r a v a	str. 153
Poslanec E. G r a n e c	str. 153
Poslanec J. D u b n í ě k	str. 153
Hlasovanie o návrhu zákona	str. 155
9. <u>Návrh poslancov SNR na vydanie zákona SNR, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 167/1973 Zb. o Matlici slovenskej</u>	str. 155
Poslanec A. M. H ú a k a	str. 156
R o z p r a v a	str. 158
Poslanec S. B o m b í k	str. 158
Poslankyňa M. F i a l o v á	str. 160
Poslanec B. Z a l a	str. 161
Prvý podpredseda vlády SR J. M a r k u š	str. 162
Hlasovanie o návrhu zákona SNR	str. 163
10. <u>Správa o činnosti Komisie SNR na posúdenie situácie v nápravno-výchovných ústavoch v SR a na zabezpečenie zvýšenia občianskej kontroly nad výkonom trestu odňatia slobody</u>	str. 164
Poslanec J. B a k i ě a	str. 164
Predseda vlády SR M. Č i ě	str. 166
Poslanec J. B a k i ě a	str. 171
Poslanec F. M i k l o š k o	str. 171
Minister spravodlivosti SR L. K o š ť a	str. 172
Poslankyňa H. R o z í n a j o v á	str. 176

Poslanec J. B a k i ě a	str. 176
Poslanec F. M ě k l o ŝ k o	str. 177
Prijatie uznesenia	str. 177
11. <u>Návrh Ústavnoprávneho výboru SNR na uvoľnenie sudcov z povolania zo sudcovskej funkcie</u>	str. 178
12. <u>Návrh na odvolanie a voľbu sudcov z povolania súdov SR</u>	str. 178
Poslanec I. Č a r n o g u r s k ý	str. 179
x x x	
Hlasovanie o termíne účinnosti zákona SNR o telesnej kultúre	str. 182
List pracujúcich š.p. Prieľajka Žarnovica	str. 182
Poslanec J. P a u ě o	str. 183
Minister predseda Výboru ľudovej kontroly SR S. M ě n a r o v ě ě	str. 185
Minister lesného a vodného hospodárstva a drevospracujúceho priemyslu I. V e s e l ý	str. 186
Minister kultúry SR L. S n o p k o	str. 189
13. <u>Odpovede členov vlády SR na pľázky poslancov</u>	str. 192
Prvý podpredseda vlády SR V. L e x a	str. 192
Poslankyňa A. K r ě ě k o v ě	str. 194
Prvý podpredseda vlády SR V. L e x a	str. 195
Poslanec I. E u p t ě k	str. 198
Minister spravodlivosti SR L. K o ŝ ě a	str. 199
Poslanec A. ě a ŝ k ý	str. 202

Hlasovanie o poverení Predsedníctva SNR pre- rokovanim návrhov na odvolanie a voľbu sudcov z povolania súdov SR	str. 203
Predseda SNR R. S c h u s t e r	str. 203
Minister lesného a vodného hospodárstva a dre- vospracujúceho priemyslu SR I. V e s e l ý	str. 205
Minister vnútra SR V. M e č i a r	str. 208
Podpredseda vlády SR V. O n d r u š	str. 215
Minister priemyslu SR J. D u c k ý	str. 217
Prvý podpredseda vlády SR J. M a r k u š	str. 219

14. Správa o činnosti Predsedníctva SNR za obdobie
od 27. apríla do 17. mája 1990 str. 226

Poslanec R. H a m e r l i k	str. 226
Predseda vlády SR M. Č i č	str. 227

15. Rozprava k iným otázkam str. 228

Poslanec I. Č a r n o g u r s k ý	str. 229
Poslanec E. B á r á n y	str. 229
Poslankyňa O. P ě ť r í k o v á	str. 230
Poslankyňa K. F a b u š o v á	str. 230
Poslanec E. B á r á n y	str. 230
Poslanec J. B a k i č a	str. 230
Hlasovanie o návrhu poslanca I. Carnogurského	str. 230
Podpredseda SNR G. Zászlós	str. 231
Poslanec J. D u b n í č e k	str. 232
Hlasovanie o návrhu poslanca P. Brňáka	str. 233
Poslanec B. Z a l a - informácia o činnosti Bezpečnostného výboru SNR	str. 233
Prvý podpredseda SNR J. B u d a j - informá- cia o práci Výboru SNR pre životné prostredie	str. 237

Poslanec J. D u b n í č e k	str. 241
Poslanec J. J a n č í k	str. 243
Poslanec I. Č a r n o g u r s k ý	str. 245
Poslanec V. M i n á č	str. 247
Poslanec E. K u c h a r o v í c	str. 248
Prvý podpredseda SNR J. B u d a j	str. 250
Poslankyňa O. P ě ť r í k o v á	str. 251
Predseda SNR R. S c h u s t e r	str. 253

Ukončenie 27. schôdze SNR	str. 260
---------------------------	----------

P r í l o h y

Uznesenia prijaté na 27. schôdzi SNR

**Vydavateľ: Kancelária Slovenskej národnej rady, Októbrové
námestie č. 12, 812 80 Bratislava**

Náklad: 200 výtlačkov